Наша газета

30.01.2008. * HOMEP÷B R O J (58) 1 * PIK÷GODINA VII * ISSN 1333-686X

ZA
JED
NI
CA

ВОДО

ХРЕЩА

БАЛ

КПТ-ва
"Україна"

ROMI

ДОВЖЕНКО

ZORAS

POEZIJA

Новорічне привітання Міністра закордонних справ України В.С.Огризка

Шановна українська громадо! Дорогі брати і сестри!

Напередодні Нового Року та святкування Різдва Христового радий нагоді звернутися до вас - представників великої української родини у всьому світі.

Рік, що минає, був непростим, але важливим та успішним для України. Відбулися дострокові парламентські вибори, які у черговий раз підтвердили відданість нашого народу європейським цінностям: прагнення відстоювати демократію, розбудовувати державність на національному світоглядному фундаменті. Це - вторована дорога української нації, запорука її успіху і процвітання. Таким нам бачиться український шлях до європейських та євроатлантичних структур.

Ми вдячні закордонним українцям за активну підтримку нашої держави на цьому шляху, за самовіддану працю на благо України, утвердження її позитивного образу в світі. Яскравим свідченням вашого патріотизму стала ініціатива Світового конгресу українців щодо проведення Всесвітньої акції „Запалімо свічку" на вшанування 75-тих роковин жахливої трагедії в історії України – Голодомору 1932-1933 років.

Хотів би запевнити вас, що підтримка закордонних українців, сприяння збереженню рідної мови та культури, задоволенню освітніх, інформаційних та інших потреб громад українців у світі й надалі залишатиметься одним із важливих зовнішньополітичних пріоритетів нашої держави.

У ці новорічні та різдвяні дні від усього серця бажаю вам і вашим родинам веселих і радісних свят, щастя, добра й благополуччя.

З Новим Роком!
Христос рождається!

Володимир Гризько

(24 грудня 2007 р.)

Українській і русинській громаді Республіки Хорватія

Шановні земляки! Дорогі друзі!

Від щирого серця вітаю усіх Вас з Різдвом Христовим та Новим Роком!

Озирнувшись назад, можна сміливо сказати, що 2007-ий рік був прожитий не дарма. Цей рік був насичений подіями, напруженою працею, глибоким змістом та звершеннями. Він подарував нам радість зустрічей й відкриттів, перемог і досягнень, новий професійний і життєвий досвід.

Напередодні Нового Року прийнято загадувати бажання і вірити, що вони обов'язково здійсняться.

Впевнений, що ці Світлі свята принесуть усім нам нові радісні почуття, які зроблять Новий рік ще яскравішим та цікавішим.

Нехай в Новому році множиться наша громада, нехай будуть здорові усі наші рідні і близькі та нехай до нас буде лагідною і прихильною Доля.

Слава Україні!

З глибокою повагою, Надзвичайний і Повноважний Посол України

Маркіян Лубківський

(25 грудня 2007 р.)

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СЕМІНАР „МІЖНАРОДНА ШКОЛА УКРАЇНІСТИКИ"

Голові Товариства української культури п. Алексі Павлешину

Шановний пане Павлешин!

Інформуємо, що 5-9 грудня ц.р. в Києві пройшов семінар „Міжнародна школа україністики", організований Міністерством освіти і науки України. У семінарі взяли участь директори та вчителі українських суботніх та недільних шкіл з Іспанії, Португалії, Греції, Франції, Німеччини, Польщі, Чехії, Литви, Латвії, Туреччини та Вірменії, а також відповідальні представники Міністерства освіти і науки України (МОН), Міністерства закордонних справ України (МЗС) інших міністерств та відомств.

Учасники семінару були поінформовані про координацію зусиль МЗС та МОН щодо забезпечення освітніх прав і потреб українських закордонних навчальних закладів.

Також були порушені питання юридичного статусу українських шкіл-партнерів МУШ, візової підтримки для вчителів та працівників МУШ, механізму забезпечення та передачі навчальної, художньої, методичної літератури, а також направлення української періодики до українських навчальних закладів за кордоном.

Окремо було обговорено питання легалізації українських підручників, оновлення двосторонніх угод України з країнами Балтії, особливо їх освітньої складової, відкриття культурно-інформаційних центрів в окремих країнах, а також можливості організації літнього відпочинку в Україні для дітей, які навчаються в українських закордонних школах.

Керівниками українських суботніх та недільних шкіл за кордоном було запропоновано ряд освітніх проектів. З огляду на це, просимо надати пропозиції представників українських освітніх закладів в країні перебування з метою можливого їх включення до планів виконання відповідних бюджетних програм МЗС та МОН України на 2008 рік.

Надсилаємо в порядку інформування.

З повагою,

Посол України М.Лубківський

(24 грудня 2007 р.)

В ХОРВАТІЇ ПРОХОДИТЬ ЦИКЛ ФІЛЬМІВ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

23 січня 2008 року за організації Посольства України в Республіці Хорватія та керівництва кінотеки "Золоті ворота", які вже багато років працюють над представленням хорватській громадськості кінострічок, що належать до класики світового кінематографу, у хорватському місті Спліт розпочалася презентація фільмів видатного українського кінорежисера Олександра Довженка.

Ретроспективу українського кінематографу було розпочато показом фільму "Земля", а програмою кінотеки планується представлення в Хорватії повного зібрання фільмів цього відомого українського кіномитця.

Презентація кінострічок одного з видатних українських кінорежисерів, має важливе значення у контексті загального представлення України на теренах Хорватії, що дозволить хорватському глядачеві ближче познайомитися з класикою українського кінематографу.

Фільми Олександра Довженка протягом наступних двох місяців також будуть представлені у містах Загреб, Осієк та Рієка.

На відкритті презентації українського фільму в Хорватії були присутні представники Посольства, українська громада, численні хорватські кінокритики, а також значна кількість поцінювачів кіномистецтва.

www.mfa.gov.ua/croatia

- - - - - - -

ДОВІДКА:

Цикл фільмів Олександра Довженка в Загребі демонструватиметься протягом 17-28 березня ц.р. в кіно Тушканац , за слідом у такому порядку:

17-18 Звенигора (1927)
19-20 Арсенал (1929)
19-20 Земля (1930)
25-26 Іван (1932)
25-26 Аероград (1935)
27-28 Щорс (1939)
27-28 Мічурін (1948)

Про ці фільми докладніше в наступному номері «Нашої газети» за місяць лютий. #

БАЛ КМТ-ва «Україна» у Славонському Броді

Мішаний хор КМТ-ва «Україна» з диригентом Ларисою Углешич

Від початку року до Великого посту українці й русини в Хорватії організовують щорічні забави. Колись загально були 2-3 забави, а тепер майже кожне КМТ-во вже традиційно влаштовує свою забаву – так званий бал.

Юні музиканти з Броду – єдиний український оркестр в Хорватії

Культурно-просвітнє товариство «Україна» із Славонського Броду свій бал цього року провело 26 січня у «Славонському ресторані», у великому залі, де т-во вже традиційно проводить огляд дитячої творчості.

Для цієї нагоди зал було прикрашено в українському дусі –- вишиваними рушниками, букетиками з жовтих та блакитних квітів, стрічками та повітряними кульками, а сцену прикрасили ляльки в народних костюмах.

Найбільшою приємністю було, що організатори постаралися затримати звичай, показати перлини своїх досягів в культурній самодіяльності. З цієї нагоди змішаний хор крім «серйозних» виконав і жартівливі пісні бадьорого темпу. Оркестр, який з огляду на якість виконання вже важко назвати «дитячим», прозвучав з натхненням, як сам, так і супро-

З молодими, в гопаку «змагалися» і танцюристи-ветерани

воджуючи спів солістки. Все ж таки, танцюристи були нагороджені найгучнішими оплесками. Було дуже приємно бачити їх, як хореографічні фігури виконують бездоганно, точно й легко, наче виступали не для глядачів, а для власного задоволення.

Для танцю, гостей розважали два оркестри - хорватський оркестр «Романтики» та українські музики з м. Кула

Керівники Т-ва Михайло Семенюк і Анкица Верхас (голова Т-ва)

(Сербія), які крім сучасних, виконали і давні, майже забуті, народні пісні. Приємно вразили «Романтики», котрі виконали і горсточку українських пісень.

Після програми юні члени Т-ва з радістю підняли і загальний настрій всім присутнім

Хоч були організовані і цікаві суспільні ігри, кульмінація забави було «змагання» у фігурах гопака, в якому, крім юних, брали участь і танцюристи-ветерани.

С.П.

Змінювалися - вальс, полька, танго та інші, а нарешті і фольклорні танці

HORUS U KRLETCI

U Zagrebu je 17. siječnja ove godine, u dvorani "Hrvatskog slova" (razizemlje Nacionalne i sveučilišne knjižnice) predstavljena zbirka pjesama Đure Vidmarovića "Horus u krletci". Zbirka je tiskana u nakladništvu HKZ–Hrvatsko slovo d.o.o., a urednik je Stjepan Šešelj. Uz sudjelovanje urednika te samog autora, djelo su predstavili i Nevenka Nekić, Volodymyr Kubinski i Darija Pavlešen.

Rijetka je pojava da diplomata, a pogotovo veleposlanik, obnašajući redovitu dužnost, u svoje obveze požrtvovno i s ljubavlju uvrsti i one koje bi trebao obnašati ataše za kulturu (kad bi ga bilo). Svojedobno, takav izuzetak je bio prof. Đuro Vidmarović u vrijeme obnašanja dužnosti Veleposlanika Republike Hrvatske u Ukrajini. Smatrao je najnormalnijim naučiti ukrajinski jezik, a to mu je pak omogućilo daleko širi raspon kontakata s raznim intelektualnim krugovima. U tome je došla do izražaja njegova strast za umjetnošću, pogotovo slikarstvom, te književnošću. Takvim pristupom stekao je brojne prijatelje, ne samo među kolegama diplomatima već i među piscima, slikarima i drugim umjetnicima u Ukrajini, što je otvorilo široke prostore kako u pristupu ukrajinskoj kulturnoj baštini, tako i praćenju suvremenih zbivanja.

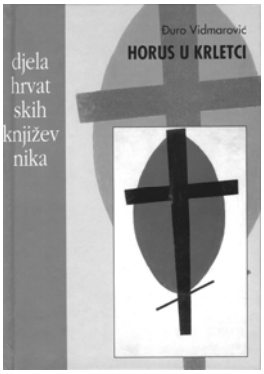

Način kako se prof. Vidmarović odužio svojim prijateljima za njihovu blagonaklonost i susretljivost je izuzetan – posvetio im je pjesme. Pjesme „s ključem i pod ključem“, kadšto ganutljive, kadšto smione. Zapljusnute vedrim sentimentom ili pak oporošću rezignacije. Dubokomisaone, a ponekad tek radovanje u svijesti ulovljenom bisernom životnom trenutku. Uz one posvećene povijesnim osobama, običnim ljudima, krajevima i zbivanjima, kao impresija, razgovor ili poruka posvećene su i onima čijom je osobnošću tek bio opčinjen te onima s kojima se sretao ili dijelio trenutke jednog životnog perioda. Posvete su upućene B.Olijnyku, L.Talalaju, M. Vingranovskome, V.Javorivskom, I.Draču, J.Luckevyču, T.Jablonskoj, M.Primačenko, D.Narbutu, I.Gorbačov, V.Ženčenku, D.Pavlyčku, S.Grabaru, O.Stryžaku, R.Talalaj …

Raduje što je u pripremi izdavanje ove zbirke pjesama u prepjevu na ukrajinski. *S.P.*

IZ PJESNIKOVOG POST SCRIPTUMA

Zbirka "Horus u krletci" može se smatrati i autorovim pjesničkim sjećanjima na boravak u Ukrajini i obnašanje dužnost iizvanrednog i opunomoćenog veleposlanika Republike Hrvatske u toj velikoj slavenskoj zemlji. Naslov zahtjeva objašnjenje. Radi se o ukrajinskoj složenici od imena Horvatia i Rus', što znači Hrvatska plus naziv koji je nosila srednjovjekovna ukrajinska država. Horus kao pojam može značiti i jedno od božanstava staroegipatskog panteona.

Đuro Vidmarović

Dio pjesama uvrštenih u ovu zbirku objavljen je u ukrajinskim književnim časopisima tijekom moje diplomatske službe, na ukrajinskome jeziku. Njihov nastanak je vezan uz tu službu. Naime, sve do međusobnog priznavanja Republike Hrvatske i tadašnje SR Jugoslavije, položaj našeg diplomatsko-konzularnog predstavništva bio je u svojevrsnoj političkoj blokadI, a mediji, poglavito pravoslavne proruske orijentacije, donosili su negativne napise o situaciji u našoj zemlji, opisujući Hrvatsku kao krivca za rat, a Hrvate kao progonitelje Srba. U takvim napisima sudjelovali su i pojedini visoki državni dužnosnici, čak i oni s kojima zbog protokolarnih razloga nisam mogao polemizirati. Učinio sam to kao pjesnik. Iskaznica Društva hrvatskih književnika i poznavanje ukrajinskog jezika omogućili su mi ulazak u društvo ukrajinskih pisaca, slikara, ljudi iz teatra, a potom i novinara. Budući da su ukrajinski književnici bili utemeljitelji državotvornog pokreta i obnašali visoke dužnosti u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, poznanstvo s njima bilo je dragocjeno, tim više što sam s mnogima postao prijatelj. Pokret književnika i slikara 60-tih godina, nazvanih "šesdesetaši" (ukraj. "šistdesjatniki") može se smatrati pretečom pokreta za nacionalnu emancipaciju i državnu neovisnost. Treba spomenuti imena kao što su Ivan Drač, Dmitro Pavličko, Vjačeslav Čornovil, Lina Kostenko, Vasilj Stus, Mikola Vingranovski, Ala Gorska, Pavlo Movčan, Ljubov Golota, Leonid Talalaj, Volodimir Javorivskij... Njima dodajmo i starije vrlo cijenjene i ugledne pisce, kao što su Pavlo Tičina i Oles Gončar. Dmitro Pavličko je kao predsjednik Odbora za vanjsku politiku Verhovne Rade zaslužan što je Ukrajina prva od članica UN-a priznala nezavisnost RH. On je Hrvatskoj posvetio jednu pjesmu, a preveo je veći dio pjesama iz Stamač-Sanaderove antologije „U ovom strašnom času“. To je kasnije učinio drugi veliki pjesnik Leonid Talalaj. Druženje s ovim ljudima pomoglo mi je shvatiti i razumjeti ukrajinsku duhovnost i specifičnu političku situaciju. Mnogima sam postao kućni prijatelj, a svima njima vrata našeg Veleposlanstva bila su otvorena bez najave i posebnog protokola. Osim osobnog zadovoljstva, suradnja i druženje s tako uglednim i utjecajnim ljudima omogućavala mi je širiti istinu o mojoj zemlji i pravednoj borbi moga naroda za nacionalnu i državnu slobodu. Uvjerio sam se da kultura, ako se koristi na ispravan, konstruktivan i kreativan način može dobro poslužiti uspjehu diplomatskih obveza. Na žalost, tu činjenicu ne koristimo dovoljno, odnosno u tome smo na početku. Nikada me nitko nije zamolio da svoja iskustva prenesem na mlade diplomate. (…….) *Odlomak iz post scriptuma. u zbirci "Horus u krletci" Đure. Vidmarovića*

Auditorij u dvorani Hrvatskog slova

Darija Pavlešen, Đuro Vidmarović i Nevenka Nekić

Stjepan Šešelj

Volodymyr Kubinski

В БАНЯ ЛУЦІ ПРЕДСТАВЛЕНІ УКРАЇНСЬКІ КАЗКИ ТА КНИГА «УКРАЇНА В ОГНІ» ЗА О. ДОВЖЕНКОМ

У п'ятницю 21 грудня 2007 р. в Народній і університетській бібліотеці Республіки Сербської в Баня Луці (Боснія), відбулися дві культурні події, окремо важливі і за українську громаду на цих просторах. Організаторами були згадана бібліотека й Українська матиця РС.

Стоять: Александар Чорний, Дарко Бачинський, Йосиф Сулима, Богдан Віславський, Михайло Писанюк, Евгеній Павлешен, Велимир Паплацко, Івана Репчек, Янко Сабадош і о.Мирослав Кринишин / Сидять: Ґордана Зорич і Александра Чворович

Першою подією було представлення двомовного видання українською і переклад сербською мовами українських казок. Казки вибрала Мілена Іванович з відділу україністики на Філософському факультеті в Білгороді (Сербія), а книгу ілюстрував канд. наук Михайло Писанюк зі Закладу за підручники в Білгороді, а видавцем є Союз русинів і українців Сербії. Книга представлена банялуцьким школярам, а з цієї нагоди Александар Владич, актор з Дитячого театру в Баня Луці, прочитав дітям декілька казок.

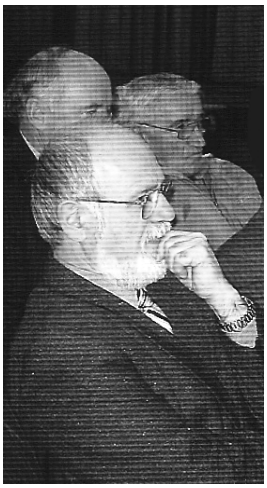

Ранко Рісоєвич – директор бібліотеки

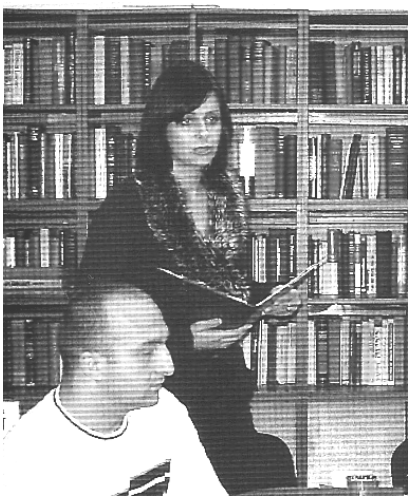

Йосиф Сулима і Ліляна Перович

Друга подія була представлення книги «Україна в огні» - вибір текстів з життя й праці режисера та укр. письменника О. Довженка, через які представлено його життєвий шлях й моральна вертикаль, а також духовна сила українського народу, котрий, за словами академіка Юліяна Тамаша, зберігаючи свою національну самобутність показує: хто ми, які ми і чому ми є. Тексти підготували др. Янко Сабадош і проф. Людмила Попович з Білгороду, а видавцем також Союз русинів і українців Сербії.

Оригінальний сценарій "Україна в огні", твір Олександра Довженка, заборонений Сталіним, говорить про трагедію українського народу, про що у своєму "Щоденнику" за 26 листопада 1943 р.Довженко зробив такий запис: "Мені важко од свідомості, що "Україна в огні" - це правда. Прикрита і замкнена моя правда про народ і його лихо". Цю кіноповість, яка у творчій біографії Олександра Довженка посідає особливе місце бо це один з найкращих його творів, було вперше надруковано аж 1966 року, а і тоді у ній було багато цензурних купюр. Результатом такого понад двадцятирічного мовчання було те, що автор за життя її не побачив. Ця надто жорстока розплата була тому що Причиною такої жорстокої розплати було те, що "Україна в огні" була одним з перших творів, в якому заперечувалися війна і постулати сталінізму.

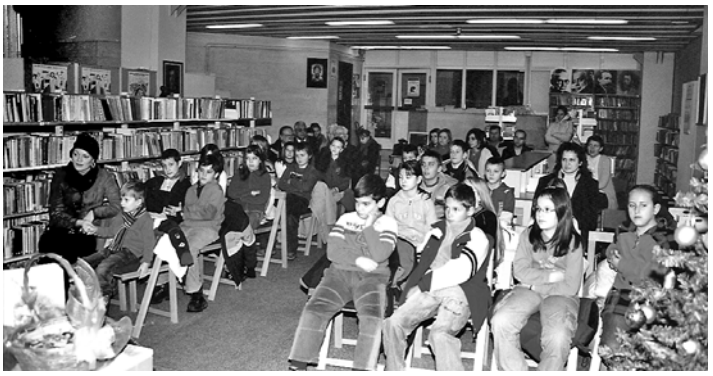

Зустріч з українськими казками учням була дуже цікава тому що декотрі і прочитані

Між гостями цих культурних подій, разом з др. Янком Сабадошом та канд. наук Михайлом Писанюком були і Велимир Паплацко – секретар, та Богдан Віславский – член президії Союзу русинів і українців Сербії. Під час візиту згадані гості відвідали гкт. парохію Царя Христа, де ознайомилися з обставинами з життя української громади в Баня Луці.

Александар Чорний

UKRAJINSKA ZAJEDNICA REPUBLIKE HRVATSKE

Jedni su rekli „No, napokon!“, a drugi „Tja – još jedna udruga.“ Paleta mišljenja time nije ni izdaleka iscrpljena. A o čemu je riječ? U Slavonskom Brodu, u Radničkom domu, 20 siječnja ove godine, održana je osnivačka skupština „Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske“.

Ozračje je bilo vrlo svečano, a domaćin skupa, KPD „Ukrajina“, samoprijegorno se postarao odgovarajuće pripremiti prostor i svu potrebnu logistiku, počevši od zbora koji je otpjevao hrvatsku i ukrajinsku himnu, preko ozvučenja i rasporeda sjedala do glazbe i bogate zakuske nakon obavljenog zasjedanja.

Aktivni sudionici osnivačke skupštine

Protokol je bio pomno isplaniran i proveden lege artis – u velikom stilu. Smisla za ceremonijal nije nedostajalo, a već utanačene odluke, kako je i red u ovakvim prigodama, donošene su jednoglasno. Sitne disonance nisu vrijedne spomena (i onako ni na što ne utječu bitno), a za određene nelogičnosti sigurno se post festum mogu naći racionalna objašnjenja. Blagonaklono treba poželjeti da „beba prohoda“, a onda se „pelene“ lako zaborave.

Osnivačka skupština je imala primjeren broj promatrača

Nepodobni ili nisu pozvani, ili nisu znali ili se pak nisu odazvali. Izgleda da sam svrstan u tu skupinu, no ipak sam bio tu, a među poznatima nisam se mogao osjećati kao dvanaesta vila iz „Trnoružice“. Blago golicanje papirnih roščića oko gležnjeva nije vrijedno komentirati (aluzija na karikaturu u prošlom broju Naše gazete) jer čak ni to nije bila posebna žrtva za informiranje čitatelja, s obzirom da je sve ostalo bilo primjereno. Jedino je po svojoj konstrukciji opskurna dvorana, unatoč ukrašenosti i velikim zrcalima koja udvostručuju prostor i broj nazočnih, davala svemu jedan pomalo sumoran štih, a to je i posebna poteškoća za fotografiranje. No domaćin nije u poziciji utjecati na to jer dvoranu tek iznajmljuje. Zato je bar srdačnosti članova KPD „Ukrajina“ bilo u izobilju.

Glede same skupštine, nije dovoljno jasno rečeno tko su inicijatori. Podrazumijevalo se da je to Koordinacija vijeća i predstavnika ukrajinske

Anatolij Černyšenko

Mihajlo Semenjuk

nacionalne manjine u RH, a onda i pojedine udruge te i „svi koji su se uključili“. Sudionike bi se moglo podijeliti na aktere i publiku, uključujući i goste. Publiku, što je bila glavnina nazočnih, sačinjavali su pretežno članovi društva-domaćina i ponešto članova nekolicine društava, a glavni gosti su bili predstavnik Veleposlanstva

Delegati s pravom glasa

Ukrajine u RH, te predstavnici Ukrajinaca iz Vojvodine i Bosne. Aktere bi sačinjavali dio neeksponiranih inicijatora, članovi radnih tijela skupštine i deset delegata.

Uz zapisničare i ovjerovitelje zapisnika, sjednicu je vodilo radno predsjedništvo kojim je predsjedao Nikola Zastrižni iz Sl. Broda. Načinjena je i jedna inovacija, naime – članovi radnog predsjedništva nisu imali pravo glasa. Ovo pravo imalo je samo

Zapisničari: M.Semenjuk i M.Bek

spomenutih deset delegata, koji su u nekakvom prethodnom postupku delegirani (? – imenovani?) po regionalnom principu s obzirom na broj ukrajinaca prema posljednjem popisu.

Jevgenij Paščenko

Nakon učestale glorifikacije i naglašavanja povijesnog trenutka, donesene su odgovarajuće odluke, od kojih su one važnije, o osnivanju Ukrajinske zajednice RH (Українська громада Республіки Хорватія), usvajanje Statuta te izbor predsjedništva i nadzornog odbora. Za vrijeme kratke stanke novoizabrano predsjedništvo se formalno povuklo na vijećanje i izabralo je za predsjednicu Larisu Uglješić iz Vukovara. Odlučeno je da je sjedište udruge u Vukovaru.

Sam Statut je sličan statutima drugih ukrajinskih udruga. Svojstvenost ove udruge je u tome što ima skupštinu po mješovitom principu – delegati i predstavnici udruga članica, što predviđa redovito donošenje odluke o adresi sjedišta svake četiri godine, te što članovi mogu biti „pojedinci udruge i ostali“. No najvažnija razlika je u tome što se ova udruga svojim Statutom samoproglasila krovnom udrugom svih ukrajinskih udruga u RH.

S obzirom da su inicijatori i delegati potpisali pristupnice i prije osnivačke skupštine, nakon osnivanja su u članstvo stupila i kulturno-prosvjetna društva „Ukrajina“ iz Sl. Broda, „Ivan Franko“ iz Vukovara, „Taras Ševčenko“ iz Kaniže i nedavno osnovana Ukrajinska zajednica grada Zagreba. (Izvan članstva su ostale također četiri udruge.)

Na kraju, nazočne su kurtoazno pozdravili gosti, a među njima i zamjenik Veleposlanika Ukrajine u RH Anatolij Čenyšenko. S obzirom da se i mala i velika slova jednako izgovaraju, iz njegovog govora nije se moglo točno razaznati što se podrazumijevalo pod skoro slučajno upotrijebljenom riječju „savez“.

Dobro obavljen posao bio je razlog slavlju i druženju uz razgledanje izložbe fotografija s putovanja Ukrajinom autora Attija Salvara, te glazbu i zakusku koju su priskrbili mjesni donatori.

*Predsjednica Ukrajinske zajednice RH **Larisa Uglješić** rođena je u Ukrajini gdje se školovala i provela svoj radni vijek. Nekoliko godina nakon udaje nastanila se u Vukovaru 1998. godine, gdje se kao diplomirani glazbenik (smjer zborno dirigiranje) uklopila u kulturne aktivnosti nove sredine. Vrlo uspješno je pokrenula rad ukrajinskih zborova u Vukovaru i Slavonskom Brodu te je s njima ostvarila brojne nastupe i gostovanja.*

Društveno je aktivna i izvan svoje struke. Član je Savjeta za nacionalne manjine RH, a i predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije te član Vijeća iste nac. manjine u gradu Vukovaru.

Aleksa Pavlešin

Romi – tu pored nas

U mjestašcu Sarni bio sam nazočan kada je svećenik upitao djecu: „Znate li tko su to Romi?“ „To su prosjaci“, „Oni kradu i varaju“, „Ljudi koji nemaju doma i lutaju svijetom“ – sipali su odgovori. Samo je jedan mališa rekao: „Oni su naša braća.“ Imamo li to na umu mi odrasli? Što zapravo znamo o Romima?

(Početak članka „Izgnanici u središtu Europe“ Kostyantyna Čavaha u Ljvivskoj gazeti br.25 (95), od 14.12.2007.)

ROMI SU U SVOJOJ POVIJESTI IMALI DVIJE DRŽAVE – ELZOT I CIGANIJU!

www.aratta-ukraine.com
Autor: Ivan Žiroš, glavni urednik lista „Vijesti Užgorodja“

.... Raskošno ukrašena zaprežna kola pod golim nebom. Arnjevi i tenda spletena od loze. Ded, upreži vrance i putuj svijetom kud te oči vode. Ovo je dvorište Užgorodskog etnografskog romskog muzeja.

U dojmu si da si usred romskog tabora koji se putujući zaustavio otpočinuti sat-dva. A tu, kao u kinu, plešući „cigančicu“ istrčavaju koloritno odjeveni Romi s gitarama.

„Zato je on slobodan, kao kozak“

Ovaj aforizam posvećen psihologiji Roma, iz pera je velikog Tarasa Ševčenka. U poemi „Vještica“ on je izrazio svoj odnos prema nomadskom narodu. Suluda Ukrajinka, sukladno sadržaju ovog djela, koja nije našla utočište u surovom svijetu, našla je pribježište u ciganskom taboru. I sami preživljavajući hude dane, Romi nisu imali nikakvog rezona uzeti je k sebi. Ali, vidjevši nesretnicu koja im se obratila, ciganka iz tabora joj kaže: „Budi s nama. Kod nas se, Bogu hvala, dobro živi.“ Tako je luda tijekom tri godine, dok nije prizdravila, proputovala s taborom.

Zato, mnogi istraživači, koji ovaj narod poznaju izravno, a ne samo iz knjiga, naglašavaju njegovu dobrohotnost da u teškim trenutcima uvijek pruže „strancu“ ruku. Tako su se, u ratno vrijeme, u romskim taborima od nacista skrivali srušeni engleski piloti, u SSSR-u – partizani, te je to okupatoru poslužilo kao služben argument za Holokaust prema Romima.

Nastavak na sljedećoj stranici

ROMI SU U SVOJOJ POVIJESTI IMALI DVIJE DRŽAVE – ELZOT I CIGANIJU!

Nastavak s prethodne stranice

Evo jedinstvene fotografije karavane na kotačima u 60-im godinama prošlog stoljeća. Čerga od petnaestak zaprega, putuje blatnim, kišom raskvašenim zemljanim putem. Oni najjači, podupirući guraju kola da ne zaglibe u blatu. Oni za koje na kolima nije bilo mjesta, umorno se vuku postrance. Na fotografiji je i raskošna engleska kočija i uboga jednostavna zaprega s pletenom tendom od loze.

Razgledam snimak Mukačevske ulice u Užgorodu iz predratnog vremena. Tada se ona zvala Ciganskom. A evo i uboge zaprege s pozadinom od suvremenih višekatnica poljskog grada Krakova. Takav „kamping“ se može vidjeti i u Londonu, Parizu ili Berlinu. Izuzev u Danskoj, Romi žive u svim europskim zemljama. Najviše ih je u Rumunjskoj (1,8 – 2,5 milijuna), Španjolskoj (650-800 tisuća), Mađarskoj (500-800 tis.), Bugarskoj (500-800 tis.), Slovačkoj (500 tis.), Srbiji (400 tis.).

Evo i fotografije grupe Roma, zatočenih u koncentracijskom logoru Beljžec u Poljskoj. Kako je vidljivo iz prikupljenog muzejskog arhiva, nacisti su prve Rome, skupa sa Židovima, nasilno iselili iz Njemačke još 1940. god. i zatvorili ih u koncentracijske logore u Poljskoj. Narednih godina, u logore smrti Aušvic, Treblinka, Majdanek i Jasenovac (Jugoslavija) internirani su Romi iz Mađarske, među njima i iz Zakarpatja, Rumunjske te drugih balkanskih zemalja. Po nekim podatcima, u vrijeme Holokausta, u svijetu je umoreno 500 tisuća do jednog milijuna Roma.

Zagonetna država Elzot

Evo karte Euroazije. Na njoj je shematski označen put migriranja Roma iz Indije u Europu. „Kulminacija migracije Roma s Indijskog poluotoka, - priča jedna od aktivistkinja Zakarpatskog oblasnog kulturno-prosvjetnog društva „Romani Jag“, poznati romolog Jevgenija Navrocka, - biva početkom drugog tisućljeća naše ere. Ona je povezana s porazom kod Terajma u međusobnom ratu 1192. god., kada je mnoštvo naroda, spašavajući se od ropstva, izabralo progonstvo. Val romske migracije nastavljao se sve do epohe Velikih Mogula. Tome je doprinijela i podjela na kaste. U svakoj kasti je postojao sustav raznih zabrana, a u tome i

romanykultury.info/gallery

glede obrazovanja i religijskih obreda.

Pripadnicima kaste je jednom i zauvijek određen način života, profesija, zabrana braka s osobom iz druge kaste. Suvremeni romolozi su ustanovili da Romi potječu iz kaste „dom“. Ona je uključivala profesionalne plesače, pjevače i muzikante. Pritom, romski prajezik, kao i u svih arijskih naroda, bio je sanskrt. Kad bi to saznao Hitler – „triput bi se prevrnuo u grobu“!

Pojava Roma u Europi, po prvi put je zabilježena 1219. god. U kronici ugarskog kralja Andraša II, kada se

vratio iz križarskog pohoda iz Jeruzalema. Na području Zapadne Ukrajine, napose u Ljvovu, prvi Romi su se pojavili između 1405. i 1408. godine.

Ali malo tko zna (u ostalom, to se s rasističkih pozicija prikrivalo od svjetske javnosti), da su Romi u svojoj povijesti imali dvije države. Prva je Elzot, a druga je Ciganija. Ovu povijesnu činjenicu, po riječima Jevgenije Navrocke, prvi su otkrili domaći romolozi proučavajući pradavne arapske izvore.

„Prva romska država Elzot, priča J.Navrocka, nalazila se na obali Arapskog mora. Između ostalog, jedan ogranak Roma tako se i zove – „Zoti“. Kako se vidi iz povijesnih izvora, ustanak Zota u Bagdadskom kalifatu bio je jedan od najvećih. Druga država – Ciganija – bila je na obali Crnog mora, na području današnjeg Kurdistana u Turskoj. Romi su, dakle, imali sve atribute svoje državnosti – čak su kovali i svoj novac.

U rukama mi je unikatna, rukom pisana romska knjiga. Stara je preko stotinu godina, a nađena je kod jedne zakarpatske obitelji. Jedna postava je posvećena taborima. Od skoro 600 naseljenih središta ovog područja – u 120 žive i Romi. Najveći tabori su u Mukačevu, Užgorodu, Beregovu, Čopu,Pativcima u Užgorodskom rajonu. U muzeju ima čak i romske vezenine. Na nju malo tko obraća pozornost. Kao da se pita -zar Romkinje umiju vesti? Među romskom vezeninom su i stvari za prodaju. Na primjer - unikatne ženske maramice, koje nemaju analogon ni u jednog drugog naroda. Daju mi ručnik na kojem je izvezeno na mađarskom: „Pas – laje! Dolazi mi dragi, koji za me haje.“

Tko nije čuo za svjetski poznate: glumca Čarli Čaplina, spisateljicu Žorž Sand, nekadašnjeg predsjednika Brazila Žozelina Kubičeka, partizanskog komandira Sidora Kovpaka, čehoslovačkog šampiona svijeta u hokeju Jana Suhu, pjevače Mykolu Sličenka i Valerija Leontjeva, te mnogo drugih osoba? Tek posjetom ovom muzeju saznaješ da su oni podrijetlom – Romi.

Ima i cijela zbirka povijesnih fotografija iz 30-ih godina prošlog stoljeća. Potječu od poznatog zakarpatskog povjesničara Petra Sove, a tematika su romski tabori „Šahta“, „Radvanka“... Fotografije kao da su snimljene danas – malo se što izmijenilo.

Pozornost mi privlači zbirka romske odjeće. Istu takvu nose Romi iz dva tabora u Vinogradovu, a oni pripadaju kalderarima – etničkoj grupi rumunjskih roma. Osim njih, u kraju još žive i etničke grupe slovačkih i mađarskih Roma. Užgorodski etnografski romski muzej je drugi muzej u Ukrajini u kojem je predstavljena kultura, primjeri iz umjetnosti zakarpatskih Roma, opisi njihovog romantičnog života, teški uvjeti čergarenja, dramatične stranice nacizma, uporabni predmeti i tradicijski romski proizvodi.

S ukrajinskog preveo A.P.

Na naslovnoj stranici (dolje lijevo) je detalj slike „Romska djevojka“, Theodor Aman – 1884. Nacionalna galerija u Bukureštu (463x720 mm)

СВЯТО БОГОЯВЛЕННЯ / СВЯТО ВОДОХРЕЩА

На Водохреща українці святять воду, купаються в ополонках і їдять «голодну кутю»

У підготовці цієї статті використані (компілюванні) матеріали з веб-сторінок: www.ugcc.org.ua; buket.ck.ua; www.rius.kiev.ua; www.slovoprosvity.com.ua; uk.wikipedia.org; www.president.gov.ua; observer.sd.org.ua; та Ілюстрованої Біблії для молодих – Загреб 1982 р.

Церковні й біблійні факти

*Празник Господнього Хрещення пока*зує нам одну з найбільших і найглибших правд нашої святої віри — таїнство Пресвятої Тройці. При Христовім Хрещенні об'явилася Пресвята Трійця, яка посвідчила про Його божество.

Свята Церква перед празником Господнього Богоявлення у богослужіннях звертається до своїх вірних: "Вифлеєм залишивши, преславне чудо, спішімо до Йордану душею гарячою і там побачимо страшне таїнство" (*Світилен утрені з 3 січня).* Це таїнство Господнього Богоявлення, це Хрещення Господа нашого Ісуса Христа в ріці Йордані. У цьому таїнстві Ісус Христос об'являє себе як Месію і Спасителя. Про Його Боже післанництво свідчить при Хрещенні сам Отець Небесний голосом із неба: "Ти єси Син мій любий, у тобі — моє уподобання" *(Мр. 1, 11);* свідчить Святий Дух, що у вигляді голуба сходить на Нього; свідчить і святий Йоан Хреститель, вказуючи на Нього: "Ось Агнець Божий, який гріхи світу забирає" *(Йо. 1, 29).*

Президент України Віктор Ющенко купається у хрещенській воді 19 січня 2006 р. (www.president.gov.ua)

Погляд з іншого боку

Щороку 19 січня українці здійснюють масовий ритуал очищення водою. Цей прадавній народний обряд називається Водохрещенням або Водохрещем. Початком н.е., в часах коли новий рік починався з 22 березня, ритуал омивання-очищення перед Новим роком, відбувався на весняне рівнодення 21 березня.

Очевидно, що він виконувався задовго до приходу Ісуса Христа, проте один з найдавніших його описів знаходимо саме в Євангелії.

«У пустині він (Іван) проповідував оновлення на звільнення від гріхів. І ходив він по всій околиці Йорданській і говорив: Оновлюйтесь, бо наблизилося Царство Боже. І виходили до нього всі мешканці краю, омивались від нього в ріці Йордані й визнавали гріхи свої» (Матвій, 3.2-6). Для цих трьох речень властива величезна інформаційна насиченість.

Івана ще називають Предтечею, тобто попередником Ісуса Христа. Почнемо з окреслення території, на якій проповідував Іван (що означає «новий» або «юний»):

По-перше, це лівий берег Йордану біля Витавари. Це місце було зручне для проповіді, бо тут проходило багато людей, які переправлялися з одного берега на другий.

По-друге, він проповідував *«по всій околиці Йорданській»*, тобто по містах і селах на прибережних територіях Самарії, Галілеї, Десятимістя і Переї.

В Євангелії чітко сказано, що Іван «проповідував оновлення на звільнення від гріхів», тобто звертав увагу на духовно-психічні аспекти оновлення.

Якраз тому, що він стимулював людей займатися своєю свідомістю і активізувати в її глибинах божественне начало, адже кожна людина є втіленою божественною сутністю і потенційно може стати боголюдиною (сином Божим) — людиною, що усвідомлює свою божественну природу: «Блаженні миротворці, бо вони синами Божими стануть» (Матвій 5.9). Символом поєднання божественного і земного є хрест, тому дію, що веде до такого поєднання, називають хрещенням (наприклад, накладання на себе знаку хреста). Тому-то Івана, який навчав людей про їхні боголюдські можливості і пробуджував їх ритуалом омивання, назвали Хрестителем, а на традиційних іконах його зображають з хрестом — символом боголюдини.

Українські народні водохресні звичаї і вірування

Святим Богоявленням, Хрещенням Господа Бога та Спаса нашого Ісуса Христа завершується цикл зимових святок. Напередодні свята Богоявлення, 18 січня, робилася остання, пісна кутя. Від цього походять народні назви свята — Голодна або Плаксива Кутя, а також друга Вілія, Йордань, Водосвяття, Водохреща. Останні назви зумовлені основним змістовим моментом обрядовості й вірувань цього свята — символікою посвяченої води та хреста, що перемагають нечисту силу, очищають від неї весь людський простір. Освячена як у переддень свята, так і 19 січня вода мала властивості зцілювати людей від хвороб фізичних і душевних, захищати від впливу всього лихого. Християнський за своєю суттю обряд Великого водосвяття доповнювали народні звичаї, обряди та вірування.

Продовження на наступній сторінці

Продовження з попередньої сторінки

Цього дня, як і перед Різдвом, не працювали важко, суворо постували, варили пісну кутю. В богоявленське надвечір'я готувалася остання святочна вечеря, неодмінно із непарною кількістю пісних страв, частина від яких призначалася для душ предків, щоб «сі душі накормили та й помітали Святвечір водохресний» (Гуцульщина). Після трапези «проганяли кутю», цей обряд знаменував завершення різдвяно-новорічних святок. Кутю забирали з покуті, де вона стояла із Святвечора, промовляючи: «Іди, кутя, із покутя, а узвар — на базар» (Житомирщина). Мороз, який протягом усіх святкових вечерь так шанобливо запрошували, в цей вечір виганяли ритуальним шумом: галасували, стукали в порожні відра, били качалками, макогонами, палицями в ріг хати, по одвірках дверей, воріт і по парканах. На Поліссі дітям пояснювали, що «Коляда на білих конях від'їжджає».

Хрещення Ісуса в Йордані (Ілюстрована Біблія для молодих, Загреб, 1982)

*Святе **Богоявлення** (www.ugcc.org.ua)*

Примітка: Замітливе що і на ілюстрації в Біблії і на сучасній іконі Ісус зображений з мускулами атлети. Цікаве і те, що на ілюстрації Ісус – блондин, а хрещення в якомусь закутку, а не на перелазі через ріку. Можливо це необережна помилка ілюстратора, як і та на стор. 380 згаданої Біблії, де помітити, що апостоли ще в той час і на тих просторах їли кукурудзу – 1500 років раніше як вона була принесена з Америки до Європи. (А.П.)

Вважалося, що опівночі стаються великі чудеса: на одну мить вщухає вітер, запановує цілковита тиша й відкриваються небеса. О такій порі можна дізнатися про своє майбутнє, висловити заповітне бажання, що обов'язково збудеться. А ще можна почути, як худоба говорить людською мовою. Особливої сили набуває вода в усіх водоймах: течія зупиняється, вода починає хвилюватися, стає цілющою, перетворюється на вино.

Напередодні свята хлопці вирубували з льоду престол і хрест, який обливали буряковим квасом або калиновим соком; поруч встановлювали ялинки. Ранком, в очікуванні врочистого посвячення води, до «йордані» — ополонки у вигляді хреста — сходилися всі мешканці. Жінки несли в руках «трійцю» — три зліплені докупи свічки, прикрашені сухими квітами, калиною, намистом і стрічками (Поділля, Гуцульщина). Таку «трійцю» зберігали вдома під образами, адже вона вважалася дуже помічною від усіх негараздів: відводила бурю, грім, страхи й усілякі напасті.

Коли священик занурював у ополонку хрест, хлопці випускали в небо голубів, прикрашених різнокольоровими паперовими стрічками. Це символізувало Духа Божого, що сходить під час водосвяття на Христа. Дорослі чоловіки стріляли з рушниць, щоб відігнати від села нечисту силу, яка в цей момент нібито вистрибувала з води і переселялася на суху вербу. У момент водосвяття завзяті рибалки опускали під лід шматок сіті на палиці, примовляючи: «Ловлю рибу», що неодмінно мало посприяти вдалій риболовлі (Гуцульщина). У деяких місцевостях України дівчата та жінки намагалися разом із водою прихопити й декілька камінчиків, їх кидали влітку на городи, що, за повір'ям, сприяло врожаю огірків, капусти й іншої городини.

По всій Україні зберігається й нині звичай купатися у водоймах відразу по освяченні води. За народними уявленнями, таке купання дає здоров'я хворим, особливо необхідне воно колядникам і рядженим, адже змиває з них «скверну». Особливою популярністю у киян користується урочисте освячення дніпровської води, що кожного року відбувається в Гідропарку. Проводиться урочистий молебень, після чого чимало відчайдухів купаються у Дніпрі, переконуючи тих, хто мерзне тільки від одного погляду на цих «моржів», що йорданська купель додає не тільки фізичного здоров'я, а й значно поліпшує настрій.

З освяченою водою люди поспішали додому, щоб окропити нею господу, хату, городи, вулики. Дівчата вмивалися водою, вкинувши до миски коралове намисто або калину, а потім утиралися червоним рушником, щоб бути красивими та рум'яними. Перед обідом кожен відпивав ковток освяченої води з примовлянням: «Яка ся вода здорова, таким би сме ми здорові!» (Закарпаття). Йорданська вода зберігалася за образами протягом року як універсальний лікувальний засіб. Залишається загадкою той факт, що водохрещенська вода не псується, не має запаху і може такою зберігатися.

Давня і сучасна символіка води

Одна з найдавніших Богинь є **Дана** – богиня води. В уявленнях праслов'ян Дана – не просто вода, це жіночий початок Всесвіту. Почесне місце космічної вологи, рівно як і космічного вогню у світогляді наших предків підкреслюється також тим, що вони визначають кольори прапора України: жовтий – вогонь, голубий – вода.

Культ богині Дани був найпоширенішим і найрозвиненішим серед народів Причорномор'я та Наддніпрянщини (стародавніх племен кіммерійців, фракійців, пелазгів, серед вірмен, грузинів), а найбільше – на території України. Він відомий з пізнього палеоліту (доіндоєвропейська доба) і існував аж до XX ст.

Продовження на наступній сторінці

СВЯТЕ БОГОЯВЛЕННЯ / СВЯТО ВОДОХРЕЩА

Продовження з попередньої сторінки

Численні українські легенди і міфи розповідають, що „цар Вогонь і цариця Вода світ сотворили". Українські колядки, щедрівки, купальські пісні в значній мірі присвячені найстародавнішому культу богині Дани, творчій силі вогню і води. В одній із колядок знаходимо фрагменти міфу про народження світу: „Ой як було з нащада світу, тоді не було неба й землі, а но лиш було синє море". За академіком Я.Марром, ім'я Дана утворилося з двох слів: „Да" – „вода" і „На" – „неня", „мати", тобто Вода-Мати. Від слів „Дана", „Дна" виводять також назви рік: Данапра, Дунай, Дністер, Дон, Дінець, Двіна.

(Існує і спекулятивна думка, що назва Йордан означає «сильна, яра, життєдайна вода — від арійських «яр» (сонячний, сильний, ярий) і «дана» (вода), бо за такою ж схемою створені давні назви «Данапре» (Дніпро) — від «дана пре» (вода пре), тобто «водний потік», і «Данастре» (Дністер) — «від дана стре» (вода стремить), тобто «стрімка вода».)

Отже Дана (Леля) – Богиня наших предків, пам'ять про яку збереглася донині. Це велика Матір Всесвіту усіх індоєвропейських народів, Богиня річок. У слов'ян і русичів, зокрема, у великій пошані були джерела, які били з гірських кам'яних пластів. Біля них робили капища, в християнські часи ставили хрести і каплиці. Вода з такого джерела мала найбільші лікувальні властивості. Існував спеціальний обряд очищення Водою, Вогнем.

Воскова палаюча трійця, яку ми знаємо з українських різдвяних та Йорданських свят, тобто міфологічна трійця на райськім дереві, часто зустрічається у колядках. Астральний творчий вогонь у сполуці з водою є творчим чинником початку створення світа. Сам Господь, символ первовічного вогню, у тій воді купається – така вона свіжа і животворча.

Підготовив Алекса Павлешин

СМІХ ЯК ЛІК / SMIJEH KAO LIJEK

ТРИЛЕМА ДР. ДУЛІТЛА / TRILEMA DR. DULITLA

- Лівою? Правою? Або просто – чекати?

- Lijevom? Desnom? Ili jednostavno – čekati?

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

IMPRESSUM	**Izdavač:** Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb **2340009–1110045869**	**Naša gazeta** izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik sa stankom u srpnju i kolovozu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr duk@zg.t-com.hr	Prijelom i dizajn: A.Pavlešin Fotolit: DENONA d.o.o. Tisak: FILEDATA d.o.o. U Zagrebu, 30.01.2008. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

7 ЧУДЕС УКРАЇНИ

В серпні минулого року в Києві оголошене переможців акції "Сім чудес України". Переможцями стали: заповідник "Кам'янець" (Кам'янець-Подільський, Хмельницька область), Києво-Печерська Лавра (м. Київ), парк "Софіївка" (м. Умань Черкаської обла сті), заповідник "Софія Київська" (м. Київ), Херсонес Таврійський (м. Севастополь), заповідник "Хортиця" (Запоріжжя), Хотинська фортеця (Хотин Чернівецької області).

7. - ХОТИНСЬКА ФОРТЕЦЯ

Розташований на важливих транспортних магістралях, Хотин завжди привертав увагу завойовників. З метою захисту від них була споруджена фортеця, яка пережила століття і бачила під свої¬ми мурами полчища воїнів Османської імперії, повстанців Мухи, народних месників Дитинки, вояків Дмитра Вишневецького, Петра Дорошенка. Під час визвольної війни українського народу проти польської шляхти у Хотин двічі вступали війська Богдана Хмельницького.

Виконуючи волю князя Данила Галицького, в Хотині в 40-50-х роках XIII ст. замість дерев'яних побудували кам'яні укріплення. Перша кам'яна фортеця була невеликою. Впродовж віків її неодноразово реконструювали та розширювали, руйнували завойовники і знов відбудовували.

У вересні - на початку жовтня 1621 року біля стін Хотинської фортеці проходили події знаменитої Хотиської війни, яка прославила запорозьких козаків і їхнього гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного і стала зламним моментом в історії Османської імперії. Перемога під Хотином врятувала Західну Європу від вторгнення яничар, справила сильне враження на всі народи і знайшла свій відголос в літературі.

Сьогодні Хотин одне з найбільших міст Чернівецької області, а у вересні 2002 року древнє місто відзначило свій 1000-літній ювілей.

(З матеріалу 7chudes.in.ua)

Наша газета

25.02.2008. • HOMEP÷B R O J (59) 2 • PIK÷GODINA VII • ISSN 1333-686X

IZ OSTAVŠTINE

PROTOJEREJA STAVROFORA

ZLATKA LATKOVIĆA

SUSRET VELEPOSLANIKA UKRAJINE MARKIJANA LUBKIVSKOG S DELEGACIJOM SAVEZA RUSINA I UKRAJINACA REPUBLIKE HRVATSKE

Na obostranu inicijativu u Zagrebu je u Veleposlanstvu Ukrajine 22. veljače ove godine upriličen susret delegacije Saveza Rusina i Ukrajinaca RH s Njegovom Ekscelencijom Markijanom Lubkivskim i suradnicima. Šesteročlanu delegaciju, koju su sačinjavali nositelji ključnih dužnosti u Savezu, predvodio je predsjednik Saveza Slavko Burda, a razlog susreta bilo je međusobno informiranje o predstojećim aktivnostima u kojima se očekuje obostrana suradnja, te njeni konkretni optimalni oblici.

Susret je protekao u sadržajnoj razmjeni mišljenja i prijedloga
(Foto V.Timko – „Nova dumka“)

Veleposlanik M.Lubkivskyj je izložio planove suradnje između Ukrajine i Hrvatske u domeni kulturno-humanitarne suradnje, a našoj dijaspori je uputio poziv za aktivnije sudjelovanje u realizaciji programa posvećenih važnim događajima iz ukrajinske povijesti.

Predsjednik Saveza S.Burda informirao je o aktualnim zbivanjima među pripadnicima naše nacionalne manjine, s naglaskom na predstojeće aktivnosti u kojima se očekuje pomoć i sudjelovanje Veleposlanstva. Pritom, prvenstveno je podcrtao skorašnje obilježavanje 40. obljetnice osnivanja Saveza Rusina i Ukrajinaca RH.

Neki od zaključaka ovog plodnog susreta odnose se na izravnu pomoć u organiziranju označavanja 40. obljetnice Saveza, a pogotovo glede gostovanja umjetničkih ansambala iz Ukrajine. Slično, Savez će se aktivno uključiti u akcije označavanja 75. obljetnice tragičnog Gladomora 1932./33. u Ukrajini, a u tom sklopu posebno i u međunarodnu akciju ukrajinske dijaspore „Neugasiva svijeća“. Obilje zajedničkih tema dovelo je do zaključka da je potrebno promptno dogovoriti plan suradnje glede prioritetnih smjerova suradnje u predstojećem bliskom periodu.

SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA SAVEZA RUSINA I UKRAJINACA RH

Dan nakon prijema delegacije Saveza Rusina i Ukrajinaca RH u veleposlanstvu Ukrajine, u Vukovaru je 23. veljače o.g. održana sjednica predsjedništva Saveza. U širem dnevnom redu ključne teme bile su upravo one koje su diskutirane i prigodom spomenutog posjeta veleposlanstvu. Zato su dijelom konkretizirani oblici aktivnosti u suradnji za obilježavanje 75. obljetnice Gladomora, u tome i u akciji „Neugasiva svijeća“, a također glede obilježavanja 40. obljetnice Saveza kojem će pokrovitelj biti predsjednik RH Stjepan Mesić. Za supokroviteljstvo bit će zamoljen predsjednik Ukrajine Viktor Juščenko, a bit će pozvani brojni gosti i iz Ukrajine.

Posebna pozornost posvećena je uklapanju zacrtanih projekata u financijski plan za ovu godinu te predstojećoj redovitoj izvještajnoj skupštini Saveza. ***A.P.***

(Izvor informacija: Slavko Burda – telefonski)

ЗАХОДИ У ЗВ'ЯЗКУ З 75-МИ РОКОВИНАМИ ГОЛОДОМОРУ 1932-1933 РОКІВ В УКРАЇНІ

ДОВІДКА

(……)

Підготовлено проект змін до урядового Плану заходів на 2007-2008 роки, затвердженого на виконання Указу Президента України від 28 березня 2007 року № 250 “Про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років в Україні”.

У березні 2008 року за сприяння МЗС України в Австралії стартує Міжнародна акція “Незгасима свічка”, ініційована Світовим конгресом українців. Символічна свічка пам'яті об'їде всі країни світу, де проживають українці, і в жовтні 2008 року прибуде до Києва.

Розпочато підготовку до проведення наступного року серії міжнародних наукових конференцій з проблем Голодомору, в якій візьмуть участь історики України, США, Канади, Російської Федерації та інших країн.

Восени 2008 року за участі високих іноземних гостей відбудеться Міжнародний форум, присвячений 75-м роковинам Голодомору.

До 1 листопада 2008 року у Києві на Дніпровому схилі буде відкрито першу частину Меморіального комплексу пам'яті жертв Голодомору.

27 комплектів виставки, яка розкриває правду про Голодомор 1932-1933 років, що експонується зараз в Українському домі, будуть передані як постійно діючі виставки в кожен регіон України. При цьому в усіх областях та АРК Крим працюватимуть пересувні виставки.

У 2008 році Держкомархівом на базі опрацювання регіональних архівів буде завершено формування єдиного реєстру документів про Голодомор.

Триває робота над Національною книгою пам'яті, до якої зокрема увійде перелік сіл, потерпілих від Голодомору, список жертв та свідчення очевидців.

(……..) Президентом України Віктором Ющенком 2008 рік оголошено Роком пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років, тому зусилля виконавчої влади будуть спрямовані на гідне вшанування цієї сумної дати.

Уривок матеріалу зі сайту www.golodomor.kharkov.ua 22.12.2007

Film o Ukrajincima u nekadašnjoj Jugoslaviji

Polovinom siječnja o.g. na web-u Kanadske udruge Ukrajinaca iz nekadašnje Jugoslavije, u vijesti o koledanju navedeno je da su bile dvije grupe koledara, od kojih je jedna koledanjem prikupljala priloge za gkt. crkve u Prijedoru i Prnjavoru, a druga – za projekt snimanja filma (DVD) o Ukrajincima u nekadašnjoj Jugoslaviji.

Na molbu, redakciji „Naše gazete“, iz spomenute udruge dana je i dodatna obavijest - da projekt još nije finaliziran, ali poznato je da će autor scenarija biti Mihajlo Ljahovič (svojedobno je bio novinar „Nove dumke“ – op.ur.), te da će s tim ciljem, ovoga ljeta, zajedno sa snimateljem posjetiti ova područja. #

ДРУЖНЄ СПІЛКУВАННЯ НАПЕРЕДОДНІ ПУЩЕННЯ

В обставинах роз'єднаності загребської української громади, замість колишнього традиційного розважального вечора, 3 лютого цього року Товариство русинів і українців Загребу, в його приміщенню організувало дружнє спілкування для членів та гостей. Присутніх було якраз «по мірі» простору, а добрий настрій перевершував його мов піна чарку пива. Організатор приготував відповідний фуршет, а з тостами, жартами і в розмові вечірній час швидко минув. *Текст і фото – С.П.*

Нагода по дружньому жартувати й оповідати нові анекдоти

Прийняття було «по-хазяйському»

Старші і середні віком члени Т-ва. А молодші?...

На спілкування загостили і наші богослови

UKRAJINSKA VEČER U LIPOVLJANIMA

Dana 02.02.2008. u Lipovljanima u organizaciji KPD Karpati organizirana je 9. po redu Ukraijnska večer. Goste su zabavljali orkestri KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Vrbasa "zaduženi" za ukrajinsku glazbu te lokalni bend iz Kutine, u dijelu "lakoglazbenih" nota hrvatskog podneblja. Na zabavi su uz mnogobrojne domaće te goste iz Zagreba, Slavonskog Broda, Vukovara, Vojvodine i BiH bili nazočni i predsjednik Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj g. Viktor Filima, predsjednik Saveza Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske g. Slavko Burda, te župnici grkokatoličkih župa Kaniža i Lipovljani.

Mješovita pjevačka skupina KPD ukrajinaca „Karpati“

U uvodnom dijelu predstavili su se domaćini, članovi KPD Karpati iz Lipovljana 40-to minutnim spletom plesova i pjesmi u izvedbi folklorne sekcije te zbora društva, čijim izvedbama možemo zapljeskati i poželjeti nastavak uspješnog rada.

Folklorni ples je neizostavna točka programa

Organizacija večeri bila je odlična - tradicionalno dobra večera te pristojna, pravodobna i prisna usluga članova Društva (uglavnom folkoraša) nije mogla ostati nezamijećena. Kuharicama samo možemo zahvaliti na trudu uloženom u pripremanje jela, posebice "perohiv" koje su posluženi iza ponoći. Vrlo dobra muzika, posebice kvalitetan lokalni bend, uz ugodnu atmosferu i dobru hranu začinjeni dobrom organizacijom (npr. - "tombola" u 5 minuta) - što više treba za dobru zabavu? Ostaje nam na kraju samo poželjeti više ovakvih zabava!

Slikom i riječju – Goran Nidogon

КИЇВСЬКА РУСЬ — КОЛИСКА СЛОВ'ЯН

П'ятого лютого відкрилась виставка «Київська Русь – колиска слов'ян», яку організували Міська бібліотека і Центральна бібліотека русинів і українців, яка взагалі являється окремим відділом Міської бібліотеки і мережі Бібліотек міста Загреба.

Відкриття виставки «Київська Русь – колиска слов'ян»

Виставка, яка за дванадцять років існування Центральної української збірки стала вже традиційною, присвячена могутній древній державі, що виникла внаслідок об'єднання розрізнених східнослов'янських племен у племінні союзи та племінні князівства навколо території Середньої Наддніпрянщини (Русі у вузькому або етнічному значенні) та Великого Новгорода. Виникнення Київської Русі традиційно пов'язують з формуванням у середині IX ст. Київського князівства і з об'єднанням, князем Олегом, північних та південних східно слов'янських земель.

Середньовічна монархічна держава династії Рюриковичів у Східній Європі з центром у місті Києві існувала з початку 9 століття — включно до 1240 року. У середньовічних джерелах її називали **Русь** або **Руська земля**. Термін "Київська Русь" впровадили до наукового обігу історики пізніше. Велика східноєвропейська імперія зі столицею у Києві, що в часи свого найбільшого розквіту на початку 12 ст. сягала від Карпат до Волги та від Чорного до Балтійського моря. Таким чином, після занепаду древньої держави, на її колишній території з'явились три сучасні слов'янські держави: Росія, Україна та Білорусія.

Таким чином, метою організації виставки було познайомити хорватську явність з історією існування могутньої розвинутої держави та підштовхнути їх на вивчання історії своїх співгромадян – українців, русинів, росіян та білорусів.

К. Т. Х. *(Завідуюча Центральної бібліотеки русинів і українців РХ)*

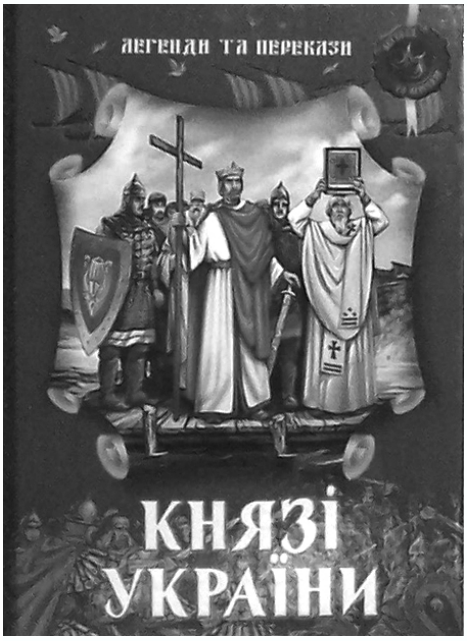

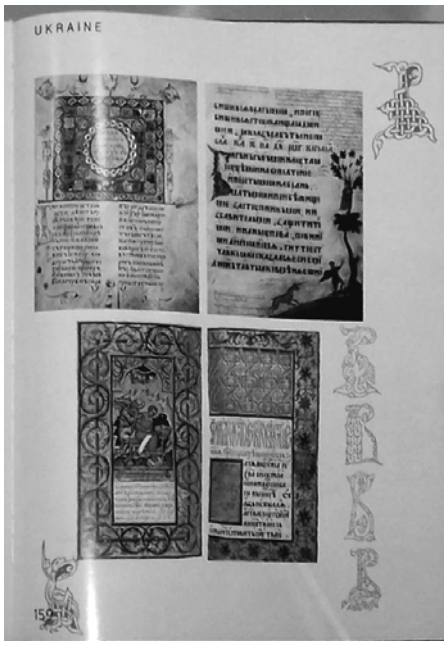

POLITIČKA PREVIRANJA U UKRAJINI

5. veljače 2008.

Ukrajinu i dalje slijede zanimljiva politička previranja, pa tako u jednom televizijskom intervjuu ukrajinska premijerka Julija Tymošenko nije isključila mogućnost formiranja koalicije između njezinog bloka i Partije regija koju predvodi Viktor Janukovyč. Tymošenko je u određenim medijima interpretirana na taj način kao da želi dati do znanja predsjedniku Juščenku da ako ne prestanu učestali sukobi između Kabineta i predsjedničkog tima, koalicija bi se mogla razvrgnuti.Kasnije je nastojala opovrgnuti svoj komentar, naglasivši kako se nju nije u potpunosti razumjelo. No unatoč tome, njezini politički suradnici, predsjednik Viktor Juščenko pa i sam Viktor Janukovyč, njezinu su izjavu shvatili vrlo ozbiljno. Nakon što je televizija EuroNews objavila intervju gdje se navodi slična izjava, medij Ukrajinska pravda, prvi se primio obrađivanja teme u kojoj Tymošenko ne isključuje mogućnost formiranja različitih koalicija.

Viktor Juščenko

Julija Tymošenko

Viktor Janukovyč

Oleksandr Moroz

Prema intervjuu EuroNewsa, za vrijeme dok je posjetila Bruxelles, 29. siječnja ove godine, Tymošenko su upitali postoji li mogućnost da njezina stranka formira koaliciju s Partijom regija, na što je ona odgovorila: “Da, ali prema našim uvjetima.”, zatim se nadovezala: “to uključuje i primjenu plana od 20 točaka s kojima bi se trebale korigirati mutne stavke u politici i ekonomiji. Ako je Partija regija spremna za to, onda je dobro-došla.” Zanimljivo je to, što spomenuti odgovor nije naveden u transkriptu Tymošenkinog intervjua koji je objavljen na EuroNews internet stranici, već ga je objavila Ukrajinska pravda koja tvrdi da su svoje informacije objavili prema originalnom audio dokumentu, čiji izvor ne žele imenovati. Tymošenko svoj komentar nije opovrgnula, ali je naglasila kako se nju nije u potpunosti razumjelo. Objašnjava kako nije mislila ništa drugo nego da postoji hipotetska mogućnost suradnje s Partijom regija na određenim pitanjima, ali kao opozicijskom strankom.

Marina Soroka, glasnogovornica Julije Tymošenko, kaže kako je tekst, koji je objavljen u Ukrajinskoj pravdi, u suštini šaljivog karaktera s obzirom da smatraju kako Partija regija ne može ni u kojem slučaju udovoljiti uvjetima Julije Tymošenko. Unatoč tome, jedan od čelnih ljudi stranke Naša Ukrajina, Vječeslav Kyrylenko, napomenuo je da će tražiti od Julije Tymošenko dodatno očitovanje o toj izjavi. Tvrdi kako bi realizacija spomenute izjave Julije Tymošenko bila u suprotnosti s obećanjima, koja su građanima pred prošle parlamentarne izbore dale stranke Naša Ukrajina i Blok Julije Tymošenko. S druge strane, Partija regija je protumačila riječi Julije Tymošenko kao odraz ozbiljnih poteškoća unutar koalicije Bloka Julije Tymošenko i Naša Ukrajina. Partija regija službeno izjavljuje kako se parlamentarna većina pokazala nepouzdanom, što potvrđuje opravdanost prijašnjih upozorenja Partije regija, koja je tvrdila kako formiranje koalicije bez nje dovodi u pitanje stabilan rad parlamenta.

Partija regija je u siječnju ove godine već prosvjedovala protiv odluka i intencija Vlade da se ubrza pristupanje NATO savezu, a primjetno je i da pozorno prate svaki korak Vlade kako bi u konačnici pridonijeli destabilizaciji koalicije. U prilog destabilizaciji koalicije idu i povremena razilaženja u nekim stajalištima između premijerke Tymošenko i predsjednika Juščenka. Juščenko nije dobro primio neočekivane Tymošenkine odlaske u Moskvu, zatim neka stajališta oko privatizacije, a to su neke osobe iz Partije regija zlonamjerno protumačile kako će Tymošenko možda morati promijeniti partnera – aludirajući na novu koaliciju s Partijom regija. Vođa socijalista Oleksandr Moroz, misli kako je koalicija između Partije regija i Bloka Julije Tymošenko sasvim moguća s obzirom da nema mnogo ideoloških razlika između njih. Vrlo je vjerojatno da će Juščenko i Tymošenko na sljedećim predsjedničkim izborima biti protukandidati, pa Moroz predviđa kratak vijek sadašnjoj koaliciji.

Po materijalu iz Eurasia Daily Monitora

priredio Sergej Burda

IZLOZBA IKONA IZ OSTAVŠTINE
PROTOJEREJA — STAVROFORA
ZLATKA LATKOVIĆA

(F O T O - R E P O R T A Ž A)

Obnovljena dvorana Gkt. sjemeništa u Zagrebu (Ćirilometodska 1)

Križ; 38x30 cm (Rusija 17. st.)

Nakon što se, zbog tehnički i organizacijski presložene realizacije, odustalo od prijedloga izložbe ukrajinskih ikona u vrijeme prošlogodišnje zagrebačke izložbe naivne slikarice Marije Prijmačenko u Muzeju naivne umjetnosti, u obnovljenoj dvorani Grkokatoličkog sjemeništa u Zagrebu uspjelo se organizirati izložbu drugih ikona. Naime, zahvaljujući trudu rektora sjemeništa o. Nikole Kekića, početkom veljače o.g. otvorena je izložba ikona iz ostavštine pokojnog protojereja stavrofora Zlatka Latkovića. Uz nešto ikona iz gkt. crkava u hrvatskoj (pripremljene za restauraciju), izložene su prvenstveno ruske ikone iz spomenute zbirke, a izložba će biti otvorena do Uskrsa o.g. Razgledanje je moguće nakon nedjeljne prijepodnevne mise, a drugim danima po dogovoru (tel. 48-51-773).

Bogorodica „Znamenije“ (Bizant oko 1100 god.)

Svećenik i akademski slikar Zlatko Latković (1928-1999), uz redovito obnašanje svećeničkih dužnosti, ostvario je i zavidan slikarski opus, a kao strastveni kolekcionar bavio se i restauriranjem te ekspertizom umjetnina. Službujući u Berlinu (gkt. župa Sv. Nikole) uz druge, npr. u nas jedinstvenu zbirku Dürerovih grafika, otkupljujući uglavnom od emigranata prikupio je vrijednu zbirku pretežito ruskih ikona. Vrativši se u Hrvatsku, donio je i svoje zbirke koje su tako postale hrvatska baština. *S.P.*

Bogorodica Hodigitrija; 38x32 cm „Kazanska“ (Transsilvanija 17. st.)

Krist Pantokrator; 36x30 cm (Rusija – Moskva oko 1700. god.)

Sv. Ivan Krstitelj; 30x25,5 cm Rusija 16. st.

RIJEČANIMA PREDSTAVLJENA FOTO-IZLOŽBA „UKRAJINA U SLICI“

N. Malić, A.Černyšenko, T. Kramer i V.Provči

Dva mjeseca nakon izložbe u galeriji „Badrov“ u Zagrebu, u suradnji s Veleposlanstvom Ukrajine u Hrvatskoj, Kulturno društvo Rusina i Ukrajinaca Primorsko-goranske županije - „Rušnjak“, organiziralo je u Rijeci izložbu fotografija "Ukrajina u slici". Ovaj kulturni događaj priređen je u Izložbenom salonu „Filodramatike“, a izložbu je, 5. veljače o.g., otvorio zamjenik veleposlanika Ukrajine Anatolij Černyšenko. Na otvorenju izložbe su govorili i počasni konzul Ukrajine u RH Nikola Malić, pretstavnik PG županije Nedjeljko Tomić, u ime Matice Hrvatske Darko Deković, te predsjednik Udruge Vladimir Provči.

Izloženo je 55 fotografija ukrajinskog zaslužnog umjetnika, laureata „Nagrade Tarasa Ševčenka“ Vasilja Pilipjuka. Fotografije su izazvale veliki interes publike, a na otvorenju, u prigodnom glazbenom programu, nastupio je Anton Polevoy iz Ukrajine koji je, prativši se na gitari, otpjevao tri ukrajinske narodne pjesme.

Događaj su pratili i brojni mediji poput "Primorskog radija" iz Rijeke, čiji je gost bio ataše za kulturu Jaroslav Simonov, Kanal Ri koji je prikazao i dvije posebne emisije, HRT za emisiju „Prizma“, te novine "Novi list“.

Izložba je trajala do 16 ovog mjeseca, a njeno postavljanje se planira i u Zadru, Splitu te Osijeku. *Vladimir Provči*

SLIKE NA DRVU OLGE KATALENIĆ

I ponovo u galeriji „Kupola“ Gradske knjižnice radovi ukrajinske slikarice. Ovaj put su to slike na drvu Olge Katalenić, Ukrajinke koja već pet godina živi u Zagrebu. Obzirom da Olga Katalenić ne spada u akademske slikare, ovo je njezina prva samostalna izložba. Sama autorica objašnjava svoju ljubav prema radu s drvom ovako:“ Volim crtati na drvu jer drvo nije nijemi čisti arak papira. Drvo ima svoju boju, miris, svoje lice, svoju posebnu energiju. Upravo zato je raditi s drvom vrlo zanimljivo i pruža veliko zadovoljstvo. Sam proces rada pretvara se u prisnu komunikaciju dvaju živih bića“

Đuro Vidmarović, Katarina Todorcev – Hlača i Olga Katelenić

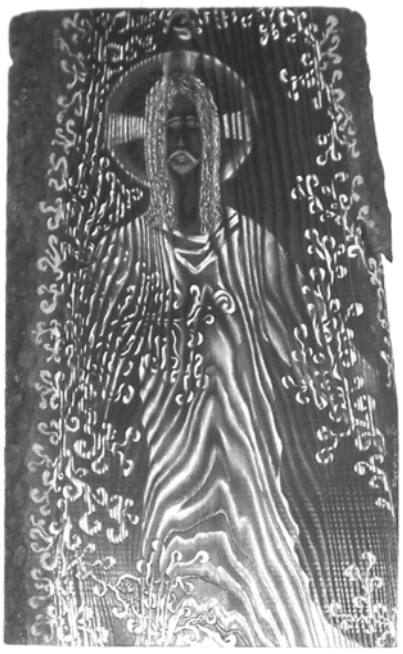

Spasitelj (53 x 31 cm)

Na otvorenju same izložbe, petog veljače ove godine, u nazočnosti mnogobrojnih uzvanika, desetak radova ukrajinske umjetnice predstavio je bivši veleposlanik Republike Hrvatske u Ukrajini profesor Đuro Vidmarovič, koji je usporedio stvaralaštvo Olge Katalenić s radovima drugih ukrajinskih slikarica-amaterki koji su „crpili energiju i nadahnuće iz tisućljetne tradicije ukrajinskog sela u kojem su žene slikale svoje kuće, predmeti svakidašnje uporabe, ukrašavale svoju odjeću i time svoj cjelokupni mikrokosmos pretvarale u ljepotu“. Posebno profesor Vidmarović je naglasio da je „rad na drvetu na način koji primjenjuje umjetnica zahtjeva posebnu koncentraciju i odnos prema materijalu“, što ona nikako ne bi uspjela bez oslonca na tradiciju.

Ostalo je samo dodati da Olga Katalenić osim slikanja na drvu još i piše poeziju, te se nadamo da će se uskoro u Gradskoj knjižnici održati promocija njene zbirke pjesama.

K. T. H.

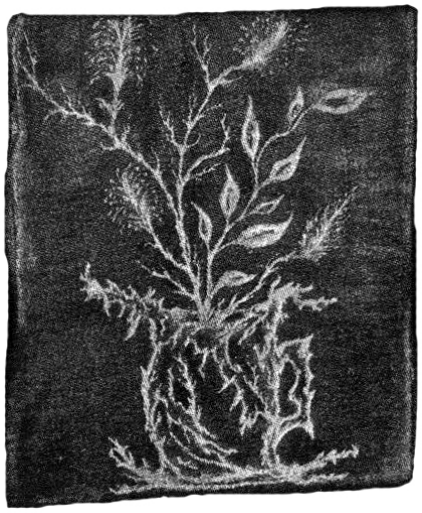

Vaza s cvijećem (43x37 cm)

O L E K S A N D R D O V Ž E N K O

BOLNA ISTINITOST I NEODOLJIVA LJEPOTA FILMSKIH PRIPOVIJESTI

U studenom 2006. godine navršilo se 50 godina od smrti svjetski poznatog i priznatog ukrajinskog redatelja, scenariste i producenta Oleksandra Dovženka. Neugodna je činjenica da osim jednog poluslužbenog spomenika i muzeja koji je stvoren na osnovi samoprijegornog entuzijazma, ovom najvećem ukrajinskom režiseru 20-og stoljeća u tih 50 godina u Ukrajini nije posvećeno više pozornosti. Zato je i bilo potrebno da se tijekom 2006./2007. nizom retrospektiva, znanstvenim skupovima i drugim kulturnim prigodama dostojno obilježi ova obljetnica, a predsjednik Ukrajine Viktor Juščenko je u tom smislu donio i niz ukaza. Između ostalog odlučeno je formirati posebnu komisiju koja bi se pozabavila pitanjem prijenosa posmrtnih ostataka O. Dovženka i njegove supruge Julije Solnceve u Ukrajinu, a također i povrata njegove pismohrane iz inozemstva. Također je predloženo da se u Kijevu i Černihivu podignu spomenici ovom umjetniku.

Dovženko sa suprugom Julijom 1952.

Oleksandr Petrovyč Dovženko je rođen 30 kolovoza 1894. god. u selu Sosnycya (današnja Černihivska oblast), a umro je 25. studenog 1956. god. u Moskvi. Bio je jedno od četrnaestero djece siromašne seljačke obitelji, a zahvaljujući polupismenom djedu upućen je na školovanje. Diplomirao je 1914. god. na učiteljskom institutu u Kijevu. Radeći kao učitelj, školovao se na kijevskom sveučilištu, a potom i na Akademiji primijenjenih umjetnosti, također u Kijevu.

Nakon revolucije priključuje se komunističkoj partiji, a po završetku rata, 1920. god. radi kao diplomata u Varšavi i Berlinu. Nakon povratka u Harkov, narednih godina se između ostalog počinje zanimati i za filmsku umjetnost, u kojoj se nakon početnih angažmana stažiranja i scenografije, okušao i kao režiser, pronašavši svoj vlastiti izražaj u vidu filmskih pripovijesti.

Oleksandr Petrovyč Dovženko

Dovženko je ostvario 14 raznih filmova, 15 literarnih scenarija i kinopripovijesti, 2 kazališna djela, preko 30 pripovjedaka i novela, a bavio se publicistikom i analitikom u domeni filma, slikarstva i arhitekture. U Bruxellesu 1957. god ubrojen je među deset najeminentnijih filmskih umjetnika u svijetu, a njegov film „Zemlja“ jednim od najboljih filmova svih vremena. No, odjeci njegovog stvaralaštva nisu uvijek bili pozitivni, a za čudo, najviše „sovjetske“ kritike je dobivao upravo u svojoj Ukrajini.

Dovženkova majka Odarka, otac Petar i sestra Polyna

Nedvojbeno da je Dovženko shvaćao punu strahotu Gladomora u Ukrajini 1932./33., kao i dalekosežne posljedice crvenog terora i represija. Shvaćao je svu dubinu tragedije koja je kosila njegovu braću nesmiljenom strahovladom onih koji naziv „Malorusija“ nisu dali zamijeniti u „Ukrajina“. Tih godina je Staljinov režim uništio ukrajinsko seljaštvo, a također i ukrajinsku naprednu inteligenciju (npr. samo od pisaca je represijom bilo zahvaćeno oko 500 osoba). Zato je Dovženko, po provjerenom receptu „usmjeravanja“ ukrajinskih intelektualaca, „otišao“ u dugogodišnje „moskovsko zarobljeništvo“. Rusija ga je prisvojila kao umjetnika, te se u njihovim edicijama on navodi kao ruski, a ponekad i sovjetski umjetnik. U tome je nekome očito nevažno očitovanje samog umjetnika, te što je Dovženko svoje najbolje filmove snimio u Ukrajini i što su osim „Mićurina“ svi filmovi pisani ukrajinskim jezikom. Zato su kao takvi zabranjivani, a dozvoljavano je prikazivanje samo onih koji su prevedeni na ruski.

Oleksandr Dovženko s ocem Petrom

Pod strahom, razdvojivši dušu i srce, Dovženko se priklonio mimikriji. U sebi nije uspio pomiriti proturječje između sovjetske stvarnosti i vjere u pravdu. Doduše, njegove bilješke u dnevniku, donekle ispravljaju ovakvu sliku, jer Dovženko je rezigniran kad se pita: „Sve ide, sve prolazi. A naše ukrajinsko dugo neumiranje, je li ono život, ili tek krhko ubogo životarenje... Mi jesmo, nas i nema. Gdje smo?“ (3. srpnja 1942.), i vrlo kritičan kad konstatira: „ Bogata država sazdana od siromašnih ljudi – apsurd! Država ne može graditi svoju dobrobit na siromaštvu i tlaci svojih građana.“ (7. kolovoza 1942.).

Priredio Aleksa Pavlešin

Fotografije su preslikane s Internet-stranica: www.archives.gov.ua; www.fipresci.org i uk.wikipedia.org

ТРИ КАРТИНИ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

"Звенигора", "Арсенал" і особливо "Земля" (1930) є найкращими фільмами українського німого кіно

Звенигора (1928)

Сюжет фільму охоплює дві тисячі років буття і розповідає про багато етапів історії України: від скіфів і варягів до більшовиків та білогвардійців. Ці етапи, викладені у 12-ти епізодах, об'єднані однією постаттю діда, що є уособленням патріархального селянства з його вірою у минулі цінності та байдужого до революційних змін. Онуки діда — Павло і Тиміш — традиційно в дусі аґітпропу протиставлені один одному. Молодший - контрреволюціонер, націоналіст, у конфлікті з владою і законом, мігрує до Праги і отримує диверсійне завдання. Старший, Тиміш, приєднується до більшовиків, зрозумівши глибинну суть легенди про гайдамацький скарб - все багатство земля. Сам дід не впорається з завданням, що його доручає молодший онук - підірвати більшовицький потяг. Його підбирають молоді пасажири і він погоджується їхати з ними у непевне світле майбутнє.

Арсенал (1929)

"Арсенал" був першою кіноповістю Довженка. Сюжет, як у всіх німих фільмах великого майстра надзвичайно простий. Це хроніка повстання на київському Арсеналі у 1918 році проти Центральної ради. Вся головна частина фільму - більше двох третин його метражу - показує тяжкі дні страйку, перші кроки повстання і, нарешті, його трагічну поразку. Сценарій "Арсеналу" будується на трьох визначальних епізодах: залізнична аварія, початок страйку, придушення повстання. Ще перед початком роботи О.Довженко говорив:" Я поставлю фільм за принципом атракціонів, пов'язаних єдиною цільовою настановою". Принцип атракціонів, розроблений С.Ейзенштейном, полягав у тому, що дія розбивалась на окремі епізоди

великого емоційного наповнення ("атракціони"), кожен з яких мав стверджувати у свідомості глядачів певну ідею. О.Довженко блискуче використав цей прийом. Стискаючи

події, що відбуваються одночасно в різних просторових точках, чергуючи кадри з протилежним змістом, митець досягав у кіноповісті потужної драматичної виразності. Сцени війни, жорстокої, безглуздої, чергуються із сценами життя села, убогого, майже безлюдного.

"Арсенал" - остання стрічка, знята митцем на Одеській фабриці.

Земля (1930)

Сценарій цієї у світі прославленої кіноповісті створено 1929 року, на екрани фільм вийшов у 1930 році, незабаром був заборонений. Через 22 роки Довженко напише по суті новий сценарій фільму, оскільки старий загинув під час війни у 1943 році. Кіноповість "Земля" перший фільм автора про колективізацію села та останній фільм німого кіно.

Початок фільму символічний: помирає старезний дід Семен, колишній чумак відмирає старе. І народжується нове, героєм якого виступає комсомолець Василь Трубенко, натхненник і організатор колективізації їх села. Автор з симпатією змальовує свого героя: він і рішучий революціонер, і мрійливий, ніжна людина у коханні. Персонажі фільму по-різному сприймають доленосні події в Україні. Більшість односільчан, особливо молодь, іде за Василем. "І село вже не темна нерухома маса, а клас-творець". Це вже слова від автора. Характерно (як і в інших кіноповістях Довженко), що сюжет включає "внутрішній монолог", авторські репліки,

ремарки, поради артистам. Кульмінацією фільму-повісті стає поява у селі трактора, який привів Василь Трубенко, та розорювання одноосібних меж у єдине колгоспне поле. Саме це і породило конфлікт "куркуляки" (так пише автор) Хоми з Василем. Хома вбиває Василя. Біля його труни при зібраному народі батько Василя (вже переконаний колгоспник) виголошує прощальні слова: "Мій Василь загинув за нове життя. Поховайте його теж по-новому, щоб не попи та дяки... а наші хлопці-комсомольці та дівчата... самі з новими піснями..." Фільм закінчується не лише мінорно: "Щебечуть солов"ї по молодих садках. Лине здалеку дівочий спів. Колгоспна земля квітне як ніколи".

В підготовці використовувані світлини й матеріали з сайтів: center.lviv.ua ; uk.wikipedia.org ; hcl.harvard.edu і format.ua

В загребському кіно «Тушканац» будуть у репертуарі *"Звенигора" 17-18, "Арсенал" і "Земля» 19-20 березня 2008 р.*

Вступна довідка: *В грудні минулого року в Києві відбувся творчий вечір з нагоди святкування двадцятої річниці першого публічного виступу літературної групи Бу-ба-бу, до якої входять письменники: Юрій Андрухович, Олександр Ірванець та Віктор Неборак. Бубабісти, як група, існували до середини 90-х, а потім кожен з письменників більш займався власною творчою кар'єрою. Група, як феномен, відома і поза межі України, а їхні твори перекладені багатьма мовами. В Хорватії опубліковані хорватською мовою поодинокі переклади п'єс О.Ірванця (одна і в часопису «Форум», Академії наук Хорватії). Минулого року була спроба видати переклад збірнику «П'ять п'єс» О.Ірванця, але через незрозумілі «високі критерії» представниці українців в Раді за нацменшини РХ, проект не дістав підтримку у Раді. Тому, до кращих часів … хоч читаймо про бубабісти.* ***А. П.***

Бу-Ба-Бу Forever і Nevermore

Наприкінці 2007 року появилася у львівськім видавництві «Піраміда» чепурно видана і гарно ілюстрована книжка, «Бу-Ба-Бу. Вибрані твори. Юрій Андрухович, Олександр Ірванець, Віктор Неборак. Авторський проект Василя Ґабора». Є це свого роду антологія-історія одного унікального феномена сучасної української літератури, яка охоплює найважливішу частину творчості цієї групи літераторів. Ціллю цього короткого есею зовсім не є подати огляд згаданого твору, ані розглядати творчість його трьох авторів, твори яких перекладено на різні европейські мови, і про яких існує доволі обширна література, написана різними мовами. (Див. ст. 389 згаданої антології). Ідеться нам тут головно про стислий аналіз феномена «Бу-Ба-Бу» як такого і визначення його місця в літературному процесі та в культурі взагалі. Поява історії однієї епохи (чи, як у нашому випадку, літературної групи) вказує на факт, що вона закінчилася. Це твердження відноситься також до згаданої книжки. Читаючи ці вступні рефлексії та нариси наших трьох авторів, у яких відчувається наявність певної ностальгії, можна недвозначно ствердити: настав кінець «Бу-Ба-Бу».

Юрій Андрухович

Олександр Ірванець

Віктор Неборак

Та чи справді воно так? Безперечно — все на світі має свій початок і свій кінець. Всі ми мов перелетні птахи на цій землі; сьогодні ми є, завтра нас немає. «Все тимчасове є тільки символом» (Alles Vergängliche ist nur ein Gleichnis), сказав безсмертний Ґете в останніх рядках другої частини свого «Фауста». Навсупір багатьом іншим своїм естетичним поглядам, які дуже часто мінялися, Ґете був доволі стійким, консеквентним, можна навіть сказати, незмінним у цім своїм переконанні. Ще довго перед закінченням свого архитвору у році своєї смерти 1832 р., він зронив такі слова: «Все, що діється є символом і тому що воно досконало зображує себе, воно також вказує на все інше». (Лист до К.Е.Шубарта від 2. . 1818) Саме тому, продовжує геніальний німець в іншим місці,»...любитель, знавець чи інтерпретатор [художніх творів] має цілком вільну руку, відкривати ці символи, що їх мистець, свідомо або несвідомо, вклав у свої твори». (Лист до С. Буасерль [Boisserle] 16.7. 1818).

Ці слова німецького поета можуть послужити свого роду ключем до зрозуміння та визначення сутности культурно-літературного феномена Бу-Ба-Бу. Перш усього, вони дають критикам, чи любителям літератури взагалі, свободу («вільна рука» Ґете) сприймати всі явища культури по-своєму і тим самим ставати свого роду співтворцями даного явища. Так для багатьох із нас (включно, здається, зі самими нашими трьома поетами) феномен Бу-Ба-Бу, який у 80-тих роках минулого століття вибух в українському культурному світі, як колись славні «Бітлз» у світі музики, існує реально й конкретно далі, тим більше що бубабісти, в контрасті до англійської групи музиків, не розсварилися і не розійшлися.

Вони, хвала Богу, всі ще живі і повні енергії, наснаги і творчої сили. Бубабісти, можна сказати, немов цей каталізатор, увійшли в хімічну реакцію, себто в українську літературу, змінили її, залишаючись самі такими, якими були. До речі, це порівняння з «Бітлз» можна далі розвинути: і одні, і другі вийшли за межі своїх жанрів — музики і літератури (бубабісти особливо, через свою, мабуть, безпрецедентну в історії української — і застерігаюсь, тільки української — літератури поетичну-перформенську діяльність) — і стали тими каталізаторами, вагомими факторами у культурному житті, особливо у царині так званої «pop culture». Очевидно, суттєву різницю відіграло тут оточення. Через бізнесовий хист менеджерів західного світу і його культуру свободи, як і через міжнародну природу музики, англійці могли добитися більшої слави і багатства, ніж українці, які жили і діяли в межах тодішнього Совєтського Союзу. Але спитаймо знову, чи воно справді так? Чи існує дійсно сьогодні це Бу-Ба-Бу, таке, яким воно було? Відповідь на це питання є двозначна. Хвала Богу, часи змінилися і ми усі, включно з бубабістами, змінилися з ними. У світлі цього незаперечного факту, можна ствердити, що Бу-Ба-Бу сьогодні вже не існує як дійсність, помимо різних зусиль його членів (покликуюся на слова Ю. Андруховича: «...ми можемо щохвилини зібратися разом і все оновити», ст. 22) надати йому тривалості. Слушно стверджує О. Ірванець, «Ми стали іншими», хоч він додає: «але не перестали бути бубабістами» (ст. 22). Безперечно, ми усі, що думаємо і працюємо творчо, стали іншими. Але, рівночасно, повертаючись до наведених тверджень Ґете, Бу-Ба-Бу, як літературно-історичний феномен, став символом, і цей символ сьогодні має дуже конкретне, вагоме і тривале значення. Він, мабуть, більш вагомий, аніж всі ті реальні події 80-х років минулого століття, бо він не переведеться ніколи.

Леонід РУДНИЦЬКИЙ *(«Україна» № 1 2008)*

Фото: вільний журналіст ХайВей

U narednom broju „Naše gazete“ bit će (uz „Hrvatsko slovo“) ekskluzivno objavljen dio prijevoda poezije Romana Lubkivskog, uz uvodni tekst autora prijevoda Đure Vidmarovića.

СМІХ ЯК ЛІК

SMIJEH KAO LIJEK

Бернард Шоу зустрівся з надзвичайно товстою людиною. Поглянувши на худого Шоу, товстун сказав:

- Ви маєте вигляд такий, що можна подумати, ніби Англія голодує.

- А подивившись на вас, - відповів Шоу, - можна подумати, що ви є причиною цього лиха.

* * *

Намагаючись дістати якусь книжку, що була на горішній полиці бібліотеки, і не діставши її, Наполеон звелів подати собі стільця.

- Дозвольте, ваша величність,- сказав високий Д.,- я дістану цю книжку. Я вищий за вас.

- Ти, дурню, хотів сказати "довший на голову". Але я цю різницю між нами можу усунути.

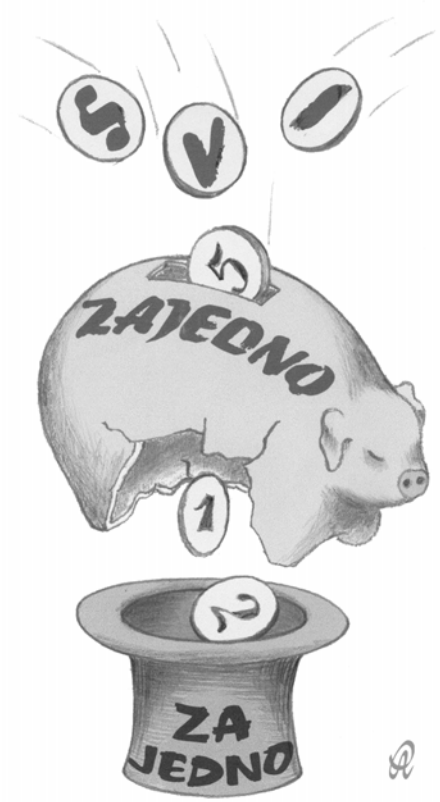

ПІСЛЯ БАЛУ

Юрій Андрухович (Дезорієнтація на місцевості. – Івано-Франківськ: Лілея – НВ, 2006.)

Стокгольм не належав до моїх мандрівних пріоритетів, я майже нічого не знав про нього, тому був захоплений цим містом дещо зненацька. Це сталося пізнього суботнього вечора, під час довгої пішої прогулянки від Moderna museet, де головним гарніром до званої вечері виявився навіть не шведський міністр закордонних справ, а напрочуд темпераментний хор „Romeo & Julia" — десяток молодих людей у ренесансових вистроях, принагідне зазначу, актори Королівського драматичного театру.

По закінченні згаданого кулінарно-музичного перформенсу слід було повертатись автобусами до своїх готелів. Я приєднався до „групи компатріотів", котрі, будь-якою ціною прагнучи розтягнути рештки задоволення, вирішили обійти автобуси своєю увагою й пізнати твердь чужої столиці, що називається, власними стопами.

Нас було декілька, шлях стелився неблизький, увесь час понад водами, увесь час мостами, адже Стокгольм, цей архіпелаг із 14 островів, є одним із тих рибних місць, де вода повсюдна. („Вода, вода, нічого, крім води", — казав наступного дня Ярослав Ступак, український письменник, що живе в Стокгольмі вже добрих десять літ).

Там, за водою, було шалено багато світляних принад — це інші острови супроводжували наш похід. Праворуч, на Djurgarden, у вигляді гігантського луна-парку з чортовим колесом та іншими вавилонськими спецефектами. Ліворуч, на Gamia Stan, найстарішій дільниці міста, — підсвіченою Архітектурою, дахами, церквами, вежами, королівським палацовим ансамблем, де нинішній король, щоправда, вже не живе, але де він ще й досі влаштовує прийняття і взагалі „працює".

Про що ми розмовляли? Українці, перебуваючи за кордоном, мають дуже багато спільних тем. Загалом усе це вкладається в таку собі буттєву компаративістику: „ми і вони", „в нас і в них". Симпозіум, на який нас було запрошено, передбачав це протиставлення, передбачав навіть певну конфліктність, до якої не в останню чергу спричинився один „московський художник з Дніпропетровська", такий собі Кулик, котрий насправді визнає себе вже не куликом, а псом, і час до часу адреналінить чергове західноєвропейське місто, зірвавши ся в ньому з ланцюга й кусаючи литки поліцейським і дамам. „Я дуже люблю Європу. Але Європа мене не любить", — так пояснює він свою нестандартну мистецьку активність. „Коли я жив при радянській системі, я ненавидів її. Але в мене була велика віра в Захід і західних людей. А потім з'ясувалося, що ви, західні люди, цілком не такі. І ви ніколи мене не зрозумієте", — приблизно так звучала його заява на симпозіумі.

„Західні люди", як і належить західним, усе це сприймали дуже толерантно. І ми, дорогою вкотре говорили між собою про цю толерантність, а також про воду, про вогні на воді, про культуру містобудування, про не відому нам шведську літературу, про те, як мене минулої ночі обікрали в готелі, про все на світі — шлях, як я вже казав, був неблизький. До того ж ми дещо продовжили свій маршрут, вирішивши зблизька побачити ще й ратушу, Stadshuset, споруду стрімку і прикметну, кораблеподібну, знану, наприклад, із того, що саме в ній відбуваються Нобелівські банкети.

Брама була відчинена. Ми потрапили у внутрішнє подвір'я. Це було майже заборонено — потрапляти нам туди. Попереду, за колонами, вгадувалася вода. Морський офіцер у плащі з позументом і шпагою при боці походжав із феєподібною феєрично гарною дамою. З покоїв у подвір'я виходили інші, не менш гідні уваги, персонажі: декольте, плащі, фраки, циліндри, вуалі. Вони йшли повз нас, іноді розглядаючи сизим оком цю групу неотесаних роззяв, що наче кухарі з фільму Фелліні, на мить проникли в їхній блискучий світ, у це вічне королівство ієрархій, традицій і костюмованих суботніх балів.

Вони поверталися з балу, маєстатично, попарно, старші й молодші, ясновельможні „західні люди", вони пропливали, не звертаючи на нас ніякісінької уваги, і єдине, чим можна було їхню увагу привернути — це впавши на чотири кінцівки, розпачливо загарчати й боляче цапонути когось із них за литку. #

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

IMPRESSUM

Izdavač:
Društvo za ukrajinsku kulturu
Товариство української культури
Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA
Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb
2340009–1110045869

Naša gazeta
izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik
sa stankom u srpnju i kolovozu
Glavni i tehnički urednik:
Aleksa Pavlešin
E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr
duk@zg.t-com.hr

Prijelom i dizajn: A.Pavlešin
Fotolit: DENONA d.o.o.
Tisak: FILEDATA d.o.o.
U Zagrebu, 25.02.2008.
Naklada: 350 primjeraka
Tel. Društva i uredništva:
01 / 4635-884

7 ČUDA UKRAJINE

U kolovozu prošle godine proglašeni su pobjednici akcije „Sedam čuda Ukrajine“. Izabrani su: spomenik kulture „Kamyanec'“ (Kamyanec'-Podyljs'kyj, Hmeljnicka oblast), Kijevo-Pečerska Lavra (Kijev), park „Sofijivka“ (Umanj, Čerkaska oblast), spomenik kulture „Sofija Kijevska“ (Kijev), Hersones Tavrijski (Sevastopolj), spomenik prirode „Hortycya“ (Zaporožje), te Hotinska tvrđa (Hotin, Černivecka oblast).

Otok Bajda (Mala Hortycya)

Kompleks “Zaporoška Sič”

Muzejska zbirka “kamenih baba”

Rekonstruirano pagansko svetište

6. — SLAVNI OTOK HORTYCYA

Otok Hortycya (duljina – 12 km, širina 2,5 km) nalazi se na Dnjepru nizvodno od hidroelektrane. Tu su zastupljeni svi krajobrazi Ukrajine – od stepa do gorja. Na stjenovitim uzvišenjima, vododerinama, proplancima i močvarama raste više tisuća vrsta visokog raslinja, od kojih je 11 uneseno u Crvenu knjigu Ukrajine (*Registar rijetkih i zaštićenih vrsta flore i faune – op.ur.*), te 41 reliktna ili endemska vrsta. Hortycya ulazi u sastav geološkog rezervata „Dnjeparsko gorje“. Ovdje su također arheološka i povijesna nalazišta iz raznih perioda: epoha kasne bronce, Černyahivske kulture II-VI st., Kijevske Rus'i IX-XIII st., te Zaporoškog kozaštva XV-XVIII st. Od 1965. god. otok je u sastavu Državnog povijesno-kulturnog spomenika „Hortycya“.

Tekst: http://fleet.sebastopol.ua/morskaderzhava/index.php?article_to_view=31

Наша газета

23.03.2008. * HOMEP÷B R O J (60) 3 * PIK÷GODINA VII * ISSN 1333-686X

Шановні наші читачі, українська та русинська громадо,

нехай Ваші душі будуть багаті на добро, як святковий стіл, чисті, як Великодній рушник, і веселі, як українські писанки. Хай малинові дзвони Великодня принесуть у Вашу оселю радість, віру, надію і любов.

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

ПАВЛУ ГОЛОВЧУКУ ВРУЧЕНО ОРДЕН

В Загребі, в Посольстві України в Республіці Хорватія, українському письменнику і культурному діячеві Павлу Головчуку 7 березня ц.р. вручено орден «За заслуги» III ступеня. Цим орденом його удостоєно Президентом України Віктором Ющенком за вагомий особистий внесок у популяризацію історичних та сучасних надбань України у світі; формування її позитивного міжнародного іміджу та з нагоди Дня Соборності України.

Момент з церемонії вручення ордену

Вручаючи П. Головчуку орден, в присутності керівників українських організацій Хорватії і представників Хорватсько-українського товариства, Посол України в Республіці Хорватія Маркіян Лубківський подякував П. Головчуку за самовіддану працю над поширенням українського слова та популяризації української історії і культури.#

Керівники українських організацій Хорватії

Павло Головчук

IS̆ČLANJENJA IZ SAVEZA – „PRIMLJENO NA ZNANJE“

U Vukovaru je, 08. ožujka o.g., u prostorijama Saveza Rusina i Ukrajinaca održana sjednica njegovog predsjedništva. Zbog najavljenog istupanja dijela društava-članica Saveza, potrebno je napomenuti da je predsjedništvo imalo kvorum, jer je izostao samo predstavnik Vukovarsko-srijemske županije, odnosno, bili su nazočni i predstavnici iz udruga koje se isčlanjuju.

Dnevni red je obuhvaćao razmatranje dopisa o isčlanjenju četiriju KPD-a koja su pristupila novoosnovanoj Ukrajinskoj zajednici RH, pripremama za obilježavanje 40. obljetnice osnivanja Saveza, sazivanju izvještajne skupštine i statutarne promjene te na kraju razno.

Sukladno Statutu Saveza, društva-članice imaju punu slobodu, tj. diskrecijsko pravo istupanja iz članstva. Zato je predsjedništvo tek primilo na znanje četiri istovjetna zasebna dopisa o istupanju KPD-a „Ivan Franko“ (Vukovar), „Ukrajina“ (Slavonski Brod), „Taras Ševčenko“ (Kaniža) i „Karpati“ (Lipovljani). Uz izraženo žaljenje nad ovim činom, dani su vrlo umjereni komentari s određenom zabrinutošću, s obzirom na moguće posljedice glede odnosa u nacionalnoj manjini. Dosljedno, donesena je odluka o prekidanju svih međusobnih obveza između Saveza i sada već bivših članica.

U sklopu priprema obilježavanja 40. obljetnice Saveza aktualne etape projekta se ostvaruju blagovremeno. Svečanost će koincidirati s „Petrovačkim zvonom“ (svibanj), ali će se uglavnom odvijati u Vukovaru. Skrenuta je pozornost na dodatni oprez u planiranju – zbog određene financijske neizvjesnosti u ovom periodu. (Pojavila se nezgodna okolnost i u tome što se tik uz petrovačko ljetno otvoreno gledalište sada nalazi i svinjogojska mini-farma.)

Sljedeća sjednica Saveza bit će u smanjenom sastavu

Promjena dijelova Statuta je potrebna ponajviše zbog novonastalih organizacijskih momenata, te je zato formirana statutarna komisija, a vrijeme održavanja izvještajne skupštine bit će određeno na sjednici po završetku prijedloga promjena Statuta. Po svoj prilici radi se o intervalu od nekoliko tjedana. #

RIJEČKA IZLOŽBA AKVARELA ANKICE VERHAS

U prestižnoj galeriji riječkog Državnog arhiva, u organizaciji Kulturnog društva Rusina i Ukrajinaca „Rušnjak“ Primorsko-goranske županije, 12.-30. ožujka o.g. postavljena je izložba akvarela slikarice Ankice Verhas, predsjednice KPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda.

Prvog dana izložbe priređeno je otvorenje s vrlo bogatim popratnim programom. Izložbu je otvorio nekadašnji veleposlanik Hrvatske u Ukrajini Đuro Vidmarović, koji je u prigodnom govoru, između ostalog, naglasio nježnu valentinovsku liriku ovih djela.

U glazbenom programu nastupio je operni pjevač iz Bratislave Vasilj Hricak, koji je uz glasovirsku pratnju svoje kćeri, riječanke prof. Oksane Zvinekove, otpjevao dvije ukrajinske kompozicije i jednu talijansku kanconu, što je publika pozdravila zdušnim aplauzom.

U sklopu programa, predsjednik društva „Rušnjak“ Vladimir Provči ukratko je spomenuo i stvaralaštvo ukrajinskog slikara i pjesnika, Velikog Kobzara, Tarasa Ševčenka, te je i pročitao izbor njegovih stihova.

U duhu pjesništva nastupila je i Gordana Žurić - Doroghazi koja je na rusinskom pročitala stihove svoje sestre Vere Medić – Doroghazi.

U tradiciji ovog organizatora, za sve nazočne priređen je i prigodan domjenak. #

Ankica Verhas, Đuro Vidmarović i Vladimir Provči

Cjelokupni program je oduševio posjetitelje

Očaranost nježnim akvarelima

O.Zvinekova i V.Hrycak

KIJEVSKA RUS' POSTAVLJENA I U RIJECI

Nakon zagrebačke prezentacije u Gradskoj knjižnici, izložba „Kijevska Rus' – kolijevka Slavena“ postavljena je i u Rijeci u prostoru Filodramatike 4.-13. ožujka 2008. U suradnji sa zagrebačkom Gradskom knjižnicom, odnosno Središnjom knjižnicom Rusina i Ukrajinaca RH, organizatori su bili društvo „Rušnjak“ i riječki ogranak Matice hrvatske.

Na otvorenju je govorio predsjednik riječkog ogranka Matice hrvatske Darko Deković i predsjednik društva „Rušnjak“ Vladimir Provči. U toj prigodi je redateljica iz Bratislave Olga Hrycak recitirala pjesmu „Rozryta mohyla“ („Oskrnavljen grob“) Tarasa Ševčenka, a istu pjesmu je recitirao i V.Provči na rusinskom (prijevod Onufrija Timka) i na hrvatskom jeziku u vlastitom prijevodu. #

Darko Deković, Olga Hrycak i Vladimir provči

NA NASLOVNOJ STRANICI:

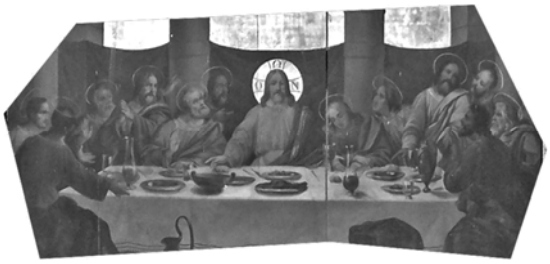

Detalj ikone „Posljednja večera“ iz grkokatoličke crkve Pokrova presvete Bogorodice u Kričkama (Dalmacija), god. 1832..

Taras G. Ševčenko

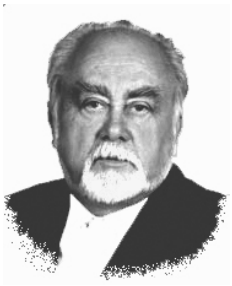

Pjesnik Roman Lubkivskyj

Ukrajinska tradicijska uskršnja košarica

Слово про Шевченка в Матиці Хорватській

У великому залі науково-видавничого товариства "Матиця Хорватська" в Загребі, 7 березня ц.р. відбувся літературний вечір з нагоди відзначення 194-ої річниці від Дня народження Тараса Григоровича Шевченка.

Маркіян Лубківський і Євген Пащенко

Переповнений зал і пошук за додатковими стільцями, а також і присутність українців з інших міст – певні показники зацікавленості

Специфіка цього вечора була в тому що увага була спрямована на лише один Шевченків твір – комедію «Сон». Дуже цікаво опрацьовану лекцію, під назвою "Комедія "Сон" - пророцтво про загибель імперії" читав доцент кафедри української мови і літератури Філософського факультету Загребського університету Євген Пащенко. Маючи на увазі значимість самої теми, а також і популярність вмілого викладача, не дивує велика зацікавленість громадян цією подією. І справді, пан Пащенко не що сповнив очікування, а ще й додав в контексті лекції несподівані перлини – важливі літературні паралелі між Україною й Хорватією. *(Зацікавлені можуть здобути подібний реферат іншого автора на українському сайті www. ukrlib.com. ua/ kratko/printout.php?id=29&bookid=6)*

Орест Шургот

Від іменні "Матиці Хорватської" присутніх привітали академік Хорватської академії наук Анте Стамач та Посол України в Хорватії Маркіян Лубківський. При цій нагоді пан М. Лубківський подарував представникам "Матиці Хорватської" спеціальне видання книги Т. Шевченка "Заповіт", а кафедрі української мови і літератури Загребського університету – повне електронне зібрання творів і картин Тараса Шевченка. Для кращого вивчення Шевченкової спадщини, згаданий дарунок буде особливо важливий якраз для хорватських студентів.

Як цінна прикраса були декламація хорватського поета і перекладача Фікрета Цацана вступу у поему "Сон" у власному перекладі хорватською мовою та сольний виступ першої скрипки Хорватської філармонії – українця Ореста Шургота.

Цей літературний вечір був початком низу подібних урочистих заходів у вшануванню пам'яті видатного українського письменника у хорватських містах Загреб, Рієка та Липовляни, де проживає українська та русинська громади. Треба мати на увазі приємний факт що, в кожному згаданому місті, крім українців і русинів, цими заходами зацікавилися і інші громадяни. #

Фікрет Цацан

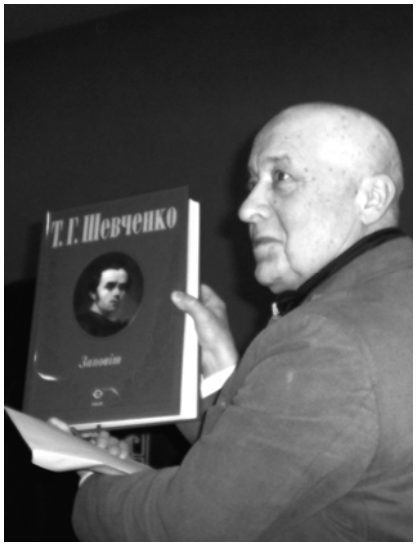

Анте Стамач

TREBA LI UKRAJINI DIJASPORA

Mykola Vorotylenko, Edmonton, Kanada (za portal „Ukrajinska istina“)

http://www.pravda.com.ua/news/2008/3/13/73035.htm

Tijekom mnogih stoljeća Ukrajina je doživljavala mnogo navala zavojevača, intervencija, ratova, represija, nasilnih preseljenja, gladomora. Zato su milijuni Ukrajinaca napuštali domovinu tražeći bolju sudbinu. Tako je kroz stoljeća nikla mnogoobrazna ukrajinska dijaspora. Na početku neovisnosti dijaspora je bila potrebna službenoj Ukrajini za podršku politički, informacijski, a ponekad i financijski. Danas službena Ukrajina ima dovoljno snage i novca da ignorira dijasporu. Ali, odgovara li takvo ignoriranje ukrajinskim regijama, poduzećima, te milijunima Ukrajinaca koji za njih rade?

Unatoč velikom znanstveno-tehnološkom i proizvodnom potencijalu te kvalificiranim kadrovima, država se ne može potvrditi ni unutar ni u inozemstvu. Simptomatično, ali lajtmotiv većine nastupa i izjava rukovodstva Ukrajine, eksperata iz raznih predstavništava u inozemstvu, u vrijeme posjeta delegacije je jedan te isti: dajte novca, kredita, investicija, dođite i pomognite nam.

Stotine zemalja s velikim prirodnim i materijalnim resursima te jeftinom radnom snagom, gledaju na razvijene zemlje s nadom dobiti nešto, nudeći puno pogodnije i stabilnije uvjete nego Ukrajina. Odnosno, u takvim ekonomskim i politički uvjetima kakvi su u Ukrajini, značajan kapital u nju neće doći. Ovo potvrđuje povijest posljednjih godina. Jer treba učiti kako zarađivati novce, a ne prositi ih. Nažalost, Ukrajina ne zna prodavati svoj potencijal, svoje robe, svoje tehnologije, svoje mogućnosti. Ta nitko neće doći u Ukrajinu i zaći po tvornicama tražeći robu za kupnju. **Svjetsko tržište je prezasićeno i ne postoji problem kupnje. U svijetu postoji problem prodaje.**

U biznisu postoji pozicija br.1 – to je prodavač, koji prvi susreće potencijalnog kupca. Umijeće prodaje dovedeno je do razine umjetnosti. Najveći problem bilo kojeg biznisa je potraga za takvim ljudima. I Ukrajini su na svim razinama potrebni takvi ljudi. Ovo ne mogu biti tek trgovački predstavnici, već „tigrovi u lisičjoj koži“. Ukrajini trebaju stotine i tisuće ljudi koji bi se bavili marketingom za ukrajinska poduzeća, reklamirali njihove proizvode, održavali prezentacije, izložbe, seminare, ostvarivali kontakte…

Naravno, za Ukrajinu kao mladu državu, ovo je težak zadatak, s obzirom što, kao prvo – nema mnogo ljudi vičnih ovom poslu. Kao drugo – malo je kome od Ukrajinaca poznata specifičnost zapadnog tržišta i njegova pravila igre. Kao treće – jezične i psihološke barijere, nepoznavanje mentaliteta ljudi koji se na zapadu bave biznisom. A napokon, za građane Ukrajine problem je i dobivanje viza za pojedine države. Ali zato Ukrajina u inozemstvu već ima svoj biznis-desant. Radi se o ukrajinskoj dijaspori! Glede toga – u uspješnoj promidžbi Kine na zapadnom tržištu nemalu ulogu ima upravo kineska dijaspora.

Ukrajina je jedina od nekadašnjih republika Sovjetskog Saveza koja ima veliko bogatstvo – mnogomilijunsku dijasporu po svem svijetu. Ta dijaspora je osnovala i mnoge ukrajinske institucije: škole, institute, crkve, novine, mreže raznih organizacija i td. U naravi stvari, dijaspora je sazdala svoju Ukrajinu izvan granica one prave, sačuvala je jezik, tradicije, kulturu, religiju, i kao glavno – ljubav za Domovinu. Dijaspora je u inozemstvu sakupila velika životna iskustva u svim sferama: politici, gospodarstvu, biznisu, zakonodavstvu, kulturi. Odnosno, Ukrajina potencijalno već ima svoj „ekonomski inozemni desant“. Udruživanje Ukrajine i njene dijaspore može biti vrlo plodonosno. Ali prije svega, službeni Kijev mora promijeniti svoj odnos prema dijaspori te vidjeti u njoj poklonika a ne neprijatelja. U sadašnje vrijeme njihov se odnos može kvalificirati kao uzajamno ignoriranje. Takav zaključak može se donijeti i iz primjera „toplih“ prijema koje službena Ukrajina demonstrira prigodom odvijanja svjetskih kongresa Ukrajinaca. Ta, zapravo, ne radi se o nenaklonosti prema dijaspori onih vlastomočnika koji i sada otpravljaju svoje građane iz zemlje, već o milijunima ljudi koji nemaju zaposlenja, nemaju nade boljitku i primorani su napuštati obitelj i domovinu te ići tražiti bolji usud.

Ja, kao i tisuće predstavnika dijaspore, tratimo mnogo vremena, energije i vlastitih sredstava na širenje ukrajinske ideje, kulture, na poboljšanje imidža Ukrajine kao države. Ali nitko se neće baviti besplatnim razvojem privatnog biznisa. Naravno, ne može svako ukrajinsko poduzeće potencijalnom agentu osigurati takve uvjete kako to rade u svijetu poznate firme. No, jednom treba početi.

S ukrajinskog preveo, skratio i uredio A.P.

Ljudi, tu pored nas: ĐURO MALACKO

U ovo rano proljeće, promatrajući ga kako marljivo i s ljubavlju obrađuje svoj mali vrt, nisam se mogla osloboditi misli da tog dobrog čovjeka, vrsnog stolara koji uz to ima i brojne hobije, od kojih je jedan i vrtlarstvo, treba predstaviti i drugima, koji ga još ne poznaju.

Đuro Malacko

Gospodin Đuro Malacko je naš sunarodnjak - Rusin, rođen u Ruskom Krsturu prije 66 godina. Tamo je završio osnovnu školu i zanat, a sedamdesetih godina se doselio u Zagreb, gdje je zasnovao obitelj, te ima dvije kćeri. Starija, Marina, završila je engleski i ukrajinski jezik na Filozofskom fakultetu, a mlađa, Mirjana, završila je Ekonomski fakultet.

Gospodin Malacko je zaljubljen u cvijeće. Uzgaja ga u nevelikom vrtu oko kuće, a s obzirom da ima preko sto vrsta cvijeća - vrt je u cvatu od ranoga proljeća do kasne jeseni. Sudjelujući na zagrebačkom godišnjem Međunarodnom sajmu cvijeća „Flora-art“, gospodin Malacko je u dva navrata dobio nagrade i diplome u kategoriji malih vrtlara.

Osim cvijetnjaka gospodin Malacko ima i voćnjak u kojem je nekih godina imao i preko tisuću kilograma raznovrsnog voća. Posebno je uspješan u uzgoju kivija. Najveći urod mu je bio 180 kg., i to od samo tri stabla. Unatrag tri do četiri godine počeo je uzgajati stupčasti oblik voćaka. To je novi način uzgoja voćaka, kojim se daleko bolje iskorištava mali prostor voćnjaka. Poželimo mu i u tome pun uspjeh te dobro zdravlje i još mnogo godina užitka u njegovim hobijima. *L.N.*

РЕНЕСАНС 35-РІЧНОГО ТОВАРИСТВА

В КПТ-ві русинів і українців Загребу, 13 березня ц.р. відбувся шевченківський літературний вечір. В невеликому залі не було місця для всіх відвідувачів, так що частина провадила програму, стоячи в коридорі й слухаючи через відчинені двері. Це була ще одна з подій які подають ренесанс цього 35-літнього товариства, чия діяльність занепадала останніх 2-3 роки.

Зал був замалий, щоб змістити всіх відвідувачів

Вітаючи присутніх членів т-ва і гостей, голова т-ва С. Бурда підкреслив, що між присутніми є представники посольства України в РХ, Товариства дружби, Союзу русинів і українців РХ та КПТ-в, колишній посол Хорватії в Україні, колишній депутат парламенту РХ, чотири лауреати ордену за заслуги III ступня, два колишніх та теперішній голова згаданого Союзу, два редактори наших газет, засновники давнього ансамблю «Кобзар» та інші прихильники.

Вечір був присвячений 170-річчю викупу Т. Шевченка з кріпацтва. На ту тему реферат прочитав Павло Головчук, а про історичні паралелі періоду кріпацтва в Україні й Хорватії говорив Мирослав Кіш. Шевченкові вірші декламували Анна Головчук і Желько Жужич, а музичну програму виконали віолончеліст Джонатан Залуцький та співачка Таяна Седер (сопран) у супроводі Драгани Петрович на електронному піаніно.

Мирослав Кіш – про період кріпацтва

Наприкінці, присутніх привітали колишній амбасадор Хорватії в Україні Джуро Відмарович, згадавши і декотрі важливі моменти про Шевченка, аташе з питань культури Посольства України в РХ Ярослав Сімонов, заступник голови Товариства дружби Івіца Трнокоп, голова КПТ-ва «Рушняк» Владимир Провчі та голова Товариства української культури Алекса Павлушин, котрий поділився думками про загадкові реляції між художньою й літературною творчостями Т. Шевченка.

Желько Жужич і Анна Головчук

Джуро Відмарович

Таяна Седер

Павло Головчук

ПИТАТИ - ЩОБ ЗНАТИ

У запалі нарахування у нас відбутих шевченківських літературних вечорів споминається «всіх і вся». А чи справді так? Скільки відомо, цього року вони відбулися двічі в Загребі, в Липовлянах та частково у Рієці (в складі іншої події). Решта українських товариств такий вечір не могли, або не були зацікавлені організувати (можливо що ще десь і відбудеться пізніше).

Серед опитаних осіб ніхто не пригадує щоб колись котре з русинських товариств організувало шевченківський вечір. Можливо – треба питати інших. #

KOLEKCIJA FUNKCIJA
Praktični rezultati slogana „Napokon - birajmo mlađe!“

VEČER TARASA ŠEVČENKA U LIPOVLJANIMA

Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca „Karpati“ iz Lipovljana organiziralo je 14. ožujka ove godine književnu večer Tarasa Ševčenka, posvećenu 170. obljetnici njegovog otkupa iz kmetstva. Spomenuta večer je održana u prostorijama vijećnice Općine Lipovljani, a na njoj su uz članove društva „Karpati“ bili nazočni i predstavnici Veleposlanstva Ukrajine u RH, ukrajinskih društava i organizacija u Hrvatskoj, suradničkih udruga iz Lipovljana te drugih uzvanika.

Okosnica večeri bio je referat književnika Pavla Holovčuka o životu i djelu T. Ševčenka, s težištem na njegov kmetski period, otkupu iz kmetstva susretljivošću slikara Karla Brjulova te njegovo školovanje, a dotaknut je i utjecaj tih povijesnih okolnosti na njegov daljnji životni put te slikarski i književni opus. Ovo izlaganje je bilo upotpunjeno Ševčenkovom poezijom koju su na ukrajinskom i u prijevodu na hrvatski jezik recitirali o. Jaroslav Leščešen, te mlađi članovi lipovljanskog društva: Nives Ovad, Andrea Faltis, Ivan Laluš, Miroslav Mrkša i Ivona Fedak. Za pohvalu je njihov trud uložen na uspješno ovladavanje ukrajinskom dikcijom.

Prisnosti atmosfere pridonijelo je i spontano vođenje programa o. Jaroslava Leščešena

Nives Ovad

Program je bio posebno obogaćen sudjelovanjem pjevačke skupine koja je izvela niz pjesama, od kojih su neko je bile uglazbljeni Ševčenkovi stihovi.

Na kraju, uz naglašavanje pojedinih značajki velikog ukrajinskog genija T. Ševčenka, nazočne je pozdravio i ataše za kulturu Veleposlanstva Ukrajine u Hrvatskoj Jaroslav Simonov. Pozdrave je uputio i predsjednik Društva za ukrajinsku kulturu Aleksa Pavlešin, koji je, uzevši za „šlagvort“ Ševčenkove pjesme „Reve ta stohne“ i „Sadok vyshnevyj“, koje je izvela pjevačka skupina, u toj prigodi iznio svoje impresije motivima i slikanjem riječju, a u potonjoj pjesmi od tri strofe, čak svojevrsnim pjesničkim (tri prizora), i glazbenim (tri stavka) triptihom, po naravi sličnim likovnom izrazu.

Pozdravljajući nazočne, u pijetetnom nadahnuću, predsjednica Ukrajinske zajednice RH Larisa Uglješić je recitirala Ševčenkovu „Zapovit“, a potom je društvu „Karpati“ poklonila veliku fotografiju ukrajinskog premijera Julije Timošenko. #

Andrea Faltis i Ivan Laluš

Uzvanici, gosti i članovi KPD „Karpati“

ČETVRTI VAL ZAPLJUSKUJE AUTOHTONE

Na nedavnoj književnoj večeri T.Ševčenka u Lipovljanima, nakon pozdravnog govora koji je bio potkrijepljen i dojmljivom recitacijom („Zapovit“), predsjednica Ukrajinske zajednice RH Larisa Uglješić je društvu „Karpati“ poklonila veliku kolorfotografiju ukrajinskog premijera Julije Timošenko.

Naoko – ništa čudno. U svojoj biti, poklanjanje je lijepa gesta. No, je li ovo ipak specifikum?

Prije osvrta, treba naglasiti da, uz sve dužno poštovanje, ovdje nije riječ ni o osobi, ni o političaru, ni o obnašatelju odgovorne dužnosti u jednoj prijateljskoj državi – zemlji podrijetla mojih predaka Ukrajini. Naime, cijenjena premijer-ministrica je u ovom tekstu tek kolateralno.

Ovdje je riječ o biti spomenute poopćene geste i njenoj višeznačnoj simptomatici. Jer, unatoč visokom cijenjenjenju Larisine glazbene obrazovanosti i štovanju njenog uloženog truda u vrlo uspješan razvoj zbornog pjevanja u našoj sredini, te ugodnoj

Larisa Uglješić

(Hoće li je od milja zvati „Juliška“?)

komunikativnosti i pomalo simpatičnoj retoričkoj školi po „tamošnjem“ obrascu, poštovana gospođa Uglješić, kroz ovih 5-6 godina aktivnog rada među nama, izgleda još uvijek nije uspjela izgraditi mehanizme da nas shvati i razumije, a upitno je koliko je to uopće moguće. Normalno da je ona, kao pripadnik tzv „četvrtog vala“ imigracije, duhom tamo gdje je provela cio svoj radni vijek. No, također je normalno da ovdašnji autohtoni potomci „prvog“ vala doseljenika imaju svoj drukčiji svijet. Njima je čak i Veliki gladomor 1932./33. u mnogome dalek, te više pokazuju tek onu humanu sućut. Zato, a i zbog drugih razloga, normalna je njihova suzdržanost, što najizravniji politizirani plasman ukrajinskih mandatnih lidera čini deplasiranim. To se moglo iščitati iz spontane suzdržanosti u prihvatu spomenutog poklona, a time je ova gesta znak elementarnog nerazumijevanja duha sredine. Može li nas (autohtone) takva osoba uspješno predstavljati? *Aleksa Pavlešin*

ВЕЛИКОДНІ ПИСАНКИ

В Україні до культу родючості з давніх часів належить звичай розмальовувати курячі або декоративні яйця - писанки. Писанка багата символічними образами. Кожний регіон України має свої особливості у визначенні кольорів та орнаментів, тобто свою власну символіку. За християнської доби всі ці символічні мотиви пов'язувалися з Великоднем.

Писанки уже кілька століть колекціонують і вивчають, пишуть про них книжки і створюють каталоги. У містечку Коломия на Івано-Франківщині 2000 року побудовано музей писанки у вигляді велетенського яйця. Це єдина у світі культурна установа, збудована спеціально для збереження і експонування творів писанкового розпису – писанок. Для розуміння, що ж таке українська писанка, варто знати, що традиція розписування пташиних яєць сягає далеко в глибину століть. Культ пташиного яйця, як символ життя, виник на ранніх стадіях розвитку людського суспільства. Звичай розписувати яйця виник задовго до розповсюдження християнства і відомий серед багатьох народів світу.

Символіка яйця досить широко розповсюджена в багатьох історичних спільнотах доби енеоліту-бронзи Євразії, і, як архаїчний елемент, збереглася в культурах усіх стародавніх та сучасних народів в якості міфів про космічне яйце. Один з найяскравіших космогонічних міфів Ріґведи був пов'язаний з сюжетом розділення землі та води, землі та неба, злитих у світовому яйці. Всесвіт Брахми, за давньоіндійською міфологією, виник з космічного яйця, яке плавало в першостворених водах. Архаїчний образ світового яйця є символом зародження життя і традиційно відігравав надзвичайно важливу роль в календарних ритуалах. Особливістю двох яйцевидних споруд є те, що вони зорієнтовані гострим кінцем на схід, тобто на лінію весняного та осіннього рівнодення. Характерною рисою для ведійських обрядів є імітація небесних феноменів, зокрема, ядром – однією з найбільш ранніх індоарійських концепцій творіння є тема "Золотого зародку" (сонця) – вогню, народженого з вод хаосу.

Музей «Писанка» в Коломиї

У слов'ян яйце було символом сонячного культу, зародження життя, символ бога сонця. Звичай зустрічі весни був пов'язанний з поверненням птахів. Птахи – це вісники весни, пробудження та відродження до нового життя природи. Птахи, перебуваючи "у небі", несуть людям утіху від сонця, а в собі носять яєчко – емблему сонця-життя, народження, воскресіння. Тому наші пращури надзвичайно їх шанували. Існує думка, що первісно галунки розписувались на яйцях перелітних птахів, таких, як бузьки, журавлі та гуси, які на своїх крилах приносили людям сонячне тепло, гніздилися біля людських обійсть, висиджували пташенят, які знову ж здатні були виношувати в собі велику життєдайну і чарівну силу сонця. До цього часу збереглись у писанкових орнаментах їхні "крильця" та "лапки". Далеко пізніше, наші предки почали розписувати курячі яйця, пов'язуючи їх з культом Сонця, адже півень першим сповіщає про його прихід. Також яйце посідало важливе місце у ритуалах родючості. Звідси, писанка на Великдень є символом родючості. В давнину воно символізувало - добро, радість, щастя, любов, достаток.

В часи, коли на просторах Україні з'явилася християнська віра, яйце потрапило до пасхального обряду і було, як і багато чого іншого, осмислено церквою по-новому. Писанки й крашанки стали знаком, символом християнських весняних свят. Починаючи від Пасхи, вони проходять через усю весняну обрядовість. У Київській Русі Пасха або ж Великдень – воскресіння з мертвих Ісуса Христа – злилася з давнім багатоденним святом вшанування померлих предків. У великодню суботу люди почали готувати крашанки і закінчували розписування писанок. Здебільшого, тут домінував червоний колір, як символ вогню, життя, крові Спасителя людства, але були й жовтий, зелений, золотавий, синій і навіть чорний (якщо в родині хтось перед Великоднем помер).

Деякі жінки займалися розписуванням яєць протягом усього життя і вважалися майстринями. Про багатьох з них збереглися не лише пам'ять та назви узорів ("безкінечник", "сосонки", "грабельки", "квіточка", "клинчики", "зорі"), а й їхні роботи в музеях народної творчості.

Крім технік капання розтопленим воском зі свічки на яйце та продряпування узору з-під фарби, писанки звичайно роблять традиційним восковим способом. Для цього використовують спеціальні писачки, віск із сажею та природні барвники (приміром, жовта фарба – відвар з кори дикої яблуні, лушпиння цибулі, квіток бузини; синя – з відвару гречаної полови, сухих квітів синьої мальви, товкачиків; зелена – із ягід чорниці чи дикої бузини та жовтої фарби...) Кольорова гама розписів досить стримана, переважають квіткові орнаменти, поєднані з геометричними мотивами, малюнки чіткі, з білими контурами.

Значення декотрих символів таке:

- **Колесо** - У загальнохристиянському розумінні колесо є символом безсмертя і майбутнього небесного існування, образом безмежної Божої любові.
- **Сонце** - В літургійних молитвах ми часто звертаємося до Христа, як до Сонця-Правди.
- **Хрест** - У християнстві хрест - це святий знак відкупу, яким церква все починає, благословляє і освячує. Тому належить йому перше місце серед християнських символів.
- **Трикутник** - У християнстві - це символ Пресвятої Трійці. Із вписаним у трикутник колесом - це символ Божого ока.
- **Зірка** - В християнстві зірка - це знак царства Христа.
- **Гілка** - Гілка на Трійцю є первістком природи, даром весняного цвітіння та символом безконечного життя та Божої ласки.
- **Квадрати та ромби** - знаки землі та існуючого на ній всього, що пов'язане з числом 4: періоди життя людини; пори року; стихії; сторони світу… тощо.

Дівчата, коли розписували писанку, хлопцям казали: "Щоб ти жив так довго, скільки я тобі розписала". І він рахував 1, 2, 3... і по колу безконечно. Знайомились і одружувались через писанку.

Компіляція матеріалів зі сайтів:
uk.wikipedia.org ; www.pysanka.nm.ru ; kolomyya.org ; alatyr.org.ua ; volodymyrua.io.com.ua ; www.hortica.org.ua

UKRAJINSKI PJESNIK U BALKANSKIM BESPUćIMA

O pjesniku

Lubkivskij, Roman Marjanovič, pjesnik, prevoditelj i književni kritičar, rodio se 10. kolovoza 1941. u selu Ostrivec, Terebovljanski rajon u Ternopiljskoj oblasti, zapadna Ukrajina. Mnogo je godina bio predsjednik Lavovske organizacije Društva književnika Ukrajine. Nakon demokratskih promjena 1991., bio je izabran za narodnog zastupnika u Verhovnu Radu Ukrajine, a potom je imenovan veleposlanikom svoje zemlje u Pragu. Sada djeluje kao profesor Univerziteta u Lavovu.

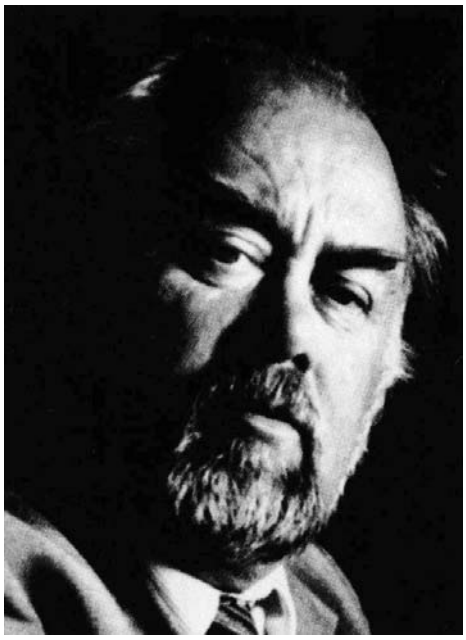

Roman Lubkivskj, pjesnik i diplomat

Predsjednik je Komiteta za dodjelu nagrade «Taras Grigorovič Ševčenko», koju je i sam dobio za književni rad. Jedan od vodećih ukrajinskih pjesnika.

Pjesničke zbirke: «Začudovani oleni», «Gromove derevo», «Ramena», «Zvizdar», «Karbivnja», «Serpneve jabluko», «Pogljad vičnosti»;

* * *

Kolegu Romana Lubkivskog susreo sam u Lavovu 2002. godine. Bio sam u društvu arheologa Oresta Korčinskog, tako da je ovaj susret bio kratak. U Kijevu sam upoznao njegovo pjesništvo, političku i diplomatsku djelatnost. Prilikom lavovskog susreta zamolio me da mu pošaljem Pavletićevu antologiju hrvatskoga pjesništva, što sam, sa zadovoljstvom i učinio. Ponovo smo se susreli u Veleposlanstvu Ukrajine u Zagrebu, 10. listopada 2007. godine. Bio sam pozvan na susret s njime, zajedno s Jevhenom Paščenkom i Borisom Graljukom. Razgovarali smo o mogućnostima unapređenja kulturne suradnje Hrvatske i Ukrajine. Tom mi je prilikom kolega Roman poklonio svoju najnoviju pjesničku zbirku «Balkanski Krist», objavljenu u Lavovu, 2007., s posvetom, što prilažem kao faksimil ovome tekstu. Zbog zanimljivog sadržaja i estetskih dosega stihova, kao i zbog ljubazne posvete, odlučio sam prevesti ovo djelo Romana Lubkivskoga.

Zbirka «Balkanski Krist» posvećena je Srbima, njihovome jeziku, povijesti, znamenitim ljudima, njihovom sudjelovanju u posljednjem ratu. Kolega Lubkivskij je boravio u Srbiji u vrijeme kada je Milošević ratovao s Kosovarima, a Srbija nakon toga doživjela bombardiranje NATO – zrakoplovstva. On iskreno suosjeća sa srpskim narodom u čijoj je državi tada radio kao diplomat njegov sin. Što više, on nalazi identifikacijsku vertikalu kojom sjedinjuje na povijesnoj, historiografskoj, historiozofskoj i teološkoj razini ukrajinski i srpski narod. Ovo nadahnuće pjesniku je poslužilo za snažne vjerske invokacije, za razgovor s Bogom, na način na koji to smije pjesnik i rodoljub. Uz to pjesnik na nježan način u tkivo svojih stihova utkiva ljubav prema pokojnome ocu, te sinu i unuku, stavljajući svoje osjećaje u širi nacionalni i povijesni kontekst. Mi u Hrvatskoj možemo žaliti što veliki pjesnik Roman Lubkivskij nije u Hrvatskoj osjetio isti zanos, kao što ga je osjetio u susjednoj Srbiji. Nećemo biti ljubomorni, ne želimo ove stihove stavljati u politički kontekst, već ćemo ih prihvatiti kao poetski uzlet zaslužnog pjesnika iz naroda prema kojem gajimo velike simpatije. Za nadati se da će i naša zemlja, sada kada je pjesnikov sin veleposlanik u Zagrebu, na isti način nadahnuti njegovu pjesničku muzu.

Đuro Vidmarović

MOLITVA

(Kao zadušnica za ukrajinsku crkvu u Prnjavoru)
Ocu P.Ovadu

Gospodine Svedržitelju,
Oprosti meni grješnome
Zbog smjelosti moga vapaja!

Znadem koliko hramova
Držiš u svojoj desnici.
Gdje su onda moji ukrajinski?
Zar su se sakrili po kutovima?

- Svetomihajlivski
- Desetinaja
- Uspenski
- Kijevo-pečerski
- Mgorski

A još iz Poltave,
A još iz Černigiva,
Iz Baturina, moj Bože –
Iz Lemkivščine
Iz Holmščine
Iza prastarih granica Ukrajine?

Ipak Te molim
- O, moj Gospodine,
Primi na desnicu svoju
Crkvu ubijenu
Iz razorenog Prnjavora.

Barem za to,
Što su je podigli
Naši pređi,
Zbog toga smo, ja grješnik,
Dmitro Pavličko i Oles Bratunj,
Ostavili u njoj svoje molitve,

Iskrene nade,
Vjeru u dobro,
Vjeru u ljude
I u Tebe, Svevišnji!

Eksplozivom nekim
Bačena je u nebo
Tako visoko,
Da ni jednom anđelu
Nije ispalo dosad
Sprženo perje.

Upokoji ju u svojim visinama.

Beograd, 24. listopada 1996.

Nastavak na sljedećoj stranici.

UKRAJINSKI PJESNIK U BALKANSKIM BESPUĆIMA

Nastavak s prethodne stranice

***

Ovaj listolet – jesenski oproštaj...
Njezina duša svesrpska vaseljenska?
Tko će odgovoriti? – to je tajna.
To je – Desanka.

Brankovina kod Valjeva
(Na grobu Desanke Maksimović
27. listopada 1997.)

***

Đavolsko rilo
prošlo je kroza me.
Zbog čega, Bože?
Dijete rata, a stalno sam u ratu.
Da li zauvijek, Bože?

Ne zauvijek, ne... Osjećam kraj, -
Kako rekoše, kao posljednju crtu
Čelični sivkast i siv Dunav,
Bez sjaja.

«A u tom Dunavu brza voda...» -
Pjevala je moja majka.
Nije znala da približava se opasnost.
A možda je, ipak, znala!

Ljuljam kolijevku i u njoj unuka.
Ljuljam! Blizu Dunava.
Za ničim ne žalim.
Sve razumijem. Znadem.

Beograd, 17. listopada 1996.

K TEBI «UKRAJINCI NA DUNAVU»

Bog hrvatski šeće po Šumeću[1]
Landra Brebrinom i Kanižom,
U crkvama ponekad prenoći
k tome,
U kojima poslije rata svjetlucaju zidovi svježi.

Na njima, kao na Torinskome platnu,
Kroz bljedilo i boju izbile su stigme.
Bljedoliki mučitelji Isusa
Sakrili se u premudre paradigme

A paradigme vječnosti, moj Bože, -
Na grobištima ispod šaša,
Gdje doseljenici iz Galiča[2], moj Bože,
Zaspali su ispod slavonskih križeva.
Sve je kao kod kuće. Samo vjetar
Donosi vlagu s plave Save;
Sve je skoro kao kod kuće, -
Samo iz slova ćiriličnih,
Latinična mješavina.

... A glasovi starijih žena! A crkve
U kojima kapa kao vosak prolazno vrijeme
I vjekovječni onaj vapaj Majke:
«Presveta Bogorodice, spasi nas!»

Slavonski Brod u Hrvatskoj,
17. rujna 2000.

[1] Pjesnik navodi sela u Slavoniji u kojima žive pripadnici ukrajinske nacionalne manjine.
[2] Pokrajina u zapadnoj Ukrajini, kod nas poznata po germaniziranom nazivu Galicija.

PANDORINA KUTIJA

Nakon bitke – pregovori,
Poslije njih – opet bitke.
Otvorila se Pandorina kutija.
Tko će ju zatvoriti?

Suđeno je: Kosovo Polje –
Otadžbina za oboje.
Ubojici nigdje i nikad
Neće biti milostiv Bog.

Obnovite pregovore,
Jer inače će se dogoditi
Da tri puta prokleta
Pandorina Kutija
Postane neodvojivi dio
Balkana.

- - -

Nastavak na sljedećoj stranici.

UKRAJINSKI PJESNIK U BALKANSKIM BESPUĆIMA

Nastavak s prethodne stranice

RODBINSKA

Moj predak (sa stepa oko Zarvanice[1])
A s njim i Bojki[2] (ipak su rod)
Na kolima, a ne na lagodnoj kočiji,
Krenuli su na put kroz vjekove.

Oni su u duši težili za skladom
Mamile su ih gore i stepa
Preko Karpata dođoše u Panoniju,
A na Balkanu objesili srpove.

Taj srp od predaka vječnih u nebu Srba
Stoji kao srebrna potkova,
I tuguje vrba i plače vrba
Pozdravljajući nas kroz ograde vjekova.

Što lišće govori? Neumorni taj jezik,
Ali ja sam se od njega ukočio...
Vrati se sine, jer čekaju kod kuće
Obiteljski grb, tvoj vlastiti plug
i tvoj srp.

Tebi je suđeno kroz boli i muke,
Kao kroz minska polja, prijeći
... U ime Oca i Sina sudbinu unuka
Određuje Domovina

[1] *Veliko marijansko svetište Ukrajinske grkokatoličke Crkve. Lourdes Istoka.*
[2] *Subetničko ime jednoga dijela ukrajinskoga naroda u zapadnoj Ukrajini.*

S ukrajinskog preveo
Đuro Vidmarović

NEK IH VÔDA PRÉLIVODA

Kobajagi basno(pro)slovna humoreska

U dvorištu dobrog gazde i vrapci veselije živkaju. A kakvo je to dobro, ako ga zavist ne prati? A kakva je to zavist, ako se ne trsi da se i ona omrsi? Zato i nije začudno što se u izdašno dvorište uvuče i ponešto susjedove živinčadi i peradi. Ovu prvu, sačekavši da se nahrani, uz ispriku, susjed natrag išće, ali perad - ta tko bi baš sve to prebrajao.

Evo, onaj pijevac - tako je mirno bez njega. A postao je vrlo kočoperan, prenapastan i preglasan. Kukurikao je i kad treba i kad ne treba. Dobro što je "odlutao" k susjedu. I onako je "ništkoristi", pa neka bude tamo na skrbi, a ako zatreba u loncu - lako je "sjetiti se" i zaiskati ga nazad.

Dotični pak ima "svoju pravdu". Trsio se i prosipao svoj talent, naganjao po dvorištu sve i sva, kukurikao čak i prekoredno, a za što - za nekoliko zrna pišljivog ječma. Jer, škrti gazda za sebe čuva bolje zrnjevlje. A tu u susjeda - obilje. Ima svega za sve. Samo, u početku se treba malo pritajiti, dok se gazda pomalo navikne da ga viđa. I tako - malo pomalo.

Čudno je bilo to što u ovom dvorištu nije bilo velikih kokoši. Možda gazda ne podnosi njihovo stalno kokodakanje. Zato ima nekoliko onih patuljastih koka. One su tihe, a pjetlić je s prekrasnim perjem te je na ponos i diku pred gostima. Samo kad ne bi imao tako kreštav poj. Sreća da se rijetko glasa.

Nemajući konkurenciju veliki pijetao je bio pun sebe, a iz taštine je nadmeno do krajnosti nipodaštavao malog. Te kakav mu je to krzljav stas, te kreštav glas koji je nekakav arhaični relikt koji nikog ozbiljnog ne zanima. A tek nisko obrazovanje - pa takvo prpanje nema nikakvu dubinu već je samo isprazno grebanje po površini... Itd. itd.... A njemu Velikom, bez obzira na rođaštvo, ipak se ne priliči družiti s takvom niskom sortom. Njegovo mjesto je uz najkrupnije.

Odlučio se za puransku trpezu. Tamo ima čak i prokuhane krupice - čisto gospodski, za laganu probavu. No puranima, iz čistog hira, uljez nije bio po volji. Šepureći se, dostojanstveno su prosvjedno pućpurikali i pučpurikali. Mira radi, gazda najuri pijetla dalje od purana. Iako nevoljko, ovaj se priključi guskama. No koliko god je njihovo psikanje bilo tiše od ranijeg pućpurikanja, toliko su njihovi kljunovi bili opasniji. Svaki takav kontakt je zadržan kao dugo bolno pamćenje. Krajnje ojađen priklonio se patkama. Doduše, njima je bilo svejedno, ali privikavati se na njihov metabolizam i probavne rezultate bilo je neizdrživo. Spas je bio samo u nadi da je kepec-pjetlić već zaboravio posljednje dociranje.

Laskati onim što sugovornik želi čuti, više je od pola uspjeha. Ah, taj poj i jezik su nešto tako neobično, a time i vrijedno. Posebno je za pohvalu što se samo požrtvovnom upornošću uspjelo spasiti ga od zaborava, a trebalo bi ga i dalje maksimalno čuvati. Zato neka štedi glasnice, a ostat će mu i više vremena da se posveti svojim predivnim damama. Evo, čak će ga on, Veliki, zamijeniti u jutarnjem pozdravljanju zore. (U povjerenju, zato što mu je ukus drukčiji, ove lijepe koke ga - ne zanimaju.) Koke, kao kokoši, pohvalile su ofirantsko slatkoriječje, a pjetlić, kao pragmatičar, prihvatio je primamljiv prijedlog. I otpoče idila. Koke su se osjećale polaskane, pjetlić poštivan, a pijetao je za puki jutarnji poj bio prihvaćen za bogatom trpezom.

Gazda je to promatrao sa zanimanjem i bez protivljenja. Veliki pijetao više-manje i nije toliko važan. Više su mu brige zadavale tuđe golubice koje su zaludjele njegove rasne golubove. Kad ih vide, gugutani bivaju zapljusnuti ljuvenim hormonima. Šteta je što su i nekoć dični pismonoše time postali nepouzdani, jer kako znati gdje će završiti pošta. Zabrinuo se i za šutljivog krasoperog kepeca. Možda je bolestan, a možda je to već zbog starosti. U svakom slučaju vrijeme mu je - za lonac.

Tek sad je Veliki, apsolutnom pozicijom, dobio satisfakciju primjerenu njegovoj veličini. Samo su se koke zabrinule što će, izostankom oplodnje, jaja biti mućci te neće biti prinove i prijeti izumiranje jata. Nisu mogle ni naslutiti gazdina razmišljanja da mu do njih nije toliko ni stalo. Ako poželi, uvijek može udomiti druge koke. A do tada, ove ovdje, prélivoda neka vôda.

Baba Zosja (Zagreb 5. ožujka 2008.)

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

IMPRESSUM	Izdavač:	Naša gazeta	
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb **2340009–1110045869**	izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik sa stankom u srpnju i kolovozu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr duk@zg.t-com.hr	Prijelom i dizajn: A.Pavlešin Fotolit: DENONA d.o.o. Tisak: FILEDATA d.o.o. U Zagrebu, 23.03.2008. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

Publiciranje autorskih članaka ili citiranje drugih izvora ne znači ujedno da redakcija „Naše gazete“ i dijeli izložene stavove i mišljenja, niti jamči istinitost tuđih navoda.

Публікування авторських статей або цитування інших джерел не означає, що редакція «Нашої газети» поділяє ті самі твердження й думки, або гарантує точність чужих наведень.

7 ЧУДЕС УКРАЇНИ

В серпні минулого року оголошене переможців акції "Сім чудес України". Переможцями стали: заповідник "Кам'янець" (Кам'янець - Подільський, Хмельницька область), Києво-Печерська Лавра (м. Київ), парк "Софіївка" (м. Умань Черкаської області), заповідник "Софія Київська" (м. Київ), Херсонес Таврійський (м. Севастополь), заповідник "Хортиця" (Запоріжжя), Хотинська фортеця (Хотин Чернівецької області)

Херсонес - базиліка VI-X століть та «базиліка 1935 року»

5 - ХЕРСОНЕС ТАВРІЙСЬКИЙ

Місто Херсонес було засноване древньогрецькими колоністами більше, ніж 2500 тисячі років тому на південному заході Криму. Історія цього міста-держави є частиною історії Древньої Греції, Древнього Риму та Візантії. Херсонес відіграв також особливу роль у взаємовідносинах між Візантією та Київською Руссю і був провідним центром розповсюдження християнства на східнослов'янських землях.

Масштаб досліджень та велика кількість археологічних пам'яток, спонукали до створення Національного заповідника "Херсонес Таврійський". До наших днів збереглося багато давніх споруд. Серед них елліністичний театр, римська цитадель, середньовічні християнські храми, житлові квартали, вулиці, гончарні майстерні, рибозасолювальне обладнання, колодязі та ін.

Підготовлене з матеріалу сайту 7chudes.in.ua

Наша газета

22.04.2008. · НОМЕР÷BROJ (61) 4 · РІК÷GODINA VI · ISSN 1333-686X

HRVATSKOJ - POZIVNICA ZA ČLANSTVO U NATO

Susret predsjednika Georgea Busha i Stjepana Mesića u Zagrebu
(Fot. - www.predsjednik.hr)

Na summitu NATO-a u Bukureštu 3. travnja 2008., na kojem su prisustvovali hrvatski predsjednik Stjepan Mesić i premijer Ivo Sanader, čelnici 26 zemalja NATO-a uputili su poziv Hrvatskoj za članstvo u tom vojno-političkom savezu. Neposredno nakon spomenutog summita, za vrijeme posjeta Hrvatskoj, predsjednik SAD-a George W. Bush je u svom govoru izjavio i sljedeće: "Amerikanci se dive vašoj hrabrosti, dive se vašoj ustrajnosti i radujemo se trenutku kad ćemo vas moći pozdraviti kao partnera u NATO-u. Pozivnica koju su Hrvatska i Albanija dobile ovoga tjedna izraz su povjerenja da ćete nastaviti provoditi nužne reforme i postati zemlje koje će snažno pridonositi našem Savezu. Ako vašem narodu ubuduće zaprijeti bilo kakva opasnost, Amerika i NATO bit će uz vas. I nitko vam neće moći oduzeti slobodu." #

ЗУСТРІЧ ПРЕЗИДЕНТІВ І СПРАВА УКРАЇНА - НАТО

Зустріч президентів Джорджа Буша і Віктора Ющенка в Києві
(Фот. - www.president.gov.ua)

В програмі недавнього візиту Україні, президент США Джордж Буш під час спільної з Президентом України прес-конференції підтвердив підтримку приєднанню України до Плану дій щодо членства в НАТО з боку Сполучених Штатів Америки. «Моя позиція непохитна: Україна і Грузія повинні отримати ПДЧ», - сказав він.

Все таки, самміт НАТО в Бухаресті не ухвалив рішення про підписання ПДЧ з Україною й Грузією. За ЗМІ, існує згода що євроатлантична перспектива України і Грузії - це вирішене питання, і підписання ПДЧ з ними - лише питання часу, хоч Франція і Німеччина наполягають, що ні Україна, ні Грузія поки не відповідають всім вимогам НАТО, які висуваються до країн-кандидатів. #

ПРЕЗИДЕНТ ХОРВАТІЇ СТЄПАН МЕСИЧ ПРИЙНЯВ ДЕЛЕГАЦІЮ СОЮЗУ РУСИНІВ І УКРАЇНЦІВ РХ

Джуро Бікі, Теодор Фріцкі, Славко Бурда, Президент Стєпан Месич, Мірко Федак, Ґабрієл Такач, Звонко Костельник І Павло Головчук

Президент Республіки Хорватія Стєпан Месич, 9 квітня ц.р. прийняв делегацію Союзу Русинів і Українців. Під час зустрічі згадана делегація повідомила Президента про свої активності щодо підготовки маніфестацій: 40 річниці від заснування Союзу як верховної організації, 35 років традиційної маніфестації культури «Петровський дзвін» та 30 річниці від заснування Етнографічної колекції. Ці заходи проходитимуть з 9 по 11 травня ц.р., а делегація попросила Президента, щоб був покровителем.

Президент Месич подав згоду щодо покровительства, і при тій нагоді наголосив важливе значення Союзу для русинської і української нацменшин, які в Хорватії населені переважно на просторі Вуковарсько-сремської жупанії. #

(Фот. і текст за матеріалами з www.predsjednik.hr)

INICIJATIVA ZA POČASNI KOZULAT UKRAJINE U SLAVONSKOM BRODU

Krajem ožujka o.g. veleposlanik Ukrajine u Hrvatskoj Markijan Lubkivskyj primio je četveročlanu delegaciju Slavonskog Broda koju je predvodio gradonačelnik dr. Mirko Duspara. Tom prigodom razmotrene su mogućnosti ekonomske i druge suradnje između regija Ukrajine i Hrvatske. U tom kontekstu gosti su izrazili interes za uspostavljanje pobratimskih veza Slavonskog Broda i nekog od gradova u Ukrajini. Također, iskristalizirala se potreba da se u bliskoj budućnosti obave obostrane posjete delegacija, profiliranih za razne spomenute oblike međusobne suradnje od zajedničkog interesa.

U duhu pokrenutih tema, a s obzirom na potrebe žitelja s njihovog područja, u tome i pripadnika ukrajinske nacionalne manjine, član delegacije Darko Karamazan (inače predsjednik ukrajinskog KUD „Ivan Pelih" iz Šumeća) predložio je otvaranje Počasnog konzulata Ukrajine i u Slavonskom Brodu.

Sugovornici su se složili i glede potrebe ostvarenja konkretnih kulturnih projekata. S ciljem nastavka rada na ovim inicijativama, predstavnik Veleposlanstva će uskoro posjetiti Slavonski Brod. #

(Iz telefonskog razgovora urednika Naše gazete s Darkom Karamazanom.)

ODRŽANA SKUPŠTINA HRVATSKO-UKRAJINSKOG DRUŠTVA

U Zagrebu je, pod predsjedanjem dr. sc. Franje Gregurića, 3. travnja 2008. održana Skupština Hrvatsko-ukrajinskog društva na kojoj su prihvaćeni Izvještaj o radu, Financijski izvještaj, Izvještaj Nadzornog odbora za 2007. godinu, te Program rada i Financijski plan Hrvatsko-ukrajinskog društva za 2008.

Članovi Skupštine prihvatili su izmjene i dopune Statuta HUD-a temeljem kojih članovi Društva mogu biti i pravne osobe, odnosno tvrtke i organizacije, te Odluku o članarini temeljem koje članarinu plaćaju članovi tijela HUD-a u iznosu od 50 kuna godišnje, a ostali članovi plaćaju članarinu prema mogućnostima, s time da su studenti i učenici oslobođeni plaćanja članarine. Visina članarine za tvrtke iznosi 1000 kuna godišnje.

Dr. Franjo Gregurić

Iz Izviješća o radu HUD-a tijekom 2007. valja izdvojiti posjetu izaslanstva HUD-a novom veleposlaniku Ukrajine u Hrvatskoj Markijanu Lubkivskom u ožujku, kojom su prigodom razmijenjene informacije o dosadašnjoj suradnji društava u Hrvatskoj i Ukrajini te su dogovorene naredne aktivnosti. Tijekom posjete izaslanstva HUD-a Ukrajini u travnju promovirana je knjiga Hrvatska-Ukrajina, razgovaralo se s predstavnicima gospodarskih subjekata, znanstvenih i kulturnih institucija te je s predstavnicima Centra SUVAG potpisan Protokol o suradnji Hrvatsko-ukrajinskog i Ukrajinsko-hrvatskoga društva. U povodu 16. obljetnice međusobnog priznanja Hrvatske i Ukrajine u Europskom domu organizirana je 30. studenoga svečanost u nazočnosti veleposlanika Ukrajine u Hrvatskoj, izaslanika Predsjednika Republike, gradonačelnika Zagreba i drugih. Tom je prigodom promovirana i knjiga prof. Dubravke Poljak Makaruhe pod nazivom Ukrajinska usmena balada, koju je izdalo Društvo. U listopadu HUD je organiziralo posjetu dr. Andrija Lymyča Hrvatskoj i Poljicama radi istraživanja podrijetla Lymyča, uspostavljanje veza s Lymyčima iz Hrvatske, te upoznavanje postojbine ukrajinskih Lymyča na području Poljica.

Iz Programa rada HUD-a u 2008. valja izdvojiti posjetu izaslanstva Ukrajinsko-hrvatskog društva Hrvatskoj tijekom lipnja kojom prigodom se planira, između ostaloga, organizirati susret s gospodarstvenicima u Hrvatskoj gospodarskoj komori, susrete u HAZU, Matici Hrvatskoj, Katedri ukrajinistike, Hrvatskom saboru te u Ministarstvu prosvjete i športa.

U auditoriju su bile eminentne osobe iz diplomacije, politike, gospodarstva, prosvjete, kulture i sl.

Tijekom travnja planira se izdavanje prigodne knjižice Holodomor 1932/1933. kojom bi se obilježio genocid nad Ukrajincima sa 7-10 milijuna žrtava. Planira se organizirati turnir nogometnih klubova imena Dinamo iz Hrvatske,Ukrajine,Rusije, Gruzije i Rumunjske. Početkom listopada Fond roda Lymyč u suradnji s HUD-om organizira posjetu oko 350 Lymyča iz Ukrajine Splitu, odnosno području Poljičke republike. HUD planira potaknuti rad ogranaka u Rijeci, Slavonskom Brodu te osnovati ogranke u Vukovaru, Splitu i Sisku. Društvo planira poticati suradnju subjekata u gospodarstvu, kulturi, znanosti i športu na razini Države i u lokalnim zajednicama radi unapređenja hrvatsko-ukrajinskih odnosa.

Tekst i fotografije: Miroslav Kirinčić – tajnik HUD-a

PREDSTAVLJANJE ZBIRKE POEZIJE „HORUS U KRLETCI“

Nakon predstavljanja u dvorani „Hrvatskog slova“ u siječnju o.g. (o čemu je opširnije pisano u Našoj gazeti br. 58), zbirka pjesama Đure Vidmarovića „Horus u krletci“ predstavljena je polovinom ovog mjeseca i u prostorijama Društva sveučilišnih nastavnika u Zagrebu. Organizator predstavljanja je bio Hrvatski diplomatski klub, a uz autora (sa simboličnim narančastim šalom) koji je i pročitao nekoliko reprezentativnih pjesama iz ove zbirke, o djelu su govorile eminentna hrvatska pjesnikinja i prevoditeljica Ljerka Car Matutinović, i predavač na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Darija Pavlešen koja je svoje izlaganje završila naglasivši, da je autor u ovim pjesmama iskazao veliku ljubav prema svojoj domovini Hrvatskoj, ali i prema Ukrajini, o kojoj nije govorio kao stranac, jer stranac ne može tako razumjeti i duboko doživljavati jednu zemlju, već kao osoba koja je te sreće – imati dvije domovine. #

Ljerka Car Matutinović, Đuro Vidmarović i Darija Pavlešen

сумні спогади

Найбільша екологічна катастрофа сучасності, сталася в ночі з 25 на 26 квітня 1986 року – вибухнув один з реакторів АЕС в Чорнобилю. Слідом за подіями, можна зауважити, що це показало грандіозні жертву і героїзм в перших днях інтервенції ангажованих «звичайних» людей, але також і моральну аварію тодішніх державних структур.

Сьогодні, 22 роки потім, ще все важко бути упевненим в тім, чому і як це трапилося. Ця непевність майже природна. Хоч даних абсолютно не бракує (навіть навпаки); в ті ессенціальні, людина не зовсім довіряє, бо все і всюди в світі, в таких і подібних справах буває, що ті котрі повинні і знати і сказати правду – частину перемовчують або поліпшують, а ті котрі б сказали щиро – всю правду не знають. Тому, крім службових джерел, варто глянути і інші сайти та статті. А і тоді – не все буде ясно.

Ось тут у нас, др. Аліца Бауман була майже покарана, коли виміряла і дала по радіо повідомити громадян про завищену радіацію та порадила як захищатися. Потім службово сказано, що радіація була мінімальна. Можна спитатися: а як то що, того року на 23 мільйони мешканців тодішньої СФРЮ було біля півмільйона абортів.

На приватному сайті Елени Філатової можна бачити фотографії чорнобильського краю і м. Прип'ять. Жах лиш в тім, що і сьогодні вони – безлюдні. А при евакуації не можна було взяти ані альбоми з сімейними фотографіями, бо були – радіоактивні.

В статті Світлана Орел запевняє (vechirka.com.ua), що якби було вчасно зроблено масову йодну профілактику, шкідливий вплив на здоров'я людей можна було б зменшити на 90 відсотків. А далі, вона каже, що «Генетичне відновлення настає через сім поколінь (одне покоління у середньому 70 років). А скільки років треба для морального оновлення?» *А.П*

ZAHVALA SAVJESTI

Dr. Alica Bauman *(Fot. A.P.)*

Plemenit je primjer kako je papa Sixtus V. bogato nagradio mornara koji je prekršio njegovu zapovijed šutnje, te povikom "Acqua alle funi!" (Vodu na užad!) spasio vatikanski obelisk od loma pri postavljanju.

Zagrepčanka, dr. Alica Bauman, čim je mjerenjima primijetila porast radijacije u Hrvatskoj, unatoč zabrani, čineći po savjesti i koristeći „svoje veze", dala je putem radija o tome obavijestiti javnost, ujedno s naputcima kako se bar dijelom zaštititi od te radijacije (posebno trudnice i djeca).

Za taj moralni čin u vrijeme katastrofe u Čornobilju, dr. Alica Bauman nikada nije dobila službenu društvenu satisfakciju. #

ЛИПОВЛЯНСЬКІ УКРАЇНСЬКІ ПИСАНКИ

На звітній раді КПТУ «Карпати», котра відбулася на початку цього місяця (див. стор. 6), показана і принагідна виставка експонатів на Великодню тематику. Між ними увагу спостерігачів найбільше привернули оригінальні писанки, які розмалювали липовлянські жінки. Хоч на їхніх прикрасах можливо розпізнавати авторський стиль, між ними існує і спільна компонента, так що можливо не було б помилково говорити про «липовлянську писанку»

Специфіка липовлянських писанок є в широко розгорненій мистецькій фантазії, підпорядкованій якнайбільше естетиці, та лиш десь-не-десь укомпонованій символіці духовного значення. Зрозуміло що мотиви вибрані так, щоб складалися з технікою малювання і фарбування яєць.

Липовлянські українки фарбують вихолоджені писанки сучасними хімічними фарбами, а скоріш, прутиком, або щіточкою намоченим в розтоплений парафін, малюють мотив. Парафін потім залишають або постирають «на теплому». Інколи малюють зачорненим парафіном на нефарбованій основі, або комбіновано.

Порушено ідею щоб товариства «Карпати» і Товариство української культури разом підготували малу монографію на цю цікаву тему. #

Нада Федак розмальовує писанки

DR. JULIJA TIMOŠENKO U LIPOVLJANIMA

Naslov ove pričice nije novinarska patka. Netko može biti negdje kao sjećanje, fotografija, slika... Osim, dakako, onih rijetkih pripadnika ljudskog roda kojima je dan dar bilokacije. A poštovana ukrajinska premijerka, dr. Julija Volodimirivna Timošenko, koliko nam je poznato, još uvijek takav dar nema. No, zato je često u Hrvatskoj kao sjećanje i kao fotografija. Kao ugodno sjećanje u mislima je pisca ovih redaka, koji je kao političar boravio u njezinom izbornom štabu tijekom Narančaste revolucije. Pratio je tada konferenciju za tisak ove lijepe, ali mudre i spretne političarke, a potom preko TV kanala i njezin posjet Donjecku, gdje ju je ispred ulaza u zgradu lokalne televizije dočekala razjarena masa rođenih Rusa i odnarođenih Ukrajinaca, psujući ju i dovikujući grube i nečasne riječi. (Napominjem, da Ukrajinci u svome jeziku nemaju psovke.) Bez obzira što se radilo o dami. Trebalo je imati muškosti i zaplivati u tamošnju političku baru ispunjenu piranjama.

Ukrajinska je Premijerka u Hrvatskoj često kao lik s fotografije koju s pažnjom i pomnjom čuvaju mnogi od njezinih ovdašnjih sunarodnjaka.

U Lipovljanima se desio susret Premijerke kao sjećanja i Premijerke kao fotografije.

Premijer Julija Timošenko

Obilježavao se dan Tarasa Grigoroviča Ševčenka. KUD «Karpati» već tradicionalno podsjeća svoje članove na velikog Kobzara. Zbor, odjeven u nacionalnu nošnju izvodi čudesno lijepe skladbe na Tarasove stihove, književnik Pavlo Holovčuk čita referat o Tarasu i kmetstvu, tu potresnu priču o životu čovjeka čiji se uspon i nacionalne zasluge ne mogu shvatiti bez Božje intervencije u ljudsku povijest. Mladići i djevojke čitaju Tarasove stihove na ukrajinskom i hrvatskom jeziku. Osjeća se, da neki ne razumiju jezik na kojem čitaju stihove. Bitno je da ih čitaju, da su svjesni tko ih je napisao i što su ti stihovi značili i znače u procesu etničke homogenizacije napaćenog naroda iz kojega, na naše slavonske ravnice, dođoše njihovi djedovi. Kroz program vodi mjesni župnik Jaroslav Leščešen.

Na kraju, pred nazočne izlazi gospođa Larisa, nova liderica hrvatskih Ukrajinaca. Kao bivša operna umjetnica odlično vlada scenom. Elegantna,s besprijekornim make apom. Reprezentativna. Govori ukrajinskim jezikom. Snažnim glasom, i povišenim tembrom recitira dio Ševčenkove «Oporuke», a potom u teatralnoj maniri okreće kartolinu koju je držala diskretno u ruci, s leđa na prednju stranu. Ugledasmo prelijepi poznati lik ukrajinske premijerke Julije Timošeko, s kosom spletenom u snažne pletenice, koje je potom obavila oko glave. Kao princeza što se tek probudila iz dugovječnog sna, nakon poljupca hrabrog mladića. Ispod fotografije kurzivom otisnuta zamolba: «Ljubite Ukrajinu».

Gospođa Larisa pokušava fotografiju na što svečaniji način predati predsjedniku «Karpata», gospodinu Fedaku, ali ovaj odbija, pokazujući na gospodina Semenjuka, koji bi trebao primiti poklon. Semenjuk odbija ukazanu čast, pokazujući na gospodina Fedaka. Kako ovo *pokazivanje* ne bi potrajalo, neugodnu situaciju spašava inteligentni župnik, jedan od najobrazovanijih svećenika (studirao na talijanskom i engleskom jeziku) Križevačke eparhije, protojerej stavrofor i tajnik Njegove eminecije, vladike Miklovša, prečasni Jaroslav Leščešen. Vidjevši da je na djelu «protokolarno nesnalaženje», koje bi moglo prerasti u «diplomatski incident», a sve zbog unutarnjeg «ljudskog faktora» (uskoro će izbori!), prečasni otac župnik hitro stupa na scenu i moli da se premijerka dade njemu. Promatrao sam ova zbivanja, kao u kazalištu, i vidjevši plavu kosu s pletenicama oko glave, visoko čelo (i plavetni pogled lijepe žene, što nije uobičajeno kod političarki), koja me čednošću podsjećala na krizmanicu, poželio sam uskočiti u «igru», kako bi Julija Volodimirivna završila u mome krilu. Makar kao fotografija. Ovako je ta privilegija pripala ocu župniku. Pokazalo se da su moji refleksi, na žalost, pomalo «zahrđali», a to je znak da se iz politike treba povući. Kako bi mlađi, kršniji, naočitiji i obrazovaniji, poput rečenog oca župnika, preuzeli povijesnu zadaću. Uz koju idu, ponekad i lijepe fotografije. Ne usudim se ništa kazati o prijateljima i mojim župljanima, Fedaku i Semenjuku, ali sam siguran da sada žale.

Đuro Vidmarović

Osnovna informacija:

Julija Volodimirivna Timošenko (ukrajinski: **Юлія Володимирівна Тимошенко**) (27. studenog 1960.), ukrajinska političarka, ukrajinska premijerka od 24. siječnja do 8. rujna 2005. Stoji na čelu stranaka Sveukrajinskog saveza „Domovina" i Izborni blok Julije Timošenko. Prije toga bila je uspješna poslovna žena u plinskoj industriji ušavši u krug najbogatijih ljudi Ukrajine.

Prije nego što je postala prva žena na mjestu premijera Ukrajine, bila je glavni saveznik tadašnjeg oporbenog vođe, današnjeg ukrajinskog predsjednika Viktora Juščenka (bila je njegova zamjenica kada je on bio premijer).

Također je jedna od ključnih vođa Narančaste revolucije nastale nakon predsjedničkih izbora 2004. koja je Juščenka i dovela na vlast. U tom su je razdoblju neki mediji nazivali „Ivanom Orleanskom Narančaste revolucije". 28. srpnja 2005. časopis Forbes proglasio ju je trećom najmoćnijom ženom na svijetu, ispred nje našle su se jedino Condoleezza Rice i Wu Yi.

Od 18. prosinca 2007. ponovno je predsjednica Vlade Ukrajine.

http://hr.wikipedia.org

IZVJEŠTAJNA SKUPŠTINA

KPD UKRAJINACA „KARPATI“ U LIPOVLJANIMA

Lipovljansko KPD Ukrajinaca „Karpati“ imalo je početkom ovog mjeseca još jednu svečanost. Kažem – svečanost, a zapravo je 5. travnja o.g. održana redovita izvještajna skupština društva. No, s obzirom na brojna uspješna ostvarenja u prošloj godini, u izviješću se imalo što i reći, a odavanje priznanja takvim uspjesima sasvim spontano inducira svečano raspoloženje. Na kraju krajeva, taj ugođaj je i upotpunjen prigodnim kulturno-umjetničkim programom domaćinove folklorne skupine i pjevačke grupe, te ugodnim druženjem na bogatom domjenku.

Predsjedništvo Skupštine: Mirko Fedak, Ankica Mrkša, Ivan Semenjuk i Ivanka Slota

Uz članove i simpatizere Društva, na skupštini je bilo nazočno i preko dvadeset uzvanika – predstavnika društvenih organizacija, svećenstva, kulturno umjetničkih društava te zaslužnih društvenih i kulturnih djelatnika iz Hrvatske i gostiju iz Bosne.

Nakon intoniranja hrvatske i ukrajinske himne, uvodnog pozdrava i spomenutog umjetničkog programa, uslijedila je izvještajna skupština sa standardnim dnevnim redom uz dodatak obavijesti (teme) o istupanju KPDU „Karpati“ iz Saveza Rusina i Ukrajinaca RH te pristupanje Ukrajinskoj zajednici RH.

Podugačko izviješće o radu moglo bi se u najkraćem sažeti u kvantitativne pokazatelje – održano je preko deset manifestacija i nekoliko tematskih večeri u Lipovljanima te niza od dvadesetak gostovanja po mjestima u Hrvatskoj i nekoliko u inozemstvu. Sve ovo ne bi bilo moguće bez požrtvovnog rada članova društva, dobre suradnje s drugim društvima i organizacijama te maksimalnom racionalizacijom sredstava, što je pokazano u financijskom izviješću. Ova izviješća, kao i opsežan plan za ovu godinu (s tim da se zbog brojnosti poziva na gostovanje, društvo neće moći svima odazvati) pozdravljeni su zdušnim aplauzom.

Glede eksternih organizacijskih relacija Savez – Društvo – Zajednica došlo je do izvjesnih tenzija. No, ne ulazeći u kompleksni konglomerat možebitnih subjektivnih i objektivnih nedosljednosti, to, da je skupština sve glatko odglasala - neumitna je činjenica.

Ukrajinska, nakon intoniranja hrvatske himne

Popratna uskršnja izložba izvornih pisanica i rukotvorina

Je li to novo lice „pravice“ koja „samo treba mrdnuti prstom…„
…a novinar je novinar…

Po završetku skupštine i pozdravnih riječi brojnih uzvanika, uz domjenak, orkestar zagrebačkog makedonskog društva pružio je nazočnima nesvakidašnji užitak u makedonskoj narodnoj glazbi. *S.P.*

Foto i popratni tekst – A.P.

Pjevačka skupina je bila harmonična poput zbora

Je li zadjevojčena folklorna skupina u svom zenitu?

Свято КМТ-ва ім. Тараса Шевченка з Каніжі

Молодші танцюристи з Каніжі

Старші танцюристи з Каніжі

Пара зі Славонського Броду

Дівчата з Липовлян

Юні липовлянські «опришки» з топірцями

Добре ведений конферанс

В казковому славонському селі Каніжа, біля Сл. Броду, 12 квітня ц.р., відбулася Третя маніфестація КМТ-ва ім. Тараса Шевченка. Свято було більш значне, бо як складові частини обіймало: духовно-церковну частину; виставку українських вишивок, сувенірів та мистецьких фотографій українських міст; літературний вечір Т. Шевченка; представлення творчості домашнього українського КМТ-ва, а також і представлення інших українських самодіяльних колективів з Хорватії.

В програмі високого мистецького рівня, крім домашнього, з хоровими піснями й фольклорними танцями виступали КМТ-ва: «Карпати» зі с. Липовляни, «Іван Пелих» зі с. Шумече, «Україна» з м. Славонський Брод, котре представило і одинокий дитячий оркестр, і як окремий гість – хорватське КМТ-во «Посавац» з с. Каніжа. #

Кольористі костюми дівчат т-ва «І. Пелих» зі с. Шумече

Група співаків з Каніжі виконує оригінальні народні пісні

Між глядачами було і багато окремо запрошених гостей

Про Т.Г.Шевченка говорив о. Микола Ступяк

Про Україну принагідно доповів доц. Євгеній Пащенко

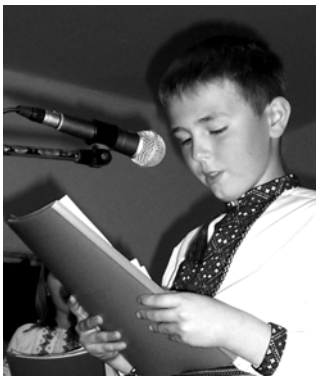

Шевченкові вірші декламували і наймолодші

Славонський народний костюм (Хорв. КМТ «Посавац»)

РОЗСЕКРЕЧЕНА СФАБРИКОВАНА ПРАВДА

В результаті проведення широкої дослідницької роботи по вивченню історичного факту створення та діяльності українського визвольного руху 1920-1950 рр., зокрема щодо спростування звинувачень проти батальйону „Нахтігаль” у масовій ліквідації євреїв у Львові на початку липня 1941 року було знайдено низку важливих документів, які за часів соціалістичного режиму довгі роки становили надзвичайну таємницю, а їх метою було очорнити визвольний рух на Україні та скомпрометувати його лідерів.

Так, серед матеріалів Галузевого державного архіву Служби безпеки України знайдено документ під назвою „До початку книги фактів”, в якому підпільники Організації Українських Націоналістів (ОУН) фіксували події з червня по вересень 1941 р. і який свідчить про категоричну незгоду керівників цієї організації з пропозицією “гестапо” щодо організації єврейських погромів.

В одній з архівних справ за 1959 р. знайдено кілька доку ментів, де показується механізм створення міфу про участь вояків „Нахтігаля” в антиєврейських акціях. Попередні результати пошуку свідків “злочинів” “Нахтігаля” не дали бажаних для радянського керівництва результатів. В отриманих відповідях, які здебільшого базувалися на результатах розслідувань Надзвичайної державної комісії у 1945 р., повідомлялося про відсутність інформації про злочини.

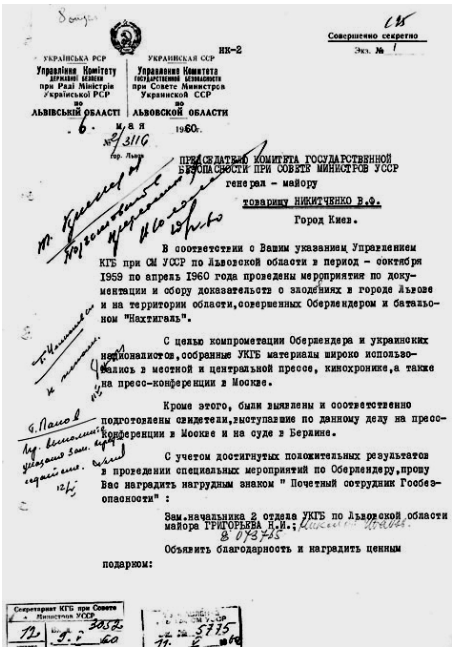

Совершенно секретно
Экз. № 1

УКРАЇНСЬКА РСР
Управління Комітету державної безпеки при Раді Міністрів Української РСР по ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

УКРАИНСКАЯ ССР
Управление Комитета государственной безопасности при Совете Министров Украинской ССР по ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ

ИК-2

6 мая 1960г.

№ 3116

гор. Львов

ПРЕДСЕДАТЕЛЮ КОМИТЕТА ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРИ СОВЕТЕ МИНИСТРОВ УССР
генерал - майору
товарищу НИКИТЧЕНКО В.Ф.
Город Киев.

В соответствии с Вашим указанием Управлением КГБ при СМ УССР по Львовской области в период - октября 1959 по апрель 1960 года проведены мероприятия по документации и сбору доказательств о злодеяниях в городе Львове и на территории области, совершенных Оберлендером и батальоном "Нахтигаль".

С целью компрометации Оберлендера и украинских националистов, собранные УКГБ материалы широко использованы в местной и центральной прессе, кинохронике, а также на пресс-конференции в Москве.

Кроме этого, были выявлены и соответственно подготовлены свидетели, выступавшие по данному делу на пресс-конференции в Москве и на суде в Берлине.

С учетом достигнутых положительных результатов в проведении специальных мероприятий по Оберлендеру, прошу Вас наградить нагрудным знаком " Почетный сотрудник Госбезопасности" :

Зам.начальника 2 отдела УКГБ по Львовской области майора ГРИГОРЬЕВА Н.И.;

Объявить благодарность и наградить ценным подарком:

Секретариат КГБ при Совете Министров УССР

Як свідчать документи, за чудово звершену роботу «шукачів правди» з КҐБ відзначено нагрудними знаками «Почесний співробітник органів держбезпеки», цінними подарунками та наказом КҐБ УССР. («Дзеркало тижня» 22 лютого 2008).

З урахуванням цього керівництво другого управління Комітету державної безпеки (КДБ) СРСР доручило забезпечити пошук і підготовку „свідків”. („Встановлених свідків злочинів „Нахтігаля” слід підготувати для допиту працівниками прокуратури, про що будуть дані вказівки прокуратурою СРСР. При підготовці до допитів свідків слід використовувати опубліковані статті про злочини „Нахтігаля”).

Наведена інформація була оприлюднена 6 лютого 2008 р. під час проведення громадських слухань у СБ України, після чого численні ЗМІ України повідомили, що батальйон „Нахтігаль” на початку липня 1941р. не брав участі у єврейських погромах у м. Львів і що обвинувачення проти нього, за вказівкою КДБ СРСР, були сфальсифіковані у 1959 р.

Таким чином, через майже пів століття розкрито ще один злочин комуністичного режиму, який під прикриттям сфабрикованих матеріалів, перероблених підступним чином документів, намагався очорнити ще одну світлу сторінку української історії.

Ярослав Симонов – аташе з питань культури Посольства України в РХ

ЗВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ “НАХТІГАЛЮ”

Усі пам’ятають, як під час візиту Президента Ющенка до Ізраїлю *(13-15 листопада 2007 р. – зам.ред.)* **від деяких діячів цієї країни пролунали закиди, мовляв сучасна українська влада реабілітує нацистських злочинців, які причетні до Холокосту. Це, зокрема стосувалося посмертного присвоєння звання Героя України Роману Шухевичу, головному командиру УПА.**

Тоді ж у деяких ЗМІ, розпочалася активна пропагандистська кампанія із закидами щодо співпраці українських патріотів, із нацистськими злочинцями та їхньої участі у масових екзекуціях цивільного населення в Україні. Між тим, ті самі пропагандисти, водночас, не заперечують те, що майже два десятиліття українські націоналісти вели партизанську війну із окупаційним більшовицьким сталінським режимом. Тобто, озброєний опір репресивній комуністичній машині тривав більше десяти років після капітуляції Третього Рейху. Що само собою ставить під сумнів тезу про прислужництво і тим більше – найманство бійців і командирів українських повстанських формувань німецьким окупаційним військам.

Указом Президента України № 965/2007, Роману Шухевичу присвоєне звання Героя України з удостоєнням ордена Держави

Тим не менше, знову, як і за радянських часів, у масовий ужиток почали викидатися заскорузлі штампи комуністичної пропаганди, де бійці української Повстанської Армії були представлені не інакше, як зрадники, колабораціоністи і відверті бандити, які виконували завдання німецького окупаційного режиму, а ватажки українського національно-визвольного руху були не інакше, як офіцерами СС, тобто елітних військ Третього Рейху.

В комуністичних концтаборах, поруч із українськими націоналістами правозахисниками відбували покарання за антирадянську діяльність і їхні побратими євреї, які теж боролися за незалежну Україну. Невже цю сторінку боротьби двох народів проти

Продовження на наступній сторінці

ЗВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ "НАХТІГАЛЮ"

Продовження з попередньої сторінки

спільного ворога так легко викреслити із людської пам'яті? Невже, фальшивки, сфабриковані на Луб'янці тепер миттєво стали правдою? Інформація про українських патріотів, яка базується виключно на офіційних даних спецслужб СРСР, потребує додаткової перевірки, а питання, які виникли у зв'язку із такою позицією, потребують відповіді.

6 лютого ц.р. в СБУ відбулись чергові Громадські історичні слухання на тему: "Звинувачення проти "Нахтігалю" – історична правда чи політичні технології?". Ці слухання є спільним проектом Служби безпеки України та Українського інституту національної пам'яті. У заході взяли участь члени робочої групи істориків, створеної при СБУ для вивчення архівних документів, представники громадських організацій та засобів масової інформації. Перед учасниками слухань з доповіддю про створення, функціонування та складну долю українського військового підрозділу при німецькій армії виступив доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат історичних наук Іван Патриляк.

27 лютого – 2 березня ц.р. радник Голови СБУ, співробітник Українського інституту національної пам'яті, кандидат історичних наук Володимир В'ятрович відвідав меморіальний комплекс «Яд Вашем» в Ізраїлі у складі урядової делегації. Як розповів на брифінгу в СБ України, українська сторона двічі зверталася до керівництва «Яд Вашем» з проханням ознайомитися із матеріалами досьє Романа Шухевича. «Жодної відповіді від «Яд Вашем» на запити української сторони за понад два місяці не було отримано», — зазначив В. В'ятрович. Врешті, 27 лютого 2008 року до Ізраїлю вирушила урядова група. Їх завданням, зокрема, було ознайомитися із документами про Романа Шухевича в архіві «Яд Вашем». Зустріч із керівництвом «Яд Вашем» на чолі з директором Авнером Шалевом відбулася 28 лютого у Єрусалимі.

Українська сторона передала представникам меморіального комплексу копії документів з архіву СБУ, які розповідають про ситуацію у Львові влітку 1941 р. та матеріали КДБ про те, як творилася легенда про участь батальйону «Нахтігаль» в антиєврейських акціях. У відповідь ізраїльська сторона заявила, що не готова передати матеріали про Романа Шухевича із власних архівів, оскільки вони не зібрані в окремий комплекс, можуть бути розкидані по всьому архіву. Згодом Директор архівного департаменту «Яд Вашем» Хаїм Гертнер підтвердив, що жодного досьє на Шухевича в архіві немає. Підставою для закидів щодо участі Шухевича в антиєврейських акціях є передані українській стороні Директором архівного департаменту «Яд Вашем» Хаїмом Гертнером дві невеличкі папки із копіями документів обсягом 7 і 18 аркушів.

«Отже, жодного досьє на Шухевича в архіві «Яд Вашем» немає, отримані від цієї установи копії документів є фрагментами матеріалів, сфабрикованих КДБ, і в жодному разі не можуть бути основою для звинувачень проти Романа Шухевича. Інформаційна кампанія, спрямована на його дискредитацію, не має історичної основи і базується винятково на радянських пропагандистських матеріалах та сфабрикованих радянською спецслужбою свідченнях» — наголосив Володимир В'ятрович.

З матеріалу сайтів www.aratta-ukraine.com & www.sbu.gov.ua компілював і підготував А.П.

ДОВІДКА ПРО БАТАЛЬЙОН «НАХТІҐАЛЬ»

Створення «Нахтігалю» було результатом реалізації політики ОУН(б), спрямованої на підготовку власних військових кадрів. Домовленості про формування українського легіону в німецькій армії було досягнуто на переговорах із військовою розвідкою — абвером у лютому 1941 року. Мобілізацією до легіону займалися керівники ОУН, які сформували його з членів своєї організації.(….)

«Нахтігаль» вишколювався в підготовчих таборах абверу на території генерального губернаторства. (….) Від ОУН(б) командиром куреня «Нахтігаль» призначено сотника Романа Шухевича. На початку літа 1941 р. «Нахтігаль» налічував 330 бійців. (….)

(….) Діставши від оунівської розвідки підтвердження інформації про масові страти радянськими спецслужбами в'язнів у львівських тюрмах та про відступ Червоної армії і військ НКВС з міста, командир батальйону самостійно ухвалив рішення про зайняття Львова вночі з 29 на 30 червня 1941 року. (….) Бійці українського батальйону зайняли стратегічно важливі об'єкти міста й в'язниці. Біля Собору Святого Юра їх благословив глава греко-католицької церкви митрополит Андрей Шептицький. (….) Бійці «Нахтігалю» брали участь у підготовці проголошення Акта відновлення Української держави. За сприяння бійців українського куреня, які несли охорону львівського радіо, текст Акта було двічі зачитано в ефірі. (….) Прагнучи розосередити українську частину, щоб позбавити військової опори щойно створений український уряд, німці надали «Нахтігалю» тижневу відпустку, після чого невдовзі вермахт наказав «Нахтігалю» покинути місто. (….)

Після передислокації до м. Юзвин (Некрасове) бійці дізналися, що 17 липня 1941 р. Гітлер своїм декретом приєднав Галичину до Генерального губернаторства, а також про арешти лідерів ОУН(б) й невизнання Німеччиною відновленої у Львові незалежності. Р.Шухевич як український командир батальйону надіслав верховному командуванню вермахту протест: «внаслідок арешту нашого Уряду і Провідника Легіон не може дальше перебувати під командуванням німецької армії». Відповіддю німців став наказ від 13 серпня 1941 року передислокувати відділ до Жмеринки. Курінь роззброїли і під охороною німецької жандармерії вивезли до Кракова.

Наприкінці вересня 1941 р. легіонерам було повернено зброю й залучено до бойової підготовки. 16 жовтня 1941 р. українські старшини батальйонів «Нахтігаль» і «Роланд» ухвалили звернення до німецького командування та керівників Рейху «Меморандум українського Легіону». У документі містилися вимоги відновити проголошену незалежність України, (….) не вимагати від учасників Легіону складати присягу на вірність Німеччині, (….). Відповіддю стало переформування в частину охоронної поліції і підписання індивідуальних контрактів на рік служби. (….)

1 грудня 1942 року бійці батальйону відмовилися продовжувати контракт з німцями, через що багато з них, особливо старшин, було заарештовано. Іншим, серед них і Романові Шухевичу, вдалося втекти з під варти. Згодом чимало вояків батальйону влилося в Українську повстанську армію, де як добре вишколені солдати обіймали командні посади. У лавах цієї армії, захищаючи українське населення, вони завзято боролися зі своїми колишніми союзниками — німцями.

Із газети «Дзеркало тижня», № 6 (685) компілював і скоротив А.П.

Назву „Нахтіґаль" (соловейко) українська частина отримала від німецьких офіцерів, які були зачаровані співом українських вояків. / *заміт. редакт.*

IZDAJNIČKA MAČKA IZ UKRAJINE

Žarko Milenić: *Mačka,* «Orion», Rijeka, 2007.

Žarko Milenić (Brčko, 1961.) plodan je književni pregalac: 20 romana (samo ih je godine 2005. objavio četiri), 8 drama, 6 radiodrama, 3 dramatizacije, 4 prijevoda romana engleskog i 3 iz ruskog jezika. Uz to priredio je i «Antologiju hrvatske znanstvenofantastične priče» (Rijeka, 2005.). Najnovije djelo kojim se predstavio javnosti roman je, zapravo veća pripovijetka-kolaž ukoričena kao zasebno djelo pod naslovom «Mačka». Našu je pozornost privukla činjenica što je u njemu glavna junakinja Ukrajinka koju autor naziva Elizabeta Pavlovna Soldatenko. Središnji je lik romana hrvatski književnik Marko Marković, razveden, zbunjen, pomalo dezorijentiran, bez jasnog cilja u životu, odviše nalik «suvišnom čovjeku», kakvima se služio Čehov. I roman je razdrobljen i nekoherentan poput glavnog junaka. Konstruiran kao spoj istrganih dijelova, u koje pisac interpolira eseje o književnosti i svoja književna razmišljanja. Kao moto piscu služi poznata šansona Zvonimira Goloba «Mačka».

Roman «Mačka» počinje «ostavštinom» «budale po imenu Marko Marković, inače piskarala po profesiji», koji živi u rodnome bosanskom gradu Bukaču, kamo je zbog sukoba s bivšom ženom pobjegao iz hrvatskoga lučkog grada Hridi. Ta zaostavština su Markova pisma Ukrajinki Elizabeti i njezina njemu, uz njegove zabilješke. Potrebno se zadržati na liku glavne junakinje, zbog toga što u sebi nosi negativnu percepciju o djevojkama iz Ukrajine koje su stizale u našu zemlju u vremenu od 1992. do 1995. godine. Taj stereotip je ostao do danas u tolikoj mjeri, da, npr. kada je prije dvije godine u Hercegovini umrla prostitutka, novine su pisale o «Ukrajinki» i «ukrajinskoj prostitutki», stavljajući zlonamjerno uz njezino ime i nacionalnu pripadnost. Na tu je nepravdu reagirao lipovljanski župnik Jaroslav Leščešen.

Milenićeva Ukrajinka dolazi iz Kijeva. Dijete je Ukrajinca i Ruskinje. «Živi u Ukrajini a ne zna ukrajinski, radi u turističkoj agenciji koja uglavnom posluje s Velikom Britanijom a ne zna engleski, uz to i nije studirala turizam».Govori, dakle, ruski, jezik koji razumije i naš Hrvat Marko. Ne samo da govori ruski, već čita isključivo ruske autore i poznaje samo rusku literaturu. «Od knjiga volim krimiće posebno naše spisateljice Aleksandre Marinjine». (Riječ je o Marini Anatolijevnoj Aleksejevnoj, rođenoj 1957. u Lavovu. U Rusiji je postigla veliku popularnost kao autorica krimića, pod pseudonimom Александра МАРИЊИНА.) Milenić najveći grad zapadne ukrajinske pokrajine Haličine, Ljviv piše Liviv, premda je ovaj toponim postao eksonim i smije se pisati kao Lavov, što je i ustaljeno u hrvatskoj književnosti. Ovako predočen ženski lik, kao što je Elizabeta u našem romanu «Mačka», u Ukrajini nije rijedak. Mnogi žitelji Kijeva govore ruski, demonstrativno odbijajući naučiti, ili koristiti se jezikom naroda s kojim žive. Ukrajinski rodoljubi takve osobe nazivaju «janjičarima», «zradnicima» (izdajnici) i mankurtima (isprani mozgovi). Prema tome, Elizabeta spada u kategoriju mankurta. No, Hrvat Marko nema pojma o ukrajinskoj književnosti i kulturi, kao i mnoga naša «piskarala». I on je pomalo mankurt. Stoga Elizabeti priznaje: «Mislim da je ruska književnost najbolja u svijetu, kao i film», a potom izjavljuje: «Želio bih probati ukrajinsku kuhinju, naravno. Čuo sam za boršč ali ga nikad nisam probao». I to je sve što znade o ovom narodu! Kao da je boršč jedino ukrajinsko jelo. Na drugom mjestu piše: «Pročitao sam u jednom hrvatskom književnom časopisu pjesme Lesje Tišovskaje iz Kijeva» i one su mi se veoma svidjele. Na žalost, nisam mogao otvoriti *web site* o njoj i drugim piscima iz Ukrajine». Pisac ovih redaka nikada nije čuo za ovu pjesnikinju. Možda je riječ o Lesji Ukrajinki! S druge strane glavni junak ipak znade da je Kijevska Rus' naziv srednjovjekovne ukrajinske države koja se ne može poistovjetiti s današnjom državom Rusijom, a znade kome pripada čuveni ep «Slovo o vojni Igorevoj» iz XII. stoljeća.

Elizabeta ne samo što je mankurt, ona je moralno izvitoperena i kao čovjek. Bila je udana, ali je ostavila muža « zbog drugog muškarca, a drugog zbog trećeg... Pohvalila mu se kako je uvijek ona bila ta koja je ostavljala». Naša junakinja Elizabeta pripada Ukrajinkama bez patriotizma, onima koje žele napustiti zemlju i otići na Zapad. Naš junak Marko boravi kod Elizabete u Kijevu. I ondje biva ponižavan. Slabost ovog djela je i u tome što je taj boravak sveden jedino na njihov osobni odnos. Ni slova o ljepoti tog veličanstvenog grada, o njegovim kulturnim i povijesnim spomenicima, kulturi, arhitekturi, baštini... Marko postaje žrtva grube prijevare. Njegovi su osjećaji bešćutno zloporabljeni. Marko ovako opisuje «svoju» Elizabetu tijekom prve posjete: «Bila je nalik kazališnoj glumici koja je okrenuvši se Tatjani, Juri i Tatjaninoj kćeri Irini navlačila masku komičara, dok bi, u rijetkim trenucima kad bi pogledala, popišanog Marka navlačila bezobzirnu masku». Što se tiče općeg obrazovanja «njezino opće znanje ispod je razine općeg znanja njegove kćeri koja je tada imala deset godina i bila četvrti razred osnovne škole». Uz to je «pila kao smuk... i martini i pivo i votku... I to ne baš rijetko». Slijedi tekst koji nije literarno obranjiv, zbog nacionalne generalizacije: «Toliko Ukrajinki sanja da pobjegne iz svoje zemlje i uda se negdje zapadnije, a on je naletio na pi*** koja ne zna što hoće u životu. Toliko njih ga je sa zanimanjem gledalo u Kijevu dok je on gledao ovu santu leda, ljubio je u hladni obraz a ona bi taj obraz potom brisala!».

Elizabetin je kraj tragičan. Odbija se udati za Marka jer je podstanar i ne može joj osigurati život o kojem je maštala. Upoznaje bogatog čovjeka, a nakon što je on odbacuje, ne želi se vratiti u rodnu zemlju. Radije se odaje prostituciji u Rijeci.

U romanu «Mačka» vrlo su zanimljive esejističke interpolacije, poglavito ona o slovenskoj književnici židovskoga podrijetla, Zlati Vokač Medič (23. rujna 1926, Murska Sobota – 7. ožujka 1995, Maribor), koja je pisala i pod pseudonimom Stefana Marpurgo. Magistrirala je u Beogradu na Konstantinu Paustovskom (1892.-1968.) koji se spominje u ovoj knjizi.

Milenić u svome romanu donosi obilje obavijesti o književnome životu u Rijeci i njegovim akterima. Očito su u pitanju sadržaji i autobiografskoga karaktera.

Tema mješovitih brakova još je kod nas, na stanovit način, tabu. Milenić svojom «Mačkom» nije hrvatskim čitateljima približio Ukrajinu. Njegova Ukrajina je lik koji nije literarno adekvatno obrađen. Zbog toga ga smatramo suvišnim. ***Đuro Vidmarović***

BITI UKRAJINSKI NOVINAR

Piše: Sergej Burda

Ukrajina je nakon Narančaste revolucije 2004. godine znatno unaprijedila slobodu medija, no Međunarodni novinarski institut u svom posljednjem izvješću iz 2006. i dalje upozorava na neriješene probleme, te sporu provedbu medijskih reformi. I dok se izvješće za 2007. tek očekuje, zaključak prethodnog izvješća ukratko glasi: država se sve manje upliće u poslove novinara odnosno urednika medija, novinarska samostalnost je u porastu, no jedan od glavnih problema je nekažnjavanje odgovornih osoba za učestale napade na novinare. Tragičan primjer, koji je na duži period znatno narušio sliku slobode medija u Ukrajini je slučaj ubijenog novinara Heorhija Ruslanovyča Gongadzea, kao i suđenje njegovim ubojicama. Gongadze je krajem 90-ih počeo razotkrivati brojne korupcijske afere te upozoravati na kršenje novinarskih sloboda i prava na informiranje. U travnju 2000. postaje suosnivač političkog web portala Ukrajinska Pravda, na kojem otvoreno i argumentirano proziva bogate državne oligarhe (kako je nazivao predsjednika Leonida Kučmu i njemu bliske) te neobjektivne medije u službi vlasti. Gongadze je zatim u rujnu 2000. nestao, a nakon dva mjeseca pronađeno je mrtvo tijelo bez glave, za koje je obdukcijom dokazano da je njegovo. Nakon toga, oporbeni političar Oleksandar Moroz, pustio je u javnost tajne snimke koje, prema njegovu mišljenju, upućuju na Kučminu upletenost u ubojstvo. Zaredale su se gotovo svakodnevne demonstracije protiv predsjednika i trajale su mjesecima. Urednik Ukrajinske Pravde Sergej Lešenko, izjavio je 2004. za medij BBC: - Gongadze nije želio biti junak, već normalan reporter. No u Ukrajini se zanimanje novinara smatra vrlo hrabrim izborom posla.

Na ukrajinskim predsjedničkim izborima 2004. godine, tadašnji prozapadni kandidat Viktor Juščenko obećao je riješiti slučaj Gongadze ako postane predsjednikom. Nakon Narančaste revolucije pokrenuo je novu istragu s novim državnim istražiteljem, a već u proljeće 2005. predsjednik Juščenko je javnosti objavio da je slučaj riješen i da su novinara ubili zaposlenici Ministarstva unutarnjih poslova, od kojih su trojica bili policijski službenici. Obitelj Gongadze nije mirno primila vijest jer se uz isticanje izvršitelja ubojstva, izostavila odgovornost osoba koje su naručile ubojstvo. Tri dana nakon Juščenkove objave bivši ministar unutarnjih poslova, Jurij Kravčenko, jedan od trojice sa sporne snimke, nađen je mrtav. Navodno se sam ubio iz pištolja, no među novinarima i dalje postoje špekulacije o tome da je ubijen, kako na sudu ne bi mogao svjedočiti o slučaju. Dok je parlamentarna komisija istraživala slučaj koji je optuživao predsjednika Leonida Kučmu, bivšeg ministra unutarnjih poslova Jurija Kravčenka, glasnogovornika parlamenta Vladimira Litvina i bivšeg šefa Ukrajinske sigurnosne službe Leonida Derkača da su organizirali otmicu i ubojstvo novinara, obitelj Gongadze više je puta kritizirala Javno tužiteljstvo kako u međuvremenu nije podignuta niti jedna optužnica ni za jednog osumnjičenog naručitelja ubojstva. U siječnju 2006. godine započelo je suđenje izvršiteljima Gongadzeova ubojstva, trojici policajaca Mykoli Protasovu, Valeriju Kostenku i Oleksandru Popovyču. Ukrajinski sud ih je u ožujku ove godine osudio na zatvorske kazne od 12 do 13 godina, no nikome se ne sudi za naručivanje Gongadzeove otmice i ubojstva.

U Ukrajini je prema posljednjem izvješću Međunarodnog novinarskog instituta zabilježeno desetak raznovrsnih napada na novinare i novinarske redakcije u istoj godini. Primjerice, u veljači 2006., nepoznati počinitelji postavili su požar u uredu jedne zgrade u Ljvivu, u sklopu koje su djelovali lokalna novinska agencija, organizacija Press-time i web portal Vholos. Neovisni web portal Vholos često je u svojim člancima kritizirao lokalne političare. U ožujku je napadnuta i pretučena Natalia Bogomolova, televizijska novinarka kanala Kievskaja Rus TV iz Donecka. Dva nepoznata napadača napala su je nakon posla kada je krenula prema kući te su joj oduzeli torbu i svu „papirologiju“ koju je imala sa sobom. Natalia smatra kako je napad povezan sa njezinim kritikama koje su javno upućene vlastima u Kijevu, a odnose se na državno zdravstveno osiguranje, neisplaćene plaće i kršenje ljudskih prava. U Kijevu je mjesec dana kasnije, napadnut i pretučen Vladimir Katsman, urednik nekoliko novina između ostalih i poznate novine Vijesti kapitala. Zadobio je teže ozljede prilikom napada dvojice nepoznatih muškaraca, te je bio prebačen u bolnicu. Katsman je preko internet izdanja pisao o izbornim prijevarama 26. ožujka, zatim o antisemitskim knjigama koje izdaje i reproducira veliko privatno sveučilište u Ukrajini odnosno Međuregionalna akademija osobnog menadžmenta. Smatra da je radi takvih i sličnih problematičnih tema vjerojatno i napadnut. U lipnju iste godine napadnuta je obitelj novinara Sergeja Jankovskog. Dopisniku Kijevskih novosti Jankovskom podmetnut je požar za vrijeme dok su on i njegova obitelj bili u kući. Kako im je namjerno bio zablokiran izlaz iz kuće, obitelj se srećom uspjela izvući iz požara. Jankovski je često pisao o korupciji u sferi lokalne vlasti te sluti tko ga je napao.

Ukrajina se nakon uspostavljanja nezavisnosti 1991. našla pred zahtjevnim državnim reformama. Kada je riječ o novinarstvu, bilo je potrebno osloboditi se ideološko-političkih balasta i uvesti nove discipline, kao što su istraživačko novinarstvo, poliloško novinarstvo, novinarski marketing, češće služenje elektroničkim medijima itd. Trebalo je prevladati sustav javnog informiranja i zamjeniti ga u teoriji i praksi novim sustavom javnog poliloga građana. Novinarstvo je trebalo što prije staviti u punu funkciju razvoja demokracije, no nažalost reforma novinarstva u pravom smislu riječi tek je započeta nakon Narančaste revolucije. Predsjednik Viktor Juščenko, na početku svog mandata, jasno je podržao slobodu medija, te se jednom prilikom javno obratio: - Nema demokracije bez slobode govora. Međunarodni promatrači, koji i sami imaju negativna iskustva u svojim državama kada govorimo o profesionalnom djelovanju medija, svjesni su da je proces profesionalizacije novinara i postizanje zavidne neovisnosti djelovanja dugoročan i dinamičan proces, proces koji nije u potpunosti neovisan i potrebno ga je usklađivati s ostalim državnim reformama koje se intenzivno provode u tranzicijskim državama, no zaštita novinara u njihovom radu jedan je od ključnih prioriteta svake zemlje i to ne samo radi novinarstva kao profesije. Danas u Ukrajini djeluje nekoliko desetaka privatnih novinarskih škola, organizacija i udruga te isto tako postoji mogućnost studiranja novinarstva na međunarodno poznatim sveučilištima u Kijevu i Zaporožju. Veći dio edukacijskih ustanova u Ukrajini prošao je i dalje prolazi temeljite reforme i prilagodbe sa standardima Europske unije.

Korišteni su podatci iz: International Press Institute, Wikipedia, BBC i Jutarnji list.

Autor je diplomirani novinar iz Zagreba / prim.ur.

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

IMPRESSUM

Izdavač:
Društvo za ukrajinsku kulturu
Товариство української культури
Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA
Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb
2340009–1110045869

Naša gazeta
izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik sa stankom u srpnju i kolovozu
Glavni i tehnički urednik:
Aleksa Pavlešin
E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr
duk@zg.t-com.hr

Prijelom i dizajn: A.Pavlešin
Fotolit: DENONA d.o.o.
Tisak: FILEDATA d.o.o.
U Zagrebu, 22.04.2008.
Naklada: 350 primjeraka
Tel. Društva i uredništva:
01 / 4635-884

Publiciranje autorskih članaka ili citiranje drugih izvora ne znači ujedno da redakcija „Naše gazete“ i dijeli izložene stavove i mišljenja, niti jamči istinitost tuđih navoda.

Публікування авторських статей або цитування інших джерел не означає, що редакція «Нашої газети» поділяє ті самі твердження й думки, або гарантує точність чужих наведень.

7 ČUDA UKRAJINE

U kolovozu prošle godine proglašeni su pobjednici akcije „Sedam čuda Ukrajine“. Izabrani su: spomenik kulture „Kamjanec'“ (Kamjanec'-Podyljs'kyj, Hmeljnicka oblast), Kijevo-Pečerska Lavra (Kijev), park „Sofijivka“ (Umanj, Čerkaska oblast), spomenik kulture „Sofija Kijevska“ (Kijev), Hersones Tavrijski (Sevastopolj), spomenik prirode „Hortycja“ (Zaporožje), te Hotinska tvrđa (Hotin, Černivecka oblast).

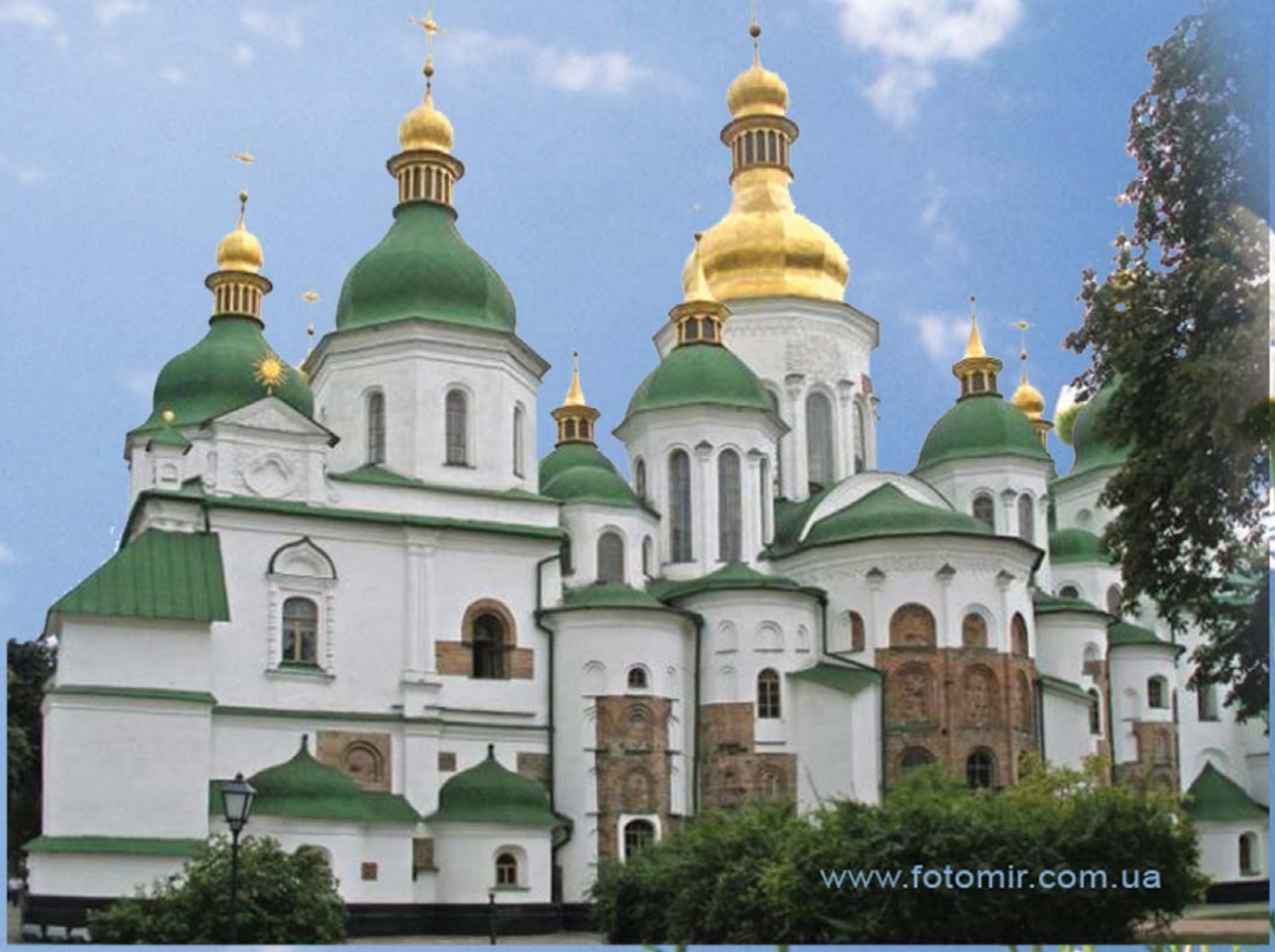

4. – SOFIJA KIJEVSKA

Crkva Sv. Sofije u Kijevu („Sofija Kijevska“), iz XI. Stoljeća, svjetski je poznat spomenik arhitekture i monumentalnog slikarstva. Tijekom 17.-18. stoljeća vanjština je obnovljena u stilu ukrajinskog baroka. Povijesno-kulturni kompleks Sofija Kijevska unesen je u registar UNESKO-a 1990. god., a sada je u funkciji muzeja.

Zadužbinu, posvećenu Mudrosti Božjoj, počeo je knez Vladimir – krstitelj Rus'i, a završio je njegov sin Jaroslav Mudri, koji je u njoj i sahranjen.

Uz brojne mozaike i freske, unutrašnjošću dominira oko 6 metara visok mozaik Marija Oranta. Na mnogim mjestima su se sačuvali i glagoljični grafiti iz srednjeg vijeka.

Kompleks Sofija Kijevska, stoljećima je imala ulogu duhovnog, političkog i kulturnog središta. Tu su se obavljala ustoličenja kneževa, crkveni sabori, državnički susreti te sklapanje političkih ugovora. Pisani su ljetopisi, a kao prve u Rus'-i, otvorene su škola i knjižnica.

Наша газета

27.05.2008. * НОМЕР÷ B R O J (62) 5 * РІК÷ GODINA VII * ISSN 1333-686X

Павличко
Антологія

KOORDINACIJA NACIONALNIH MANJINA
VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

DAN NACIONALNIH MANJINA VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Президенти В. Ющенко і С. Месич

ЗУСТРІЧ ПРЕЗИДЕНТІВ ХОРВАТІЇ І УКРАЇНИ В ІЗРАЇЛІ

13 травня ц.р. в Єрусалимі, в рамках Міжнародної конференції з нагоди 60-річчя Держави, Президент України Віктор Ющенко зустрівся з Президентом Республіки Хорватія Стєпаном Месичем.

В ході зустрічі глави двох держав обговорили питання двостороннього співробітництва, а також питання, пов'язані з підготовкою майбутнього візиту С.Месича в Україну.

www.mfa.gov.ua/croatia

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ ВЛАДИКИ КРИЖЕВЕЦЬКОГО

Двадцять п'ять років служіння на владичому престолі – це немало і це нелегко. Усі ми знаємо, що це були важкі часи комуністичного режиму, коли наша Греко-Католицька Церква терпіла в особі владик, священиків, монахів і монахинь, усіх своїх вірних. Терпіла ув'язнення, але йшла вперед, страждала, але горіла вірою і надією, палала гарячою любов'ю до своїх катів, устами переслідуваних промовляючи: „Господи, не постав їм цього за гріх". Озираючись назад, побачимо очима Ювілянта Кир Славомира Мікловша, владики Крижевецького, багато гіркого, але й багато доброго і святого, що і притаманне Церкві та її служителям, які цілопально належать Господу Христу.

Кир Славомир Мікловш (Фот. І.Г-Ф.)

Які ж ми усі вдячні Господеві за те, що дав дочекати нашому владиці відсвяткувати 25 років служіння у Божому винограднику і водночас 25 років, які швидко промайнули, залишивши по собі сліди праці, які ще довго будуть пригадувати нам про служіння владики!

Святкування цього Срібного Ювілею відбулося 12 травня цього року в Катедральному храмі Пресвятої Трійці у Крижевцях, який був до недавнього часу осідком Крижевецьких єпископів. В урочистій подячній Божественній Літургії брали участь Апостольський Нунцій Маріо Роберто Кассарі, Кардинал Йосип Бозаніць, більшість членів Хорватської Єпископської конференції, Посол України в Республіці Хорватія Маркіян Лубківський та єпископи з України, Македонії і Сербії.

Також на св. Літургії були присутні і священики з Боснії, Македонії, Сербії та Хорватії. Це свято прикрасив і гарний спів двох хорів, а саме: хор „Розанов" з Дюрдьова (з цього села походить владика Славомир) та хор Святих Кирила і Методія зі Загребу.

Після урочистої Служби Божої усі присутні гості були запрошені на святковий обід, під час якого деякі з них висловлювали свої побажання владиці Славомиру, а найбільше було чути прекрасний спів та побажання многих і благих літ. Члени Руху Фоколяре („Маріїного діла") та Сестри Служебниці, які постійно присутні у владичому домі, жертвенно допомагали у відзначенні цих ювілейних святкувань.

„Чим я віддячусь Господеві за все, що Він дав мені?" – з вдячністю говорить Псалмопівець. Чим ми віддячимось Господеві за всі ласки, якими Він наділив нашого владику Славомира, який провадив єпархію через нелегкі часи, за всі дари, якими Він служив Церкві та народові? Дякуймо Господеві за все постійно і з радістю!

Хотілося б усіх закликати до молитви за нашого владику, аби Господь провадив Його через Свого Святого Духа і надалі, а Мати Божа повсякчас оберігала його своїм материнським покровом!

Многая і благая літ, владико!

с. Михаїла Воротняк, СНДМ, Вербас, Сербія

ГІСТЬ З УКРАЇНИ

Голова Державного комітету України у справах національностей і релігій Олександр Саган, який перебував в Республіці Хорватія з робочою поїздкою, 10 травня 2008 року взяв участь в урочистому засіданню з нагоди 40 річниці Союзу русинів і українців РХ, яке, під покровительством Президента РХ Степана Месича, відбулося в Хорватському будинку у Вуковарі.

Вуковар: Вітання Президента Месича з О. Саганом в присутности Посла М. Лубківського і С. Бурди (Фот. А.П.)

Того дня він провів і зустрічі з Головою Ради з питань національних меншин Олександром Толнауером та Головою урядового комітету з питань національних меншин РХ Міленою Клайнер. В тій нагоді О.Саган подякував представникам хорватської сторони за зусилля, спрямовані на вирішення питань забезпечення прав і свобод української національної меншини, яка проживає в Хорватії. Відбувся також обмін думками щодо налагодження двостороннього співробітництва у питаннях міжнаціональної та міграційної політики.

О.Саган запросив Голову Ради з питань національних меншин Олександра Толнауера відвідати Україну з метою представлення хорватської моделі державної програми допомоги національним меншинам. #

Фот. А.П. (У вістці використані і уривки матеріалу з www.mfa.gov.ua/croatia)

„...ВОНИ... МОВ БИ ПИСАЛИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ”

Початком 90-тих, після відвідин Хорватії, живучий класик, український поет Дмитро Павличко написав пісню «Хорватія». Якось, в той час, в Загребі, на сцені найбільшого хорватського концертного залу ім.. В. Лисинського, пролунали і Павличкові «Два кольори» (співав А. Павлишин). Скоріше пару років, як Голова Української Всесвітньої Координаційної Ради брав участь в загребській конференції Європейського конгресу українців. Так присутній на цих просторах особисто або духом своїх творів. Минулого місяця здійснилось і одне і друге. Як автор і перекладач українською мовою “Малої антології хорватської поезії”, яка друкована у видавництві “Основи”, Дмитро Павличко відвідав Загреб щоб взяти участь в її презентації.

Програма візиту була дуже насичена. Першого дня перебування у Загребі (22 квітня ц.р.), відомий український письменник зустрівся з заступником міністра культури Хорватії Ніною Обулен, головою провідної культурно-видавничої організації “Матиця Хорватська” Ігорем Зідічем, головою Спілки письменників РХ Стєпаном Чуічем. Під час цих зустрічей, між іншим, обговорене налагодження прямих контактів між творчими і громадськими організаціями двох країн, а також шляхи створення належних умов для кращого взаємного пізнання українців і хорватів.

Організована також і зустріч з представниками української громади, яка проживає в Хорватії і Боснії. Пан Павличко, між іншим, коротко доповів про позитивні реляції України щодо світового українства, а також наголосив потребу дальшого розвитку культурних стосунків між двома країнами. В тім, побажав щоб було більше і перекладів видань українських й хорватських авторів. В розмові, цікавився обставинами в культурній праці громади, так що зустріч очевидно потривала довше від планованого часу. Крім загальних повідомлень, з боку представників громади були висловлені і поодинокі важливі цікавости, як на пр. знайдені примірники перекладів новел В. Стефаника і роману «За землю» У. Семчука – обидва з початку 40-их р.

Після денної програми, 23 квітня ввечері, у приміщенні музею “Мімара” в Загребі пройшла презентація згаданої “Малої антології хорватської поезії”. До цієї першої збірки українських перекладів видатних хорватських поетів увійшли твори класиків хорватської літератури Марка Марулича, Дінко Раніна, Маріна Држича, Петра Зоранича, Івана Гундулича, Людевіта Гая, Станко Враза, Августа Шеноа, Драгутина Дом’яновича, Владіміра Назора, Тіна Уєвича, Мірослава Крлежи, Ніколи Шопа, Драгутина Тадіяновича, Юре Каштелана, Весни Парун, Ігора Зідіча та інших.

Перед більше як 150 присутніх відвідувачів і почесних гостей, в промовах взяли участь Посол Маркіян Лубківський, Нада Суботич, Євген Пащченко, Ігор Зідіч і сам автор, а музичну частину виконав скрипаль Орест Шоргот. Окремо натхнена і зворушлива була промова Дмитра Павличка, а не менш емоцій подало де-кламування пісні «Хорватія» - вірш за віршем змінно хорватською та українською мовами, в тандемі Н.Суботич – Д.Павличко.

М. Лубківський, Н. Суботич, Є. Пащенко, Д. Павличко, Т. Фудерер і І. Зідич

Зустріч Дмитра Павличка з представниками української громади з Хорватії та Боснії

Поет і перекладач Дмитро Павличко

Представлення антології, для присутніх був незвичайно яскравий вечір поезії

На запитання в зовсім короткому інтерв’ю для Нашої газети, пан Павличко відповів, що найбільше вдоволення йому принесло, коли, перекладаючи цих хорватських поетів в їхніх віршах знайшов і себе, бо «вони, мов би писали українською мовою». Трохи жаліє за тим, що не відкрив більш прикладів інтимної поезії. На питання щодо впливу «шістдесятників» сьогодні, пояснив, що попре те, що вони природно «вже не так на сцені», їхній вплив малий тому що в мистецтві й творчості, під світовим впливом, наступив вид нігілізму і принижування суті людини. Молодші автори якісь боягузи і можна казати що ця епоха боїться геніальних людей. Не обійшлося без теми про нашу діаспору, на що поет, тепер в ролі Голови УВКР, має багато зауважень. В цій нагоді згадаємо лиш дві замітки. Перша відноситься на те, що діаспора подає багато добре опрацьованих пропозицій, але Україна їх не бере до уваги; а другу найлегше уявити через питання – чому хтось з діаспори не може бути членом Парламенту України (як приклад, що існує в Хорватії).

Текст і фото: Алекса Павлешин

KONAČNO – KONSOLIDACIJA

U Kulturno-prosvjetnom društvu Rusina i Ukrajinaca Zagreba nedavno je ažuriran strukturno-rukovodni formalizam. Naime, 24. travnja o.g., u prostorijama Društva (Zagreb, Vodovodna 15) održana je izborna skupština. Ono po čemu se ova skupština bitno razlikuje od uobičajenih skupština udruga je to što ju je, sukladno Statutu, sazvao potreban broj članova, jer je već neko vrijeme bio istekao mandat predsjedniku i drugim tijelima Društva. Doduše, u zagrebačkom Registru udruga, Društvo nije ažuriralo svoj status već par mandata, no to nije rezultiralo pravnim konsekvencama.

Radno predsjedništvo izborne Skupštine Društva

Prije same izborne procedure predsjednik, s isteklim mandatom, Slavko Burda podnio je višegodišnje izviješće. Naravno, s obzirom na ranije brojne aktivnosti, ovaj dio je popunio i glavninu vremena. Druga tema, po trajanju elaboriranja, bila je o okolnostima i zbivanjima koja su dovela do svojevrsne blokade rada Društva. Ovdje se neće navoditi te pojedinosti jer, s obzirom da svaka strana ima svoje stavove i svoju istinu, to bi zahtijevalo puno više prostora no što ovo glasilo može izdvojiti. (Možda ipak treba spomenuti da je nakon ostavke, blagajnik predao dokumentaciju vrlo uredno.) Za oslikavanje kompleksnosti odnosa možda će biti dovoljno spomenuti da na Skupštini nije bio nazočan raniji tajnik Društva, a sada predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba (iako je, navodno, bio u susjednoj prostoriji). Elemente povratnog revanšizma je uspjela otkloniti moja malenkost (bez prava glasovanja) prijedlogom da se u planove ipak uvrsti i suradnja sa spomenutim predstavnikom.

Samoj Skupštini prisustvovalo je tridesetak članova pretežno starije dobi, od kojih je nekolicina izvan Zagreba. Zato je, zbog statutarne određenosti kvota, u tijela Društva predloženo i izabrano pretežno ranije obnašatelje. U tome je (očekivano) za predsjednika ponovno izabran Slavko Burda.

Kao krucijalna stvar u budućem radu, naglašena je potreba okupljanja i jačeg aktiviranja članova Društva, te iznalaženje vrsta programa i modaliteta njihovog ostvarenja. *A.P.*

Hoće li se moći bar dijelom oživjeti nekadašnja aktivnost?

ODLUKA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE RH O RASPOREDU SREDSTAVA POTPORE PROGRAMIMA ZA 2008. GODINU (NN 28/2008)

Od sredstva 41.511.500 kn za ukupne programe Savjeta, za redovite programe informiranja, izdavaštva, kulturne autonomije i kulturnih manifestacija nacionalnih manjina u 2008. god. odobren je ukupni iznos od 39.939.300 kn. Od toga, programima Ukrajinaca i Rusina dodijeljeno je:

1. SAVEZ RUSINA I UKRAJINACA RH	**1.273.000**
1. Informiranje	**316.000**
2. Izdavaštvo	**165.000**
3. Kulturni amaterizam	**377.000**
3.1. KUD »Joakim Hardi« Petrovci	90.000
3.2. KUD »Osif Kostelnik« Vukovar	44.000
3.3. KUD »Joakim Govlja« Mikluševci	55.000
3.4. KPD Rusina i Ukrajinaca, Zagreb	30.000
3.5. KPD Rusina i Ukrajinaca Osijek	30.000
3.6. KPD »Andrij Pelih«, Šumeće	35.000
3.7. KPD »Rusina i Ukrajinaca« Rijeka	30.000
3.8. KD Rusina i Ukrajinaca,Vinkovci	30.000
3.9. KD Ru. i Ukr. PGŽ »Rušnjak« – Rijeka	33.000
4. Kulturne manifestacije	**285.000**
2. KPD »IVAN FRANKO« VUKOVAR	**64.000**
1. Kulturni amaterizam	**44.000**
2. Kulturne manifestacije	**20.000**
3 KPD »TARAS ŠEVČENKO« KANIŽA	**76.000**
1. Kulturni amaterizam	**56.000**
2. Kulturne manifestacije	**20.000**
4. KPD »UKRAJINA« SLAVONSKI BROD	**89.000**
1. Kulturni amaterizam	**54.000**
2. Kulturne manifestacije	**35.000**
5. KPD »KARPATI« LIPOVLJANI	**118.000**
1. Kulturni amaterizam	**83.000**
2. Kulturne manifestacije	**35.000**
6. DRUŠTVO ZA UKRAJINSKU KULTURU, ZAGREB	**85.000**
1. Informiranje	**75.000**
2. Izdavaštvo	**10.000**
UKUPNO RUSINI I UKRAJINCI	**1.705.000**

SURADNJA S FONDOM RODA LIMIĆ

Na poziv Andrije Ivanoviča Limića, predsjednika Fonda Roda Limić – društvene organizacije iz Ukrajine, delegacija u sastavu Ante Sanader – župan Splitsko-dalmatinske županije i Teodor Fricki – dopredsjednik Hrvatsko-ukrajinskog društva prijateljstva, boravila je od 17-20 travnja 2008. godine u Ukrajini.

Cilj posjete bio je upoznati se s aktivnošću Fonda Roda Limić te dogovoriti ekskurziju predstavnika njihovih članova Hrvatskoj, prije svega Splitsko-dalmatinskoj županiji i «Poljičkoj republici» - izvorištu svojih predaka.

Naš boravak u Ukrajini bio je dobro organiziran i sadržajan. Već u prvom kontaktu u zračnoj luci Borispolj u Kijevu priređena je dojmljiva dobrodošlica prigodom koje su nas pozdravile i djevojke u narodnoj nošnji dočekavši nas s cvijećem, kruhom i solju.

Prvoga dana, bili smo sudionici sjednice Predsjedništva Fonda na kojoj smo informirani o aktivnosti i narednim zadatcima Fonda te nam je dodijeljena Povelja o počasnom članstvu Fonda.

Narednog dana, posjetili smo Veleposlanstvo RH u Ukrajini te upoznali veleposlanika Ž. Kirinčića i suradnike o djelatnosti Fonda, našoj suradnji i predstojećoj posjeti članova Fonda svojoj pradomovini Hrvatskoj. Veleposlanik je pozdravio aktivnost Fonda, te blagonaklono obećao potporu glede viza.

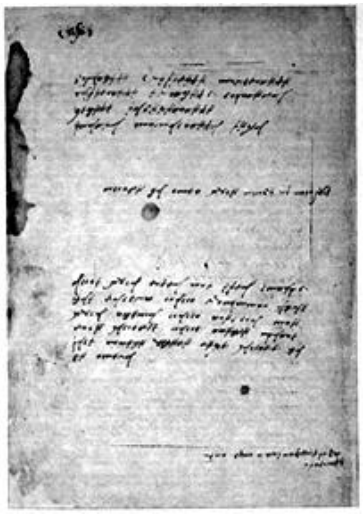

Rukopis Poljičkog statuta iz XV. stoljeća

Nadalje, posjetili smo Državni komitet Ukrajine za djelatnost nacionalnosti i religiju, gdje nas je primio predsjednik Oleksandr Nazarovyč Sagan sa suradnicima. Izmjenom informacija gospodin Sagan i suradnici su podržali aktivnost Fonda, a posebno akciju posjete Limića Hrvatskoj.

Trećeg dana, bili smo primljeni kod gubernatora Odeske oblasti gospodina Nikolaja Serdjuka i suradnika. Uz podršku nastavka bratske suradnje gradova Splita i Odese, koju su istakli splitsko-dalmatinski župan Ante Sanader i gubernator Nikolaj Serdjuk, veliki značaj dan je aktivnosti Fonda i njihovoj predstojećoj ekskurziji.

Nakon obilaska groba istaknutog monaha iz roda Limić i polaganja cvijeća uz crkvu u Odesi, na kraju naše posjete, dogovorene su aktivnosti glede pripreme dolaska i boravka 350 – 500 predstavnika Fonda Roda Limić u periodu 01-04 listopada ove godine u Hrvatskoj, Splitsko-dalmatinskoj županiji, te posebice na području «Poljičke republike» - kolijevke Limića, u kojoj je živio i vladao njihov predak Elem od kojega potječe prezime Limić.

Općenito, Fond Roda Limić je od osnivanja 2000. god. registrirao preko 5000 svojih srodnika. Od toga, na području RH ima oko 270 obitelji Limića, a prebivaju u 11 gradova / sela. Njihov spomenuti predak Elem, sin je hrvatskog kralja Miroslava (945-949.). U vrijeme Vojne krajine Limići su se iz Poljica povukli u okolinu Senja i postali graničari. Kasnije, u 18. st. prešli su u Galiciju (Nadsjanja), a otuda su vremenom migrirali i u okolna područja. Njihovi današnji potomci, okupljeni u Fond Roda Limić, žele uspostaviti vezu, upoznati povijesne spone i svoju pradjedovinu. Za tu akciju Fond je dobio potporu od vlasti i Ukrajine i Hrvatske, Splitsko-dalmatinske županije, «Društva Poljičana Sv. Jure Priko» iz Omiša,kao i Društva hrvatsko-ukrajinskog prijateljstva iz Zagreba.

Nadamo se da će sveukupna djelatnost Fonda Roda Limić doprinijeti razvijanju i unapređenju sveukupne suradnje ukrajinskog i hrvatskog naroda, a u tome ćemo i mi dati svoj doprinos.

Teodor Fricki – dopredsjednik Hrvatsko-ukrajinskog društva

Ilustracije: www.poljicka-republika.hr

POLJIČKI KATUNI: Gornja Poljica: *Dolac Donji i Gornje Polje (Putišići, Srijane, Trnbusi)* ***Srednja Poljica:*** *Kostanje (Seoca, Podgrađe, Smolonje), Zvečanje, Čišla (Ostrvica), Gata (Zakučac, Naklice), Dubrava (Zastinje, Račnik), Sitno i Srinjine (Osić, Čažin Dolac, Ume)* ***Donja Poljica:*** *Duće (Truše), Jesenice i Podstrana.*

40 РОКІВ СОЮЗУ РУСИНІВ І УКРАЇНЦІВ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

В суботу, 10 травня ц.р., в Хорватському будинку у Вуковару, під високим покровительством Президента РХ Стєпана Месича, відбулося урочисте засідання з нагоди 40 річниці Союзу русинів і українців РХ. Крім першого голови Союзу, Володимира Костельника, котрий не міг бути присутнім, робочу президію засідання складали давніші голови Теодор Фріцкий, Желько Югас, Василь Сікорський, Іриней Мудрий і чинний голова Союзу Славко Бурда, котрий, після привітання почесних гостей, доповів про 40-річну багату й плідну діяльність Союзу.

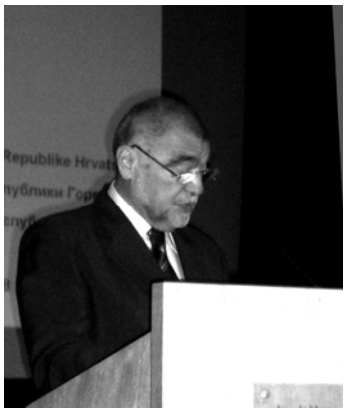

Президент РХ Стєпан Месич

З почесних гостей з короткими промовами присутніх привітали (за чергою): мер м. Вуковар – Зденка Булян; жупан Вуковарсько-Сремської жупанії - Божо Ґалич; голова Ради за нацменшини РХ – Александар Толнауер; заступник нацменшин, між ними і українців та русинів, в Парламенті РХ - Назиф Мемеді; в ролі посланця прем'єра Іви Санадера, заступник в Парламенті РХ – Петар Млінарич; голова Союзу Р. і Ук. Словаччини – Іван Лаба; представник Союзу Р. і Ук. Сербії - Велімір Паплацко; голова ЕКУ – Ярослава Хартяні; з України, голова Державного комітету у справах національностей та релігій - Олександр Саган; посол України в РХ – Маркіян Лубківський; і на кінці, Президент РХ - Стєпан Месич. Після цього, з нагоди ювілею поділені грамоти, а для Президента В.Ющенка грамота подана пану Послу М. Лубківському. Після засідання, танцюристи з Петрівців і Львову, та хорватський хор з Вуковару виконали принагідну коротку програму.

С.Бурда, В.Сікорский, Т.Фріцкий, Ж.Югас, і І.Мудрий

Т.Фріцкий, С.Вурда і Я.Гартані

Н.Мемеді, А.Толнауер і П.Млінарич

Як і в заходах з нагоди згаданої річниці, і тут варто подати основну фактографію:

1968 р. три самодіяльні культурно-мистецькі товариства з с. Петрівці, с. Міклушевці і м. Вуковар, заснували Союз русинів і українців Республіки Хорватія, з осідком у Вуковару. Недовго після заснування, в Союз вступили і нові т-ва зі Загребу, Славонського Броду і Осєку. Під час недавньої Вітчизняної війни, створені з допомогою Союзу і т-ва в Липовлянах та Вінковцях, потім Союз подав ініціативу за встановлення товариства у Рієці. Після цього створені т-ва і в Шумечу та Каніжі. Союз все був розташований у Вуковару, з винятком 1991-1997 рр., коли під час війни тимчасово перебував у Загребі.

← С.Таталович, З.Булян, В.Ґалич, Президент С.Месич....

До лютого 2008 р. в складі Союзу було 13 самодіяльних культурних товариств, а потім з нього виступили чотири українські т-ва і вступили в новоосновану Українську громаду РХ. Крім цих товариств, в Хорватії вже сім років існує Товариство української культури, котре діє як незалежне, а в культурних справах відчинене до співпраці зі всіма товариствами в Хорватії і ширше.

Посол М.Лубківський з Грамотою Союзу для Президента України Віктора Ющенка

Текст і фото:
Алекса Павлешин

Молодші танцюристи ансамблю «Карпати»

Атрактивний танець «Гопак»

PETROVAČKO ZVONO 2008.

„Karpati“ iz Ljvova (Ukrajina)

Bači Janko s glazbenicima iz Zagreba, Osijeka i Petrovaca

Predstavljanje knjiga vodila je M.Takač

Razigrane Mikluševčanke

Janko Čordaš – glazbena zbirka kao životno djelo

Dio gostiju je bio i na nedjeljnoj misi koju je služio petrovački paroh o. Joakim Dudaš

S ovogodišnjom 40-om obljetnicom osnutka Saveza Rusina i Ukrajinaca RH, podudarile su se i 35. obljetnica manifestacije kulture „Petrovačko zvono“ i 30. obljetnica etnografske zbirke. Primjereno značaju prigode, uz svečanu sjednicu u Vukovaru, i ukupni program manifestacije „Petrovačko zvono“ bio je vrlo bogat kvalitetnim sadržajima u sva tri dana održavanja. Program je raspoređen u tri dana (petak, subota i nedjelja) 09-11 svibnja ove godine.

Uz etnografsku zbirku i druge izložbe predstavljene su i knjige „Bilo je časno“ Miroslava Kiša, glazbena zbirka „Rusinske pjesme“ Janka Čordaša, te zbirke poezije Oksane Martinjuk, Ahnetke Balatinac i Ljubice Harhaj.

Održano je nekoliko koncerata u kojima su nastupili zborovi, pjevačke skupine, vokalni solisti te odrasli i najmlađi folklorni plesači.

Nastupila su rusinska i ukrajinska društva iz Rijeke, Osijeka, Vinkovaca, Vukovara, Mikluševaca i Petrovaca, a također i udruga Nijemaca te dva hrvatska društva. Poseban glazbeni doživljaj publici je poklonio narodni kvartet iz Bardejova (Slovačka), a nastup, kako mlađe tako i starije skupine folklornog plesnog ansambla „Karpati“ iz Ljvova (Ukrajina) bio je naprosto spektakularan. Bili su pozdravljani ovacijama sve vrijeme izvođenja, a u svečanom zanosu publika je za finale aplaudirala stojeći. Naravno, s ovim se ne uspoređuje program „Petrovačkog zvončića“ koji je publika pratila s posebnim sentimentalnim zanosom, te i najmlađe izvođače nagradila burnim aplauzom.

Za razliku od prošle godine, svi ovogodišnji programi bili su jako dobro posjećeni. Uz trud organizatora, raznovrstan program i visoku umjetničku razinu sudionika, tome je zacijelo doprinijelo i ugodno vrijeme zbog kojeg boravak u prepunoj dvorani nije bio popraćen sparinom. Opredjeljenje organizatora za dvoranu, a ne za otvorenu scenu, bilo je sasvim primjereno, jer bi na ovom potonjem mjestu posjetitelji bili izloženi torturi neugodno „aromatiziranog“ (svinjogojskog) objekta u susjedstvu.

Bez obzira što su poneseni sendviči ovaj put bili suvišni (nije valjda zbog suviška kulinarija nastale izostankom inače tradicionalno nazočnih društava) nisam pristran kada dajem visoku ocjenu posluživanju gostiju u blagovaoni. Vjerojatno je radno iskustvo u „Sheratonu“ pomoglo gospodinu Tomislavu Ketelešu da s učenicima iz ugostiteljske škole taj posao, unatoč poteškoćama, obavi besprijekorno.

Ono što je u svemu ovome ipak otužno (da ne upotrijebim puno grublju riječ), to je već spomenuti izostanak (ukrajinskih) društava koja su istupila iz Saveza. Proračunska sredstva su dodijeljena i za njihov nastup, te ako se pohvalno surađuje i s ansamblima drugih nacionalnosti, revanšistički bojkot s jedne i nepozivanje ni onih dobrohotnih s druge strane je paradoksalno nerazumno oddaljavanje bližnjih. *A.P.*

Gosti iz Slovačke

Pjevačka skupina iz Rijeke

Detalj s „Petrovačkog zvončića“

Nevjerojatan hopak ljvivskih „letača“

U finalu koncerta publika je aplaudirala stojeći

DAN NACIONALNIH MANJINA

U okviru obilježavanja Europskog tjedna, Koordinacija nacionalnih manjina Vukovarsko-srijemske županije organizirala je manifestaciju „Dan nacionalnih manjina Vukovarsko-srijemske županije“.

Ukrajinsku zajednicu RH predstavili su KPD „Ivan Franko“ Vukovar i „Ukrajina“ Slavonski Brod a u programu manifestacije sudjelovali su i sljedeća društva: KUD „Joakim Govlja“ Mikluševci i KUD “Osif Kostelnik“ Vukovar (Rusini), „Behar“ Gunja (Bošnjaci), Udruga za njegovanje mađarskih običaja iz Starih Jankovaca, srpsko KUD „Đoko Patović“ Bobota, Udruga Nijemaca i Austrijanaca „Drei rosen“ Vukovar i „Ljudevit Štur“ Ilok (Slovaci).

Predsjednici vijeća nacionalnih manjina Grada Vukovara i predsjenici udruga: Igor Korač, Igor Gavrić, Laslo Lenđel, Miroslav Đitko, Marija Semenjuk, Gordana Torma i Miroslav Keravica

Vukovarske Ukrajinke uz svoj štand

U okviru programa pripremljeni su štandovi gdje je svaka nacionalna manjina izložila jela iz svoje narodne kuhinje, ručne radove, slike, knjige, nošnje i druge eksponate koji ih karakteriziraju i daju im specifičnost.

U scenskom djelu programa, sudionici su prikazali svoja folklorna umijeća, a pjesme u zbornim nastupima izvođene su na jezicima svih nazočnih nacionalnih manjina.

U ovoj prigodi treba spomenuti da su prvi svibnja o.g. vijeća nacionalnih manjina od Grada Vukovara dobila prostorije za svoj rad, te im predstoji osnivanje Koordinacije vijeća nacionalnih manjina Grada Vukovara. *Marija Semenjuk*

Udruženi zbor s članovima društava «I. Franko» i «Ukrajina»

Rusinske nošnje i kolači

SURADNJA KIJEV - BANJA LUKA

Josyf Sulema, Evgenij Pavlešen, Markijan Lubkivskyj, Ivana Repček i Aleksandar Čorni uz darovane knige

Dana 12.05.2008. godine Ambasada Ukrajine dostavila je udruženju „Ukrajinska matica RS“ značajnu pošiljku knjiga koju je Nacionalna biblioteka Ukrajine “V. Vernadskoho” iz Kijeva darovala “Ukrajinskoj matici RS” u sklopu realizacije projekta formiranja budućeg Ukrajinskog kulturnog centra u Banjoj Luci. Navedena pošiljka od 12 paketa sa preko 260 naslova predstavlja dio pomoći u izdanjima na ukrajinskom jeziku koju Nacionlna biblioteka Ukrajine Vernadskoho pruža “Ukrajinskoj matici RS” već više od pola godine.

Predsjedavajući Vijeća “Ukrajinske matice” Dr Evgenij Pavlešen je prilikom primopredaje izrazio zahvalnost ambasadoru Ukrajine, Njegovoj Ekscelenciji Markijanu Lubkivskom na pomoći Ambasade da knjige iz Kijeva stignu u Banja Luku. Ove knjige će predstavljati neprocjenjivu korist ukrajinskoj zajednici, posebno mlađim naraštajima, u njegovanju i očuvanju ukrajinskog jezika kao najvažnijeg segmenta svog nacionalnog identiteta. *Aleksandar Čorni*

GLADOMOR

Povodom 75. obljetnice genocidnog umorstva između 7-10 milijuna ukrajinskih žitelja nametanjem izgladnjivanja od strane sovjetsko-staljinističkog režima, o toj tragediji zvanoj «Holodomor», Hrvatsko ukrajinsko društvo, sa suradnicima, izdalo je brošuru na hrvatskom jeziku.

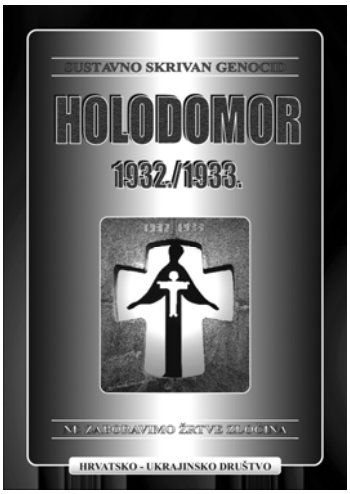

Za taj tragični jubilej, ukrajinska dijaspora je u znak pijeteta pokrenula svojevrsnu međunarodnu štafetnu akciju «Neugasiva svijeća» u koju je uključena i Hrvatska, o čemu će biti više riječi u narednom broju Naše gazete.

PRONAŠLA ME JE KNJIGA

Ovaj naslov je refleks parafraze svojedobne izjave stvoritelja «Antimuzeja», Zagrepčanina Vladimira Dodiga – Trokuta, koji je glede svoje pasije rekao da je u početku pronalazio i sakupljao stvari, a onda su stvari počele pronalaziti njega. Mene je opet pronašla knjiga.

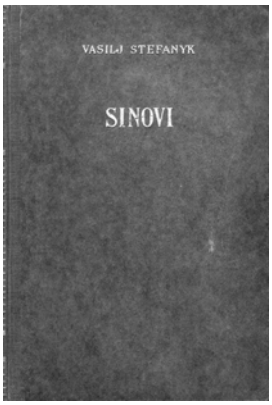

Vasilj Stefanyk: SINOVI – na hrvatskom

A stvar skoro da nosi dah mistike. Moja davna opčinjenost stilom ukrajinskog noveliste Vasilja Stefanyka, čijih sam nekoliko novela i preveo, djelomičan upliv tog stila i na moje novele, a posebno sasvim slučajna isprepletenost poznanstava i kontakata, kao da je dala svoje smisleno finale – u ruke mi je nedavno stigla zbirka Stefanykovih novela «Sinovi», u hrvatskom prijevodu Stanka Gašparovića, tiskana u Zagrebu 1943. god. Time se obistinio moj oprez pri svojedobnoj kvalifikaciji knjige S. Grabara «Od Prve Osobe», u prijevodu Đ. Vidmarovića, kao prvi nakon II sv. rata prijevod potpunog književnog djela.

A koloplet kontakata seže od davna. Npr. jedan od njih je još iz sedamdesetih, kada me je poznati kulturni djelatnik iz obitelji Gašparović angažirao u «Baladama Petrice Kerempuha» na sceni HNK u Zagrebu. Jedna od kockica mozaika je i slučajno poznanstvo s gospođom Vančik koja je rekla da je njen stric još 1941. preveo knjigu ukrajinskih uglazbljenih pjesama. Uz spomenute „Sinove“, u katalogu knjižnica FF-a nalazi se i roman «Za zemlju» Ulasa Semčuka u zajedničkom prijevodu Ivana Vanjčika i Stanka Gašparovića. Za spomenutog ukrajinskog pisca bio je pokrenut postupak nominacije za Nobelovu nagradu za roman «Volynj», a od brojnih djela u ovoj prigodi spomenimo pripovijest «Marija» iz 1934., u kojoj opisuje Veliki gladomor u Ukrajini, neposredno nakon tog zločina, u vrijeme kada je u cijelom svijetu o tome vladala zavjera šutnje, a u SSSR-u represivni muk. *A.P.*

Studenti i profesori: ***Stoje:*** *Jurislav Korenić, Radovan Wolf, Ištvan Varga, Zvjezdana Ladika, Mladen Feman, Marija Makuc, Ivan Hetrich, Đuro Puhovski,* ***Stanko Gašparović*** *i Ranko Marinković;* ***Sjede:*** *Drago Ivanišević, Kamilo Tompa, Branko Gavella, Mihovil Kombol, Josip Škavić, Vlado Habunek i Bratoljub Klaić (Vjesnik 12.08.2004.)*

GRAFIČKA DRUGOTNOST PJESNIČKE RIJEČI

S ukrajinskog preveo i uredio Đuro Vidmarović

Zorna, ili vizualna poezija jedan je od oblika tražene «sinteze umjetnosti», konkretno, u tom smislu, ona pokušava izjednačiti verbalnu (rječnička) i grafičku posebnost. (Konačno, i samo pismo predmnijeva asocijaciju zvukovnog i zornog obraza.)

U Ukrajini zorno pjesništvo ima dugu tradiciju. Početci mu sežu još u vrijeme baroka. Amblematična i figurativna poezija poljskog i ukrajinskog baroka bila je orijentirana na vizualni doživljaj. Poznati praktičar i teoretičar vizualne poezije u Ukrajini bio je I. Veličkovskyj (XVII. st.).

Silovita eksperimentatorska energija poetskog futurizma nije bila posljednja koja je utjecala na čudesan doživljaj zorne poezije. Sugestijom grafičkog doživljaja stiha (prijenos sklada, drobljenje retka, također) koristili su se M. Semenko, Geo Škurupyj, O. Vlizko, L. Černov, A. Čužyj, G. Koljada, I. Maslovyčko, J. Javorovskyj i M. Skuba, te nadareni i manje nadareni «ljevičari». Zanimljiv pokušaj korištenja grafičkih efekata u proznom tekstu predstavlja filmski scenarij Fausta Lopatinskog «Dinamo» («Novi naraštaj» 1928., № 7). Ali vizualni efekt nije bio monopol samo autora-futurista. I kod Pavla Tyčyne i Mykole Bažana, kao i kod mnogo drugih pjesnika 20.-30. godina XX. st. puno umjetničko uvažavanje dobio je grafički opis pjesničke strofe.

U vrijeme hegemonije socijalističkog realizma pjesnici sebi nisu smjeli dozvoliti takvu «zabavu», jer se zorna poezija kvalificirala kao zlonamjeran formalizam. No, već su šezdesetih godina pjesnici oprezno pogledavali u ovo područje. Smjelije su to činili pjesnici «disidenti».

Danas zbog potpune stvaralačke slobode, zorno je pjesništvo postalo vrlo zanimljivo mnogim autorima. Pojavio se i

Ivan Mihajlovyč Dzjuba

izraz «zorno pjesništvo». Imam na umu prije svega stvaralaštvo Mykole Babaka, kojeg je sudbina nadarila darovitošću i slikara i književnika. On stvara izvanredno zanimljiv raspored teksta u kojem rječnički suodnosi stvaraju skladne grafičke kombinacije, koje postaju ključ za emocionalno-misaonu strukturu djela, a ujedno se mogu doživjeti i kao samostalna estetska datost.

Viktor Ženčenko nije početnik u pjesništvu, ali knjižica koju predstavljamo javlja se kod njega kao nešto novo, izgleda da je to njegov prvi pokušaj u žanru stvaranja vizualnih stihova. Međutim, sudeći po promišljenosti, pristupu, izgleda da se ne radi o konjukturnom, već estetičnom interesu. Zorna poezija Viktora Ženčenka izvorna je: on traži ne «dovršenu» sliku od verbalnog materijala, već kratki aforistični tekst, koji asocijativno «rađa» grafičku analogiju. U tome ima nešto od priče, nešto od rebusa, nešto od estetike plakata, uopće nadahnuto i zanimljivo.

Ivan Dzjuba

Heroj Ukrajine, laureat Nacionalne nagrade Ukrajine «T. G. Ševčenko», akademik NANU, prvi ministar prosvjete u obnovljenoj suverenoj Ukrajini

Povezano s narednom str.

VIKTOR ŽENČENKO – PRIMJERI ZORNE POEZIJE

ŽENČENKO VIKTOR VASILJOVYČ

Rodio se 11. listopada 1936. u selu Obolonj na Poltavščyni, u obitelji seoskog učitelja.

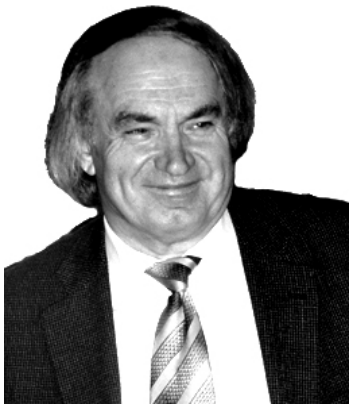

Viktor Ženčenko

Godine 1960. završio je Državni konzervatorij u Harkivu. Poznati ukrajinski operni i koncertni pjevač (bas). Pjesnik. Prevoditelj. Od 1975. član Nacionalnog Društva književnika Ukrajine. Autor pjesničkih zbirki «Struna» (1971.), «Roditeljska violina» (1974.), «Sunčana strana ulice» (1980.), «U sjeni gracija topola» (1983.), «Jarinčin vijenac» (1984.), «Poeziji» (1986.), «Prezri svoj strah» (1997.) i konačno «Zorno pjesništvo» (2000) objavljeno u inozemstvu.

Zornim se pjesništvom zanimao još 60-tih godina. Objavio je više stihova u časopisima... Ali poneki činovnici tog vremena našli su u takvom neuobičajenom stvaralačkom obliku samo ideološke mine. Zornoj se poeziji vratio tek sredinom 90-tih godina. Glavni stvaralački detonator njegovih pjesničkih vizija postao je poznati ukrajinski pjesnik, profesor Kijevskog univerziteta «T. G. Ševčenko», Anatolij Mojsijenko.

Vizualno stvaralaštvo Viktora Ženčenka na dobar način sjedinjuje u sebi visoku kulturu tradicije i ne manji visokom umijeću i zadivljujućoj prirodnosti eksperimentiranja. Vizije V. Ženčenka doista su izvorne i predstavljaju novu riječ u ukrajinskoj suvremenoj poeziji. Radeći na novoj knjizi vizualne poezije «Žeđa u dvoje», Viktor Ženčenko je u pomoć pozvao sina Igora, nadarenog slikara-grafičara. Grafičke verzije Igora Ženčenka pomogle su autoru dovršiti zamišljeno. Od 1987. Viktor Ženčenko radi u aparatu Ukrajinskog fonda kulture. Zaslužni je djelatnik na području umjetnosti Ukrajine, i zaslužni artist Ukrajine.

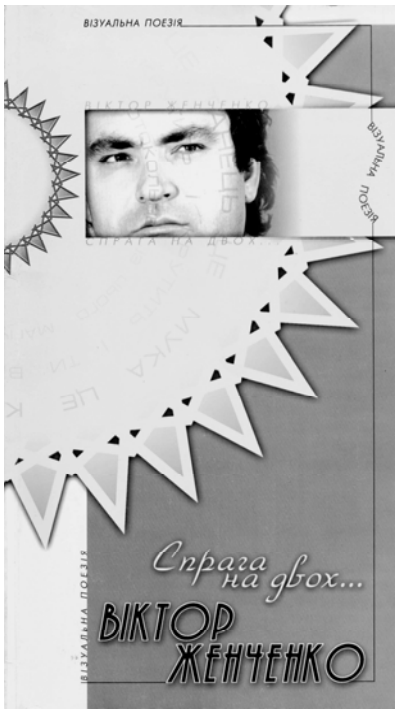

Riječ prevoditelja

Kolegu Viktora Ženčenka upoznao sam prvoga od ukrajinskih književnika. Vedar, nasmijan, kozer, majstor scene, operni pjevač, ukrajinski pjesnik, državotvorno opredijeljen pripadnik kulturne elite, plijenio je pažnju i stjecao simpatije gdje god bi se pojavio. Zbližila nas je ljubav prema pjesništvu. Postali smo bliske osobe, kućni prijatelji. Ubrzo me upoznao s Leonidom Talalajem, velikim perom suvremene ukrajinske poezije, misliocem, osamljenikom, pjesnikom koji privatni život ne dijeli od svojih stihova.

Upoznao sam i Viktorovu ženu, šarmantnu i neobično lijepu gospođu Ljubu, bez koje bi njegov život bio sasvim drugačiji, njihovu djecu, među kojima je i sin Igor, s kojim je stvorio knjigu iz koje smo Darka i ja preveli nekoliko stihova.

Pavlo Movčan, Viktor Ženčenko, Ivan Drač, Đuro Vidmarović, Dmytro Pavlyčko, Oksana Zabuško, - dio prijateljskog kruga bivšeg veleposlanika RH u Ukrajini.

Ženčenko je, zajedno s L. Talalajem, u kombinaciji autorskog prevođenja i vlastitoga poetiziranja ponuđenog «prvog» prijevoda, za tisak priredio antologiju hrvatske ratne poezije «U ovom strašnom času», dr. Ive Sanadera i akademika Ante Stamaća. Temeljni prijevod, ili prvi prijevod, rad je hrvatskih lingvista, mr. Raise Ivanivne Trostynske i prof. dr. Milenka Popovića.

S Viktorom sam proveo nezaboravne trenutke u Kijevu, ali i tijekom putovanja po Ukrajini. On mi je pomogao zavoljeti ovu zemlju i njezin narod.

Motiv za prevođenje Ženčenkovih stihova i žanra zorne poezije bila je želja za upozoravanjem hrvatske književne javnosti, da u Ukrajini ne cvjeta jedino poetika «šesdesetaša» (šystdesjatnyka), već i drugi literarni pravci, uostalom, kao i u svim europskim zemljama. Književnik Jurij Lysenko, kao diplomatski dužnosnik u RH, upozoravao je, u suradnji s hrvatskim rusistom Fikretom Cacanom i pjesnikom Simom Mraovićem, na jedan od tih smjerova, kojem je kao pjesnik i sam pripadao. Prevođenjem stihova Viktora Ženčenka, želimo upozoriti i na druge suvremene pjesničke smjerove u suvremenoj ukrajinskoj poeziji. Važan moment za prevođenje navedenih Viktorovih stihova bio je predgovor akademika Ivana Dzjube, velikog književnog povjesničara i teoretičara književnosti (čiju sam knjigu «Kavkaz» preveo, zajedno s prof. Vanjom Švačko, na hrvatski jezik), istaknutog državotvornog intelektualca kojega u njegovoj Domovini nazivaju «savjest nacije». Stoga akademikov predgovor i Ženčekovi stihovi čine cjelinu.

Đuro Vidmarović

VIKTOR ŽENČENKO – PRIMJERI ZORNE POEZIJE.

Iz knjige «Žeđa u dvoje», Kijev, 2001.

S ukrajinskog preveli Darija Pavlešen i Đuro Vidmarović

KVADRAT

Svaki od nas ima svoj
Vlastiti kvadrat
U kojem je on i rob
I ljubavnik i tat.

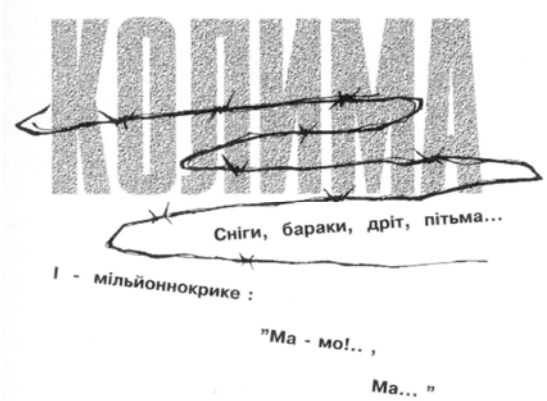

TRAGEDIJA

KOLIMA

Snijeg, barake, bodljikava žica, tama...
I - krici milijuna:
«Maj – ko!..
Ma...»

KRILO

Protezalo se do neba nebrojenim godinama:
Mislima, rukama...
Uvijek je nebu najbliže bilo –
Krilo.

TAJNA

Staze u našem mozgu –
Slične su labirintu...
U njih nije lagano ući,
Ali još je teže izaći...

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

IMPRESSUM	**Izdavač:** Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb **2340009–1110045869**	**Naša gazeta** izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik sa stankom u srpnju i kolovozu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr duk@zg.t-com.hr	Prijelom i dizajn: A.Pavlešin Fotolit: DENONA d.o.o. Tisak: FILEDATA d.o.o. U Zagrebu, 27.05.2008. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

Publiciranje autorskih članaka ili citiranje drugih izvora ne znači ujedno da redakcija „Naše gazete“ i dijeli izložene stavove i mišljenja, niti jamči istinitost tuđih navoda.

Публікування авторських статей або цитування інших джерел не означає, що редакція «Нашої газети» поділяє ті самі твердження й думки, або гарантує точність чужих наведень.

7 ЧУДЕС УКРАЇНИ

В серпні минулого року оголошене переможців акції "Сім чудес України". Переможцями стали: заповідник "Кам'янець" (Кам'янець-Подільський, Хмельницька область), Києво-Печерська Лавра (м. Київ), парк "Софіївка" (м. Умань Черкаської області), заповідник "Софія Київська" (м. Київ), Херсонес Таврійський (м. Севастополь), заповідник "Хортиця" (Запоріжжя), Хотинська фортеця (Хотин Чернівецької області).

3 – ДЕНДРОПАРК «СОФІЇВКА»

Парк "Софіївка" розкинувся на площі 154,7 гектарів на узбіччі старовинного міста Умань Черкаської області. Він є шедевром і зразком світового садово-паркового мистецтва кінця XVIII – початку XIX сторіч. Тут росте понад 2000 видів місцевих і екзотичних дерев та кущів. Дивовижні пейзажі, екзотичні рослини, античні скульптури, водойми, каскади, фонтани й камінні гроти цього шедевру - вражають відвідувачів своєю красою вже протягом 200 років. Щорічно його відвідують біля 500 тисяч чоловік.

Наша газета

27.06.2008. * НОМЕР÷ B R O J (63) 6 * РІК÷ GODINA VII *ISSN 1333-686X

УКРАЇНА-ХОРВАТІЯ

ВЗАЄМОДІЯ У ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРІ

9 червня 2008 року **(www.mfa.gov.ua/croatia/ua)**

Посол України Маркіян Лубківський обговорив з дружиною Президента Республіки Хорватія пані Мілкою Месич взаємодію двох країн у гуманітарній сфері, зокрема стан реалізації низки українсько-хорватських проектів у гуманітарній сфері.

В ході бесіди М.Месич і М.Лубківський відзначили значний потенціал двостороннього співробітництва у галузі культури, наголосивши на важливості взаємного ознайомлення громадян двох країн з культурним надбанням України і Хорватії.

М.Лубківський поінформував М.Месич про перебіг підготовки до гастролей у Хорватії у серпні ц.р. Національного заслуженого академічного українського народного хору ім. Григорія Верьовки. Співрозмовники погодилися, що виступи українського хору стануть помітним явищем у культурному житті Хорватії та важливою подією в українсько-хорватських відносинах.

Іншими крупними гуманітарними проектами, які планується реалізувати до кінця цього року у Хорватії, стануть спорудження пам'ятника Іванові Франкові у місті Ліпік, проведення виставки предметів старовини, що відносяться до періоду Трипільської культури, часів кіммерійців, скіфів і сарматів та епохи Київської Русі, а також фотовиставка видатного українського майстра Ігоря Гайдая та інші. #

РЕДАКЦІЙНА ДОВІДКА ПРО КОНЦЕРТИ ХОРУ ІМ. Г.ВЕРЬОВКИ

Національний заслужений академічний український народний хор ім. Григорія Верьовки, у повному складі – співи й танці (майже сто осіб), прибуде до Хорватії початком серпня ц.р., а буде виступати таким слідом:

05.08. – Задар
06.08. – Спліт
08.08. – Арена в Пулі - Спільний концерт з хорватським ансамблем «Ладо»
10.08. – Загреб

Після Загребу, хор ім. Г.Верьовки від'їжджає до Баня Луки в Боснії, де виступатиме завдяки організації Української матиці Республіки Сербської. #

УКРАЇНСЬКО-ХОРВАТСЬКІ ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ

9 червня 2008 року **(www.mfa.gov.ua/croatia/ua)**

Посол України в Республіці Хорватія Маркіян Лубківський обговорив з Президентом Республіки Хорватія Стєпаном Месичем сучасний стан та перспективи українсько-хорватських двосторонніх відносин.

Центральне місце під час бесіди зайняв обмін думками щодо змістовного наповнення запланованого на осінь ц.р. візиту С.Месича в Україну на запрошення Президента В.Ющенка. Цей візит, на переконання співрозмовників, стане продовженням плідного і динамічного політичного діалогу між двома країнами та їхніми лідерами, а також надасть імпульсу розвитку співробітництва в торговельно-економічній та гуманітарній сферах.

Під час розмови була також порушена тема лібералізації візового режиму між двома країнами, зокрема створення належних умов для взаємних поїздок громадян та вільної взаємодії українського і хорватського бізнесу. #

LJETNA ŠKOLA SAVEZA RUSINA I UKRAJINACA RH

Iako je skoro postao običaj da se ljetne škole za učenike pripadnike ukrajinske i rusinske nacionalne manjine, u organizaciji Saveza Rusina i Ukrajinaca RH, održavaju u dječjem odmaralištu Crvenog križa u Orahovici, ove godine je odabrana druga destinacija. Naime, iz jednostavnog ekonomskog razloga, za mjesto održavanja ovogodišnje ljetne škole odabrano je Karlovačko dječje odmaralište u Selcu – na moru, jer je jeftinije, a također ima sve potrebne sadržaje.

Selce (www. Croatia.hr)

Ljetnu školu financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a participiraju i KU društva s čijeg su područja djeca, te roditelji. Prijave se obavljaju posredstvom spomenutih društava ili izravno u Savezu. Po naputku ministarstva, načinjene su prijavnice (dobiju se u Savezu) koje učenik treba ovjeriti u svojoj školi.

Kao i inače, nastavom će biti obuhvaćeni standardni sadržaji (jezik, povijest…; u slobodnim aktivnostima glazba, folklor…), a nastava je podijeljena na dvije učeničke dobne grupe. Za mlađu grupu nastava će biti 01.- 09., a za stariju 18.- 27. srpnja ove godine. Ravnatelji škole su Gabrijel Takač i Zvonko Kosteljnik kojemu se za **dodatne obavijesti** kandidati mogu obratiti na njegov mobilni tel. **091 / 50-33-433. #**

ЗВІТНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

В екзотичному простори галереї "Купола" Міської бібліотеки в Загребі, в четвер 28 травня ц.р., отримані звітні збори Товариства української культури. Такі збори звичайно отримують ся початком року, але цей раз зроблена затримка до часу коли в парламенті буде ухвалений державний бюджет. Це було потрібно щоб знати які цьогорічні програми і в якій мірі буде фінансувати Рада за нацменшини РХ.

З огляду, що не займаєся самодіяльними видами культури, вже видавництвом, інформуванням, виставками... тощо, а до того має і селективні умови прийому (володіння українськими мовою і грамотою), членами товариства переважно інтелектуали. Тому, що інтелектуалів охочих займатися культурою української нацменшини не багато, товариство ані не може претендувати на масовість. Кількість присутніх була якраз на кворум, а інші виправдали свою відсутність.

Загально, звіти не цікава річ, але в цим випадку легко було звітувати, бо словник лемківської говірки та видання газет вже випуском говорять самі про себе. Важливе було згадати і інші заходи у минулому році (з нагоди 60 років негуманної акції "Вісла", виставки, приєднання до інших акцій...), бо товариство їх реалізувало хоч для цього не дістало ніяку фінансову допомогу. Присутнім була доступна вся фінансова документація за 2007-ій рік, а також і підтвердження що фінансовий звіт поданий і в Державну ревізію. Коли слово про фінансові справі, варто сказати що за всю роботу на редагуванню, графічній підготовці словника й випусків газет, як і за статі - гонорари не було можливе виплачувати.

Було дуже приємно повідомити, що Радою ухвалена фінансова допомога за цьогорічні програми котра, за всіх років існування т-ва, в перше була небагато менша від кошторису. Тому з'явилася можливість на зборах вирішити, щоб, в рамках можливості, за більшу роботу і статті виплачувати гонорар.

На зборах підтверджений цьогорічний план (чергові видання газети і збірка новел) із поміткою, що в рамках можливості, товариство буде організувати або приєднуватися до актуальних принагідних акцій. Дуже важливе і те, що на дотеперішню роботу не було приміток. Також пропоноване щоб на час підготовити публікації, які потрібно подати до конкурсу за фінансування в наступному році. В тім, у співпраці з КПТУ "Карпати" з Липовлян, підготує ся і видання брошури про липовянські українські писанки, з бажанням, щоб символічна частина примірників була надрукована вже цього року, а решта тиражу нарік.

Що до напружень між українцями і русинами, дискусій не було. Тема, як така, була лиш приглушено присутня у висновку, що Товариство української культури і далі буле незалежне, а так само і "Наша газета". Окремо приємний був висновок і бажання, щоб у справах культури та інших компонентах самобутності української нацменшини, товариство співпрацювало зі всіма котрі до такої співпраці згідні. ***А.П.***

Isti članak na hrvatskom i s fotografijama je na str. 8

ЛІТНА ШКОЛА - ЗНОВ У УКРАЇНІ

Літні школи для дітей української й русинської нацменшини в Хорватії отримують ся вже десятками років, але вперше в Україні отримана в 2003-му році. Хоч досвіди були надто позитивні, а і бажання учнів міцне, через внутрішні напруження в нацменшині, ці школи і далі отримувалися все лише в Хорватії. До тепер!

Віктор Филима, голова Тернопільської облради Михайло Миколенко і Михайло Семенюк (www.ukrkoordinacija.hr *)*

Слідом вістки на сайті Посольства України в Хорватії (www.mfa.gov.ua/croatia/ua) про підготовку літньої школи для хорватських дітей українського походження, яка відбудеться в Україні, та з тої причини візит представників Української громади, панства Віктора Філими й Михайла Семенюка, на Тернопільщину – ми пошукали додаткових інформацій. Тому ми подзвонили Михайлу Семенюку, котрий тимчасом обраний за директора цьогорічної літньої школи, і дістали від його найновіші повідомлення.

Цьогорічну літню школу для хорватських дітей українського походження організує Українська громада Хорватії, а фінансує Міністерство науки, просвіти й спорту РХ. Згадана школа відбудеться в Україні в м. Бучач, а обсягне біля 50 учнів 8-го основної, та всіх класів середньої школи. В Україну з Хорватії вирушать 1-го, а повернуться 15 серпня ц.р. (1-15.08.2008.)

В школі буде вивчатися українська мова, історія й географія України, а також про релігію в Україні (це відрізняється від катехізису). У вільний час учні будуть займатися фольклорними танцями, музикою, спортом... тощо, а з огляду що їхній автобус буде там цілий час – будуть організовані екскурсії, щоб учні чим краще запізнали ту частину України. (*Якраз звідти за походженням велика частина українців на цих просторах – заміт.авт.*)

Бучач (www. photobuchach.narod.ru)

Бучач – Ратуша18 ст. (www.ukrfoto.net)

Реєстрація учнів зроблена згідно з анкетою котру скоріше провели активісти КМТ-в по місцевостях, а і далі – це можливо зробити у вище згаданих товариствах. Хто не має таку можливість, може подзвонити прямо Михайлу Семенюку на моб. тел. 098/340-583. #

УКРАЇНСЬКЕ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНЄ ТОВАРИСТВО «ІВАН ФРАНКО» - ВУКОВАР ◄

Об'єднані хори з Вуковару і Сл. Броду: «Вічний революціонер» І.Франка

Покладення вінку біля кам'яного хреста на березі Дунаю

Принагідна виставка книг

І. Франко, Л. Українка і Т. Шевченко ; (олія)

Є.Пашченко – про фотографії Атті Салваро

Конферанс: Т.Рамач і М.Семенюк

Юні танцюристи з Каніжі

Гості: Я.Сімонов, В.Филима, Є.Пащенко і І.Семенюк

Вуковарське товариство ім. Івана Франка і цього року організувало традиційну маніфестацію української культури присвячену поетові чиє ім'я т-во несе. Завдяки добрими досвідами і намаганню усіх членів т-ва, програма, яка відбувалася упродовж двох днів, була ще й краща й багатіша ніж минулих років. (Назва події та організатори розрізняються - чи то на повідомленню для преси, запрошенню, конферансі, слайд-проекції чи промові. Напевне, що це плутання має свої, можливе і міцні, причини, але редактор мусів вибрати якусь умовно-компромісну назву.)

Першого дня, в п'ятницю 20 червня пополудню, у г.к.т. церкві Христа Царя відправлена літургія, а потім, в рідній хаті-музею лауреату нобелівської премії Лавослава Ружічки, відкрита виставка фотографій з подорожи по Україні автора Атті Салваро із Загребу, котру підготував проф. др. Євгеній Пащенко.

Наступного дня, після покладання вінка білля меморіального кам'яного хреста на березі Дунаю, в пошану й пам'ять полеглим у обороні Вуковару підчас недавньої вітчизняної війни, програма продовжена у великому залі меморіального центру Л. Ружічки. Перед залом була знов поставлена виставка згаданих фотографій, а в залі, білля сцени були виставлені українські вишивки та сувеніри. На початку присутніх привітали гості: аташе Ярослав Симонов - від імені Посольства України в РХ; Віктор Филима - голова Координаційної ради; Лариса Углешич - голова Української громади РХ, а др. Євгеній Пащенко, принагідно доповів про декотрі моменти з історії та культури України.

Змішаний хор українського т-ва «Іван Франко» з Вуковару

Відвідувачі вітали виконавців гучними оплесками

► UKRAJINSKO KULTURNO-PROSVJETNO DRUŠTVO „IVAN FRANKO“ - VUKOVAR

Mješoviti zbor KPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda

Larisa Uglješić

В програмі високого, мистецького рівня, з танцями й піснями виступили самодіяльні ансамблі та хори українських товариств: "Україна" зі Славонського Броду; "Тарас Шевченко" з Каніжі; "Карпати" з Липовлян, та тутешнє т-во "Іван Франко" з Вуковару. З закордону загостили т-ва "Коломийка" зі Сремської Мітровіци (Сербія), та "Іван Франко" з Хорвачан (Боснія).

Після програми, аташе Я. Симонов товариству "І. Франко" подарував по два комплекти жіночих і хлопських народних костюмів, а тоді організатор гостям і всім учасникам вручив дарунки й грамоти. В цілій події потрібно наголосити велику позитивну роль диригента хору домашнього т-ва Лариси Углешич, котра має і другі важливі функцій що до української нацменшини. #

Jedinstvena „gusjenica“ iz Lipovljana

Plesačice „Karpata“ iz Lipovljana

KPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda

SAŽETAK

U kući nobelovca L. Ružičke u Vukovaru, 21. lipnja o.g., održana je tradicijska večer ukrajinske kulture koju je organizator, UKPD „Ivan Franko“, posvetilo velikom ukrajinskom pjesniku Ivanu Franku.

Tradicijska manifestacija je počela dan ranije – bogoslužjem, te foto-izložbom, a u glavnom dijelu programa, nakon prigodnog predavanja prof. E. Paščenka na teme iz povijesti Ukrajine, nastupili su zborovi i folklorne grupe ukrajinskih društava iz Vukovara, Sl. Broda, Kaniže i Lipovljana. Sudjelovalo je i društvo iz Sremske Mitrovice (Srbija), te Hrvaćana (B i H). Na kraju, ataše za kulturu iz Veleposlanstva Ukrajine u RH poklonio je domaćinima nekoliko kompleta narodnih nošnji, a također i organizator je sudionicima podijelio darove i povelje. #

„Kolomejka“ iz Sremske Mitrovice

Pjevačka skupina „I. Franko“ iz sela Hrvaćani (B i H)

Adresa je:

VIJEĆA EUROPE 204 32 000 VUKOVAR

Kuća na adresi iz naslova od nedavno je vlasništvo Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Ivan Franko“ iz Vukovara.To je za sada i jedina nekretnina u potpunom društvenom vlasništvu nekog ukrajinskog amaterskog društva u Hrvatskoj, a vjerojatno i šire.

Put do ovog stadija u iznalaženju uvjeta za rad nije bio ni spontan ni jednostavan. Pokazala se istinitom tvrdnja da što nas ne uništi – to nas jača.

Vlado Matušinski i Jozo Kavalko (dopredsjednik) ispred kuće UKPD „I. Franko“

Akcija je bila neophodna kada je spomenuto društvo za posljedicu „organizacijskog prestrukturiranja“ ostalo bez prostora za održavanje proba zbora. Od nekoliko mogućnosti, od kojih je svaka imala i problemsku financijsku sastavnicu, prevagnula je ova, kako zbog mogućnosti etapnog rješavanja, tako i zbog toga što je lokacija bila u dijelu grada gdje stanuje glavnina vukovarskih Ukrajinaca.

Dvorišna strana ruinirane, ali svoje kuće

Umjeren, ali ipak opterećujući iznos novca prikupljen je dragovoljnim prilozima članova društva, a pomogla je i dijaspora iz Francuske, Austrije i Australije. Nakon kupnje, dragovoljnim radom očišćeno je zapušteno dvorište i unutrašnjost. Predstoji zahtjevna obnova, ali volje i entuzijazma ne manjka. Pomognimo im! ***A.P.***

Наша газета 27 червня 2008 р. №6 (63)

СЛІДОМ СВІТОВОЇ АКЦІЇ «НЕЗГАСИМА СВІЧКА» СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ
TRAGOM SVJETSKE AKCIJE „NEUGASIVA SVIJEĆA“ SVJETSKOG KONGRESA UKRAJINACA

МОРАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Пише: Сергій Бурда (Переклад українською А.П.)

Червень 2008 р. – Україна у співпраці з українською діаспорою й далі проводить міжнародну акцію „Незгасима свічка“, якою бажає упізнати міжнародну спільноту з фактами й наслідками Великого голоду в Україні 1932-1933 рр. Президент України наголосив, що світ мусить дізнати правду про всі злочини проти людства, бо лиш таким способом можна бути певним, що байдужість не подасть сміливості злочинцям. Міжнародна естафета, котра, по перше, символізує надання пошани жертвам і свідчить істину про обставини, що до Голодомору, цей час відбуваєся у Південній Америці. Після Парагваю, цих днів вона буде в Аргентині, а 23 червня повинна б прибути в Чіле. **Символічна естафета істини повинна б бути в Хорватії підчас 13-17 вересня ц.р.**, а то буде нагода щоб хорватську спільноту повідомити з розповідям тих котрі пережили Голодомор, розсекреченими документами, документальними фільмами, а також і з фундаментальними фактами, бо вони найважливіші для об'єктивного розслідування історичних обставин й злочинів.

Українці з цілого світу, котрі постійно голосять істину про причини й наслідки Голодомору, вважають цей свій чин моральним й гуманним обов'язком до світової спільноти, а так саме і до своїх співвітчизників вбитих штучним масовим голодом. Після ухвалення Українським парламентом Резолюції, якою систематичний штучний голод 1932-1933 рр. вважається геноцидом над українським народом, українці Хорватії ще міцніше намагаються повідомити хорватську спільноту про факти, що до Голодомору. Головною метою є узгодження службової хорватської й української точки зору, що до питання Голодомору як геноциду над українським народом. Хоч реагування хорватської спільноти було в пресі релятивно добре, ще все не досягнуті бажанні результати. Міжнародна акція «Незгасима свічка» є ще одним в низці поштовхів Світового конгресу українців, щоб у співпраці з Урядом України, Голодомор не подати забуттю і перемовчуванню в країнах - де є українська діаспора.

Рада Європи оцінила Голодомор одним з найбільших злочинів 20-го століття. То є злочин, який виконаний продумано, впровадженням системних й урядових мір, за якими був радянський диктатор Сталін – аргументовано твердять українці. Декотрі українські історики попереджають, що крім того, що характеризується як геноцид над українським народом, Голодомор був лиш один в низці заходів, щоб зовсім викорінити українців як загрозу радянській ідеології. Як аргументацію такого твердження, толкують, що Україна в своїй історії , як російська, а потім радянська колонія, на довшім протязі років зазнала заборону користування рідної мови, масові депортації та екзекуції. Українці Хорватії мають важливе завдання допомогти країні свого походження ретельно обнародувати істину про Голодомор – один з найбільших злочинів 20-го століття. Метою акції «Незгасима свічка» є і те щоб світова спільнота достойно і нестримано віддала пошану жертвам згаданого злочину, якого більш сторонніми чинниками замовчуване довший період. #

ГОЛОДОМОР

В Голодомору 1932-33 рр. в Україні голодною смертю померло 7-10 мільйонів людей.

Для порівняння – це мов би зникло все населення в кількості як мешканців Австрії, або Болгарії, або Бельгії, або Угорщини, або... всі Хорвати разом з діаспорою

До тепер, Голодомор в Україні 1932-33 рр. актом геноциду визнали країни:

1993 - Австралія, Естонія, Канада, Угорщина та США-(актом терору і масового вбивства, направленим проти українського народу)
2005 – Грузія, Литва,
2006 – Польща
2007 – Аргентина, Еквадор, Колумбія, Парагвай, Перу, Словаччина, Чеська Республіка,
2008 - Латвія, Мексика

HOLODOMOR

U Holodomoru 1932.-33. god. u Ukrajini je nametnutom glađu umoreno 7-10 milijuna ljudi.

Za usporedbu – to je kao kad bi nestalo svih žitelja brojnošću kao stanovnika Austrije, ili Bugarske, ili Belgije, ili Mađarske, ili... svi Hrvati, uključujući i dijasporu

Do sada, Holodomor u Ukrajini 1932.-33. god. kao akt genocida priznale su:

1993. – Australija, Estonija, Kanada, Mađarska i SAD-(kao akt terora i masovnog ubojstva usmjerenog protiv ukrajinskog naroda)
2005. – Gruzija, Litva
2006. – Poljska
2007. – Argentina, Ekvador, Kolumbija, Paragvaj, Peru, Slovačka, Češka Republika
2008. – Latvija, Meksiko

MORALNA ODGOVORNOST

Piše: Sergej Burda

Lipanj, 2008. - Službena Ukrajina u suradnji s ukrajinskom dijasporom i dalje provodi međunarodnu akciju Neugasiva svijeća s kojom želi upoznati svjetsku javnost s činjenicama odnosno posljedicama Velike gladi u Ukrajini 1932./1933. godine. Predsjednik Ukrajine je naglasio da svijet mora znati istinu o svim zločinima protiv čovječanstva jer samo na taj način možemo biti sigurni da ravnodušnost više nikada neće ohrabrivati zločince. Međunarodna štafeta, koja prije svega simbolizira odavanje počasti žrtvama i istinito svjedočenje o okolnostima vezanim za Holodomor, trenutačno obilazi države Južne Amerike. Nakon Paragvaja, u ovom trenutku nalazi se u Argentini, a 23. lipnja bi trebala biti u Čileu. Simbolična štafeta istine u Hrvatskoj će se nalaziti između 13. i 17. rujna ove godine, te će to biti prilika da se cjelokupna hrvatska javnost upozna s kazivanjima preživjelih očevidaca, zabranjenim i skrivanim dokumentima, dokumentarnim filmovima i u konačnici – ključnim činjenicama, jer su one najvažnije za objektivno rasvjetljivanje povijesnih situacija i zločina.

Ukrajinci širom svijeta koji ustrajavaju na obznanjivanju potpune istine o uzrocima i posljedicama Holodomora, smatraju to moralnom i humanom obvezom prema cjelokupnoj svjetskoj zajednici, a posebno i prema svojim sunarodnjacima, ubijenim masovnim izgladnjivanjem. Nakon što je ukrajinski parlament izglasao Rezoluciju kojom se sustavno izgladnjivanje ukrajinskog naroda 1932. i 1933. godine smatra genocidom nad ukrajinskim narodom, Ukrajinci Hrvatske još se intenzivnije trude upoznati hrvatsku javnost s okolnostima vezanim za Holodomor. Primarni cilj je usuglašavanje hrvatskih i ukrajinskih službenih stajališta vezanih za pitanje genocida nad Ukrajincima. Iako je odaziv hrvatske javnosti u tiskanim medijima do sada bio relativno dobar, nisu postignuti rezultati koji se očekuju. Međunarodna akcija „Neugasiva svijeća“ još je jedan u nizu poticaja Svjetskog kongresa Ukrajinaca u suradnji s ukrajinskom Vladom da se Holodomor ne prepusti zaboravu i prešućivanju u zemljama dijaspore.

Vijeće Europe ocijenilo je Holodomor jednim od najvećih zločina 20. stoljeća. To je zločin koji je bio izazvan smišljeno, provedbom sustavnih političkih i upravnih mjera iza kojih je stajao sovjetski diktator Staljin, argumentirano tvrde Ukrajinci. Pojedini ukrajinski povjesničari, osim što predočuju da se ovdje radi o genocidu nad ukrajinskom nacijom, objašnjavaju kako je Holodomor bio još samo jedan u nizu pokušaja da se Ukrajince u potpunosti iskorijeni kao realnu prijetnju sovjetskoj ideologiji. Kao prilog toj tvrdnji, objašnjavaju kako je Ukrajina u svojoj povijesti, kao ruska i kasnije sovjetska kolonija, duži niz godina bila suočena sa zabranom materinjeg jezika, suočavala se s više masovnih deportacija i pogubljenja. Pred Ukrajincima Hrvatske stoji odgovoran zadatak u kojem je državi matičnog naroda potrebna svojevrsna pomoć da što vjerodostojnije objelodani istinu o jednom od najvećih zločina 20. stoljeća. Cilj međunarodne akcije Neugasiva svijeća jest da svjetska zajednica dostojanstveno i jednoglasno oda počast svim žrtvama stravičnog zločina koji se višestrano zataškavao kroz duži period. #

IZVJEŠTAJNA SKUPŠTINA DRUŠTVA ZA UKRAJINSKU KULTURU

U egzotičnom ambijentu galerije „Kupola“ Gradske knjižnice u Zagrebu, u četvrtak 29. svibnja o.g., održana je izvještajna skupština Društva za ukrajinsku kulturu. Ovakve skupštine se obično održavaju početkom godine, ali ovaj put je napravljena zadrška do usvajanja državnog proračuna u Hrvatskom saboru. Ovo je bilo neophodno da bi se znalo u kojoj mjeri će i koje ovogodišnje programe Savjet za nacionalne manjine RH moći financirati.

Predsjedništvo: I.Semenjuk, G.Nidogon, A.Pavlešin i F.Pobran

Roman Biljak

Diskutira Mirko Fedak - KPDU „Karpati“

S obzirom da se, u principu, ne bavi kulturnim amaterizmom, već izdavaštvom, informiranjem, izložbama i sl., a uz to ima i selektivne uvjete (znanje ukrajinskog u govoru i pismu), članovi društva su uglavnom intelektualci. Imajući na umu da nisu brojni intelektualci koji su zainteresirani aktivno baviti se kulturom ukrajinske nacionalne manjine, društvo ni ne može pretendirati na masovnost. Zato je neveliki broj nazočnih bio sasvim dovoljan za kvorum, a ostali su se ispričali.

Općenito, po svojoj naravi izvješćivanja nisu zanimljiva, ali u ovom slučaju to je bilo jednostavno, jer rječnik lemkivskog govora te izdanja novina, već i sami govore o sebi. Posebno važno bilo je spomenuti ostale aktivnosti u prošloj godini (obilježavanje 60. obljetnice nehumane akcije „Visla“, izložbe, sudjelovanje u akcijama drugih organizatora...), jer ih je društvo ostvarilo iako za njih nije imalo financijsku potporu. Nazočnima je bila na raspolaganju sva financijska dokumentacija za 2007. god., a također je predočena i potvrda o predavanju godišnje financijske bilance uredu Državne revizije. Kada je riječ o financijama, treba kazati da za poslove redigiranja te grafičke pripreme za rječnik i novine, kao i za članke, do sada nije bilo moguće isplaćivati honorare.

Bilo je posebno ugodno obavijestiti nazočne da je Savjet za nacionalne manjine, po prvi put od osnutka ovog društva, ove godine društvu odobrio potporu tek nešto manju od projektom zamoljenog iznosa. Zato se pojavila mogućnost za donošenje odluke da se, u okviru tih potencijala, opsežniji poslovi i stručni članci honoriraju.

Na skupštini je potvrđen ovogodišnji plan djelatnosti (redovito izdavanje novina i zbirke novela), s napomenom da će društvo tijekom godine organizirati ili se priključivati aktualnim tekućim akcijama. Jako je važno i to da na dosadašnji rad nije bilo primjedaba. Također je predloženo da se blagovremeno pripreme materijali za publikacije s kojima bi se konkuriralo za financijsku potporu u narednoj godini. U tome, u suradnji s KPDU „Karpati“ iz Lipovljana, pripremit će se izdavanje brošure o lipovljanskim ukrajinskim pisanicama, sa željom da se bar simbolična količina primjeraka tiska već ove godine, a naredne godine i puna naklada.

Na temu tenzija među Ukrajincima i Rusinima nije bilo diskusije. Tema, kao takva, tek je implicirana zaključkom da će Društvo za ukrajinsku kulturu i nadalje biti samostalno, a „Naša gazeta“ neovisan list. Posebno ugodan bio je zaključak i želja da, u kulturnoj aktivnosti kao i drugim sastavnicama samobitnosti ukrajinske nacionalne manjine, društvo surađuje sa svima koji su voljni surađivati.

A. Pavlešin

160.

Jubilej

U Zagrebu je 31. svibnja 2008. u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog održana Velika skupština Srpskog narodnog vijeća. Time je radno i svečano obilježena 160. obljetnica povijesnog događaja – Majske skupštine, održane u Srijemskim Karlovcima 1848. i proglašenja Josifa Rajačića Patrijarhom srpskim.

Sudionici su se već u predvorju mogli poslužiti pripremljenim materijalima – Kratkom informacijom o spomenutoj Majskoj skupštini, te Izjave koja je kasnije i usvojena na Velikoj skupštini Srpskog narodnog vijeća.

Povijesna osnova

U osnovnoj informaciji o Majskoj skupštini je, uz ostalo, navedeno da su polovinom 19. stoljeća Hrvati i Srbi zaoštrili odnose s Mađarskom, što je bilo i u duhu širenja vala revolucije iz Francuske po ostalim dijelovima Europe. U tom kontekstu je mitropolit Josif Rajačić, koji je bio i član ugarskog gornjeg doma, na narodni pritisak sazvao narodni sabor za 1. i 3. maja 1848. godine.

Skupština je Rajačića izabrala za patrijarha, za vojvodu je izabrala Stevana Šupljikca iz Ogulinske regimente, a Đorđa Stratimirovića za vožda. Također je donijela i niz zaključaka, među kojima i to da je srpski narod „političnо slobodan i nezavisan pod Domom austrijskim i obštom Krunom ugarskom“ te da se proglašava Srbska Vojvodina, koja stupa u »politični savez ... na temelju slobode i savršene jednakosti« s Trojednom Kraljevinom Hrvatskom, Slavonijom i Dalmacijom. Određen je i odbor koji će zaključke Skupštine iznijeti pred vladara i Hrvatski sabor.

U Zagrebu je demokratska struja među Hrvatima iskreno pozdravila savez s vojvođanskim Srbima, a odluke Majske skupštine prihvatio je i Hrvatski sabor. Patrijarh Josif Rajačić ustoličio je hrvatskog bana Josipa Jelačića koji je pred njim položio prisegu. Izborom bana uspostavljena je hrvatska državnost u okviru Carevine.

ZBIVANJA KOD DRUGIH NACIONALNIH MANJINA

OBLJETNICA MAJSKE SKUPŠTINE U SRIJEMSKIM KARLOVCIMA

Velika skupština SNV-a

Skupštini je prisustvovalo oko 1700 sudionika, među kojima su bili brojni gosti kao i uzvanici poput predsjednika RH Stjepana Mesića, umjesto najavljenog predsjednika Srbije njegov izaslanik Bojan Pajtić, predsjednik RS Milorad Dodig, kao predstavnik Vlade RH ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković, vladika šabačko-valjevski Lavrentije, te drugi uglednici Srpske pravoslavne crkve i predstavnici Srba s Kosova. Također su bili nazočni i saborski zastupnici, predstavnici diplomatskog zbora te drugi uglednici iz političkog, kulturnog i javnog života.

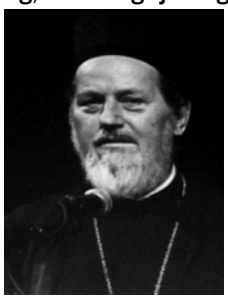

Stjepan Mesić *Vladika Lavrentije* *Milorad Pupovac*

Na početku su intonirane himne "Lijepa naša domovino" i "Bože pravde", a nakon formiranja radnog Predsjedništva uslijedio je govor predsjednika Srpskoga narodnog vijeća Milorada Pupovca te pozdravni govori gostiju.

Govori

U svom govoru, na momente teško prikrivajući tugaljive emocije, Milorad Pupovac je istaknuo kako Srbi u Hrvatskoj imaju premali utjecaj jer su "nekoordinirani i bez vertikalne povezanosti". Da bi se to promijenilo smatra da SNV treba i može imati veći utjecaj. "Okupili smo se da kao organiziran narod, s jasnom i čvrstom institucijom, otvaramo vrata tamo gdje su zatvorena i izgradimo putove za integraciju u hrvatsko društvo jer ih još treba mnogo izgraditi" izjavio je Pupovac. Naglasio je da ne želi getoizaciju, te da, u smislu punog integriranja u hrvatsko društvo, nacionalne manjine trebaju, uz opće biračko pravo, imati i posebno biračko pravo.

Predsjednik Stjepan Mesić je istaknuo visoke standarde u zaštiti nacionalnih manjina koje je Hrvatska postavila, koje treba provoditi u skladu s potrebama i mogućnostima. Osvrnuo se i na važnost europskog udruživanja naglasivši da se Europa udružuje u interesu malih i velikih, moćnih i onih koji moći nemaju, te bez ratova kao sredstva za postizanje cilja.

Uz ostale govornike nastupio je i predsjednik RS Milorad Dodig. Njegov govor je disonantnim tonovima inducirao naknadna reagiranja te razmjenu oštrijih izjava. Može se pretpostaviti da je takav istup bio motiviran i predstojećim izborima u RS, no očito da je ovaj moment u medijskim izvješćima zasjenio bitne vrednote ovog skupa. *(Zbog skučenog opsega Naše gazeta nije u mogućnosti odvojiti više prostora ovoj temi – op. ur.)*

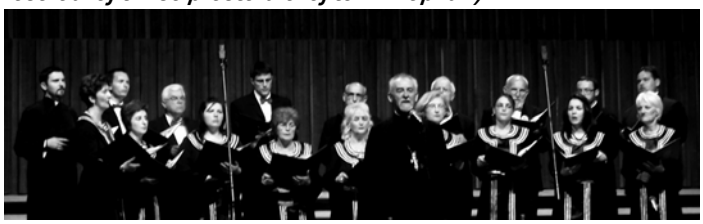

Mješoviti zbor pjevačkog društva „Javor“ iz Vukovara

Izjava Velike skupštine SNV-a

Nakon govora Milorada Pupovca te pozdravnih govora gostiju, aklamacijom je usvojena Izjava Velike skupštine SNV-a, koja je počinjala preambulom: *„Mi, vijećnici Srpskog narodnog vijeća, izabrani na izborima za manjinska vijeća u junu 2007, prvi puta okupljeni na Velikoj skupštini, sa punom sviješću o tradiciji samouprave Srba na prostoru Hrvatske i sa punom sviješću o svojoj odgovornosti, koja proizlazi iz Ustava i Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, usvajamo ovu Izjavu s najboljom vjerom da ćemo time unaprijediti svoj položaj, doprinijeti općem boljitku Republike Hrvatske i njezinim boljim odnosima sa Republikom Srbijom te njihovoj zajedničkoj evropskoj perspektivi.“*

Među zaključcima koji su formulirani u pet točaka, između ostalog, govori se o intenziviranju otklanjanja posljedica rata, s obzirom da povratak izbjeglica nije moguć bez posebnih državnih mjera za razvoj povratničkih sredina. Nadalje, o potrebi ukupnog poboljšanje položaja srpskih manjinskih vijeća, pri čemu okupljeni vijećnici podržavaju „zahtjev zastupnika Samostalne demokratske srpske stranke i zastupnika drugih nacionalnih manjina da se u narednoj godini dana reformira način biranja manjinskih predstavnika za Hrvatski sabor“. U sferi manjinskog obrazovanje sugerira se očuvanje rješenja i iskustva razvijenih tokom mirne reintegracije u istočnoj Slavoniji, kao i njihova primjena svugdje gdje za to postoje adekvatne pretpostavke. Napominje se da bi činjenica što su ovdašnji Srbi dio hrvatske povijesti i dio hrvatskog društva, trebala biti vidljiva i u školskim programima i u spomeničkoj baštini, a tamo gdje su zadovoljeni normativni uvjeti, da se

Predsjedništvo Velike skupštine Srpskog narodnog vijeća

ostvari pravo na dvojezičnost. Završna sugestija je „da se predstavnici dviju država i dvaju naroda oslone na najbolje i provjerene tradicije te da se okrenu prema onome prema čemu su se usmjerili i narodi koji su imali i imaju manje zajedničkog nego što imaju Hrvati i Srbi“, nakon čega slijedi zaključni stav u formulaciji: *„Mi okupljeni vijećnici Srpskog narodnog vijeća obavezujemo se da ćemo i sami doprinositi da što prije i na što je moguće više mjesta politika konfrontacije i udaljavanja bude zamijenjena politikom suradnje i približavanja.“*

Svečani koncert

Nakon završetka skupštine, mješoviti zbor pjevačkog društva „Javor“ iz Vukovara, priredio je vrlo ugodan i kvalitetan kratak koncert. S obzirom da su otpjevali i „Tiho noći“ Jovana Jovanovića – Zmaja, zgodno je u ovoj prigodi napomenuti da je taj pjesnik svoj nadimak odabrao upravo u čast spomenute Majske skupštine 1848. održane 3. svibnja, jer se 3 maj ćirilično može čitati kao Zmaj.

Tekst i foto: Aleksa Pavlešin

НОВІ ВИДАННЯ / NOVA IZDANJA / НОВИ ВИДАНЯ

Zbirku članaka i eseja **„Bilo je časno…“ autora Miroslava Kiša**, upotpunjenu fotografijama životopisno-dokumentarne naravi, uredio je Slavko Burda, a u Vukovaru 2008. izdao Savez Rusina i Ukrajinaca RH. Prilozi su na Hrvatskom, ukrajinskom i rusinskom.

Uvez je meki, format 15x23 cm, opseg 142 stranice, a naklada je 500 primjeraka.

…..

U knjizi autor mr.sc. Miroslav Kiš – u dva mandata (1992-1999) saborski zastupnik ……..opisujući svoj rad, objektivno-afirmativno daje vrlo neposredan prikaz nastajanja i afirmacije demokratske pravne države Republike Hrvatske…..

…..

Ni u jednom slučaju nije riječ o nekakvom ,,zastupničkom govoru" ili ,,memoarskom segmentu" ni o bilo kakvom preuzetnom komentiranju, a pogotovo ne o ocjenama rada drugih osoba - autor čak izbjegava poimenična navođenja drugih političara.

Sam autor kaže kako je u već objavljenoj knjizi („Sonetni vijenac...“) dao umjetničko, a u ovoj ("Bilo je časno...") daje političko, etničko i etičko viđenje recentnih značajnih povijesnih događanja u Hrvatskoj 1990-tih godina.

Iz pogovora urednika Slavka Burde

Збірку віршів **«Нехай же моя стежка в'ється до рідного краю…» Оксани Мартинюк** упорядкував Володимир Тимко, ілюстрував Юрій Голодович, а видав Союз русинів і українців РХ, в Осієку 2008 р..

Формат є А4, 100 сторінок, м'яка обкладка, тираж 300 примірників, українською мовою.

…..

Пропонована збірка віршів Оксани Мартинюк свідчить про велику любов до своєї батьківщини - України. Майже у кожному вірші розмальовується картина українського пейзажу, або частина історії України.

Можна виділити кілька тем, які авторку постійно повертають до України - любов до батьківщини, любов до рідної мови, любов до історії, спогади про своє дитинство. Про це свідчать не лише назви віршів «Україні», «Наша мова», «Дівчина-калина», «Сон», «Наша вулиця», але і зміст всіх інших творів.

Велика частина віршів присвячена красі природи. Розмальовуючи розкіш природи, авторка описує природу свого дитинства, своєї юності

З післямови Оксани Тимко Дітко

Збирку поезиї **«Камень гора» Агнетки Костелник Балатинац** видал Союз Русинох и Українцох РГ у Вуковаре 2008. р. Редактор збирки Владимир Тимко, а илустраторе Лариса Бачани, Сенад Ґарибович і сама авторка.

Формат А4, 140 боки, мегки рамики, тираж 400 прикладніки, на руским язику.

…..

U stihovima Ahnetke Kostelnik Balatinac koji su nastali kao posljedica rata, ili izdaje od strane prijatelja, ili kao posljedica smrti nekog člana obitelji, izražena je upravo ta zbunjenost i panika. Zar je moguće da ovakvo zlo i ovakva bol na svijetu stvarno postoje? Surovo buđenje jedne "zanesene duše" urodilo je mnogobrojnim kontradiktornim osjećajima. Ovdje susrećemo i prikrivenu bol i neslomivu vjeru u novi početak. Susrećemo i izgubljenu vjeru u ljude i povezanost sa zemljom i prirodom. Osudu, ljutnju, bespomoćnost, nostalgiju, brigu, tugu, prazninu. Široki spektar negativnih osjećaja na koje pjesnikinja nije navikla, a koji ju pritišću i vuku k dnu. Ali, bez uspjeha.

…..

Iz predgovora Nadije Ljahović

Збирку поезиї **«Рускей писнї» Любки Гаргайовей** видал Союз Русинох и Українцох РГ у Вуковаре 2008. р. Редактор збирки Владимир Тимко, а илустраторе Блаженка Иван и Биляна Салиєвич.

Формат А4, 124 боки, мегки рамики, тираж 400 прикладніки, на руским язику.

……

Збирка поезиї Любки Гаргайовей писана вельо роки. Дзепоєдни писнї котри вошли до нєй написани пред вецей як двацец роками. То длугоки период у живоце каждого чловека, та й младей поетеси, окреме же ше на наших просторох у тим чаше случели події котри на живоце каждого з нас зохабели глїбокого шлїду. Праве пре тоти причини й през тоту збирку мож провадзиц одрастанє поетеси, алє й знаходзенє у животних ситуацийох у котрих ше пре войну нашла.

Мож по таким шлїду провадзиц й тематику котру поетеса описує. Писнї котри писани концом 80-их рокох пошвецени любови, самоти, чеканю, звичайним дзивоцким темом…

Зоз уводного слова Оксани Тимко-Дїтко

ВИБІР ВИДАНЬ З ДІАСПОРИ

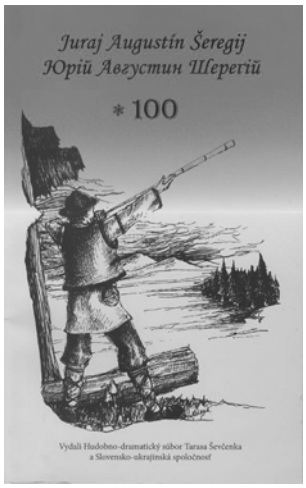

Монографія **«Юрій Августин Шерегій * 100»** - видана в Братиславі 2008. р., з нагоди 100 років від дня його народження . Видавцями є Музично-драматичний ансамбль ім. Т. Шевченка при а. т. КУЛЬТУС Ружінов та Словацько-українське товариство в Братиславі. Складається зі статей Миколи Мушинки, Яна Яборніка, Ольги Грицак та фотографічного додатку, а упорядником є Каміла Фірцакова.

Це двомовне видання (словацькою і українською мовами) є непродажне, формат 15х23 цм, 106 стор., м'яка обкладка, тираж 500 примірників

І знову на рідній землі...

Я маю надію, що у 2010 р. з нагоди 100-річчя від дня народження Євгена Мироновича Шереґія та 20-річчя смерти Юрія-Августина Шереґія - братів, які були фундаментом, на якому будувався театр Нова сцена (Баглай) - відбудуться на Закарпатті та інде святочні вечори пам'яті й шани, і що один з них буде в Закарпатському обласному українському музично-драматичному театрі в Ужгороді, який вже понесе назву імені братів Шереґіїв. Бо це во них співається в згаданій пісні *„Ми удвох":*

І що б не було, ми своє зробили,
несли у нарід слово запальне,
про долю краю ми думками жили...
……
...Одну лиш мрію покохавши,
її несли на сплетених руках.

Уривок із заключного слова Ольги Грицак

Ілюстрований збірник вибраних літературних творів **«Коріння», автора Євгена Кулеби**, обсягає поезію, драм-сценки та документальні репортажі (українською мовою).

Редактором є сам автор, ілюстратором Мірко Чірич, а видавцем ГВУ «Рідне слово». Видання друковане в м. Кула (Сербія) 2007 р. Формат є А4, 80 сторінок, м'яка обкладка, тираж 300 примірників.

Громадянин Сербії Євген Кулеба своєю творчістю показав, як треба любити, шанувати й плекати українське слово, будучи відірваним від материзни. Його високопатріотичні твори - це й докір тим українцям, які на своїх рідних теренах відцуралися материнської мови на догоду „общепонятному русскому".

…….

Вихід „Коріння" українця Євгена Кулеби - неабияка подія в духовному та культурному середовищі його співвітчизників, що волею долі перебувають далеко від прабатьківської землі, але в думках, у мріях - з нею.

Побажаймо ж поетові, публіцистові, драматургові Євгенові Кулебі нових книг рідною українською мовою, мовою Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки. Нехай ці славетні українці кличуть його до подальшої плідної праці на ниві творчості!

Уривки із рецензії Євгена Зозуляка

Збірник **«Оповідання» автора Івана Терлюка** обсягає п'ять оповідань (українською мовою).

Як самовидання автора, збірник друкований в м. Новий Сад (Сербія) в червні 2007 р. Формат є А4, 96 сторінок, м'яка обкладка, тираж 400 примірників.

…….

Завдяки доброму пізнанні цих людей, з яких і сам походить, та безсумнівній спосібності обсервації, автор способом опису подробиць, яскраво освітлив драму, яку, добре заховану, несуть в собі його герої, бо дійстість вперто стирає їхні сподівання. Цим трагічним баченням поселеницької долі звичайного новоприбулого, він відстоює ті загальні ідейні своєрідності, які в суті знаходять грунт у екзистенціальному розумінні людського існування.

Проза Івана Терлюка сприймається як автентичне свідчення, а якому найбільшу силу мають діалоги людей, реалістична картина та нюанси психології у помірковано мотивованих постатях. Ці прикмети її піднімають на рівень мистецького вислову, найввічливіше презентованих у оповіданнях „Свято" та „Слуга".

Уривок із рецензії Луки Хайдуковича

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

За опубліковані статті платиться гонорар | **Objavljeni članci se honoriraju**

IMPRESSUM

Izdavač:
Društvo za ukrajinsku kulturu
Товариство української культури
Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA
Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb
2340009–1110045869

Naša gazeta
izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik
sa stankom u srpnju i kolovozu
Glavni i tehnički urednik:
Aleksa Pavlešin
E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr
duk@zg.t-com.hr

Prijelom i dizajn: A.Pavlešin
Fotolit: CENTARFILM d.o.o.
Tisak: FILEDATA d.o.o.
U Zagrebu, 27.06.2008.
Naklada: 350 primjeraka
Tel. Društva i uredništva:
01 / 4635-884

Publiciranje autorskih članaka ili citiranje drugih izvora ne znači ujedno da redakcija „Naše gazete" i dijeli izložene stavove i mišljenja, niti jamči istinitost tuđih navoda.

Публікування авторських статей або цитування інших джерел не означає, що редакція «Нашої газети» поділяє ті самі твердження й думки, або гарантує точність чужих наведень.

7 ČUDA UKRAJINE

U kolovozu prošle godine proglašeni su pobjednici akcije „Sedam čuda Ukrajine“. Izabrani su: spomenik kulture „Kamjanec'“ (Kamjanec'-Podyljs'kyj, Hmeljnička oblast), Kijevo-Pečerska Lavra (Kijev), park „Sofijivka“ (Umanj, Čerkaska oblast), spomenik kulture „Sofija Kijevska“ (Kijev), Hersones Tavrijski (Sevastopolj), spomenik prirode „Hortycja“ (Zaporožje), te Hotinska tvrđa (Hotin, Černivecka oblast).

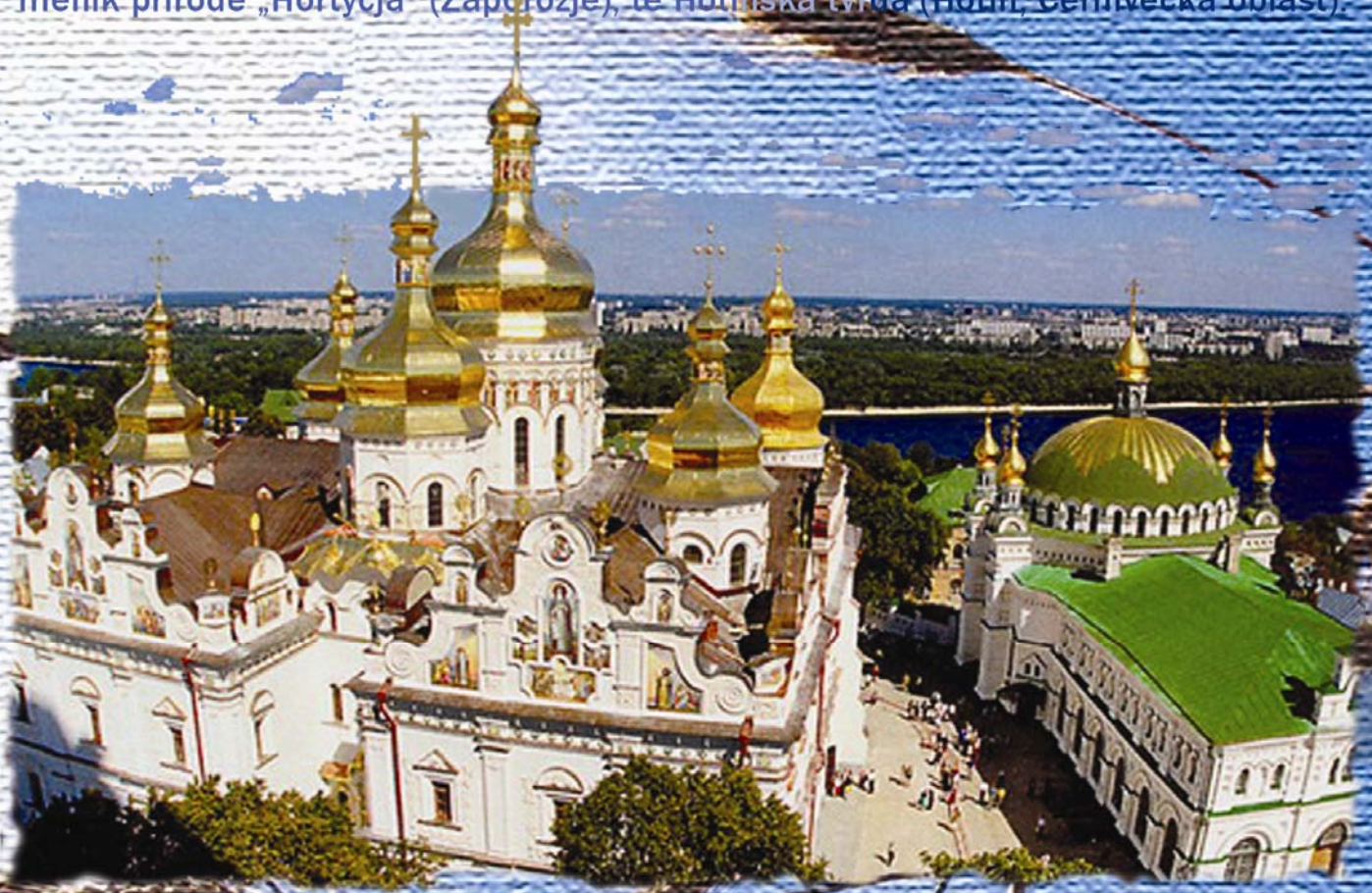

2 — KIJEVO-PEČERSKA LAVRA

Odmah nakon osnutka 1051. god., ovaj pravoslavni samostan postao je središtem širenja i učvršćenja kršćanstva u Kijevskoj Rus'i. U dvanaestom stoljeću samostan je dobio status „lavre“ – velikog glavnog samostana.

Kijevo-Pečerska lavra je bila središte ljetopisanja, te je odigrala važnu ulogu u razvitku davnorus'ke kulture. U lavri su se na crkveno-staroslavenski jezik prevodila i prepisivala djela inozemnih autora, a ovdje su radili i poznati ljetopisci – Nestor, Nikon i Silvestar.

Još od jedanaestog stoljeća tu su građena impozantna zdanja poput Uspenjske i Nadvratne crkve sv. Trojstva, a u periodu 1731.-1744. godine izgrađen je veliki zvonik visine 96,52 m.

U području lavre sahranjeno je mnogo značajnih osoba, a u fundusima njenih muzeja mogu se vidjeti rukopisi davnih knjiga, te kolekcije tkanina i veziva. Poseban interes izaziva zbirka starih gravura i predmeta iz plemenitih kovina, kao i djela suvremenih slikara. *(prijev. iz www.kmv.gov.ua)*

Наша газета

26.09.2008. · HOMEP÷ B R O J (64) 7 · PIK÷ GODINA VII · ISSN 1333-686X

HOLODOMOR - PREŠUĆENI GENOCID

«Україна пам'ятає! Світ визнає!»

«Україна пам'ятає! Світ визнає!».

З цим гаслом з «Меморандуму про співпрацю під час підготовки та проведення заходів у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років», ухваленим Секретаріатом Президента України, Українським інститутом національної пам'яті та Міжнародним координаційним комітетом Світового конгресу українців, проходила і міжнародна акція «Незгасима свічка». Згадана акція, котру символізувала символічна «Незгасима свічка» у вигляді смолоскипу зі свічкою, відбувалась в низці країн, де живе українська діаспора, а складалась з панахид та урочистих академій з доповідями про голодомор.

о. І.Барщевський, Кир Славомир, Кир Петро, о. М.Стахник і Я.Симонов

Панахида в гкт. церкві св. Кирила і Мефодія в Загребі

У квітні ц.р. «Незгасима свічка» вирушила з Австралії і, побувавши в більш як 20 країнах Північної і Південної Америки та Західної і Центральної Європи, прибула 13 вересня в Хорватію. Після Хорватії, пройшовши ще сім країн, факел в листопаді прибуде в Київ.

Символічний вогонь пам'яті прибув в Хорватію через Вуковар, де Посол України в Республіці Сербія Анатолій Олійник та керівник української громади Мирослав Калинюк урочисто передали свічку-факел Послові України в Республіці Хорватія Маркіяну Лубківському, Голові Координації української громади Хорватії Віктору Филимі та Голові Союзу українців і русинів РХ Славку Бурді. У церемонії разом з громадою участь взяли також відомі громадські діячі, працівники диппредставництв, представники ЗМІ та ін. У рамках акції в греко-католицькій церкві відправлена поминальна панахида за жертвами Голодомору 1932-1933 років в Україні, а потім проведено урочисту академію, присвячену темі Голодомору, в якій до присутніх, після послів М. Лубківського й А. Олійника, звернулися і керівники української громади, а з рефератом про Голодомор 1932-33 років в Україні виступили колишній хорватський посол в Україні Джуро Відмарович та колишній депутат хорватського парламенту Борис Гралюк.

Наступного дня, у неділю 14 вересня, смолоскип прибув у Славонський Брод, де в організаційних справах допомогло місцеве КПТ «Україна» у співпраці зі своїм парохом о. Іваном Барщевським – славонським деканом. Акція «Незгасима свічка» дуже вдало співпала з великим парафіяльним святом – 100 річницею цієї греко-католицької парафії, бо якраз з тої нагоди в парафію прибули владика крижевецький Кир Славомир Мікловш і Кир Петро Стасюк, владика Єпархії Австралії, Нової Зеландії та Океанії. У переповненій церкві урочисту недільну літургію відправили владики, парох та шість священиків. (Панахиду не правлене). Під час літургії свічку-факел тримав аташе з українського Посольства Ярослав Сімонов, котрий наприкінці звернувся до присутніх. Владика Кир Петро виголосив проповідь, в якій зворушливо прозвучала і тема Великого голодомору.

У понеділок «Незгасима свічка» прибула в греко-католицьку церкву в Липовлянах, де літургію з панахидою відслужив о. Ярослав Лещешин. У церкві були присутні не лише гості з Посольства, українці та їх представники, а й хорвати та чехи. Також на літургію прийшов голова адміністрації міста п. Степан Марканович. У парафіяльному залі була підготована фотовиставка на тему Голодомору, котру присутні розглянули після літургії, а Посол М. Лубківський звернувся до гостей з принагідною промовою. Вже вечоріло, коли місцеві українці й гості запалили біля церкви поминальні свічки за постраждалих від Голодомору 1932-33 рр. в Україні.

Останньою зупинкою «Незгасимої свічки» в Хорватії був Загреб, куди свічка-факел прибула у вівторок 16 вересня. Парафіяни, українці й русини, представники громади та Посольства, сестри-служебниці й василіанки зібралися під вечір в греко-католицькій церкві, щоб перед символічною «Незгасимою свічкою» згадати трагічний Голодомор. Парох і ректор Семінарії о. Никола Кекич, хоч і є хорватом за національністю, доклав зусиль і добре підготувався: літургію з панахидою відправив українською мовою. По завершенні літургії присутніх привітав пан Посол, а тоді всі разом пройшли скорботною ходою до каплиці «Матері Божої кам'яних воріт» - захисниці міста, - що знаходиться неподалік в старовинних кам'яних воротах Загреба, де запалили поминальні свічки. Дорога до Спілки ремісників, де мало відбутися представлення брошури «Голодомор 1932/1933», вела якраз повз будинки Хорватського парламенту, Кабінету Міністрів та Ради в справах нацменшин.

З нагоди представлення брошури «Голодомор 1932/1933», виданої Хорватсько-українським товариством дружби, присутніх привітали голова згаданого т-ва др. Франьо Грегурич, колишній, третій по порядку, Прем'єр-міністр незалежної Хорватії, голова Союзу русинів й українців РХ Славко Бурда та Посол України в Хорватії Маркіян Лубківський. Серед аудиторії були представники Міністерства закордонних справ Хорватії, представники урядових і громадських організацій, Товариства дружби «Хорватія-Україна», представники української громади в РХ тощо. Після привітань виступив п. Джуро Відмарович як історик і письменник. П. Відмарович виголосив дуже вдало складений реферат на тему голодомору. По закінченні реферату, жертв Голодомору вшанували хвилиною мовчання. У кінці слово для привітання було надано і голові Координації представників української нацменшини Віктору Филимі, виступом якого закінчилась урочистість. Наступних днів символічну свічку-смолоскип передали до Угорщини.

По закінченні хорватського етапу міжнародної акції "Незгасима свічка" варто звернути увагу на низку важливих моментів заходу. Все-таки, один з цих моментів вирізняється своєю природою, бо має науково-аналітичне значення. Йдеться про уже згаданий реферат. Пан Відмарович, відомий як надто талановитий оратор, і цього разу викликав зворушливі емоції. Щодо його реферату слід зазначити: в матеріалах про Голодомор важко знайти водночас так стисло і вдало підібрані факти й аргументи, які підтверджують, що Голодомор є актом геноциду над українським народом, а також і так щиро висловлені співчуття. Тому, користуючись нагодою, скорочено подаємо тези, які доводять, що то був геноцид: Голодомор був викликаний у найурожайніших краях України;

Голодомор був прописаний двома законними актами 1932 р. (Закон про захист державного соціалістичного майна; Декрет щодо блокади українських сіл); продаж зерна за кордон показує, що голоду не мало бути, тобто він був штучним; голод був викликаний і в російських регіонах, де жили українці; проте голоду не було в інших республіках Радянського Союзу, де урожай був значно меншим; люди мусили залишитися в своїх краях, охоплених голодом; селянам не надавалася допомога; було заборонено просити допомоги за кордоном…

Джуро Відмарович і др. Франьо Ґреґурич

Ось і переклад уривку кінця згаданого реферату:

«…. Президент України Віктор Ющенко з правом використовує поняття ***байдужість****, коли каже, що світ мусить знати правду про всі злочини проти людства, бо лиш в такий спосіб ми будемо впевнені, що* ***байдужість*** *не даватиме сміливості злочинцям.*

Я як хорватський письменник не можу бути байдужим, бо під час Голодомору вбито 500 українських письменників, тобто моїх колег. Як колишній політик не хочу бути байдужим, бо усвідомлюю, що такий злочин не можна забути і замовчувати, якщо ми хочемо спокійного, вільного і чесного політичного життя на всій планеті. У цьому смислі я підтримую ініціативу українського Парламенту, Влади й народу. Як історика мене жахає мовчання історичної науки вподовж минулих років так само, як і знищення основних історичних джерел. Це також великий злочин. Як хорват я глибоко співчуваю українцям і всім народами, яких спіткала подібна доля. З Вітчизняної війни пам'ятаю ставлення міжнародної спільноти, яке можна назвати ***байдужістю.»***

Після цього етапу акції «Незгасима свічка», беручи до уваги всі заходи й промови, хотіло б сподіватися, що в наслідок, і тут буде чин у заголовку згаданого визнання, але треба мати на увазі і те, що в таких справах автоматизм не узвичаєний.

Текст і фотографії Алекса Павлешин

СВЯТКУВАННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

В Києві:

З нагоди 17-тої річниці Незалежності, на центральній вулиці Києва, 24.08. цього року, відбувся військовий парад. З таким розмахом його не проводили з 2001 року, коли Україна святкувала десяту річницю Незалежності. Хрещатиком пройшли БТР-и, танки, ракетні установки та інша техніка. Киянам та гостям столиці представили і українські літаки. У небі над Києвом пролетіли винищувачі, бомбардувальники та транспортна авіація. Центральними вулицями столиці пройшли курсанти.

Президент Віктор Ющенко спостерігає за військовим парадом на Хрищатику

Загалом задіяли близько трьох тисяч військовослужбовців, більше 140 одиниць техніки, 22 військових літаки та 8 гелікоптерів. Жодних інцидентів під час демонстрації авіатехніки не зафіксували. Пілоти не виконували ніяких маневрів. Участь у параді також взяли 18 оркестрових колективів Збройних сил України. Приймав парад міністр оборони України Юрій Єхануров. За проведенням урочистого військового параду спостерігали Президент, чиновники, дипломатичний корпус, численні іноземні делегації, а також багато киян і гостей столиці. Віктор Ющенко привітав українців з Днем Незалежності, а в своїй промові, Президент між іншим сказав:

«----- Рівно 360 років тому, після переможних битв під Жовтими Водами і Корсунем, Гетьман Богдан Хмельницький звернувся до всього українського світу з такими словами: «Не бійтеся... Станьте за благочестя святе, за цілість вітчизни і бороніть давні права та вольності...» ; «Станьте за свою шляхетну правду» - нехай Богданове слово благословить наші знамена і кожне українське серце. ------- Україна продовжує логіку геополітичних процесів Об'єднаної Європи. Демократія та європейська приналежність є природою нашого народу. ------ Ми - Український народ - господар на рідній землі. Ніхто і ніколи не вирішуватиме за нас, якою мовою спілкуватися і в якій церкві молитися. Ніхто і ніколи не вказуватиме нам, яку обирати дорогу. Ніхто і ніколи не відмірятиме наші кордони, острови і півострови.

Ми - відкрита і вільна країна. З доброю волею ставимося до кожного нашого сусіда і нашого партнера. Наша зовнішня позиція - чітка: добросусідство, вигідна співпраця і суворе додержання норм міжнародного права. ------ Я вимагаю проголосити мораторій на політичне протистояння у питаннях, що безпосередньо стосуються добробуту людей. ------- Я закликаю націю і українських політиків об'єднатися навколо інтересів нашої держави. ------ Я прошу Вашої волі і віри у себе.

Ми однозначно очистимо свій простір і

Й.В. Маркіян Лубківський і Александар Толнауер на урочистому прийомі

відкриємо нову перспективу України. -----»

Урочистості почалися з молитви за Україну у Софійському соборі. Там зібралися представники усіх релігійних конфесій разом із Президентом, прем'єром, спікером, урядовцями та депутатами. Увечері на Майдані Незалежності відбувся концерт для молоді, що завершився феєрверком.

В Загребі:

3 вересня 2008 р. у Загребі відбувся урочистий прийом з нагоди 17-ї річниці Незалежності України.

Гостями Посольства в цей день були Голова Хорватського Сабору (парламенту) Лука Бебич, Державний секретар Міністерства закордонних справ та з питань євроінтеграції Желько Купрешак, представники уряду Хорватії, Адміністрації Президента, інших міністерств та відомств РХ, керівники жупаній (областей), лідери політичних та громадських організацій, представники дипломатичного корпусу та провідних засобів масової інформації, а також лідери всіх громадських та культурно-освітніх об'єднань українсько-русинської діаспори Хорватії.

У рамках заходу до присутніх з вітальним словом звернувся Посол України Маркіян Лубківський, який коротко окреслив основні засади сучасного розвитку Української держави, наголосивши на визначеності й незмінності зовнішньополітичного курсу спрямованого на інтеграцію до європейських та євроатлантичних інститутів і організацій.

З матеріалів на www.president.gov.ua; www.mfa.gov.ua/croatia і www.ukrop.com

HOLODOMOR - PREŠUĆENI GENOCID

"Pritiskala nas je sablasna tišina. Uskoro smo izašli na otvoreni prostor koji je nekada bio tržnica. Iznenada, Jurij me zgrabi za ruku do bola - na zemlji su ležali mrtvi ljudi, žene i djeca, tanko prekriveni prljavom slamom. Izbrojao sam sedamnaest tijela. Dok smo gledali, dovezla su se dva čovjeka i nabacala leševe na kola kao klade.. "

Kada je knjiga Viktora Kravčenka "I chose freedom", iz koje je navedeni ulomak, objavljena 1946. u New Yorku, njen autor je u liberalnolijevom tisku proglašen agentom CIA-e i lažljivcem. No u jesen 1932, Viktor Kravčenko bio je mladi i perspektivni komsomolac na zadatku da u selima oko Dnjepropetrovska utjeruje dug u žitu, zadan "planom otkupa" Prvog petogodišnjeg plana SSSR-a. Te 1932/1933, bolest i smrt masovno su kosile seljake ostavljene na milost i nemilost gladi izazvane nemilosrdnom rekvizicijom. O tome su vijesti bile zabranjene, sovjetske novine i časopisi bili su puni uspjeha u ostvarenju Petogodišnjeg plana. Zastrašujući opseg tragedije ipak se neumitno pokazao u popisu stanovništva SSSR-a provedenom 1937 - pobrojeno je samo 7 mil. više stanovnika nego u prethodnom popisu iz 1926. Manjak od skoro 30 mil. stanovnika u odnosu na očekivani porast bio je veliko poniženje za prvu zemlju socijalizma i njene upravljače. Staljin je problem riješio na tipično revolucionarni način - rezultati popisa su zaplijenjeni i uništeni, a oni koji su ih imali u glavama ostali su bez njih.

Glad 1932/33 u glavnim žitorodnim područjima tadašnjeg SSSRa - u prvom redu Ukrajini - samo je kulminacija i završni čin velikog sovjetskog seljačkog rata - dugotrajnog sukoba revolucionarne vlasti i seljaštva koji je počeo odmah po boljševičkom osvajanju vlasti u listopadu 1917. Nakon iznuđenog primirja (NEP 1922-1928), Staljin se odlučio na konačni obračun sa seljacima - Ukrajina je glavni cilj napada. Velika i samodovoljna, bila je loš primjer ostalima neruskim republikama i trn u peti vladajuće partije. U prosincu 1929. "kulaci" - bolje stojeći seljaci i njihove obitelji – stavljeni su izvan zakona i društva, na milost i nemilost maltretiranju, deportaciji i ubijanju. Procesom "razkulačenja" je nakon godinu-dvije uništen najproduktivniji dio ukrajinskog seljaštva. Gubitci u poljoprivrednoj proizvodnji trebali su biti nadomješteni forsiranom kolektivizacijom kojom su se seljaci "dragovoljno" udruživali u kolhoze, unoseći u njih svoju zemlju, strojeve, i stoku kao zajedničko dobro. U Ukrajini kolektivizacija je imala i specijalni zadatak - uništiti

Slika gladi

temelj ukrajinskog nacionalizma ukorijenjen u individualnom seljačkom gospodarstvu.

Stjecajem vremenskih prilika, žetva 1930. bila je nadprosječno uspješna i početkom 1931. pokrenut je novi ambiciozni program industrijalizacije financiran golemim zajmom garantiranim od njemačke vlade. Otplata kredita se trebala alimentirati devizama dobivenim prodajom žita, zlata i kulturno-umjetničkih dragocjenosti. U žitorodnim krajevima, kao Ukrajini i sjevernom Kavkazu, država je u tu svrhu 1931/32 rekvirirala oko polovicu prinosa žita. Seljaci su odgovorili pasivnim otporom neviđenih razmjera, koji je Staljin bez oklijevanja proglasio "ratom protiv režima". Odlučio je jednom zauvijek slomiti slobodno seljaštvo - iako je žetva podbacila, rekvizicije su se u 1932. godini nemilosrdno utjerivale prema planu. Uzalud su seljaci skrivali sve što su mogli - jurišnici partije su temeljito pretraživali i otimali sve što bi nalazili. Kao kazna, seljacima nije ostavljano ništa za vlastitu prehranu ili kao sjeme za slijedeću sjetvu. Buntovne pokrajine prepuštene su gladi koja je između studenog 1932. i lipnja 1933. pokosila skoro sedam milijuna ljudi. U ljeto 1933. pobjeda staljinista nad seljaštvom bila je potpuna - uspostavljen je sistem u kojem su seljaci bili drugorazredni građani, podložna skupina (iako ih je još uvijek bilo 70% radnog stanovništva) čijom sudbinom je gospodarila država.

Kolika je bila cijena ovih "pobjeda" u ljudskim životima? Karakteristično, Trocki u svojoj knjizi "Izdana revolucija" precizno navodi porazne rezultate kolektivizacije kroz smanjenje proizvodnje i uništenje stočnog fonda. Za ljudske gubitke samo kratko konstatira: "Gubitak ljudi - prouzročen glađu, hladnoćom, posljedicama epidemija i represalija - nije se nažalost bilježio onako točno kao gubici u stoci, ali se i on penje na milijune". Već 1933. pisalo se o milijunima žrtava - Dr. O. Schiller, stručnjak za ekonomska pitanja pri njemačkom veleposlanstvu u Moskvi, nakon posjeta Ukrajini procijenio je broj umrlih tijekom zime i proljeća 1933 na oko 5,5 milijuna. U klasičnom djelu Roberta Conquesta o velikoj gladi "Harvest of Sorrow" (1986), navedeno je pet milijuna žrtava u Ukrajini. Novije procjene direktnih gubitaka života kreću se od ukupno 3,3 mil. (S. Kulčicki, 2002) do 2,2 mil samo u 1933. godini (J. Vallin, 2002). U prigodnim člancima i političkim govorima često se navodi 7,5 milijuna kao ukupni demografski gubitak Ukrajine prouzročen velikom gladi. Koji god broj bio bliže istini, radi se o besprimjernoj tragediji jednoga naroda u mirnodopsko doba. Postavlja se pitanje kako to da ona nije jače urezana u kolektivno pamćenje čovječanstva i priznato kao tragedija koja zaslužuje trajno podsjećanje i pijetet prema žrtvama bezobzirnih postupaka vlastodržaca prema vlastitom narodu.

Sovjeti su u početku potpuno negirali postojanje gladi a pogotovo masovno umiranje od gladi, a potom jedva priznali umiranje od bolesti koje su bile posljedica trajne neishranjenosti. Vlast je zabranjivala putovanja stanovništva i stranih novinara u krajeve zahvaćene glađu, a za odabrane i sovjetima sklone ugledne strance organizirala je ture kroz "Potemkinova sela" socijalističke izgradnja. Ipak, pouzdane informacije o tome što se događa u Ukrajini zapadne vlade (Njemačka, Italija, vel. Britanija) dobivale su putem redovitih izvješća svojih diplomatskih predstavnika.

→

Drugi izvor informacija bili su dopisnici u Moskvi, iako je velika većina izbjegavala u svojim člancima spominjati glad i smrt koje su harale 1932/33 u žitorodnim krajevima SSSRa.. Notorni primjer je Walter Durante, dugogodišnji dopisnik New York Timesa iz Moskve, koji je u svojim člancima energično poricao postojanje gladi, i ustrajno veličao "uspjehe" sovjetske vlasti. Dometi njegovog zlokobnog utjecaja ne mogu se precijeniti - kao glasnogovornik slijepih i zaslijepljenih zajedno s nizom drugih lažnih svjedoka (G.B. Shaw, E. Herriot, ...) bitno je pridonio da falsifikati postanu trajnom "znanstvenom" istinom. Na prste jedne ruke mogu se pobrojati dopisnici koji su sačuvali moralni integritet i oduprli se pritisku sovjetske cenzure i njihovih simpatizera na Zapadu - William Henry Chamberlin, dopisnik *Christian Science Monitora* (Boston) iz Moskve, Gareth Jones i Malcolm Muggeridge u svojim članicima za *Manchester Guardian*. Na zapadu su već od 1933. objavljivane brošure i knjige o gladi u SSSRu: među prvima *La famine en Ukraine (ses horreurs, ses causes et ses effets)* u izdanju Fédération européenne des Ukrainiens à l'etranger (Bruxelles, 1933). Bečki nadbiskup kardinal Innitzer je u kolovozu 1933 uputio poziv civiliziranom svijetu i osnovao interkonfesionalni odbor za pomoć Ukrajini. Istina o gladi u Ukrajini ipak je bila dostupna i poznata - zapadne vlade su odlučile da je ne vide i ne čuju. Bilo je prečih i važnijih interesa - industrijalizacija u SSSRu pružala je mogućnosti velike trgovine i zarade Njemačkoj, Francuska je nakon Hitlerovog dolaska na vlast tražila saveznika na istoku, SAD su bile u procesu uspostavljanja diplomatskih odnosa sa SSSRom. Javnost – zavarana lažnim izvješćima i sovjetskim podmetanjima - nije bila ni svjesna što se događa u SSSRu.

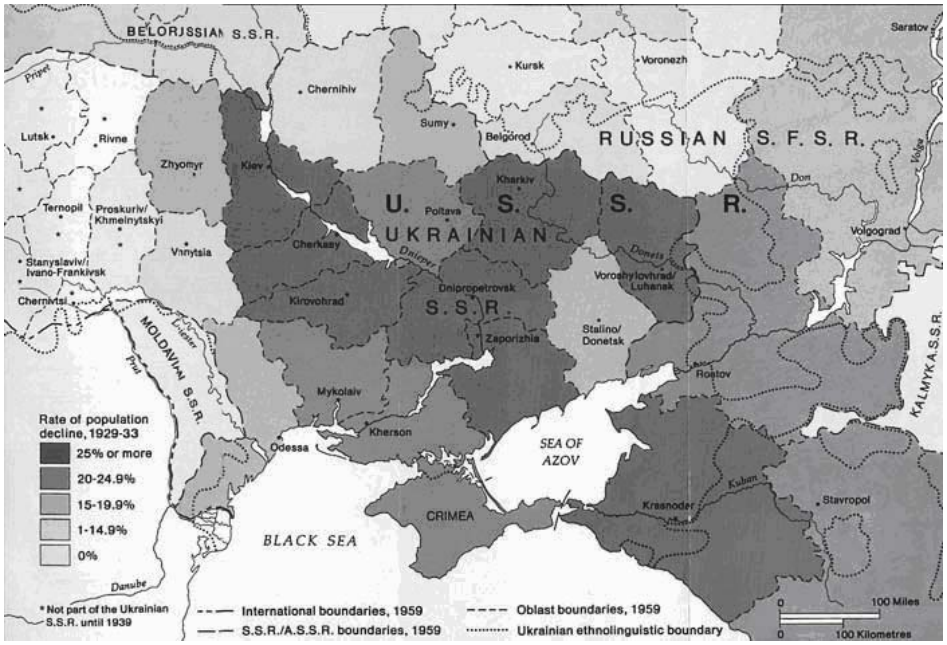

Relativno smanjenje stanovništva Ukrajine 1929-1933 ("The Foreign Office and the famine : British documents on Ukraine and the Great Famine of 1932-1933", edited by Marco Carynnyk, Lubomyr Y. Luciuk and Bohdan S. Kordan; Kingston, Ont. ; Vestal, N.Y. : Limestone Press, 1988)
(http://en.wikipedia.org/wiki/Holodomor)

Pravi čuvari uspomene na nezamislivu pošast u 20. stoljeću bili su ukrajinski seljaci i ukrajinska dijaspora. Iseljeništvo je uporno podsjećalo na milijune glađu umorenih sunarodnjaka kroz memoarsku literaturu i publicističko-znanstvenu aktivnost, te naročito javnim obilježavanjem tužnih godišnjica kulminacije gladi. Prava poplava publikacija i događaja obilježila je 50. godišnjicu ukrajinske tragedije, a središnji događaj bila je izložba "Glad u sovjetskoj Ukrajini 1932-1933" na Harvardskom sveučilištu. Istim povodom objavljena je knjiga Roberta Conquesta "Harvest of Sorrow" u kojoj je prvi puta, na temelju tada dostupnih dokumenata i materijala, osvijetljen niz događaja koji su prethodili gladi, procijenjen broj žrtava, i ocijenjena uloga zapadnog svijeta u njenom prešućivanju. Nakon osamostaljena Ukrajine, umjetno izazvana glad iz 1932/33 u središtu je probuđenog nacionalnog zanimanja. Ukrajinska vlada je 26.11.2006. usvojila zakon kojim je "Umjetna glad uzrokovana sovjetskom vladom proglašena aktom genocida prema Ukrajincima - *holodomor*". Pet milijun seljaka u Ukrajini umrlo je od gladi raspršeno na širokom prostoru (vidi kartu) u razdoblju od nekoliko godina (sa kulminacijom studeni 1932 - lipanj 1933). Javnost na Zapadu je o holodomoru znala vrlo malo, a sumnja posijana još za vrijeme sovjetske vlasti ponegdje još čine upitnim ovu kvalifikaciju. Nesumnjivo je da je Staljin svjesno izazvao glad s političkom namjerom fizičkog uništenja nepokornih ukrajinskih seljaka i inteligencije. Na Ukrajinskoj državi i Ukrajincima je da tu činjenicu istražuju, potvrđuju i ponavljaju dok ova prešućena tragedija ne postane dio kolektivne svijesti cijelog čovječanstva.

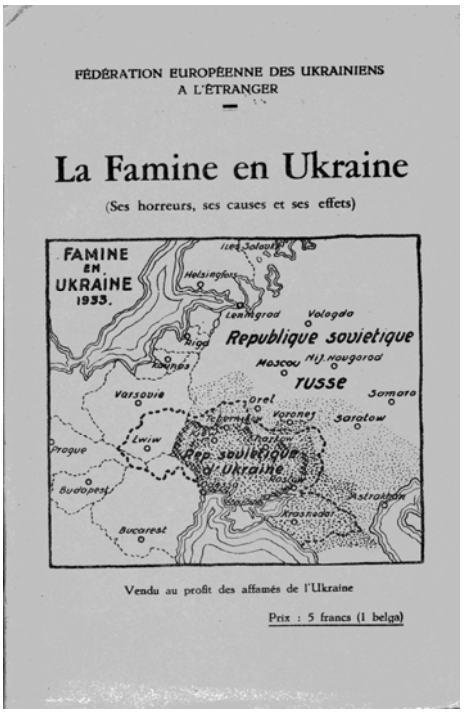

Naslovnica brošure o gladi u Ukrajini objavljene rujna 1933. u Bruxellesu.

Nikola Radić

(Autor je znanstveni savjetnik u institutu „Ruđer Bošković“ u Zagrebu. – op.ur.)

1020-та РІЧНИЦЯ ХРЕЩЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Протягом липня-серпня цього року в Україні відбулися урочисті заходи з нагоди 1020-ліття Хрещення Київської Русі. Упевнений, що святкування цього ювілею сприятиме подоланню розколу та буде кроком до єднання всіх православних церков. На підтримку ініціативи громадськості та з метою урочистого святкування згаданого ювілею, Президент Віктор Ющенко підписав Указ "Про святкування в Україні 1020-ліття Хрещення Київської Русі", згідно з яким створений Організаційний комітет з підготовки і святкування. До складу комітету включені представники церков трьох православних юрисдикцій, а також Української греко-католицької церкви. З цією метою Президент мав зустрічі з Предстоятелем Української автокефальної православної церкви Блаженнійшим Мефодієм, Предстоятелем Української православної церкви (Київського патріархату) Патріархом Філаретом, а з Предстоятелем Української православної церкви (Московського патріархату) Володимиром (Сабоданом) Президент України провів телефонну розмову.

Президент України **Віктор Ющенко** підписав указ, згідно з яким День Хрещення Київської Русі святкуватиметься щороку 28 липня, в день пам'яті святого рівноапостольного князя Володимира - хрестителя Русі. Цього року на державному рівні свято відзначалося з 25 по 27 липня. У Києві урочистості відбулися у Софійському соборі, на Софійському майдані, (де Президент звернувся до українського народу, наголосивши, між іншим, що українці бажають свою державу і свою церкву), у Національному заповіднику «Софія Київська», в Палаці мистецтв «Український дім» тощо. Урочисто було і у Львові, Донецькій області, Херсоні. Відсутність Юлії Тимошенко на святкуванні 1020-річчя хрещення Київської Русі викликало підозри.

Відбувся також історичний візит Вселенського Патріарха Варфоломея в Україну. Вважаючи, що це початок і важливий поштовх для єднання українських церков, Ющенко подякував Варфоломею від імені українського народу і української держави за те, що в «ці великі й світлі дні він був з Україною».

У суботу 26 липня до православного духівництва з 15 країн приєднався Патріарх Московський і всієї Русі Алексій Другий. Приїзд предстоятеля Російської церкви залишався в тіні державних урочистостей, хоч деякі події проходили за участю обох Патріархів.

Церковні заходи відбувалися і скоріше державних. На святкову літургію в столиці, на Михайлівській площі, 19 липня зібралося духовенство Київського патріархату та віряни. Службу відслужив Патріарх Філарет. У відправі, за повідомленнями, взяли участь 30 архієпископів та понад сто священиків Київського патріархату.

Провідник УПЦ КП Філарет навів приклад київських князів і закликав українців дивитися на Захід: «Дорога у нас одна – до Бога, до церкви, в Європу.» Після цього, віряни вирушили ходою до пам'ятника Володимиру Великому, де відслужили молебень.

За словами речника УПЦ КП єпископа Євстратія, Київський патріархат не вважає 1020-річчя Хрещення Київської Русі ювілеєм, але святкує цю дату, щоб виправити несправедливість, коли 20 років тому основні заходи 1000-літнього ювілею відбувалися в Москві.

З нагоди святкування цього ювілею були зроблені по-різному нюансовані заяви. Попри вже подані, ось ще дві, котрі також ілюструють ситуацію в Україні:

- Предстоятель УГКЦ Патріарх Любомир (Гузар): *«Ми, усвідомлюючи зміст і властиве значення акту більше ніж тисячолітньої давнини, повинні відзначати його щороку, і то не тільки зовнішньою помпезністю, а й нашим щоденним життям. Не можна допустити, щоб воно було забруднене політичними міркуваннями чи розрахунками…»*

«Часто, представляючи історичний розвиток нашого народу, твердять, немовби християнство стало причиною утворення Київської держави. Радше навпаки, вже існуюча Київська держава стала великою і сильною, бо прийняла християнство...»

- Доктор філософських наук Анатолій Колодний (заступник директора Інституту філософії НАН України ім. Сковороди), в травні ц.р. заявив: «*Дата 1020 річниця Хрещення Київської Русі є повністю нав'язана нам Президентом України, а не українськими церквами. Ця дата є вигідна Москві, цим вони засвідчують і крадуть собі нашу історію».* На його думку, доречніше було б святкувати і активізувати дату 500-річчя постання Московської православної церкви. *„Ця дата засвідчує, що Москва є лише церковною дочкою, а матір'ю є Київ"*, – наголосив він. *Підготував А.П.*

(за даними сайтів: www.president.gov.ua; www.ugcc.org.ua; www.risu.org.ua; www.uaorthodox.info; www.bbc.co.uk; www.glavred.info; www.kreschatic.kiev.ua; newsru.ua)

НАРОДЖЕННЯ ХРИСТИЯНСТВА НА РУСІ-УКРАЇНІ

Нещодавно в Україні пройшли святкування Хрещення Русі. Святкування пройшли насамперед у славному місті Києві, де зародилось християнство, розширилось і живе по сьогоднішній день. Живе у державі у Церкві і у серцях багатьох, які є нащадками Св. княгині Ольги і Св. князя Володимира Великого. Якраз вони і принесли віру у Христа Спасителя на Київську Русь. А сталось це так:

Християнізація Русі-України завдяки географічному положенню країни (суміжність з Чорним морем і невелика віддаль від Близького Сходу), почалася з раннього проникнення християнства вже за перших віків по Христі на територію нинішньої України. Свідчення істориків говорять про появу християнства на території, яку обіймає сучасна Україна, у пізньоантичних містах Північного Причорномор'я, які були населені грецькими колоністами та в перші століття нової ери стали зосередженням найбільших вогнищ християнства. З цього регіону на початку нашої ери починає поширювати християнство на теренах Східної Європи апостол Андрій Первозванний. Особливого значення для слов'янського світу має апокрифічний переказ, записаний у "Повісті временних літ", про те, що перший благовіст Христової віри приніс на землі України апостол Андрій під час однієї з своїх місійних подорожей в середині першого століття. Він благословив гори, де тепер стоїть Київ, поставив хрест на місці нинішнього Андріївського собору, і віщував місту, яке мало тут постати, торжество нової віри і світле християнське майбутнє.

Другим легендарно-відомим місіонером на українських землях був учень апостола Петра римський папа Климент I (88-97 рр.). Як опозиціонера до офіційної римської релігії, його було заслано наприкінці I століття н.е. до каменоломень Херсонесу Таврійського, де він зазнав мученицької смерті за пропаганду християнського віровчення.

Конкретніші дані про наявність християнства на українських землях походять з часів перебування на тих територіях готів, які прийшли у III віці з півночі. Готи нищили християнські колонії, вони доходили до Малої Азії і брали невільників аж з Каппадокії, які знайомили готів з християнством. Єпископ готів Ульфіляс переклав Св. Письмо на готську мову. На Соборі в Нікеї 325р. брав участь єпископ готів Теофіль. Одним з наступників Теофіля був єпископ Унило, що його висвятив Св. Іван Золотоустий. Осідком Унила була Дора в Криму. Наїзд гунів (375 р.) загальмував поширення християнства на українських землях на довший час, хоч у південному Криму залишилися готи, бо не всі під тиском гунів подалися на Захід.

Пізніше християнство почало ширитись за перших руських князів. Є відомості, що близько 860 р. два українські князі прийняли християнство, бо патріарх Фотій в одному посланні пише, що він вислав на Русь єпископа десь 864 р. Наприкінці IX ст. в "руській землі" організовується церковна структура, на чолі якої став болгарин Михаїл. Він схилив київського князя Аскольда до прийняття християнства. За переказами, на могилі Аскольда мала бути збудована церква Св. Миколи, що свідчило б те, що він був християнином. Однак обмеженість в перейманні візантійського християнства Аскольдом, його нехтування специфікою слов'янського світобачення

Продовження на стор. 13

IX СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ

Вступна довідка

На IX Світовому Конгресі Українців у Києві від імені Союзу русинів і українців РХ взяли участь Славко Бурда, а від імені Української громади Хорватії – Віктор Филима та Борис Гралюк.

Довідка про IX Світовий Конгрес Українців
(взято з www.ukrainianworldcongress.org)

20-22 серпня 2008 року в Українському Домі в Києві відбувся. У цьогорічному зібранні світового українства взяло участь 209 делегатів із 23 країн світу, які представили інтереси 20-мільйонного українства, що проживає за межами України.

Окрім делегатів, на конгресі були присутні почесні гості з України - Президент України Віктор Ющенко, Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко, святійший Патріарх УПЦ КП Філарет, віце-прем'єр-міністр Іван Васюник, міністр закордонних справ Володимир Огризко, міністр культури і туризму Василь Вовкун, міністр у справах сім'ї, молоді і спорту Юрій Павленко, заступник міністра закордонних справ з питань закордонного українства Василь Боєчко, голова Служби безпеки України Валентин Наливайченко, представники українських церков різних конфесій, державних інституцій і громадських організацій та багато гостей з різних держав світу.

Під час триденної зустрічі представники світового українства прозвітували про виконану протягом 2003-2008 рр. працю, накреслили план роботи на наступний термін та обрали нове керівництво СКУ.

Згідно з програмою, у перший день, 20 серпня, пройшло засідання ради директорів, на якій до складу СКУ було прийнято п'ять нових організацій з Латвії, Узбекистану, Республіки Хорватія, США та Канади, відбулися сесії і комісій СКУ (Світової ради суспільної служби, Світової координаційної виховно-освітньої ради, Комісії людських і громадянських прав, Української світової кооперативної ради, Ради засобів масової інформації та Комісії боротьби проти торгівлі людьми), прес-конференція з членами екзекутивного комітету та Перша пленарна сесія.

Першу пленарну сесію IX Конгресу СКУ привітав канадський танцювальний колектив "Барвінок" вокально-хореографічною композицією "Щоб не зів'яли ніжні квіти, щоб не вмирали наші діти", а затим у виконанні хору Видубицького монастиря прозвучала молитва "Боже великий, єдиний" в пам'ять про жертви українського Голодомору 1932-1933 рр. Урочисте зібрання відкрила голова організаційного комітету Марія Шкамбара, яка запросила до молитви святійшого Патріарха УПЦ КП Філарета та представників українських церков різних конфесій. Затим виступили Президент СКУ Аскольд Лозинський, Президент України Віктор Ющенко, Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко, директор Українського інституту національної пам'яті Ігор Юхновський, голова Української всесвітньої координаційної ради Дмитро Павличко, голова Світової федерації українських жіночих організацій Марія Шкамбара та було зачитано письмові вітання Голови Верховної Ради Арсенія Яценюка, міністра внутрішніх справ Юрія Луценка, міністра освіти і науки Івана Вакарчука та голови Народного руху України Бориса Тарасюка. На завершення сесії відбулося нагородження найвищою нагородою СКУ, медаллю

святого Володимира Великого, таких провідних діячів української діаспори, як Аскольд Лозинський (СИТА), Іван Буртик (США), Марія Шкамбара (Канада), Божена Іванусів (Канада), Осип Гавалешка (Канада), Надія Луців (Канада), Олег Романишин (Канада), Ярослав Соколик (Канада), Орися Сушко (Канада), Іван Яремко (Канада), Віктор Чернишук (Литва), Наталія Драгоманова (Угорщина), Ярослава Хортяні (Угорщина), Юрій Кравченко (Угорщина), Володимир Мельник (Іспанія), Михайло Петруняк (Іспанія), Іван Пазун (Португалія), Ірена Петрульонєнє (Литва), Наталія Шертвітєнє (Литва), Роман Варивода (Португалія), Віра Жушман (Російська Федерація), Марія Митрович (Франція). Медаллю святого Володимира Великого було нагороджено і неукраїнців - Луїша Мігеля де Матуш Рубейру (Португалія) за визначну працю у поширенні інформації про український Голодомор 1932-33 рр. у Португалії та Пауля Гаккенеса (Нідерланди) за популяризацію української музики й пісні в світі, а Візантійський хор (Нідерланди), що виконує українські духовні, класичні та народні твори, відзначено почесною грамотою СКУ.

На Другій пленарній сесії СКУ, що відбулась 21 серпня, було заслухано та обговорено звіти екзекутивного комітету та голів рад і комісій СКУ, після чого пройшла ділова дискусія. Одним з важливих моментів другого дня роботи конгресу стала сесія "75-ліття Голодомору 1932-1933 рр. в Україні", на якій було підсумовано співпрацю Міжнародного Координаційного Комітету Голодомору СКУ й України та накреслено плани діяльності на майбутнє. По закінченні сесії відбувся численний жалібний похід, присвячений 75-ій річниці українського Голодомору. Він розпочався від Українського Дому та пройшов по Хрещатику і вул. Михайлівській до пам'ятного знака Голодомору, де святійший Патріарх УПЦ КП Філарет у супроводі владик Української православної церкви КП і Української греко-католицької церкви відправив панахиду в пам'ять про жертви українського народу.

Під час Третьої пленарної сесії, що відбулась 22 серпня, пройшли засідання конгресових комісій та було заслухано інформацію про діяльність організацій - членів СКУ. У другій половині цього ж дня, на Четвертій, заключній пленарній сесії, прозвучали звіти контрольної, верифікаційної, статутної, фінансової та номінаційної комісій та було обрано такий склад керівних органів СКУ:

- президент - Евген Чолій (Канада),
- перший заступник президента - Ярослава Хортяні (Угорщина),
- другий заступник президента - Марія Шкамбара (Канада),
- генеральний секретар - Стефан Романів (Австралія),
- фінансовий референт - Тамара Денисенко (США),
- скарбник - Богдан Пагута (Канада).

На завершення триденного зібрання новообраний президент Евген Чолій, подякувавши за довір'я та обрання Президентом СКУ, підсумував працю IX Конгресу, відзначив багатогранну десятирічну діяльність Аскольда Лозинського та подякував усім членам попереднього екзекутивного комітету. Він наголосив на започаткуванні нового етапу партнерства між українськими громадами світу і Україною й діаспорою та закликав всіх до активної співпраці для загального добра. Увечері 22 серпня 2008 року відбулась прес-конференція з новообраним екзекутивним комітетом.

29 серпня 2008 року

Світовий Конґрес Українців

ЛІТНЯ ШКОЛА «ГАЛИЧИНА» В БУЧАЧІ

Після п'ятилітньої перерви, коли 2003-го р. в Хусті вперше відбулася літня школа для українських дітей з Хорватії, знову відновлено традицію літніх шкіл. Цього року літня школа відбулася в українському м. Бучач, в краю, з котрого походять предки немалої частини української діаспори в Хорватії та Боснії. Організатором заходу була Українська громада Хорватії, а школу фінансувало Міністерство науки, освіти й спорту. Оскільки програму проведення школи не було подано до Міністерства Загребського університету, а доповнення до програми, а також програму перебування в Бучачі, тобто в Україні, підготували викладачі й уже згадані керівники літньої школи. Координатором навчання та відповідальною особою за контакти з українськими інституціями був Ігор Савяк, помічник редактора журналу «Місіонер», а в роботі з групами допомагали чотири помічники: 15-22-літні хлопці зі Львова.

Обов'язкова програма передбачала вивчення української мови й літератури до реальних обставин: викладання велося українською мовою, а для тих учнів, котрі дечого не розуміли подавався переклад чи давалося пояснення хорватською мовою. Але все-таки учнів заохочували якомога більше говорити по-українськи. Обсяг матеріалу був також підібраний з урахуванням можливості запам'ятовування за такий короткий термін. Тому щодня пополудні повторювалося те, що вивчалося в цей день. Отож, пасивних учнів не було. Та й завдяки добре організованій роботі

Учні, викладачі і керівники літньої школи – знімок на сцені після урочистого концерту

до кінця минулого року, кошти на її реалізацію не були заплановані в цьогорічному бюджеті. Незважаючи на це, Міністерство знайшло можливість і виділило суму в розмірі 67 500 кун, якої не вистачило на покриття всіх витрат, а тому КМТ, з чиїх регіонів походили учасники школи, зробили свій внесок, оплативши автобус.

Після попереднього відвідання потенціальних пунктів було вирішено, що літня школа відбудеться в Бучацькому колегіумі (директор - о. Іван Майкович) Василіанського монастиря (ігумен – о. Макарій Солюк), бо там були оптимальні умови для навчання - приміщення та харчування (кухарка й медсестра – Марія Павлишин).

Згадана літня школа під назвою «Галичина» проходила з 2 по 16 серпня ц.р., а її керівниками були Михайло Семенюк, директор і головний організатор, Віктор Филима, керівник фінансовими й оперативними справами та вихователь Іванка Слота. У школі було 42 дітей віком від 13 до 21 року. Вони були поділені в чотири групи за містами походження: Вуковар, Славонський Брод, с. Каніжа й с. Липовляни.

Основну навчальну програму заздалегідь, ще в Хорватії, підготувала Дарія Павлешен, викладач української мови на кафедрі української мови й літератури (викладачі Руслана Борис і Любов Семенків), історії (викладач Богдан Сушириба) та географії (викладач Роман Дем'янчук). За вибором учні займалися співом (учитель Марія Кривко), хореографією (учитель Анна Франків) і вишивкою (учитель Руслана Равлюк). Для спорту також знайшовся час. Усі уроки проводилися в окремих кабінетах. Гарний шкільний інтер'єр і психологічно впливав на учнів, а завдяки динаміці викладів учні постійно мали добру сконцентрованість й охоту до навчання. Методика була повністю пристосована

За добре навчання – сертифікати й грамоти

складання іспитів по закінченні школи труднощів не склало. Незважаючи на хвилювання, учні продемонстрували хороші знання,а в якості підтвердження отримали сертифікати й книжечки з оцінками. Одинадцять найкращих учнів нагороджені дуже гарними грамотами.

День учнів починався обов'язковою фізкультурою, а після обіду, перед початком занять, учні, співаючи гімн, піднімали жовто-блакитний прапор. Після пообідніх занять, вечори проходили організовано: учасники школи спілкувалися й співали, а інколи в гості заходила й міська молодь. З таким настроєм був організований і передостанній вечір, коли смажилися шашлики…

Завдяки тому, що учні мали власний автобус, вони мали можливість відвідати багато цікавих і важливих культурно-історичних пунктів, зокрема: паломницькі центри Почаїв і Зарваницю, замок «Скала подільська», Кришталеву печеру, фортецю «Камінець-Подільський» та Хотин, міста Тернопіль, Борщів, Чортків та Берестечко, а на завершення – і Львів з його шедеврами, пам'ятниками архітектури, соборами, Високим Замком та іншим. *(Про цю частину програми йтиметься в наступному випуску «Нашої газети» - заміт. ред.)*

Останнього дня увечері для всього персоналу школи й запрошених мешканців

Бучачу в Будинку культури учні виступили з принагідною культурно-мистецькою програмою. Це стало великою несподіванкою, бо ніхто не очікував, що учні привезуть зі своїх КМТ народні костюми, а дитячий оркестр із Славонського Броду - свої музичні інструменти. До того ж, так як в залі було і фортепіано, яскраво показали себе піаністи.

Після принагідних вітальних промов виступили учні з підготовленими декламаціями, співом й танцями. Незважаючи на сезон літніх відпусток, програму подивилися близько ста відвідувачів, які виконавців щиро нагороджували гучними оплесками, а найбільше оплесків отримав гопак, який учні вивчили саме під час цієї літньої школи. Місцеві організатори у відповідь подарували учням скромний, проте дуже ефектний подарунок, - феєрверк, а також фуршет, під час якого всі учасники школи приємно та дружньо спілкувалися.

Група учнів на уроці в одному з кабінетів

Вертаючись до Хорватії, мандрівники відвідали Львів, де після прогулянки містом для них було організовано вечерю у василіанському монастирі св. Онуфрія. У монастирі гостей прийняв ігумен о. Корнелій Яремак, якого пригадуємо ще з часів, коли той студіював богослов'я в Загребі. Після цієї приємної зустрічі прийшов час вирушати в дорогу.

Хоч під час цієї школи навчання було інтенсивним, по її закінченні учні оповідали про свою велику вдоволеність організацією та захоплення програмою школи. Уже відразу заявили, що й на наступний рік бажають в Україну – брати участь в такій школі.

Екзамен складався в ході розмови з учителем в присутності керівника

Підсумовуючи, слід зазначити, що серед усіх позитивних навчальних моментів все-таки найціннішим є те, що учні в україномовному оточені за короткий час оволоділи мовою в багато більші мірі, ніж якщо б вивчали її у Хорватії. Також і організатори отримали багатий практичний досвід, а тому можна очікувати, що наступна літня школа буде ще кращою й багатшою пізнавально для добра учнів.

Алекса Павлешин

Фотографії – М.Семенюк і друзі)

(Дані з розмови з Михайлом Семенюком)

З ХОРВАТІЇ НА «ЛЕСИНІ ДЖЕРЕЛА»

І цього року об'єднаний хор КПТ "Іван Франко" з Вуковару та "Україна" із Славонського Броду взяли участь в Міжнародному святі літератури та мистецтва "Лесині джерела" в Новгород-Волинському, котре відбувалося 22-27 серпня.

Незважаючи на те, що через літні відпуск хор був недоукомплектований, і в такому складі (понад 40 осіб) виступив з якістю високого рівня. Тому, крім уваги спостерігачів, котрі нагородили їх бурхливими оплесками, хор привернув ще й увагу ЗМІ, котрі записали вітальну промову диригента Лариси Углешич, а на інтерв'ю запросили, між іншими, і пані Анкіцу Верхас, голову КПТ "Україна". Отож, виступи з концертами пройшли раз в Житомирі і двічі в Новгород-Волинському, де учасникам надали хороші кімнати в шкільному гуртожитку. Від гуртожитку в учасників хору залишилися якнайкращі враження. А особливо запам'яталися страви української національної кухні.

Крім концертних виступів, в програмі цього візиту були і спільні зустрічі та прогулянки. На прийомі в мера міста мерові подарували картину художниці Анкіци Верхас, а ще дві її картини подаровано в інших нагодах. Також були і спільні зустрічі, які, кожна по-своєму, були дуже цікавими. Наш хор запасся для цієї нагоди специфічними хорватськими сувенірами: вучедольськими голубками та прикрашеними пляшечками славонської сливовиці. Несподіванкою стала нагода зустрітися з деякими делегатами IX конгресу СКУ, котрий напередодні відбувався в Києві. Приємно було українською мовою спілкуватись з делегатами з Австралії, Канади... тощо, а також почути їхні враження про Конгрес і виступ наших делегатів.

Щодо розваг, то слід згадати туристичні поїздки до вже згаданих міст, а також екскурсії до етнографічного та природознавчого музеїв та музею Лесі Українки. А за хороші враження від побаченого мандрівники дуже вдячні хорошому гідові.

Завдяки тому, що подорожували власним автобусом, важливим додатком до програми став візит до української столиці – м. Києва. Захоплені красою й багатством поєднання історичного минулого і сучасності, мандрівники шкодували, що не вистачало часу все роздивитися. По дорозі до Хорватії, перебираючи спогади про всі проведені зустрічі і побачені під час подорожі духовні скарби, мандрівники уявили, що дуже вартне і те, що розмовами підчас спілкувань збагатіли свій фонд слів рідної мови.

(Дані із розмови з Анкіцою Верхас)

Скорочена довідка з www.ukt.zhitomir-region.gov.ua:

З 22 по 24 серпня 2008 р. в місті Новоград-Волинський відбулось Міжнародне свято літератури і мистецтва «Лесині джерела». В рамках свята пройшли: літературно-мистецька зустріч за участю театральних діячів та майстрів мистецтв України, Всеукраїнський конкурс виконавців художнього слова ім. Л. Українки, творча акція «Рушник громадської злагоди», концерти дитячих колективів, Всеукраїнський конкурс автентичного солоспіву, народна секція «Пісенні переливи» за участі кращих художніх колективів України та зарубіжжя, «Свято хореографії» за участі кращих танцювальних аматорських колективів України, «Містечко майстрів» за участі кращих майстрів народної творчості, виставка-продаж виробів декоративно-ужиткового та образотворчого мистецтва України та інші заходи.

На свято прибуло 28 народних аматорських колективів: троїсті музики, ансамблі народної пісні, хорові колективи, фольклорні гурти з 5 областей України, а також з народної республіки Білорусь та Хорватії.

Більше 450 учасників аматорських колективів презентували своє мистецтво перед жителями м. Новоград-Волинський, віддаючи шану великій поетесі Лесі Українці. #

GOSTOVANJE ANSAMBLA „VERJOVKA“ U HRVATSKOJ

U sklopu kulturne suradnje između Hrvatske i Ukrajine, nakon prošlogodišnjeg gostovanja Ansambla narodnih plesova i pjesama Lado u Ukrajini, za uzvrat, ove godine je, tijekom kolovoza, u Hrvatskoj gostovao kijevski Nacionalni akademski narodni zbor imena Hrihorija Verjovky. Ovo je drugo gostovanje spomenutog zbora, a prvo je bilo u Zagrebu, u kolovozu 1962. god. Nakon koncerata u Splitu i Zadru, ansambl je u pulskoj Areni imao zajednički koncert s ansamblom Lado, a potom samostalni koncert u Zagrebu.

Zahvaljujući spektakularnim izvedbama oba ansambla tijekom cijelog programa, pulski zajednički koncert je u medijima, kao i u dojmu posjetitelja, s razlogom percipiran kao veliki spektakl

Uvijek atraktivni „Hopak“

Zajednički pulski koncert je bio pod visokim pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića i Predsjednika Ukrajine Viktora Juščenka. Nakon zagrebačkog koncerta, ansambl Verjovka je nastavio turneju u Bosni.

Ovaj renomirani ansambl osnovan je prije 65 godina, a sada ima 158 članova, od kojih su, uz rukovodni i stručni kadar, njih 60 u zboru, 20 u orkestru i 32 u plesnoj skupini. Dijapazon djelovanja seže od etnosa i folklora do klasičnih obrada a-kapella i pjesama suvremenih kompozitora – od vokalno koreografskih scena, kompozicija i narodnih običaja, do folk-opere, u kojoj se narodni motivi uspješno sintetiziraju sa suvremenim kompozitorskim pristupom i aranžiranjem. Sam repertoar u svim formama obuhvaća sve regije Ukrajine, a sastoji se od a-capella pjevanja, djela za zbor i orkestar, orkestralnih izvedaba, koreografskih točaka te vokalno-koreografskih kompozicija i malih vokalno-instrumentalno-plesnih formi. Za bolje upoznavnje s ansamblom preporuča se www.veryovka.kiev.ua, s bogatim fono i video-arhivom.

Koncert u Puli

Najavljivan kao spektakl, zajednički koncert ansambala hrvatskog Lada i ukrajinske Verjovke, održan u prepunoj pulskoj Areni 8. kolovoza o.g., čak je i nadmašio najavljivano. Uz to što je riječ o ansamblima koji predstavljaju sam vrh folklorne umjetnosti, pomno odabrane točke programa kao i njihov redoslijed, uključujući i zajedničke izvedbe, pružili su cijelom koncertu takav ritam koji sve vrijeme plijeni punu gledateljevu pozornost.

„A sada čujte i počujte – linđo“

Ladova prvakijna Janja Ivančan, uz pratnju Verjovke, otpjevala je ukr. pjesmu „Paun hoda“

Robinjica iz tradicijske igre „Moreška“

Za finale programa, pod ravnanjem Korinec' Zenovija , pjevači oba ansambla zajedno su otpjevali živahnu ukrajinsku pjesmu „Rasprežite momci konje“

Poseban ugođaj je pružilo stilsko nadopunjavanje različitosti, koja nije tek rezultat drukčijih nijansi u stvaralaštvu dvaju naroda, već potječe i od različitog pristupa interpretaciji. Iako su oba ansambla sve svoje glazbene i plesne izvedbe dovele do savršenstva, uočljiva je stilska razlika. U Lada ima težnje u smjeru izvornosti i životnog duhovnog simbolizma, a u Verjovke je češće istaknuta virtuozna koreografirana atraktivnost s elementima tradicije. Naravno, riječ je o profilima predstavljenim na ovom koncertu odlično usklađenog „dvojca“.

Unatoč mogućoj kiši – prepuna arena

Koncert u Zagrebu

Nakon zajedničkog nastupa s Ladom u Puli, ansambl Verjovka je u nedjelju, 10. kolovoza o.g., u organizaciji Društva prijatelja Rastoka, održao samostalan koncert u Zagrebu.

Koncert je održan na malom trgu sa središnjom skulpturom potepuha Petrice Kerempuha, iznad zagrebačke tržnice Dolac. Imajući u vidu da ansambl sačinjava preko stotinu izvođača, a da je unatoč vrlo „stidljivom“ oglašavanju, odaziv gledateljstva bio

Na samom početku, Zagrepčani su pozdravljeni tradicijski – kruhom i solju

velik (za prave stvari probudi se interno obavješćivanje), ne iznenađuje visoka razina međusobne tolerancije svih „natiskanih“ sudionika. Gledatelji su stajali čak i među članovima zbora i u vrijeme njegovih izvedaba. Ne ulazeći u narav poteškoća koje je imao glavni i eventualni sporedni organizator, može se konstatirati da je, inače vrlo simpatičan, prostor skoro do uvredljivosti bio neadekvatan za ovakve visoko renomirane izvođače, a i za brojne gledatelje, bez obzira što je ulaz bio slobodan.

No, na muci se poznaju junaci. Sve vrijeme

Oko Petrice, prostor mali – a interes velik

je vladalo nekakvo toplo ozračje bliskosti, što je izgleda dalo dodatnog poticaja i inače vrsnim umjetnicima. Bliži dio publike, koji je imao zavidnu privilegiju bolje vidjeti izvođače, ima što pamtiti. Više čak nije ni bilo važno što se zbog izostanka najave nije ništa određenije znalo o izvođenim točkama programa. Sve je sjedinjavao ugođaj suzvučja (čak i preko lošeg ozvučenja), ljepota narodnih nošnji, egzotičnost pojedinih izbliza viđenih glazbala, produhovljena nježnost djevojačkih pokreta i akrobatski muški ples. Posebnu buru oduševljenja izazvala je izvedba pjesme „Bože čuvaj Hrvatsku“. #

KONCERTI „VERJOVKE“ U BANJOJ LUCI

Još prošle godine, Ukrajinska matica RS je inicirala gostovanje ukrajinskog ansambla „Hryhorija Verjovky“, a zahvaljujući pomoći odgovarajućih institucija u Ukrajini i RS, ove godine ta inicijativa je i ostvarena, te je, nakon turneje u Hrvatskoj, spomenuti ansambl 11. i 12. kolovoza o.g. gostovao u Banjoj Luci.

Uz Ukrajinsku maticu, domaćini su bili Kulturni centar Banski dvori i Grad Banja luka, koji je, preuzimajući određene troškove, svojim sugrađanima u obje večeri omogućio slobodan ulaz na odlično posjećene koncerte članova Matice nije bila brojna (M.Sulema, I.Repček, J.Sulema, B.Kanjuga, A.Petrešen, obitelj D.Bačinskog, A.Čorni te E.Pavlešen, a u Prnjavoru G.Ovad i Devetini P.Petilj), uspjeli su ansamblu organizirati i dobre popratne programe boravka. U tom smislu je bila i posjeta crkvi u Prnjavoru te Crkvi u Devetini, gdje je bio priređen i kvalitetan piknik. Oduševljenje gostiju može se vidjeti iz njihove želje da, kada bude izgrađena crkva u B. Luci, sudjeluju u svečanosti njenog posvećenja. Domaćini su poželjeli da to bude čim prije. #

Na primanju, predsjednik RS Rajko Kuzmanović je obećao pomoći izgradnji ukrajinske crkve u B.Luci

Primanje kod gradonačelnika B.Luke Dragoljuba Davidivića (u sredini)

Gledalište ljetne pozornice u tvrđavi Kastel bilo je dupke popunjeno obje večeri, a televizija je načinila i video-zapis koncerta

ovog ansambla. Veliku susretljivost prema ansamblu, a i pozitivan odnos prema ukrajinskoj nacionalnoj manjini, pokazuje i to što su delegaciju, sačinjenu od predstavnika ansambla i Ukrajinske matice, koju je predvodio Predsjednik Matice Dr. Evgenij Pavlešen, primili predsjednik RS Rajko Kuzmanović, a potom i gradonačelnik B. Luke Dragoljub Davidović.

Ansambl Verjovka je bio dobro najavljen i medijski tretiran, a svuda mu je ukazana velika gostoljubivost. Lako operativna ekipa

Delegacija uz skulpture u B.Luci iz 1937., Ukrajinca Viktora Zahorodnjuka (1889-1976)

Uz nazočnost dekana o. M. Stahneka i paroha o. M. Krenešina, na temeljima buduće crkve zbor „Verjovke“ je otpjevao obredne molitve

o. ROMANU MYZU DODIJELJENA POČASNA TITULA DOKTORA TEOLOŠKIH ZNANOSTI

Uglednom međunarodnom teologu, filozofu i publicisti, o.Romanu Myzu, u Novom Sadu nedavno je dodijeljena titula Počasnog doktora teoloških znanosti. Titulu su 14. lipnja 2008. uručili visoki uglednici Protestantskog teološkog fakulteta, u prostorijama Protestantske kršćanske zajednice. Dekan spomenutog Fakulteta dr. Dimitrije Popović, organizirao je svečanu dodjelu počasne titule, naglasivši značajan doprinos magistra Romana Myza pri razvoju teoloških znanosti. Nazočni su se tom prilikom upoznali sa dugogodišnjim znanstvenim radom Romana Myza, koji ima posebne zasluge u jačanju ekumenskih ideja odnosno nastojanja da se unaprijedi suradnja, zbližavanje i u konačnici jedinstvo kršćanskih crkava na ravnopravnoj osnovi i dijalogu.

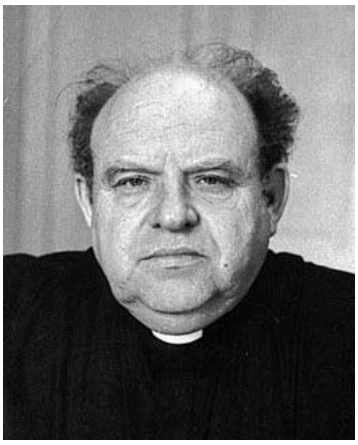

o. Roman Myz

„Zbog izuzetnih doprinosa u crkvenim, ekumenskim i znanstvenim istraživačkim radovima, dodijeljena mu je zaslužena doktorska titula sa svim pravima i pogodnostima koje ovo zvanje podrazumijeva.“ - naglasio je dr. Popović koji mu je zatim uručio titulu. Na svečanoj dodjeli, prisutnima se obratio Roman Myz, iskazavši svoje veliko zadovoljstvo ovakvom priznanju. – „Zahvaljujem Vam što ste zapazili i pozitivno ocijenili te vrjednovali moj znanstveni doprinos teološkoj znanosti, posebno u sferi ekumenizma ... Posebno me raduje da sam počasno zvanje dobio od protestantskih denominacija, vjerskih zajednica kojima ja ne pripadam. To dokazuje objektivno ocjenjivanje mojeg objektivnog rada.“ Svoju zahvalu završio je riječima: - „Gospodo profesori, Vaše priznanje kao kruna mog dosadašnjeg rada, poticaj je za moj budući rad, koliko mi to moje snage dozvole. Hvala Vam!“

Počasni doktor Roman Myz, iza sebe ima tri priznanja i odličja Predsjednika i Vlade Ukrajine. Godine 2002. uručena mu je *Novembarska povelja Novog Sada* za širenje kršćanske vjere i ekumenizma te radi njegovih dobronamjernih i tolerantnih međuvjerskih i međunacionalnih odnosa. Dodatno odličje za svoj rad dobio je od Svete Stolice u Rimu (Italija). Član je nekoliko znanstvenih društava, među kojima se ističe Znanstveno društvo *Taras Ševčenko* u Ukrajini. Član je ekumenskog vijeća Međunarodne biskupske konferencije *Sv. Ćirila i Metoda*, stalni stručni suradnik za ekumenizam Grkokatoličkog apostolskog egzarhata u Srbiji i Crnoj Gori. Profesor je ekumenizma i crkvene povijesti u Srbiji na Teološko-katehetskom institutu *Sveti Albert Veliki*, Subotičke biskupije. Velečasni Roman Myz danas i dalje aktivno promiče ekumenizam koji za njega predstavlja imperativ.

Sergej Burda i Roman Biljak

ЗАПАЛІМО НЕЗГАСИМУ СВІЧКУ БІЛЯ ПАМ’ЯТНОГО ХРЕСТА

22 червня 1941 року в Україні розпочалася Велика Вітчизняна війна. Цього погожого літнього дня, коли юні випускники святкували закінчення школи, мільйони людей навіть не здогадувались про величезні втрати, які протягом чотирьох років понесе ця війна з собою.

Цього ж пам’ятного 22 червня, через 67 років, у парафії св. Володимира у Вербасі було посвячено Хрест, встановлений в пам’ять невинних жертв Великого Голодомору. Цей геноцид був подібний до війни, коли мільйони людей гинули від голоду, кожного дня сподіваючись, що голод закінчиться і батьки матимуть що дати з’їсти своїм дітям.

За кількістю жертв цей голодомор, а його було штучно зроблено у 1922-23, 1932-33, 1946-47 роках, можна прирівняти до війни. Голод 1932-33 років в Україні забрав від 7 до 10 мільйонів людських життів (серед них багато дітей), а це 20-25 відсотків усього населення. Він став національною трагедією українського народу. І це, напевно, найжахливіший факт, бо люди вмирали від того, що не мали що їсти, а в той час на ланах буяла буйним колосом вже стигла пшениця... Житниця Європи - Україна - стала в ті страшні роки місцем заморення голодом людей-селян, котрі своїми натрудженими руками сіяли пшеницю, яка мала їх і їхніх дітей та внуків наситити хлібом насущним.

Посвячення Хреста в пам’ять жертв голодоморів

Посвячення Хреста відбулося у неділю Всіх Святих після Архиєрейської Божественної Літургії, яку очолив Апостольський Екзарх для греко-католиків у Сербії і Чорногорії Кир Юрій Джуджар. Співслужили з Владикою о. парох Роман Мизь з Нового Саду, о. парох Юліян Рац з Руського Керестура, о. парох Владислав Рац з Куцури, о. капелан Зиновій Вовк із Руського Керестура і домашній о. парох Ярослав Вовк. Владика Юрій виголосив проповідь про невинні жертви і про потребу молитися за них і до них, бо напевно серед них є багато святих, які терпеливо зносили всі страждання своєї важкої кончини на землі. Цього дня у Службі Божій брало активну участь багато парафіян і гостей, а серед них слід згадати і представників Посольства України в Сербії та Української національної ради.

Після Служби Божої усі в молитовній тиші вийшли на подвір’я церкви св. Володимира, на якому було встановлено Хрест. Цей пам’ятний Хрест гарно прикрасили Сестри Служебниці з Новіціяту у Вербасі. Після панахиди Владика Юрій освятив Хрест свяченою водою. Ще довго після св. Літургії люди залишалися на церковному подвір’ї, молячись за невинно постраждалих людей і запалюючи свічки в їхню пам’ять, випрошуючи в Господа ласку, щоб завжди усі люди мали у своїй хаті доволі хліба.

Посвячення Хреста в пам’ять жертв великого голодомору - подія, яка повинна глибоко закарбуватися у серці кожного українця на цих теренах. Запалімо у своїх домівках свічку і помолімося за їхні душі і душі тих, які були винуватцями цього страшного голодомору, часто не відаючи, що роблять.

с. Томія Бродович, СНДМ, Вербас, Сербія

НАРОДЖЕННЯ ХРИСТИЯНСТВА НА РУСІ-УКРАЇНІ

Продовження із сторінки 6

призвели до того, що у 882 р. новгородський князь Олег, використавши язичницьку опозицію, захоплює Київ. Наступник Олега у Києві, князь Ігор (913-945 рр.) толерантно ставився до християнства і не заважав його поступовому проникненню в країну. Знову ж за Олега поганство придушувало християнство, але воно не зникло зовсім, і є свідчення, що за князя Ігоря існувала в Києві церква Св. Іллі, бо при укладанні договору з греками 944 р. частина його посольства присягала на Євангеліє.

між Заходом і Сходом приводило до того, що в києво-руському суспільстві періодично відбувалося відновлення язичництва. Діяльність Ольги не знаходить підтримки і розуміння у її найближчому оточенні. Навіть син Святослав, незважаючи на вмовляння матері, відмовляється від прийняття християнства, але його сини Ярополк і Олег правдоподібно вже були християнами. Є свідчення про те, що папа Бенедикт VII висилав послів до Ярополка.

Хрестити Київську Русь і проголосити

Князь Володимир і княгиня Ольга (ікона є в Загребі)

Християнство ширилось в Україні також із заходу, із Моравії, де місійну працю провадили святі Кирило і Мефодій та їхні учні. Обидва слов'янські апостоли по дорозі до хозарів були в Криму і там знайшли мощі папи Климентія І.

По смерті Ігоря у 945 р. на чолі держави стає його вдова, княгиня Ольга, яка найправдоподібніше в Києві у 955 р. приймає хрещення, після чого їде до Константинополя. Після повернення з Константинополя княгиня починає обмежувати вплив язичництва у державі і будує дерев'яну церкву Святої Софії. Проте заходи Ольги не дали бажаних наслідків. По-перше, не одержавши політичних переваг від Візантії, вона повернула свій погляд на Захід, запросивши священнослужителів з німецького королівства. За свідче-нням німецьких хроністів, посли від княгині Ольги "просили посвятити для цього народу єпископа і священників". У відповідь він прислав на Русь посольство на чолі з єпископом Адальбертом. Проте у скорому часі він вернувся назад ні з чим. По-друге, намагання зберегти власну самобутність

християнство державною релігією припало князю Володимиру. Прийшовши до влади за допомогою варязької дружини і язичницької еліти, Володимир задля їх інтересів запровадив язичницький пантеон богів. На місці старого капища , де стояв ідол Перуна, з'являються шість різноплемінних богів – Перун, Дажбог, Хорс, Стрибог, Сімаргл, Мокош. Але трохи згодом Володимир переконавшись, що для зміцнення держави та її престижу потрібна нова віра, він вирішив прийняти християнство та охрестити весь свій народ. Вибір Володимира зупинився на християнстві візантійського обряду. Це мало кілька підстав: по-перше, історичні підвалини такого вибору вже були закладені Аскольдом і княгинею Ольгою; по-друге, у візантійському варіанті світська влада домінувала над релігійною; по-третє, мова богослужіння фактично була єдиною.

Введення християнства на Русі відбувалося таким чином. Василій II, візантійський імператор, після поразки від Болгарії виряджає до Києва послів з проханням

про військову допомогу. Князь Володимир погоджується в обмін на одруження з сестрою імператора Анною. Але Василій II не виконав обіцянки. Тоді Володимир узяв в облогу місто Херсонес (Корсунь) — опору візантійського панування в Криму — і захопив його. Імператор змушений був погодитися на той шлюб. Охрестившись сам, Володимир зробив християнство державною релігією.

Що говорять хроніки про хрещення Русі? "Повість временних літ" ось як описує цю подію: *"Володимир повелів опрокинути ідолів – одних порубати, а інших спалити. Перуна ж він наказав прив'язати до хвоста коня і во-лочити його згори Боричівим узвозом до Ручая і приставив дванадцять мужів колотити його палицями".*

Після офіційного хрещення киян у 988 р. християнство стає державною релігією Київської Русі. Християнізація Русі-України йшла поступово за водними шляхами. Спершу її прийняли більші осередки, пізніше - провінція. Не всюди цей процес відбувався без опору, як в Києві. Найбільший опір чинили служителі поганського культу «волхви», вплив яких на південних землях Руси був незначний. Натомість, на півночі у Новгороді, Суздалі, Білоозер'ї вони підбурювали населення до відкритих виступів проти християнства. Ще довго співіснували між собою деякі елементи поганської віри із християнством.

Для унормування церковного життя у своїй державі Володимир видав Устав, призначивши десятину на утримання церкви, та визначив права духовенства. Християнство, проповідуючи милосердя та христову любов, об'єднало релігійно велику державу Володимира і позитивно вплинуло па мораль керівної верхівки і населення. З прийняттям християнства в Україні поширилася писемність. Володимир закладав школи, будував церкви спершу в Києві, а згодом по інших містах. Учителями були священики з Корсуня, які знали слов'янську мову.

Так народилось християнство на Русі, де крізь віки пережило розквіт і поширення, гоніння і переслідування, заборонну і життя у підпіллі. Напевне, були часи, коли дехто думав, що Христова віра перестане жити на великій Русі. Але, перемігши всіх своїх ворогів, вистоявши у часи розколів, виживши у найтяжчі часи, сьогодні християнство живе новим життям. Русь-Україна крізь віки засвідчила свою вірність Христу, за що і є нагороджена Божою опікою і благословенням.

о. Іван Гринишин

BRATISLAVSKI AMATERI KOJI TO VIŠE I NISU

V.Provči i M.Kalinak

Posjetiteljima je otpjevano i „Mnoga ljeta“

U crkvi Sv. Sebastijana i Floriana

Riječko Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca „Rušnjak“ Primorsko-goranske županije, kojim predsjedava Vladimir Provči, organiziralo je dvodnevno kulturno zbivanje pod nazivom „Dani opere i opernih arija“. Program manifestacije se odvijao 29. i 30. kolovoza ove godine, u svečanoj dvorani „Filodramatike“ u Rijeci, a bio je posvećen 17. obljetnici neovisnosti Ukrajine. Glavni i jedini nositelj programa bio je amaterski Glazbeno-dramski ansambl „Taras Ševčenko“ iz Bratislave (Slovačka), pod rukovodstvom njegovog direktora Michala Kalinaka.

Ovaj ansambl je prije 37 godina osnovao (sada pokojni) zasluženi kazališni umjetnik Jurij A. Šeregij, koji je svojedobno podigao na visoku razinu i amaterski teatar Ukrajinaca na ovim prostorima. Današnji spiritus movens ansambla je njegova kći Olga, udana Hrycak. Za glazbenu pratnju angažiraju se profesionalni glazbenici, a izvođači (pjevači) glavnih uloga su uglavnom također glazbeno obrazovani. Tradicija, dugogodišnje iskustvo i spomenuti stručni potencijali, unaprijed su jamac vrhunskog specifičnog scenskog i glazbenog ugođaja koji svojim programom publici pruža spomenuti ansambl.

Prvoga dana izvedena je opera iz 1889. god. Mykole Lysenka, po predlošku istoimenog scenskog djela Ivana Kotljarevskog (1769-1838) nastalog uplivom školske dramaturgije u 18. st.

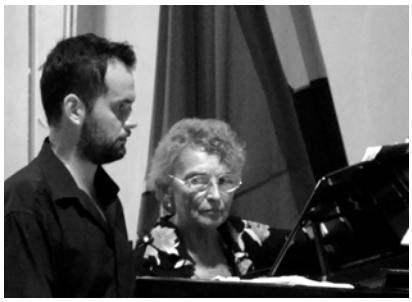

Pianist Branko Ladič i Olga Hrycakova kao notni asistent

Duet Aleksandra Kohony i Marija Šmajdova (i kao Natalka)

Dirljiv ponovni susret Natalke i Petra iz „Natalke Poltavke“

U radnji koja sadržava koktel osnovnih ljudskih emocija, u cijelosti je zadržana forma tradicijskog teatra, uloge su odigrane vrlo uvjerljivo, a nježno sveprisutni dah amaterizma dao je izvedbi poseban šarm.

Publiku i brojne uzvanike iz kulturnog i društvenog miljea, uz domaćina, prije programa, podno scene, pozdravio je i ansambl svečanom pjesmom „Na mnoga ljeta“.

Narednog dana bilo je posebno svečano i u crkvi *Sv. Sebastijana i Floriana, gdje je gkt. o. Joakim Simonovič* služio misu na staroslavenskom, po istočnom obredu, a pjevao je crkveni zbor Ćirila i Metoda iz Bratislave, sačinjen upravo od članova spomenutog ansambla. Sama liturgija Sv. Ivana Zlatoustog, harmoničnost zbora, izvanredna akustika kao i dirljiva propovijed, pružili su nazočnim vjernicima izuzetno dubok duhovni doživljaj.

Na večer, između ostalih uzvanika u nazočnosti i atašea za kulturu veleposlanstva Ukrajine u RH Jaroslava Simonova, izveden je glazbeno-scenski prizor „Vechornyci“ („Sijelo“) načinjen kao prilog predstavi „Nazar Stodolja“ po predlošku djela T. G. Ševčenka. Djelo je poznato kao vedro i razigrano, s puno lijepih arija. Bratislavski ansambl je u cijelosti udovoljio postavljenim standardima, kako scenski, tako glumom i pjevanjem, pri čemu su posebno došli do izražaja odlično upjevani dueti. Umjetnički doseg više nije bio nimalo amaterski. *S.P.*

Prizor sretnog raspleta iz opere „Natalka Poltavka“

Prizor vračanja u operi „Vechornyci“ („Sijelo“)

ВИСТАВА У РИЄКИ АКАД. МАЛЯРКИ МР. КРИСТИНИ ХРУБИК

У Вистевним салону "Филодрамматики" на Корзу у Риєки 17 до 30 юния тирвала вистава мр. Кристини Хрубик. Сама локация гутори яка єй увага дата з боку Городскей управи за културу, хтора ю вибрала на конкурсу.

Мр. Кристина Хрубик нарозена у Вуковаре 1972. року, дзе закончела основну и штредню школу. Академию подобового мистецства и постдипломски студий закончела у Братислави у Словацкей. Кристина роби у Основней школи у Илоку як проф. подобового мистецтва. Виклада роботи од природних материялох (жем, гліна, восок, полїнче. У правеню роботох хаснує рольку за мури, пресоване квеце, клици жита и кукиирици, над, блато и друге. Так настали „Рошлїново колажи“, малюнки з рольку, кошнїци, релєфи и друге. И назва вистави: "Шлїди, жем, жена, хижа и огнїско" указує на богатство експонатох и цо указую.

Як увод до отвераня вистави, у Святочней сали "Филодрамматики" отримани Концерт народних шпиванкох и танцу. Перши виступел оперни шпивак зос Братислави – Василь Грицак зоз арию Петра з українскей опери „Наталка Полтавка“ и арию з опери "Русалка". На клавиру го провадзела його дзивка Оксана Звинек з Музичней школи у Риєки.

Чаривно и з красним упечатком вец виступела Жридлова ґрупа Дружтва Руснацох зоз Суботици, под водзеньом Сенки Палатинуш. Зоз 14 шпиванками указали високи уровень. Вецка виступела „Матица Словацка“ з Риєки, хтору представела шпивацка ґрупа „Словенка“. Потим на програми були два красни танци и зос танцом „Шими, шими“ з початку 19. вику закончели програму у Сяточней сали – добру як и вше!

Потим ше прешло до Виставного салону. Председатель Дружтва Владимир Провчи привитал госцох, домашнїх и шицких нащивительох. Приємно було привитац Вишню Вишнїч-Каркович директорку за сценске мистецтво Городу Риєки, малярку о чиєй роботи и початку кариєри гварел пар слова. Вец о нєй приповедал Др. Богумил Карлаварис, акад. маляр з Каству. Бешедовал о єй мистецтву и технїкох з котрима роби. Похвалєл єй роботу и гварел же є оригинална, цикава и окремного напряму. Потом бешедовал о єй месце у модерним мистецтву.

На вистави було вельо нашивательох, хтори ше одушевели з єй роботу. Г-дя Олга Грицакова написала: “.. .вистава нам ше пачела, прето же сом ище нє видзела таки комбинациї паперу, квеца, древа и то цошка специфичне, оригиналне..., и була представена с прекрасним културним програмом...“. *В. Провчи*

LJETNA ŠKOLA U SELCU

Savez Rusina i Ukrajinaca RH ove je godine ljetnu školu organizirao na moru, u bajkovitom mjestašcu Selce nadomak Crikrenice. Smještaj je bio u Karlovačkom dječjem odmaralištu, a nastava se održavala u Osnovnoj školi „Zvonko Car“. Uz pojedine druge neosporne prednosti, glavni razlog izbora ove destinacije je bila cijena, koja je bila niža od alternativnih odredišta. Održavanje ljetne škole je financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a zbog nedostatnosti sredstava, roditeljska participacija za prijevoz i dio drugih troškova iznosila je 400 kn.

Voditelji i učenici starije grupe ljetne škole u Selcu

(S pristankom urednika – fotografija je kopirana iz Nove Dumke)

Škola je održana u dva turnusa: 1.-8. srpnja za osmoškolce (70 polaznika), a za srednjoškolce 18.-27. srpnja (50 polaznika). Voditelj škole je bio Gabrijel Takač, a tajnik Zvonko Kosteljnik, uposlenici u SRURH.

Nastava je bila kadrovski dobro kompletirana. Predavači na rusinskom su bile profesorice Marija Blotni i Nevenka Mudri, te Marija Homa (samo u drugom turnusu), a za ukrajinski profesorica Vera Pavlović i apsolventica studija ukrajinskog jezika Rahela Frelih (samo u drugom turnusu). Nastava je obuhvaćala ukrajinski i rusinski jezik, povijest i geografiju. Dodatak nastavi je bio glazbeni odgoj koji su vodile profesorice Marija Blotni u prvom, i Ahneta Timko u drugom turnusu. Folklornom plesu učenike je podučavao Zvonko Kosteljnik – prof., a voditelj za športske aktivnosti bio je Jaroslav Blotni. U svemu tome, pod budnim okom voditelja, našlo se vremena i za „morske aktivnosti“.

U domeni književnosti, organizirani su literarni susreti posvećeni pjesnicima Lesji Ukrajinki i Gabrijelu Kosteljniku, a obje grupe su na kraju svojih turnusa, pred pozvanim gostima i ponekim prispjelim roditeljima, priredile završnu svečanost, na kojoj su učenici pokazali dio onoga što su naučili u ovoj ljetnoj školi.

Tijekom svakog od turnusa, jedan dan je bio određen za upoznavanje mjesta i okoliša. Uz razgledanje samog Selca, učenici prvog turnusa su, krstareći brodom, razgledali panoramu Crkvenice i otoka Krka, a srednjoškolci su i bili u Crkvenici, gdje ih se najviše dojmio posjet akvariju i razgledanje morske flore i faune.

Na upit, zašto u nekim određenim mjestima učenicima uopće nije dana obavijest o mogućnosti sudjelovanja u ovoj ljetnoj školi, odgovor jednog od voditelja i organizatora bio je – „Nije bilo dovoljno mjesta.“. (?!?)

A.P. *(Glavnina podataka je iz razgovora sa Z. Kosteljnikom)*

„MIKLUŠEVCI 2008“

U Mikluševcima, selu nastanjenom skoro isključivo Rusinima (po procjenama, smanjeno na već ispod 500 žitelja), 30. i 31. kolovoza o.g. održana je XXIII kulturna manifestacija „Mikluševci 2008“.

Prvoga dana, u subotu prije podne, održan je stručni skup na temu „Stanje u našem kulturnom amaterizmu“, a na večer je mjesno KUD „Joakim Govlja“ održalo koncert pjesama i plesova. Ovdje treba spomenuti da ovo društvo, uz uigrane plesače i perspektivan duet, ima i izvrsnu žensku pjevačku skupinu koja, pod vođenjem Ahnete Timko, gaji rusinsko izvorno pučko pjevanje. Kao kruna njihovog (tek tromjesečnog) rada je uspjeh na ovogodišnjem natjecanju u Đurđevu (Srbija), gdje su u konkurenciji još 12 takvih pjevačkih grupa osvojili prvu nagradu.

Vuk.-srij. dožupan A.Žagar, načelnik opć. Tompojevci Z.Galović i o. J.Simunović

Ansambl Doma kulture iz Ruskog Krstura izveo je i huculske plesove

Sutradan, nakon nedjeljne mise, otvorena je likovna izložba Društva „Naša djeca“ iz Mikluševaca, a poslije podne je održana smotra folklora pod nazivom „Pozdrav ravnici“. U smotri su sudjelovala kulturno-umjetnička društva „Petefi Šandor“ iz Čakovaca, „Zrinski“ iz Berka, „Osif Kosteljnik“ iz Vukovara, „Joakim Hardi“ iz Petrovaca, „Tomislav“ iz Cerne, te KPD Rusina i Ukrajinaca iz Rijeke i Društvo „Rusnak“ iz Petrovaca, a KPD „Andrij Pelih“ iz Šumeća nije doputovalo.

Smotru su otvorili najmlađi Mikluševčani, a publika ih je zdušno bodrila aplauzom

S obzirom da je u Mikluševcima i stota obljetnica crkve Rođenja Bl. Dj. Marije, u njoj je završena većina restauratorskih radova

S obzirom na rusinsko-ukrajinski sadržaj oba večernja koncerta, publici je bilo vrlo zanimljivo vidjeti i nastupe društava iz Čakovaca, Berka i Cerne, koja su uz različitost pružila i visoku kvalitetu. Uz izvornost Berčana i atraktivnost Čakovčana, društvo iz Cerne se, uz ostale igre, predstavilo i suvremenim ritmičko-scenskim prikazom (podsjeća na koreografirani ples „Tkalje“ KPD „Ukrajina“) i posebno atraktivnim „Linđom“. Izuzetan nastup imali su i Rusini i Ukrajinci iz Rijeke.

Na večer, publika je imala priliku uživati u vrlo bogatom koncertu pjesama i plesova Glazbeno-folklornog ansambla Doma kulture iz Ruskog Krstura (Srbija). Bio je to iskričav kolaž koji su sačinile ženska izvorna pjevačka skupina, solistica, ženski duet i lepršavi plesači.

U razgovoru, koreografski voditelj krsturskog ansambla Joakim Rac, s razlogom nije krio ponos da ovaj ansambl ima oko 450 članova koji su aktivni u sekcijama koje pokrivaju praktično svu paletu kulturnih djelatnosti. Tu su ženska i muška pjevačka skupina, zbor, koji je ujedno i crkveni, starija i mlađa plesna skupina, solo-pjevači, dramska sekcija, orkestar itd. Zato je njihov nastup bila odlična završnica dobro organizirane i bogate manifestacije. ***A.P.***

Dio pjevačke skupine iz Rijeke. Skupina izvodi rusinske i ukrajinske nar. Pjesme.

Dio publike na smotri folklora

Konferansje Marija Homa

Plesači iz Cerne igraju „Linđo“

МИКЛОШЕВЧАНЄ НА ФЕСТИВАЛУ У БАРДЕЙОВЕ

Од 27. по 29. юний члени КУД-а «Яким Ґовля» госцовали на першим фолклорним фестивалу у Бардейове у Републики Словацкей. На тоту далеку драгу рушели шицкого вєдно 32 члени дружтва. До Бардейова, прекрасного старого варошу под защиту УНЕСКА, ишло ше нащивиц познатих людзох, членох ансамблу «Тарка», хтори були нашо госци на прешлорочней культурней манифестациї «Миклошевци 2007».

Міклошевчанє на бардієвскей сцени

Перши наступ бул у малим руснацким валалє Бехерово, змесценим 4 км од польскей границї. На концу програми, цали наш ансамбл остал стац на бини, а Гелена и Ана одшпивали писню "Молитва", а потим и "Многая лїт" дзе ше им у шпиваню приключел цали ансамбл и шицки патраче. У очох тих людзох заблїсли слизи. После краткей окрипи и друженя з тима милима людзми, врацели зме ше до Бардейова на отверане Першого фолклорного фестивалу городу Бардейова.

Того пияткового вечара, на осем годзин ушлїдзел кратки дефиле учашнїкох фестивалу по старим бардейовским штредзиску, а потима на дзевец годзин вечар, у прекрасним амфитеатре, хтори опарти на остатки штредньовиковних мурискох, почала програма. Перше наступели дзеци, школяре уметнїцкей школи зоз Бардейова, потим ансамбл зоз Греческей, домашнї ансамбл «Тарка» и на концу того, першого вечара, 40-минутова програма нашого дружтва. Знова красна наява за Миклошевчаньох и ище векши аплаузи.

Всоботу по полудзенку одходзиме до Тарнова. Дочекую нас познати твари, тарновски староста и його тайомнїк. Ту зме ше упознали и з велїма родичами членох фолклорного ансамбла «Тарка». Програму започали дзеци, члени «Малей тарки», потим наступел ансамбл зоз Греческей, а вец пол годзини одгуковали мелодиї нашей писнї и танцу, а на концу свадзебни обичаї у виводзеню домашнєй "Тарки". По законченю програми предлужел ше пикник зоз танцом, дзе ше позберал цали валал. Пришли и гевти що тераз жию ширцом Словацкей.

Нєдзеля була остатнї дзень нашого госцованя, алє мала и найбогатшу програму. Рано на 10 годзин цали наш ансамбл одходзи на Службу Божу, до прекрасней базилики у центру вароша, а вєдно зоз другима учашнїками того фестивалу. По полудзенку одходзиме на перши наступ того дня, до валалу Кобили. Ту зме сами дали годзинову програму писньох и танцох перед шумним числом публики, хтора барз крашнє попровадзела нашу програму. По окрипи одходзиме на фолклорни фестивал до валалу Свержов. Понеже зме сцигли на сам конєц програми, нє мали зме нагоду видзиц наступи домашнїх ансамблиох, алє публика барз крашнє прилапела нашу 20-минутову програму.

Пред вечар рушели зме назад до Бардейова, дзе нас на дзевец вечар чекало заверанє фестивала. И на тей закончуюцей програми участвовали госци зоз Греческей, ми и домашня Тарка.

Ана й Гелена Бучково

Виведли зме нову програму у тирваню од 20 минути, а публика нам знова подзековала з моцним кляпканьом. Шицки зме були щешлїви і прето, бо зме знали же нам то нє остатнє стретнуце з тима милима людзми.

Мария Хома и Златко Гирйовати

Шумни танцоше КУД-а «Яким Ґовля»

MIKLUŠEVČANI NA FESTIVALU U BARDEJEVU

Kulturno - umjetničko društvo „Joakim Govlja“ iz Mikluševaca gostovalo je od 27.-29. lipnja o.g. na prvom folklornom festivalu u Bardejeva, slovačkom gradu pod zaštitom UNESCO-a. Nastupila su 32 člana KUD-a. U petak 27.06. održali su prvi jednosatni nastup u mjestu Beherovo, nakon čega su na večer nastupili u Bardejevu, što je bio i glavni cilj putovanja. Slijedećeg dana, nakon razgledanja grada, na večer su nastupili u obližnjem mjestu Tarnov, a u nedjelju, zadnjeg dana posjeta, nakon Svete mise u bazilici sv. Egidia, održali su nastup u mjestu Kobili, a potom i u mjestu Sveržov, nakon čega su krenuli u Bardejev na zatvaranje festivala. Tu je ujedno bio i posljednji nastup, nakon čega je, uz pokoju suzu, uslijedio vrlo dirljiv rastanak. Domaćini su sve vrijeme pružali srdačno gostoprimstvo i susretljivost. U takvom ozračju izražena je i obostrana želja za skorim ponovnim susretom.

Slijedeće subote, 05.07.2008., KUD je gostovalo na 47. festivalu rusinske kulture ,,Crvena ruža" u Ruskom Krsturu, gdje je nastupilo kao jedino društvo iz inozemstva. Relacijom Bardejevo - Ruski Krstur – Mikluševci, simbolično je obilježen put predaka koji su upravo tom relacijom doselili u Mikluševce i okolna mjesta. #

IN MEMORIAM ZLATKO TOMIČIĆ

U Zagrebu je 16. lipnja 2008. godine umro **Zlatko Tomičić**, jedan od najvećih suvremenih hrvatskih književnika. Književno priznanje stekao je u mladosti, stihovima koji su odudarali od tada važeće ideološke doktrine. Okušao se u svim književnim vrstama. Godine 1967. pokrenuo književni tjednik pod naslovom «Hrvatski književni list» na čijim su stranicama objavljivane, tadašnjem režimu zazorne nacionalne teme. Iduće godine tjednik je zabranjen, a nakon sloma «Hrvatskog proljeća» 1972., Tomičić je osuđen na nekoliko godina teške robije u zloglasnom kazamatu u Staroj Gradišci. To se ponovilo još dva puta. Sve do demokratskih promjena živio je teškim životom književnika-disidenta kojemu nisu dali objavljivati radove, optužujući ga zbog hrvatskog nacionalizma. Po tome je sličan ukrajinskim državotvornim piscima, tzv. «šesdesetašima».

ZLATKO TOMIČIĆ
(1930-2008.)

Tomičić je, usprkos blokadama u kojima je živio, bio vrlo plodan književnik. Objavio je oko 80 književnih djela, od kojih su neka prevedena na strane jezike. Dva je puta od strane američkih institucija kandidiran za Nobelovu nagradu.

U svojim djelima Tomičić obrađuje teme koje nisu samo nacionalne. Što više, bio je nadahnut filozofijom i mistikom islama, budizma i lamaizma.

S ponosom želim naglasiti da je Tomičić volio ukrajinski narod. Oduševljavao se Tarasom Ševčenkom i preveo je na hrvatski jezik nekoliko njegovih pjesama.

Pored čuvene "Oporuke", Zlatko je Tomičić preveo i Ševčenkovu poemu "Ivan Pidkova". Žao mi je što ga za života nisam pitao zbog čega se odlučio upravo za ovu pjesmu. No, poznavajući Tomičićevo rodoljublje, mogu dati odgovor na ovo pitanje. U toj je poemi Zlatko našao povijesnu podudarnost između sudbine velikog ukrajinskog junaka sa sudbinom mnogih hrvatskih povijesnih osoba, koje su umjesto zahvale zbog uspješnog ratovanja s Turcima, od vladara strane krvi bili kažnjeni, pa čak i smrću, kao npr. ban, grof Petar Zrinski i njegov šurjak, markiz Fran Krsto Frankopan, svijetle vertikale hrvatske državotvorne povijesti. On je hetmana Pidkovu doživio kao paradigmu.

Donosim izvoran oblik prvog dijela pjesme «Ivan Pidkova» kako bi se mogao usporediti s prepjevom Zlatka Tomičića:

ІВАН ПІДКОВА

I

Було колись — в Україні
Ревіли гармати;
Було колись — запорожці
Вміли панувати.
Панували, добували
І славу, і волю;
Минулося — осталися
Могили на полі.
Високії ті могили,
Де лягло спочити
Козацькеє біле тіло,
В китайку повите.
Високії ті могили
Чорніють, як гори,
Та про волю нишком в полі
З вітрами говорять.
Свідок слави дідівщини
З вітром розмовляє,
А внук косу несе в росу,
За ними співає.
Було колись — в Україні
Лихо танцювало,
Журба в шинку мед-горілку
Поставцем кружала.
Було колись добре жити
На тій Україні...
А згадаймо! може, серце
Хоч трохи спочине.

- - - - - - -

(1839, С. Петербург)

IVAN PIDKOVA

1.

Bijaše nekad – Ukrajinom
topovi pucaše;
bijaše nekad – Zaporošci
za slobodu znaše.
Stjecali su nisu znali
što je biti roblje –
sve je prošlo, ostaše samo
na poljima grobni humci.
Visoke su tamo humke,
gdje mir vječno zacjeljuje
kozakove bijele ruke
pod pokrovom bijelim;
visoke su ove humke
kao tamne gore,
o slobodi one krišom
s vjetrovima zbore;
svjedok slave pradjedova
s vjetrom razgovara,
unuk s kosom ide rosom,
zvoni pjesma stara.
Bijaše nekad – Ukrajina
nije znala jada,
tugu i bol medovina
blažila je tada.
Lijep bi nekad život ondje...
Te divote njene
sjetimo se, srcu lakne
kad ju se spomene.

- - - - - - -

(1839.)

Pored "Oporuke" i "Ivana Pidkove", Tomičić je preveo i dvije čuvene Ševčenkove pjesme - „Meni je svejedno" i „Ja odrastoh u tuđini", koje u Ukrajini znade svaki iole obrazovaniji čovjek. Njihov sadržaj otkriva autorovo iskreno rodoljublje, ali i tešku socijalnu, političku i gospodarsku situaciju u kojoj je tada živio ukrajinski narod, okupiran od susjedne imperije.

Po mnogo čemu, Kobzarove su invencije aktualne i danas. Sadržaj pjesama koje su zaokupile pozornost g. Tomičića mogao bi se prepoznati i u Hrvatskoj. Onda i sada. Stoga ne čudi što je odlučio prevesti ih na svoj materinski jezik.

Nastavak na narednoj stranici

Nastavak s prethodne stranice

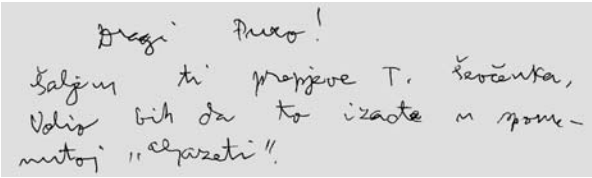
Dragi Đuro!
Šaljem ti prijevode T. Ševčenka,
želio bih da to izađe u spomenutoj „Našoj gazeti".

Ulomak pisma već teško bolesnog Zlatka Tomičića, od 11. srpnja 2007., u kojem Đuri Vidmaroviću potvrđuje svoju želju da se njegovi prijevodi Ševčenkovih pjesama objave u «Našoj gazeti».

Na kraju, čast mi je što je jedan od najvećih hrvatskih pjesnika XX. stoljeća poznavao poeziju Tarasa Ševčenka, preveo pregršt njegovih stihova na hrvatski jezik, a rukopis povjerio mojoj malenkosti s molbom da ga objavim upravo u «Našoj gazeti», o kojim sam mu novinama pričao. Nisam slutio da će taj prijevod postati dijelom njegovog *in memoriama*. Tomičićevi su prijevodi sjajno prilagođeni romantičarskom iskazu, pisani s uporabom aorista i imperfekta, koji daju «aromu» prohujalih vremena. Od svih dosadašnjih prijevoda Ševčenka na hrvatski jezik, smatram ovaj, Tomičićev, poetski najuspješnijim.

Najpoznatija Tomičićeva pjesma nesumnjivo je «Hrvatska, ljubavi moja», koju su državotvorni Hrvati za vrijeme komunizma doživljavali kao drugu nacionalnu himnu. Ovu lijepu pjesmu na ukrajinski je preveo žurnalist i pisac hrvatskih Ukrajinaca, Aleksa Pavlešin [1]. Želio bih se oprostiti o velikog pjesnika i dragog mi prijatelja, navedenom pjesmom u izvornoj varijanti i prijevodu na ukrajinski.

Đuro Vidmarović

[1] *Prijevod Alekse Pavlešina objavljen je u antologiji «Najdraža pjesma na svijetu» (Zagreb, 2007.) u kojoj se nalaze svi prijevodi pjesme «Hrvatska, ljubavi moja».*

ŠEVČENKOVA OPORUKA

Kad umrem, ukopajte me
na mogili visokoj
tamo usred stepe
naše lijepe Ukrajine.
gdje se vide polja beskrajna
i Dnjepra meandri
odakle se može čuti
Dnjepra huka
kada se pust raspali
i zaurla i razbjesni
da zaječe gore
i ponese s lica Ukrajine
krv naših neprijatelja
sve do modrog mora.
Pokopajte, ustanite,
okove zbacite
i crnom krvlju zlotvora
slobodu uresite.
U velikoj obitelji
sretni srećom novom
sjetite se, spomenite
mene dobrom riječju.

* * *

Zlatko Tomičić

HRVATSKA, LJUBAVI MOJA

Hrvatska, ljubavi moja,
I ovdje sam tvoj sin,
I ovdje sam tvoje ime
I tvoj sjaj.

Hrvatska, djevojko moja,
Svuda mislim na tebe,
U svakoj zemlji te sanjam,
U svaki te nosim kraj.

Hrvatska, gujo pod kamenom,
S golim trokutima i ilirskim mjesecom
- tko na te s mržnjom stane
past će mrtav od otrova tvoga.

Hrvatska, zvijezdo na neba,
Tvojom pomoću stekoh sile svijeta,
Svjetlost jesi što pada na ruke
Iz tijela i krvi raspetoga Boga.

(Ohrid, Makedonija, 13. rujna 1966.)

Златко Томичич

ХОРВАТІЄ, ЛЮБОВЕ МОЯ

Хорватіє, любове моя,
І тут я твій син,
І тут я твоє ім'я
І твій сяй.

Хорватіє, дівчино моя,
Всюди про тебе думаю,
В кожній країні про тебе мрію,
Тебе у кожний несу край.

Хорватіє, зміє під каменем,
З голими трикутниками й ілирським місяцем
- з ненавистю тебе хто притолочить
впаде мертвий від отрути твої.

Хорватіє, зірко на небі,
Твоєю допомогою я здобув сили світу,
Ти є світло що падає на руки
З тіла й крови розп'ятого Бога.

(Охрід, Македонія, 13 вересня 1966 р.)

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

За опубліковані статті платиться гонорар | **Objavljeni članci se honoriraju**

IMPRESSUM

Izdavač:
Društvo za ukrajinsku kulturu
Товариство української культури
Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA
Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb
2340009–1110045869

Naša gazeta
izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik sa stankom u srpnju i kolovozu
Glavni i tehnički urednik:
Aleksa Pavlešin
E – mail : aleksa.pavlesin@zg.htnet.hr
duk@zg.t-com.hr

Prijelom i dizajn: A.Pavlešin
Fotolit: CENTARFILM d.o.o.
Tisak: FILEDATA d.o.o.
U Zagrebu, 26.09.2008.
Naklada: 350 primjeraka
Tel. Društva i uredništva:
01 / 4635-884

Publiciranje autorskih članaka ili citiranje drugih izvora ne znači ujedno da redakcija „Naše gazete" i dijeli izložene stavove i mišljenja, niti jamči istinitost tuđih navoda.

Публікування авторських статей або цитування інших джерел не означає, що редакція «Нашої газети» поділяє ті самі твердження й думки, або гарантує точність чужих наведень.

7 ЧУДЕС УКРАЇНИ

В серпні минулого року оголошене переможців акції "Сім чудес України". Переможцями стали: заповідник "Кам'янець" (Кам'янець-Подільський, Хмельницька область), Києво-Печерська Лавра (м. Київ), парк "Софіївка" (м. Умань Черкаської області), заповідник "Софія Київська" (м. Київ), Херсонес Таврійський (м. Севастополь), заповідник "Хортиця" (Запоріжжя), Хотинська фортеця (Хотин Чернівецької області).

1 - "КАМ'ЯНЕЦЬ"

Кажуть, хан Осман, побачивши 1621р. укріплення Кам'янця, спитав: "Хто збудував таке могутнє місто?" - "Сам Бог", - була відповідь. "Нехай Бог і здобуває його!" - і повернув військо від стін Кам'янця. (цитат з www.castles.com.ua)

Старе місто - заповідник (Кам'янець-Подільський) архітектурою зберегло зразки культур різних народів та релігій. Однією з унікальних інженерних споруд заповідника є Замковий міст. За однією з гіпотез, міст було зведено римлянами у II столітті під час походу Траянового війська на Дакію.

Перлиною Старого міста є Стара фортеця. Історія заснування фортеці починається в XII столітті, а її будівництво літопис приписує литовським князям Корятовичам у 60-90-х рр. XIV ст.

Немов продовження кам'яних скель височать одинадцять башт фортеці, а кожна має свою назву і свою історію. На приклад, у Чорній (кутовій) башті знаходиться криниця глибиною 40 м і в діаметрі 5 м видовбана в скалі. Досі в її стінах збереглося величезне дерев'яне колесо з пристроєм для підняття води на поверхню.

Наша газета

30.10.2008. * НОМЕР÷ B R O J (65) 8 * РІК÷ GODINA VII * ISSN 1333-686X

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ОГОЛОСИВ ДОСТРОКОВІ ВИБОРИ

Замітка: Не пускаючись в аналіз пізніших подій на українській політичній сцені, Наша газета, в цій нагоді, скороченими цитатами подає лиш основну інформацію про службову заяву Президента Ющенка щодо парламентарних обставин.

www.bbc.co.uk

середа, 08 жовтня 2008 р.

В середу, 08 жовтня 2008 р., у телезверненні до народу президент України Віктор Ющенко оголосив, що розпускає Верховну Раду

Пан Ющенко заявив, що достроково припиняє повноваження парламенту 6-го скликання і оголошує дострокові парламентські вибори. Однак у заяві президента дати виборів не було названо.

Запис президентського звернення провідні українські телеканали передали о 21-ій годині. Сам Віктор Ющенко перебував у цей час з візитом в Італії.

Президент Ющенко в чергове виголосив тезу про те, що демократична коаліція припинила існувати через дії БЮТ, який на початку вересня спільно голосував з Партією регіонів і комуністами.

У телезверненні президента пролунало також запевнення, що дострокові парламентські вибори будуть демократичними.

(…….)

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 911/2008

Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України VI скликання та призначення позачергових виборів

(З www.president.gov.ua - скорочено редакцією Нашої газети)

(……..)

Водночас у цьому Рішенні Конституційного Суду України визначено: «Якщо протягом одного місяця у Верховній Раді України не буде сформовано коаліцію депутатських фракцій (або буде відсутня коаліція депутатських фракцій, яка б відповідала вимогам статті 83 Конституції України), то Президент України має право достроково припинити повноваження Верховної Ради України».

Виходячи з викладеного,

керуючись нормою частини шостої статті 83 Конституції України, якою встановлено вимогу до чисельного складу коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, Рішенням Конституційного Суду України від 17 вересня 2008 року № 16-рп/2008 у справі про коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді України, ураховуючи, що протягом одного місяця, який минув після зменшення чисельного складу Коаліції демократичних сил у Верховній Раді України VI скликання і припинення її діяльності з моменту настання такого зменшення, у Верховній Раді України не сформовано коаліцію депутатських фракцій відповідно до статті 83 Конституції України, відповідно до частини другої статті 77, пункту 1 частини другої статті 90, пунктів 7 і 8 частини першої статті 106 Конституції України **постановляю:**

1. Припинити достроково повноваження Верховної Ради України VI скликання.

2. Призначити позачергові вибори до Верховної Ради України на 7 грудня 2008 року.

3. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Віктор ЮЩЕНКО

9 жовтня 2008 року

Європарламент: ГОЛОДОМОР БУВ ЗЛОЧИНОМ ПРОТИ ЛЮДСТВА

voanews.com - 23/10/2008 – О. Лігостова – скорочено редакцією

Європарламент визнав Голодомор злочином проти людства і закликав відкрити архіви, щоб дослідити організацію штучного голоду.

Таке визначення містить резолюція, за яку сьогодні проголосував Європейський парламент. Документ, прийнятий на засіданні в Страсбурзі, засуджує Голодомор як злочин проти людства, висловлює співчуття українському народу, який пережив цю трагедію, та віддає данину шани померлим від штучного голоду. Резолюція містить також заклик до країн колишнього Радянського Союзу відкрити архіви про Голодомор, щоб вчені могли дослідити, як він був організований.

У резолюції Європарламенту, однак, немає згадки про геноцид – а саме на визнанні Голодомору геноцидом наполягала Україна. Відтак новину зі Страсбурга українські ЗМІ подали по-різному. В той час як одні видання наголошують: «Європарламент визнав Голодомор», інші підкреслюють: «Європарламент не визнав Голодомор геноцидом». (……)

Sažetak: Europski parlament je usvojio rezoluciju kojom se nametnuti Gladomor (Holodomor) 1932/33. u Ukrajini smatra zločinom protiv čovječanstva, ali nije upotrijebio riječ genocid. To je u ukrajinskim medijima tumačeno različito – od toga da Gladomor nije priznat kao genocid, do toga da je genocid obuhvaćen kvalifikacijom zločina protiv čovječanstva. #

U VUKOVARU ĆE SE GRADITI KULTURNI CENTAR RUSINA I UKRAJINACA

Gradsko poglavarstvo Grada Vukovara na svojoj 86. sjednici održanoj 19. rujna o.g. donijelo je odluku o pravu građenja Kulturnog centra Rusina i Ukrajinaca na zemljištu površine 1482 m^2 , koje je bez naknade dodijeljeno Savezu Rusina i Ukrajinaca RH. U utorak, 21. listopada ove godine, u gradskom poglavarstvu, u nazočnosti i predstavnika Vukovarsko–srijemske županije (Predstavnici Veleposlanstva Ukrajine u RH su se ispričali za nemogućnost prisustvovanja), gradonačelnica Vukovara Zdenka Buljan i predsjednik Saveza Rusina i Ukrajinaca Republike Hrvatske Slavko Burda, svečano su potpisali Ugovor o osnivanju prava građenja u korist Saveza Rusina i Ukrajinaca, a za potrebe izgradnje spomenutog Kulturnog centra u Vukovaru. U delegaciji Saveza Rusina i Ukrajinaca bili su i Gabrijel Takač – tajnik, Zvonko Kosteljnik – član Savjeta za nacionalne manjine RH, te Đuro Biki.

Rukovanje nakon svečanog potpisivanja Ugovora o pravu gradnje Kulturnog centra

Dobiveno zemljište je u pozadini sadašnje lokacije zgrade Saveza u Vukovaru, ul. Vijeća Europe 93, a troškovi buduće gradnje planiraju se raspodijeliti na proračun RH i Savez. U sklopu Centra planira se izgradnja dvorane zatvorenog tipa, te muzejski i izložbeni prostor, a u planu je i izgradnja etno-parka sa ljetnom scenom. #

NOVI TOMOVI PRILOGA POVIJESTI UKRAJINACA U BOSNI

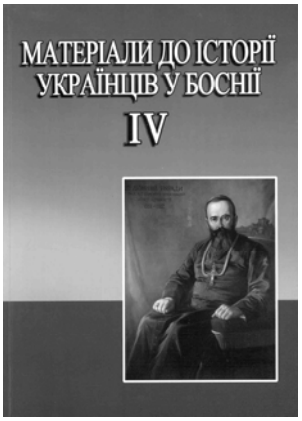

Predstavljeni IV. tom

U prostorijama KPD Rusina i Ukrajinaca Zagreba, 23. listopada ove god. predstavljen je IV. tom priloga povijesti ukrajinaca u Bosni, o. Romana Myza. S obzirom da taj tom u cijelosti sadrži samo izabrane članke iz novina za našu nacionalnost „Ridne slovo“, koje je, ovisno o sjedištu uredništva, odnosno prebivalištu urednika o. Mihajla Firaka, izlazilo u Hrvatskoj, Bosni i na kraju u Vojvodini, u ovoj prigodi je obilježena i 25-a obljetnica od smrti spomenutog našeg velikana o. M. Firaka.

Pred oko četrdesetak posjetitelja, knjigu su predstavili i o o. Firaku govorili predsjednik spomenutog KPD-a Slavko Burda i o. Petar Rebčen, a u daljnjem otvorenom sudjelovanju nazočnih, Roman Biljak je dao izravnije obavijesti o tiskanju V. toma istog autora, a Aleksa Pavlešin, uz osvrt na suvremene odjeke nekadašnjeg „Ridnog slova“ podsjetio je na to da u znak sjećanja na te novine I „Naša gazeta“ u svom amblemu ima ukomponiranu izvornu stilizaciju početnih slova tog naslova „RID“.

Svojom nazočnošću svečanost je uveličao sin pokojnog o. Firaka – Jaroslav Firak, iznijevši i zanimljive pojedinosti, poput odgovora: „Jeste, otac je imao stari pisaći stroj, koji je svugdje „vukao“. #

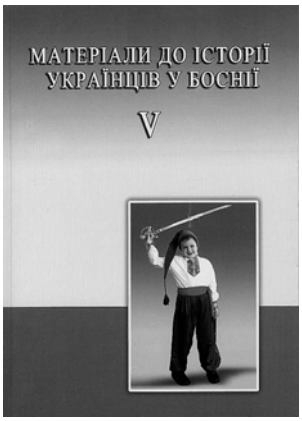

Tiskan je i V. tom

Nazočan je bio i Jaroslav Firak (prvi slijeva) – sin o. Mihajla Firaka

Slavko Burda i o. Petar Rebčen predstavili su IV. tom priloga povijesti

Roman Biljak najavio je V. tom

Гавриїл Костельник - «Ultra Posse. Вибрані твори»

(В и д а в н и ц т в о « Ґ р а ж д а »)

Не так давно Україна приймала патріарха Константинопольського Варфоломія. Ця подія свідчить про серйозні зрушення — спробу вирватися за межі російського церковного впливу. Добрі зміни в духовному житті видно практично в усій Україні — від Галичини до Луганщини. Серед свідчень духовного одужання — зокрема, п’ятиразове перевидання «Сповіді» Св. Августина. Затребуваним явищем в інтелектуальному просторі України стала і книжка Гавриїла Костельника «Ultra Posse. Вибрані твори», яку впорядкував Олег Гірник.

Не секрет, що постать о. Гавриїла є досить складною, і тому добрати певних аргументів, аби скласти цілісне уявлення про нього, важко. При цьому імені перше, що спадає на думку — псевдособор у Львові 1946 року, який скасував Унію, поставивши поза законом Українську греко-католицьку церкву, і де Гавриїл Костельник був в «ініціативній групі». Участь у цій події випалила на ньому тавро зрадника. І нинішній намір московської патріархії канонізувати о. Гавриїла знову загострює питання — як ставитися нам до нього і його спадщини, чи варто відмовлятися від неї на користь сусідів і сьогоденних ідеологічних потреб.

Питання непросте. Ми ж не виправдовуємо тих, хто «співпрацював із режимом», хоча мотиви там були, зрештою, не менш трагічні, ніж у о. Гавриїла. Навряд чи маємо право засуджувати безпосередніх учасників цих подій, але окреслити певні «слизькі» моменти потрібно, бодай для власної моральної гігієни.

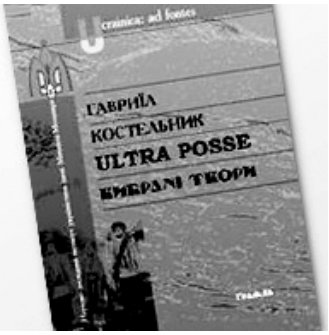

Г.Костельник знаний і як представник католицького релігійно-філософського модернізму. І тут окреслюється досить цікавий момент. Отець Гавриїл, «закликаючи до діалогу з модерним, секулярним світом», сам був досить сильним опонентом художньо-естетичного модернізму. Знаємо його звинувачувальні ескапади на адресу Володимира Винниченка в праці під промовистою назвою «Ламання душ». Дістав тут на горіхи і Іван Франко. Щоправда, тексти Гавриїла Костельника після досить ґрунтовної передмови О.Гірника прочитуються якось по-іншому. Його добра обізнаність у сфері класичної філософії, із тенденціями в церковних справах, зрештою мужність братися за нове — ледь торкане, провокативне обіцяють цій книзі широку аудиторію. Крім ексклюзивного права користуватися архівними матеріалами, що їх надала дослідникові донька о. Гавриїла Христина, упорядник і автор передмови має відповідну професію/покликання — священик. Тож коли дослідницький сюжет торкається нюансів Св. Літургії чи речей, дотичних до певних церковних правил, о. Олег, звісно, тут цілком компетентний. Важливо, що він не абсолютизує постать Костельника, не намагається виправдати його. Втім, як на мене, у книзі взагалі майже не прописаний момент оцінки діяльності о. Гавриїла. Зрештою, це могло й не бути завданням автора передмови.

Ще одне застереження — вже щодо змісту книги: чи був сенс видавати поетичні твори Г.Костельника, коли видно, що вони мають мало спільного з поезією? Є ще чимало неопублікованих філософських текстів о. Гавриїла — можливо, варто було б опрацювати цю частину його спадщини...

Богдан ПАСТУХ

Дзеркало тижня № 36 - 2008

www.president.gov.ua

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 928/2008

Про щорічну премію Президента України «Українська книжка року»

З метою гідного відзначення авторів і видавництв, які зробили значний внесок у популяризацію української книжки та розвиток вітчизняної видавничої справи, **постановляю:**

1. Заснувати щорічну премію Президента України «Українська книжка року» (далі – премія).

Установити, що щорічно присуджується три премії за видатні досягнення у галузі художньої літератури, за вагомий внесок у розвиток українознавства, за сприяння у вихованні підростаючого покоління.

2. Кабінету Міністрів України:

розробити та подати у місячний строк проект Положення про щорічну премію Президента України «Українська книжка року»;

передбачити при доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік», у проектах законів про Державний бюджет України на 2010 та наступні роки видатки на виплату щорічних премій Президента України «Українська книжка року».

Президент України Віктор ЮЩЕНКО

14 жовтня 2008 року

ZAGONETNA PJESMA

Poštovani ukrajinski gkt. svećenik Oleh Hirnyk (koji je teologiju svojedobno studirao u Zagrebu) poslao nam je zanimljivu ukrajinsku pjesmu „Oj ne spav ja ničku“ („Ne prospavah noćcu“) iz XVII. stoljeća, iz povijesnog razdoblja zvanog „Doba ruine“, od P. K. Saksahans'kog. Ista je tiskana u prvom tomu zbirke pjesama (s notama) „Zlatni ključevi“ D. Revuc'kog, u poglavlju „Pjesme burlaka“ (Burlac'ki pisni“). Postoje i druga njena objavljivanja. Tako na web-stranici www.croatianhistory.net/gif/music/ukraine17b. saznajemo da je uvrštena u „Zbirci pjesama za banduru“ Zinovija Štokalka (Kanadski institut ukrajinskih studija, Kijev-Toronto-Edmonton, 1997.) koja se još uvijek može nabaviti u ukrajinskim antikvarijatima.

Nedvojbeno, najzanimljivija je četvrta strofa:

Гей, хорват листи розсилає,
На нову Вкраїну жити закликає,
Гей, дарує степами і рибними плесами,
Ще й до того вільготами.

Hej, Hrvat pisma razašilja,
U novu Ukrajinu živjeti poziva,
Hej, dariva stepe i ribnjake,
A do toga još i povlastice.

jer sugerira brojna pitanja poput: koji to Hrvati u XVII. stoljeću pozivaju u Ukrajinu (u opustjele dijelove oko rijeke Samare – što navode prethodne strofe pjesme); kakvu „novu Ukrajinu“; kako to da mogu darivati prirodna dobra, a posebno je zagonetno što su u poziciji davati i povlastice. *A.P.*

В ЛИПОВЛЯНАХ

Липовляни мають дуже якісну і довгу традицію культурної діяльності, котра сягає і далеко скоріше заснування КПТ-ва українців "Карпати". Тут думається якраз на українців (щоб не було помилки - між ними і тутешні лемки), котрі, наприклад, мали знаменитий церковний хор ще в 1935-му році. Культурна самодіяльність здійснювалася разом з іншими національностями цього краю, а після заснування "Карпат" 1992 р. і незалежно. Протягом часу, мінявся і профіль суспільних культурних маніфестацій. Внаслідок розпаду колишньої Югославії і колишні "Липовлянські зустрічі" закинені в закуток історії, а "Карпати" спробували організувати відповідний "ФЕСТ-НАМ" (Фестиваль національних меншин). Як можна було і очікувати користаючи всі свої здібності, досвіди та людський і технічний потенціал,

Програму вели Філіп Побран і Анкіца Мркша

Після Мірка Федака, присутніх привітав і Назіф Мемеді

наші липовлянці це полагодили якнайкраще. Але, політичний смак оточення був інакший. Тому цей фестиваль поступово "затих", а для продовження творчості, "Карпати" рушили маніфестацію "Липовлянське літо", також якісного змісту. Можливо і з огляду що від українських самодіяльних товариств в Хорватії, лиш "Карпати", попри високий організаційний потенціал та розгалужену культурну співпрацю, цього року здобули і фінансову підтримку для програми такого рівня, це було використано для огляду творчості, котрий відбувся 11 жовтня ц.р. під назвою "Зустріч українців - Липовляни 2008" як Маніфестація української громади РХ. Здається що на своєму коні, своєму вершникові подана інакша шапка. Сяк чи так, але, липовлянці знов все полагодили знаменито.

Вже за звичаєм, великий зал суспільного дому був заповнений гостями й домашніми відвідувачами. Як окремо запрошені гості були: Назіф Мемеді - депутат в парламенті РХ, заступник 12 нацменшин, між ними і українців; Стєпан Марканович - начальник місцевої держадміністрації; Лариса Углешич - член Ради нацменшин РХ, представник українців; Звонко Костельник – член Ради нацменшин РХ, представник русинів; Віктор Філима - голова Координації рад української нацменшини (така рада є лиш одна - у Вуковару); Іван Семенюк - голова Української громади РХ; та голови КПТ-в.

Відвідувачі концерту «Зустріч українців – Липовляни 2008»

- ЗНОВ НОВА МАНІФЕСТАЦІЯ

Хор КПТ-ва українців з Липовлян у супроводі акордеоністки Марії Поляк

Варто згадати, що депутату Назіфу Мемедію (в парламент обраному ромською нацменшиною) це був перший візит до липовлянських українців. Вітаючи присутніх, пан Мемеді побажав всім багато успіху в ділянці культури, а на кінці своєї промови відкрив цю зустріч.

На сцені, перед котрою була мала принагідна етнографічна виставка давніх хатніх наборів, разом з домашнім КПТУ "Карпати", піснями й танцями в програмі наступили: КПТ "Україна" зі Славонського Броду; КПТ "Тарас Шевченко" з Каніжі; КПТ "Іван Франко" з Вуковару; та Канадсько-українське гуманітарне товариство "_Веселка" з Прієдора (Боснія) і КМТ "Крсте Місирков" македонців зі Загребу.

Приємно було бачити, що танцюристи вже не мають жодних проблем з «кроками», так що можуть цілком зосередитися на виконанню хореографії, а як результат - більша якість танцю.

Так само, всі три хори виконали пісні зовсім гармонічно і добре нюансовано. Ну, за звичаєм, коли все гаразд, тоді критик дивиться ще глибше. Так можна помітити різницю в репертуарі хорів. Як музичний професіонал високого рівня, диригент пані Лариса Углешич вибирає непрості обробки пісень, так що то майже виснажує виконавчі можливості хорів з Вуковару та Славонського Броду. Навпаки, хоч двоголосний спів липовлянського хору простіший, але виконання їхнього репертуару принесло публіці не менш задоволення.

Частина хору зі Славонського Броду

Л. Углешич диригує хором з Вуковару

Каніжани виконують «Повзунець»

Краса і чемність липовлянок

Танцюристи «Веселки» з Прієдору

Оркестр КМТ-ва «Крсте Місирков»

Запросити македонський оркестр показалося вдалою ідеєю організатора. До специфічного македонського ритму виконавці додали і власного темпераменту, так, що присутні могли відчути всю екзотику цієї музики.

На кінці, присутніх привітав і недавно обраний голова Української громади РХ Іван Семенюк (замість пані Лариси Углешич, котра попросила прийняти її відставку), котрий між іншим казав, що ця маніфестація в майбутньому відбуватиметься кожного року в іншому українському осередку. На запрошення, сказати пару слів для „Нашої газети" про Українську громаду РХ, пан Семенюк стримався від жодного інтерв'ю, виправдовуючись - «поки справи не відстоять».

Після закінчення програми для всіх присутніх подана вечеря, після якої, підчас спілкування, залою лунали українська й македонська музика.

Ну, прекрасно, якби не «камінчик в чоботі». Без огляду що між собою відділені в «Союз» і «Громаду», шкода що на свої маніфестації русинські й українські КМТ-ва не запрошують одні других, хоч би - як своїх ближніх.

Після концерту – спілкування й забава

Sažetak: Nakon ranijih, organizacijski uspješnih, FEST-NAMA i Lipovljanskih ljeta, u Lipovljanima je u organizaciji, te financijskoj i tehničkoj logistiki lipovljanskog KPD Ukrajinaca „Karpati", 11. listopada o.g., održan „Susret Ukrajinaca – Lipovljani 2008", predstavljen kao manifestacija Ukrajinske zajednice RH. Među posebnim uzvanicima je po prvi put bio i zastupnik u Saboru RH Nazif Memedi. Nastupila su četiri KP društva iz Hrvatske, jedno iz B i H, te makedonsko društvo iz Zagreba. Izveden je vrlo kvalitetan program ukrajinskih narodnih plesova, te pjesama u zbornim izvedbama, a makedonska glazba je bila ugodno iznenađenje. Nakon večere, priređene za sve nazočne, nastavljeno je druženje uz glazbu. Međutim, u radosti ovog uspjeha, žalosno je što između Saveza i Ukrajinske zajednice nema suradnje kao među bližnjima. Čak je i Našoj gazeti predsjednik spomenute Zajednice uskratio razgovor s obrazloženjem – „Dok se stvari ne slegnu." *А.П.*

FOTO-PRILOZI S DIJELA EKSKURZIJA SUDIONIKA LJETNE ŠKOLE U UKRAJINI

Sukladno najavi iz prethodnog broja Naše gazete, danoj u članku o ovogodišnjoj ljetnoj školi u gradu Bučaču u Ukrajini, organiziranoj za mladež ukrajinske nacionalne manjine u Hrvatskoj, u reduciranom pregledu daju se foto-prilozi s ekskurzija sudionika na značajne turističke, vjerske, povijesne i prirodne destinacije na užem i širem području od Bučača, a također i trenutaka učeničke razonode.

(Fotografija s inicijalima je dao Mihajlo Semenjuk, a ostale su s web-stranica destinacija)

Bučač – Samostan o. Vasilijana

Panorama Počajivske Lavre (Sa strane glavnog ulaza)

Počajiv – čudotvorna ikona Bogorodice

Zarvanycja – panorama i foto-uspomena

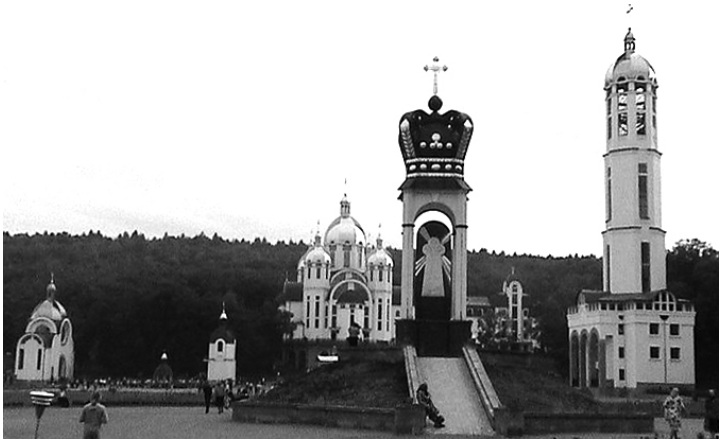

Stihovi iz Četvrtog pjevanja Gundulićevog „Osmana“, gdje spominje Ukrajinske rijeke Prut i Dnjestar, te Hotinsku utvrdu, gdje je 1621. g. poražen turski sultan Osman:

Prut pod sobom gledaj riku
do tja gdi opet Nester grede:
car priko nje svu veliku
vojsku u ovo polje uvede.
A Hotima grada ono
izdaleka gdi se bili:
jako Poljaci i smiono
pod njim bijehu se utvrdili.

Učenici pred Hotinskom tvrđom

U povijesnom mjestu Beristečku je spomenik kozacima i seljanima poginulim u tragičnoj bitci u ljeto 1651. g. u sklopu oslobodilačkog rata pod vodstvom hetmana Bogdana Hmeljnickog. U periodu 1910-1912 g. izgrađen je memorijalni kompleks „Kozačke mogile“ sa središnjom spomen crkvom Sv. Georgija

Osarij s kostima poginulih kozaka i seljana

„Izvorna“ kuhinja na pikniku

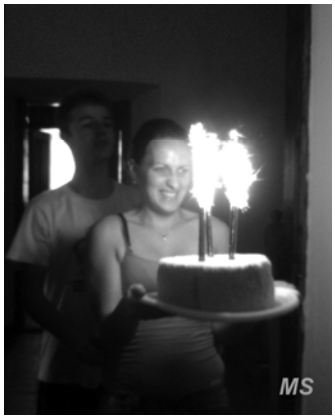

Za slavlje se našla i torta

Završni koncert i bravure na sceni

Putovanje komfornim autobusom

УРОЧИСТИХ 100 РОКІВ ВІД ЗАСНУВАННЯ ПАРАФІЇ В КАНІЖІ

В с. Каніжа біля Славонського Броду, в неділю 28 вересня ц.р., відсвятковано 100 років від заснування української греко-католицької парафії Різдва Пресвятої Богородиці. Урочиста церемонія складалася з духовної і суспільної частини.

Свято звеличало і священство

В першій частині, у оновленій парафіяльній церкві (котра підчас недавньої війни була пошкоджена гранатою) було відправлено урочисту Літургію, яку служив протоієрей ставрофор о. Петро Рибчин - віцеректор семінарії і директор фінансій Крижевецької єпархії, а з ним також і священики: протоієрей ставрофор о. Іван Барщевський - декан славонський, парох в Сібіню; протоієрей ставрофор о. Михайло Стахник - вікар боснійський, парох в Козарцю (Боснія); протоієрей о. Ярослав Лещишин – єпархіальний канцелярист і директор, єпархіального Карітасу, парох в Липовлянах; о. Любомир Стурко - парох в Осієку; о. Мирослав Кринишин - парох в Баня Луці (Боснія) та місцевий парох

Старша дитяча група танцюристів

о. Микола Ступ'як. Між парафіянами, в церкві були і римо-католицькі священики о. Іван Бешлич, о. Іван Ленич й о. Маріян Голец, а також і суспільні керівники української діаспори в Хорватії (з котрих одні ті самі - вже майже по звичаю - спізнилися).

В проповіді о. Рибчин згадав давні часи, коли кінцем 19-го століття українці населилися в цей край, а потім згадав і обставини підчас заснування парафії. Окремо промову мав і парох о. Н. Ступ'як котрий, між іншим, згадав і труднощі в збереженню релігійної й національної самобутності, як у минулому, так і в сучасності, коли через відселення та природну асиміляцію зменшується кількість парохіян. Отець коротко представив, з цієї нагоди ним видану брошуру про історію цієї парафії. Дуже святковим моментом була і несподіванка - коли о. Ступ'як, вінчуючи 50 років подружнього життя панству Марії і

На святі було гостей і з близька і здалека

На кінці концерту – «Многая літа!»

Михайлу Хас, вручив ювілянтам в рамках оформлену грамоту, як вінчованку від владики крижевецького Кір Славомира. Вкінці парох запросив всіх прийти у суспільну домівку, на вечірній концерт місцевого українського КПТ-ва "Тарас Шевченко".

Урочистість згаданої літургії, попри численність присутнього священства й парафіян, звеличив і специфічний церковний спів відомої парохіяльної жіночої співочої групи, котра супроводжувала літургію. Найбільшою прикрасою були численні діточки у вишиванках, що говорило про те, що ця парафія має майбутність. (Не хотячи бути злим, тут би було варто дати щиру пораду декотрим згаданим, окремо молодшим, нашим керівникам, щоб навчили хоч основне про свою літургію, бо не годиться співати "алилуя" сидячи, а так само, щоб не сідати коли клякається, тощо. Хтось міг би подумати, що вони як "вірні агностики" тут лиш з політичної нагоди.)

В тісно поповнений зал суспільного дому ледве стали всі, котрі бажали провадити концерт. Сама програма була проткана

Молодша дитяча група танцюристів

промовами й вітаннями священиків, представників місцевої та обласної влади, представників української національної меншини та українських суспільних керівників. В своїй промові о. Ступ'як докладніше представив, а потім і розділив згадану брошуру про історію

Марія і Михайло Хас з о.Н.Ступ'яком

цієї парафії.

Щодо програми концерту, присутні щиро оплесками вітали молодшу і старшу дитячу групу танцюристів місцевого КПТ-ва, котре з допомогою церковної співочої жіночої групи і молодого оркестру КПТ-ва "Україна" зі Славонського Броду, концерт отримало дуже якісно. Після концерту було організоване спілкування й забава з фуршетом.

Довідка про історію парафії:

Грекокатолицька парафія Різдва Пресвятої Богородиці заснована 1908 р., а першим парохом був о. Ілія Ванчік. В той час було 650 парафіян, а протягом 30 років літургії правилися в каплиці в приватній

Молодий оркестр зі Славонського Броду

Оригінальний місцевій жіночий спів

хаті. Парафіяльний дім збудований 1913 р. о. Франом Латковічем. Сьогоднішня церква Рождества Пресвятої Богородиці, посвячена Дімітрієм Наґі, збудована 1936 р., підчас опікування парафією Николи Ороса.

До цієї парафії спадає і філія в с. Шумече, де 1911 р. о. Фране Латкович збудував каплицю Св. Кирила і Методія.

Хоч в цій парафії щороку є більше новонароджених ніж померлих, все-таки, з причини інших природних процесів, кількість парафіян зменшується. Як жалібний показник цього є і те, що сьогодні в Каніжі вже не існує біля 30 колишніх прізвищ. #

ЮВИЛЕЙНИ 40 РОКИ ВУКОВАРСКОГО КПД–А «ОСИФ КОСТЕЛНИК»

Внєдзелю, 19. октобра 2008., вуковарски КПД «Осиф Костелник» святочно преславело юбилейни 40 роки од свойого снованя. Святочносц почала зоз раншу службу у церкви Криста Краля, за шицких умартих и у Отечественей войни погинулих членох Дружтва, а познєйше положени венци при Памятним крижу на побрежю Дунаю.

У велькей сали родней хижи новеловца Лавослава Ружички, после интонованя горватскей и українскей гимни і святочней рускей писнї, була минута цихосци за умартих и погинулих членох. Шлїдзела святочна схадзка на котрей предсидатель Зденко Бурчак пречитал реферат о 40–рочней роботи Дружтва. На концу схадзки додзелєни повелї заслужним членом и бувшим предсидательом, а потим за госцох, медзи котрима бул и догородоначальнїк Владимир Емеди, отримана богати и рижнородна культурно–уметнїцка програма. У дво і пол годзиновей програми, коло домашнїх, наступели и дружтва «Йоаким Гарди» – Петровци, «Яким Ґовля» – Миклошевци, «Тарас Шевченко» – Дюрдьов (Бачка), зоз котрима пришла и панї Олена Папуґа – посланїк у Народней скупштини Сербийи, горватски КУД «Ловро Єжек» – Мария Бистрица, хор Нємцох и Австриянцох «Дреи Росен» – Вуковар, а наявени КУД «Андрия Пелих» зоз Шумеча нє пришол. (зоз Українскей заєднїци РГ нє поволане анї єдно дружтво – заув. ред.) У атрию дома, на шейсц вельких паноох були виложени фотоґрафиї зоз роботи Дружтва од часох снованя, довойнового периоду, часох у вигнанстве, по врацанє до Вуковару и терашнїх активносцох. После програми, за коло двасто госцох и поволаних порихтана святочна вечера.

(Информация достата телефонски од Мариї Такач)

На святочним концерту, з нагоди юбилею КПД–а «Осиф Костелник» з Вуковару, наступел и його реномирани мишани хор, котри водзи Агнета Тимко.

15–а РОЧНЇЦА ДРУЖТВА У ВИНКОВЦОХ

Культурне дружтво Русинох и Українцох зоз Винковцох зоз святочну програму означело 15. рочнїцу снованя и роботи. Святочносц отримана всоботу, 18. октобра того року од 9 по 14 годзин у винковским ресторану «Адмирал».

На початку, витаюци госцох, програму отворел предсидатель Дружтва Мирко Колбас, а реферат о длугорочней роботи поднєсол Никола Пап. После реферату, сновательом и заслужним членом Дружтва додзелєни дипломи, а присутним подзелєна брошура о 15–рочней роботи Дружтва, котра друкована за тоту нагоду.

У предлуженю програми отримани концерт у котрим участвовали госци зоз Миклошевцох, Петровцох, Осиєку и Вуковару, та дружтва Нємцох и Австриянцох зоз Вуковару. Концерт тирвал коло годзину и пол, а вец госцох на госцини, предлужела забавяц орхестра зоз Петровцох.

(Информациї телефонски дал Никола Пап)

ZAKARPATSKA KLAPA GRUZIJSKOG SCENARIJA…??

Na upit Internet-pretraživaču za „proglošeno respubliku Подкарпатська Русь“ (proglašena je republika Podkarpatska Rus'), odaziva se preko tisuću referenci ukrajinske domene. Zbog čega time bruji taj medijski prostor? Osnovna obavijest je kratka:

Na Europskom kongresu podkarpatskih Rusina, u Mukačevu je 25. listopada 2008. proglašena republika Podkarpatska Rus'.

Na kongresu je sudjelovalo 109 delegata, a status „međunarodnog“ je osigurao jedan gost iz Češke. Uz dva akta gospodarsko-političke naravi, izglasovano je i stvaranje republike u statusu od 22.11.1938. godine, s čime se Kongres kani obratiti Zakarpatskom oblasnom saboru radi statusa autonomije tj. proglašenja teritorije Zakarpaća autonomnom republikom.

Napomena: Po Internet-podatcima popisa pučanstva 2001. god., kao Rusini očitovalo se oko 10 000 žitelja, a 2007., deputati Zakarpatskog oblasnog sabora donijeli su odluku o priznanju nacionalnosti „Rusin“ u toj oblasti. Ovaj akt još nije prošao daljnju, ustavom i zakonom predviđenu proceduru.

Spomenuti čin Kongresa u medijima se tretira raznoliko. Stavovi se kreću od smatranja čina ništavnim ili minoriziranja, do pripisivanja neustavnosti, separatizma ili prosto – osude sa zahtjevom sankcioniranja. Nešto rjeđi, ali zato jači tonovi ocjenjuju ovaj akt kao dodatni pritisak na predizbornu političku scenu u Ukrajini, akcentirajući prorusku sastavnicu u Zakarpaću, a najzloslutniji su oni koji u tome vide utiranje puta gruzijskom scenariju. *A.P.*

SMOTRA

Pjevačko-plesna skupina iz Mikluševaca

Gošće iz Mitrovice

Violinistice iz Banje Luke

Koreografije primjerene dječjem uzrastu

Brodski „Leptirići“ izvode „Tarantelu“

DJEČJEG STVARALAŠTVA

Dio dvorane s publikom (izvođači i gosti) oko prostora za plesače

Na kraju - fotografija za uspomenu

U prostranom ambijentu „Slavonskog restorana“ u Slavonskom Brodu, financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH, te s moralnom podrškom Ukrajinske zajednice RH, KPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda, 18. listopada 2008., organiziralo je tradicijsku, 7. po redu, Smotru dječjeg stvaralaštva.

Iako sve članice Ukrajinske zajednice nemaju sekcije dječjeg uzrasta, vjerojatno bi se Smotra mogla održati i tek sudjelovanjem djece iz Kaniže i Sl. Broda. Tim više za pohvalu je odluka organizatora, predvođenih Ankicom Verhas i Mihajlom Semenjukom, da se pozovu i dječje amaterske skupine društava iz Saveza Rusina i Ukrajinaca RH, kao i ukrajinskih KP društava iz Bosne i Vojvodine. Uz domaćine, na smotri su sudjelovala KPD-a iz Kaniže, Mikluševaca, Petrovaca, Banje Luke, Prnjavora i Srijemske Mitrovice. Potrebno je naglasiti da, višegodišnjim nastojanjem organizatora, ova smotra zaslužuje svoj naziv, jer su u dječijim predstavljanjima uz tradicijski folklorni ples obuhvaćeni i orkestri, recitatori, vokalni solisti i grupe, a također i likovna izložba oslikavanja ravnog i uporabnog staklovinja (vidi zlatni „list“ na naslovnici). Ovo potonje je rezultat požrtvovnog volonterskog rada slikarice A. Verhas s brodskom djecom.

Dječji literati su iskoristili priliku što je ova smotra bila posvećena velikanu ukrajinske književnosti Oleni Pčilki (Pseudonim Olge Kosač – majke, također velike, ukrajinske književnice Larise Kosač), te su došli do izražaja i recitatori, a time se u mladom naraštaju ukorjenjuje i materinji jezik.

Na ovoj vrlo uspješnoj smotri, kao posebni gosti bili su: zastupnik u Hrvatskom saboru Nazif Memedi, članovi Savjeta za nacionalne manjine Larisa Uglješić i Zvonko Kosteljnik, zamjenica župana Brodsko-posavske županije Ružica Vidaković, dogradonačelnica Slavonskog Broda Željka Krištof, predsjednik Ukrajinske zajednice RH Ivan Semenjuk kao i drugi kulturni i društveni djelatnici Ukrajinaca i Rusina.

Nakon što je pokazala svoja umijeća, te nakon zajedničke večere, mladež se oduševljeno prepustila zabavi, plesu i druženju.#

Voditeljski par iz Slavonskog Broda

Larisa Uglješić i Nazif Memedi

Ružica Vidaković

Željka Krištof

Mihajlo Semenjuk i Ankica Verhas

Gošće iz Banje Luke

Dojmljiv ples i njegov završetak plesača iz Prnjavora

Voditeljski par iz Kaniže

Učenica 2. r.O.Š. uz svoj rad na staklu

GOSTOVANJE UKRAJINACA IZ BUDIMPEŠTE U RIJECI

Tijekom petodnevnog gostovanja u Rijeci i Opatiji Kulturno društvo Ukrajinaca iz Budimpešte svojim folklornim ansamblom „Veselka“ oduševilo je publiku, a u znaku hvale je uslijedio i poziv za gostovanje njihovih gitarista naredne godine.

Nastup na riječkom Korzu

Na prijedlog Kulturnog društva Rusina i Ukrajinaca "Rušnjak" Primorsko goranske županije upućen Gradu Rijeci, Gradskoj upravi za kulturu, spomenuti ansambl je pozvan da kao jedini gost sudjeluje u "Etnosmotri“, a grad Rijeka im je platio dva pansiona u hotelu. „Etnosmotra“ je smotra nac. manjima koje žive i rade u Rijeci, a moto joj je "Bogatstvo je živjeti u zajedništvu“. Već 12. po redu, ista je održana 26.09.-04.10. 2008. Prvoga dana otvorena je izložba likovnih radova pripadnika nac. manjina na kojoj je "Rušnjak" bio zastupljen s tri slike. Održana je i literarno glazbena večer, na kojoj su članovi društva "Rušnjak“ Tatjana Kramer i Vladimir Provči vrlo dojmljivo recitirali stihove Ahnete Balatinac i Ljubice Harhaji, uz pratnju dvaju obrazovanih gitarista iz Užgoroda (Ukrajina). Tom prigodom spomenuti gitaristi su imali i mali samostalni nastup, nakon čega su dobili poziv da idućeg ljeta nastupe na „Festivalu gitare“ u Kastavu, koji ima međunarodni karakter.

Kulturno društvo Ukrajinaca Mađarske - Budimpešta nastupilo je i, na otvorenoj sceni na Korzu u Rijeci, na manifestaciji folklora koja je trajala dva i pol sata. Nastup su započeli plesom „Huculka“ iz Zakarpatja. Potom su nastupale ostale nac. manjine, da bi gosti nastupili na kraju s „Djevojačkim plesom“ i „Hopakom“, čime su u prekrasnim nošnjama, mladalački razigrani, poletni i veseli, pružili vrlo atraktivan finale. Unatoč hladnom vremenu, gledatelji su ostali do kraja - „da vide te krasne Ukrajince“. Naravno, u tome su i velike zasluge njihovog koreografa Ivana Pasteljaka iz Užgoroda.

Iste večeri u opatijskom Grand hotelu „Belvedere“, u 20 sati, „Veselka“ je održala koncert koji je oduševio goste hotela, a posebno Mađare, kojih je bilo oko stotinjak.

Ipak je najljepše bilo u utorak, 30. 09. 2008. u svečanoj dvorani „Filodrammatica-e“ u Rijeci, gdje su naši gosti dali koncert plesova, pjesama i gitare. Dan prije koncerta predsjednik „Rušnjaka“ je na televizijskoj postaji "Kanal Ri" u emisiji „Planet Ri" u deset-minutnom nastupu predstavio Ukrajince Budimpešte. Također, bila je slična emisija i na radiju, a koncert je najavljen i u tisku. Vrlo uspješnim koncertom prikazane su specifičnosti i ljepota ukrajinskog plesa i pjesme. Gitaristički duet predstavio se virtuoznim izvedbama, što je publika nagradila dugotrajnim aplauzima tražeći "bis“, no trajanje programa se nije moglo produljivati te je nazočnima preostalo tek ponijeti bogate dojmove i poželjeti da ove izvođače uskoro vide ponovno.

Svojim boravkom i nastupima ansambl je našoj sredini donio duh ukrajinskog folklornog glazbenog i plesnog stvaralaštva i tradicije, u čemu je organizacijski vrlo zaslužna predsjednica njihove udruge, gđa Jaroslava Hartjani.

Udruga „Rušnjak“ je članovima ansambla priredila izlete u srednjovjekovni grad Kastav i na otoke Cres i Krk, čime se, uz želju za ponovnim susretom, završio boravak ovih dragih gostiju. Bio je to peti ansambl koji je „Rušnjak“ u ovoj godini ugostio.

Vladimir Provči

TAMO NEGDJE IMA MONODRAMA – NEKA, NEKA...

KD „Rušnjak“ (čitaj: V.Provči) ima zavidnu bilancu kulturnih aktivnosti. One su tek po formi organiziranja amaterske, a kvaliteta je na razini profesionalizma i, što nije manje važno, raznovrsne su po naravi. Tu su folklorni ples i pjevanje, klasična glazba, likovne i etno izložbe, operne arije i operete, kazališna umjetnost… Monodrama. Da, da – monodrama. Rusini u Vojvodini imaju čak i tradicijski festival monodrame. Prošlogodišnja prvonagrađena monodrama na tom novosadskom festivalu „Ime mi je Anđa, a zovu me Hanča“ ubrzo je izvedena i u Rijeci. Vjerojatno zahvaljujući takvoj senzibilnosti, jedino je „Rušnjak“ bez zadrške pozvao u goste i zagrebačko prvijenačko uprizorenje monodrame „Recording“, ukrajinskog pisca O. Irvanca. I više nijedno ukrajinsko društvo. A ovih dana u Zagrebu je i Ruski kulturni krug upriličio predstavu monodrame („Potrošeni snovi“).

Scena iz monodrame „Ime mi je Anđa, a zovu me Hanča“ u izvođenju A.Međeši

Logotip prošlogodišnjeg Petog rusinskog festivala monodrame, održanog u studenom u Novom Sadu

Eto, tamo negdje ima monodrama, ali neka, neka… „Nama je dovoljno i tek malo tancanja.“ To je instant potporanj nacionalnom identitetu, a u tom obliku podložan je „glat“ kolapsu. Teško je razumjeti škrtost u podršci drugim formama kulturalnosti, te izostanak ohrabrenja čak i u početničkom sricanju konferansi i recitacija na ukrajinskom jeziku. Npr., takva pozitivna nastojanja M. Semenjuka u Sl.Brodu su hvale vrijedna. Ima i drugih samozatajnih pregalaca, ali su sasvim nezamjetljivi u modi utilitarnog politiziranja prosipanjem parola neo-komsomolskog tipa. Izgleda, dug je put (ili poček) do kulturalizma umjesto tematskog učahurenja i svojevrsne samoizolacije. Ta i po biblijskom primjeru, zna se što narod štuje u odsustvu Mojsija. *A.P.*

PREDSTAVNICI FONDA LIMIĆ U POSJETI PRADOMOVINI HRVATSKOJ

Nakon dugog razdoblja, protekom pet stoljeća, te više od godinu dana organiziranog pripremanja, agilni i vrlo uporni predsjednik Fonda Roda Limić Andrija Ivanović Limić - dr. med., uz potporu suradnika, organizirao je posjetu u Republiku Hrvatsku – domovinu svojih predaka, za 315 članova Fonda Roda Limić, od kojih su 252 iz Ukrajine te 63 iz Rusije, Poljske, Njemačke i Sjedinjenih Američkih Država. Osim njih doputovali su i članovi predsjedništva Sovjetske federacije ukrajinskih lemkivskih udruženja. Za sve njih bio je organiziran boravak od 1. do 4. listopada 2008. godine na području „Poljičke Republike“, u mjestu i općini Podstrana, u apartmanima poljičana, a prehrana u tri restorana. Poljičani su postavili veliki šator u kojem su se družili Limići iz Ukrajine i drugih država s Limićima i građanima općine Podstrana, grada Omiša i Splitsko-dalmatinske županije.

Lenta za frof. Dr.sc. Sinišu Tatalovića

Posjeta i boravak Limića bio je pod visokim pokroviteljstvom Predjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića i Splitsko-dalmatinske županije. Predstavnici Društva Poljičana „Sv. Jure – Priko“, Društva hrvatsko-ukrajinskog prijateljstva iz Zagreba, saveza Rusina i Ukrajinaca RH, općine Podstrana, grada Omiša i Splitsko-dalmatinske županije, dali su veliki doprinos u organiziranju posjete, prihvatu i boravku naših sunarodnjaka Limića .

Cilj posjete predstavnika drevnog roda Limića – Ukrajinaca hrvatskog porijekla, bio je upoznavanje povijesnih, etnografskih i drugih znamenitosti „Poljičke Republike“, općine Podstrana, gradova Omiša i Splita, tvrđave Klis, te uspostavljanje prijateljskih veza s Limićima državljanima Republike Hrvatske, a nadasve hodočastiti na grob svojega pretka Poljičkog kneza Elema u Sirjanima. Naravno, gosti su pokazali i poseban interes za prekrasan plavi Jadran.

Oduševljeni dočekom i susretljivošću građana Podstrane i „Poljičke Republike“, Limići su u cijelosti ostvarili planirano. Zajedno s društvom Poljičana „Sv. Jure-Priko“, postavili su i spomen ploču ove posjete te predali eksponate muzeju u mjestu Gata.

Veliki značaj dali su održavanju izborne skupštine na mjestu i po ceremoniji kako se birao Poljički knez. Naravno, za predsjednika ponovno su izabrali vrlo zaslužnog i cijenjenog Andriju Limića, a za dopredsjednike i članove Predsjedništva – svoje istaknute predstavnike.

Poljička prisega dr.med. Andrije Limića

Dana 1. listopada 2008. godine održana je proširena sjednica Predsjedništva Fonda Roda Limić te zbor svih nazočnih Limića, na kojima je predsjednik Andrija Limić izvijestio o djelovanju Fonda, te o narednim zadacima. Posebno je istaknuo želju za čvršćom suradnjom s Hrvatskom i područjem svojih predaka.

Veliki knez Poljica Petar Radić, te načelnik općine Podstrana i gradonačelnik Omiša, toplo su pozdravili i zaželjeli dobrodošlicu uvaženim gostima, a Splitsko–dalmatinski župan mr. Ante Sanader, uz pozdrave, pozvao je Limića da posjećuju Splitsko–dalmatinsku županiju – područje njihovih predaka. Iskazao je i želju za trajni povratak djela Limića u Republiku Hrvatsku jer – u njoj ima mjesta za sve koji to žele.

Dugog dana boravka u Hrvatskoj, Limiće je u prigodnom posjetu pozdravio i Veleposlank Ukrajine u RH Markijan Lubkivs'kyj.

Limići su pokazali veliko oduševljenje posebno toplom dobrodošlicom koju je u ime predsjednika RH Stjepana Mesića, kao pokrovitelja, i svoje osobno, poželio prof. Dr. sc. Siniša Tatalović, koji je u svom obraćanju, između ostalog, rekao:

„Svakako, vaš dolazak u Poljica, u Hrvatsku, do sada brojem najveći, znatan je doprinos upoznavanju fenomena roda Limića i zacijelo će pobuditi zanimanje opće i stručne javnosti. Prva korist već je postignuta u činjenici da će članovi roda Limić ovim boravkom u Hrvatskoj obnoviti i produbiti poznavanje svoje povijesti i uspostaviti veze s brojnim članovima svoga roda koji su ostali živjeti u Hrvatskoj ili susjednim državama. Međutim, ovaj posjet ujedno je prilika da drevnim Poljicima i cijeloj Hrvatskoj prenesete dio iskustva svoga života u Ukrajini. Vaša jedinstvena sudbina podsjetit će na to da su hrvatski i ukrajinski narod dva stara bliska kulturna europska naroda, a Ukrajina i Hrvatska prijateljske zemlje. Vi ste stoga ovim posjetom na poseban način i u ulozi ukrajinskih veleposlanika u Hrvatskoj, ali, vjerujem da ćete nakon povratka u Ukrajinu biti na svoj način veleposlanici Hrvatske medu Ukrajincima i pridonijeti još boljoj povezanosti između dviju zemalja. Osim toga, vaša jedinstvena sudbina na svoj način govori nam o Europi kao zajedničkom i jedinstvenom domu naroda koji u njoj žive i koji su povezani brojnim vezama.

Mr.sc.T.Fricki, Nj.E. M.Lubkivs'kyj i g. Limić

Vjerujem da će primjer vašega okupljanja biti poticajan i za druge velike obitelji i rodove, ne samo u Hrvatskoj, da istraže svoje korijene i obnove svoje veze. Poznavanje svojih korijena učvršćuje identitet svakog naroda, svake obitelji i svakog čovjeka i pridonosi da s više samosvijesti, ali i s više poštovanja, a manje predrasuda jednih prema drugima, pridonosimo razvoju i napretku društva kojeg smo dio, a jednako tako i međunarodnih odnosa.“

Trećeg dana navečer, kako i priliči dobrim domaćinima, Poljičani su u šatoru priredili oproštajnu večer. Druženjem uz pozdrave, pjesme, igre i zakusku srdačno su se pozdravili sa svojim dragim gostima Limićima, te dogovorili nove susrete i trajnu vezu Limića i Poljičana.

Dopredsjednik Hrvatsko-ukrajinskog društva ***mr.sc. Teodor Fricki***

(Foto: Miroslav Kirinčić)

СУЧАСНІ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКОЇ

(особистий погляд автора статті)

Історія

Коли говоримо про Церкви Київської традиції маємо на увазі християнські Церкви, які походять від хрещення України св. Володимиром 988 р. Всі вони є східного Візантійсько-слов'янського обряду, який згодом формується, як київський. Отже, Київська Церква на Русі-Україні формується як митрополія Київська у складі Константинопольського патріярхату від 988-1687 рр. До її складу входили і єпархії на територіях сучасної Росії і Білорусі. Однак, у зв'язку з формуванням нової російської нації на північному сході Київської Русі, Московська Церква виходить зі складу Київської митрополії і стає окремою митрополією 1448 року. Митрополія московська стається окремим патріархатом 1589 року, завдяки хабарам і політичним тискам на Константинопольський патріархат.

Архиєпископ і Кардинал Любомир Гузар

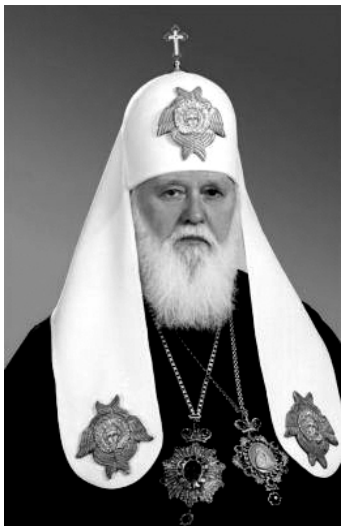

Патріарх Філарет Денисенко

Вже 1685 року Москва звертається до Константинополя з проханням долучити Київську Митрополію до Московського патріархату. Всупереч одностайному протистоянні цим намірам всієї ієрархії Київської митрополії і опозиції Константинополя, Москві це вдається, 1687 року за часів гетьманування Івана Самойловича на Лівобережній Україні. Відтоді починається насильницька московізація Києва на обрядовому, мовному і національному рівні аж до відновлення української державності в 1991 році.

Сучасний стан

Сьогодні до спадкоємців Київської Церкви належать такі Церкви:

1. - *Українська Греко-Католицька Церква* під головуванням Блаженнішого Верховного Архиєпископа (що дорівнює патріаршому устрою Церкви) і митрополита Києво - Галицького, кардинала Любомира Гузара. До її складу входять дві митрополії (Київська і Львівська) і окрема єпархія Мукачівська на Закарпатті, яка є Церквою свого права («sui iuris"). Налічує близько 5,5 мільйонів вірних, великою більшістю на Заході України (Галичина і Закарпаття), але і в українській діаспорі в Америках і Західній Європі (українська гілка Крижевецької єпархії обрядово і мовно також належить до цієї Церкви).

Історично ця Церква формально починається від «Берестейської унії» 1596 року, коли Київська митрополія формально підтвердила свої історичні прагнення належати до Єдиної, Святої, Католицької і Апостольської (Соборної) Церкви під проводом першого між рівними патріархами Папою Римським. Цією унією Київська Греко-Католицька Церква визнає примат Римського патріарха в питаннях віри і моралі, а водночас Рим їй гарантує збереження обрядової, богословської, правової (нпр. синодальний устрій Церкви) і літургічної недоторкуваності. Так, наприклад, ця Церква приймає науку Вселенської Церкви про походження Святого Духа «від Отця і Сина» (тзв. «filioque") і про чистилище. Це ж бо і є єдині дві догматичні розбіжності між католиками і православними, хоч і вони в сьогоднішній богословській думці є релативізовані. Повний розквіт Церкви відбувається в XIX. і початком XX. століть. Однак, після „совєтської" окупації Західної України ця Церква, через чітке національне визначення, насильним псевдо-собором 1946. р. стає підпільною, або катакомбною аж до 1989 року.

Митрополит Володимир Сабодан

2. - *Українська Православна Церква Київського Патріархату* під проводом патріарха Філарета (Денисенка). Без сумніву найбільша православна Церква в Україні, яка налічує приблизно 10 мільйонів вірних. Унезалежнюється від Москви 1994 року, на основі визнання Вселенського патріарха про неканонічність її приєднання до Московсього патріархату. Сьогодні старається здобути визнання інших патріархатів про свою канонічність, тобто бути в «сопричасті» з іншими православним Церквами.

3. - *Українська Православна Церква Московського Патріархату* під проводом митрополита Володимира (Сабодана). Друга православна Церква

ТРАДИЦІЇ

за числом вірних. Налічує 7,2 мільйонів вірних, передовсім російськомовного населення в східних областях України. Хоч користається широкою автономією, канонічно є в складі Московського патріархату. Користується підтримкою імперіалістичних кіл Москви в їхньому бажанні затримати Україну в релігійній, культурній і мовній залежності від Москви. Вважає себе єдиною «канонічною» православною Церквою в Україні, на відміну від інших двох Церков.

4. - *Українська Автокефальна Православна Церква* під проводом патріарха Митрополита Мефодія (Кудрякова). Її початок сягає 1920-го року, коли Київська митрополія унезалежнюється від Москви. Першим митрополитом був Василь Липківський. Після її знищення більшовиками в 30-их роках минулого століття Церква продовжує своє життя в українській діаспорі в Західному світі з осідком в Північній Америці. Сьогодні налічує біля одного мільйона вірних в Україні і на поселеннях.

Митрополит Мефодій Кудряков

Відносини

Всі ці Церкви є спадкоємицями Володимирового хрещення Русі-України. Їх є три православні і одна католицька. Екуменічні відносини, хоч складні, ведуться на два рівні: між католиками і православними і між самими православними. Діалог католиків і православних утруднює те, що є більше православних Церков, які оскаржують одна одну в неканонічності. Отже, передумовою цього діалогу є об'єднання всіх православних Церков в одну Київську Церкву. Є деякі зрушення в цьому напрямі завдяки ініціативі Вселенського патріарха Вартоломея і президента України Віктора Ющенка (цьогорічне святкування 1020-річчя Хрещення України). Однак, кожна з православних Церков вважає, що інша православна Церква має покаятися і прилучитися до неї, бо вона єдина канонічна. Очевидно, що такий початковий бар'єр дуже важко подолати без молитви, християнської скрухи, умиління і без візії загального добра Церкви та народу. Тому, окрім самого сподівання, що справи вже якось по собі наладнаються, треба бути активним учасником цих процесів зближення, як християнин Київської традиції і, як українець.

о. Ярослав Лещишин

(Фотографії підготовив А.П.)

SUVREMENE UKRAJINSKE CRKVE KIJEVSKE TRADICIJE

(Osobno gledište autora članka)

Povijest

Kad govorimo o crkvama Kijevske tradicije imamo na umu kršćanske Crkve, koje potječu od pokrštenja Ukrajine odlukom sv. Vladimira 988. god. Sve su one istočnog bizantsko-slavenskog obreda, koji se vremenom formira kao kijevski. Dakle, Kijevska Crkva na Rus'i-Ukrajini formira se kao kijevska Mitropolija u sastavu Konstantinopoljskog Patrijarhata od 988. do 1687. god. U njenom sastavu su bile i eparhije s područja sadašnje Rusije i Bjelorusije. Ipak, s formiranjem nove ruske nacije na sjeveroistoku Kijevske Rus'i, moskovska Crkva izlazi iz sastava Kijevske mitropolije 1448. god. kao posebna mitropolija. Zahvaljujući podmićivanju i političkom pritisku na Konstatinopoljski patrijarhat, Moskovska mitropolija postaje zasebnim patrijarhatom.

Mitropolit Andrej Šeptyc'kyj (Mitropolit 1901-1944) (predvodio Ukrajinsku Grko-Katoličku Crkvu tijekom dva Svjetska rata)

Već 1685., Moskva se obraća Konstantinopolju s molbom da Kijevsku mitropoliju pripoji k Moskovskom patrijarhatu. Unatoč rezolutnom protivljenju cjelokupne hijerarhije Kijevske mitropolije i opozicije u Konstantinopolju, 1687. god. Moskvi uspijeva ova nakana, u vrijeme vladavine hetmana Ivana Samojloviča na Lijevoobalnoj Ukrajini. Od tada počinje nasilna moskovizacija Kijeva na obrednoj, jezičnoj i nacionalnoj razini, te traje sve do obnove ukrajinske državnosti 1991. godine.

Sadašnje stanje

Današnje slijednice Kijevske Crkve su:

1. – Ukrajinska Grko-Katolička Crkva pod vodstvom Uzoritog vrhovnog arhiepiskopa (što odgovara patrijarškom ustroju Crkve) i Kijevsko-galicijskog mitropolita, kardinala Ljubomira Gudzara, koja obuhvaća Kijevsku i Ljvivsku mitropoliju te posebnu Mukačevsku eparhiju na Zakarpaću kao Crkvu sa svojim pravom („sui iuris"). Ima približno 5,5 milijuna vjernika, velikom većinom na zapadu Ukrajine (Galicija i Zakarpaće), ali i u ukrajinskoj dijaspori u Sjevernoj i Južnoj Americi te Zapadnoj Europi (ukrajinski ogranak Križevačke eparhije jezično i obredno također pripada ovoj Crkvi).

Povijesno, ova crkva formalno počinje od „Berestovske unije" 1596. god., kada je Kijevska mitropolija

Nastavak na narednoj stranici.

SUVREMENE UKRAJINSKE CRKVE KIJEVSKE TRADICIJE

(Osobno gledište autora članka)

Nastavak s prethodne stranice

formalno potvrdila svoju povijesnu težnju pripadati Jedinoj, Svetoj, Katoličkoj i Apostolskoj (Sabornoj) Crkvi, pod vodstvom prvog među jednakim patrijarsima Papom Rimskim. Ovom unijom Kijevska Grko-Katolička Crkva priznaje primat Rimskog patrijarha u pitanjima vjere i morala, a ujedno, Rim njoj jamči očuvanje obredne, bogoslovne, pravne (npr. Sinodnog ustroja Crkve) i liturgijske posebnosti. Tako, na primjer, ova Crkva prima nauk od Ekumenske Crkve o proishođenju Svetog Duha „od Oca i Sina“ (tzv. „filioque“), te o čistilištu. Ujedno, ovo su i jedine dogmatske razlike između katolika i pravoslavaca, iako su i one u suvremenoj bogoslovnoj misli relativizirane. Puni procvat Crkve bio je u XIX. i početkom XX. stoljeća. Ipak, poslije sovjetske okupacije Zapadne Ukrajine, ova Crkva, zbog jasnog nacionalnog opredjeljenja, nakon nasilnog pseudosabora 1946. god., postaje ilegalnom, odnosno katakombnom, sve do 1989. godine.

Patrijarh Josyf Slipyj (Vrhovni Arhiepiskop, Kardinal i Mitropolit 1944-1984)

(Bio je uznik u Gulagu, a preživjevši, predvodio je progonjenu Ukrajinsku Grko-Katoličku Crkvu u ilegali dvadeset godina)

2. – Ukrajinska Pravoslavna Crkva Kijevskog Patrijarhata pod vodstvom patrijarha Filareta (Denisenka), nedvojbeno je najveća pravoslavna Crkva u Ukrajini, a ima približno 10 milijuna vjernika. Od Moskve se osamostalila 1994. god. na temelju priznanja Ekumenskog patrijarha glede kanonske nevaljanosti njenog pripojenja k Moskovskom patrijarhatu. Danas nastoji dobiti priznanje drugih patrijarhata glede svoje kanonske valjanosti, odnosno biti u „supričesti“ s ostalim pravoslavnim crkvama.

Barokna grko-katolička Katedralna crkva Sv Jurja u Ljvovu

3. – Ukrajinska Pravoslavna Crkva Moskovskog Patrijarhata, pod vodstvom mitropolita Vladimira (Sabodana), sa 7,2 milijuna svojih vjernika, uglavnom rusofonog pučanstva istočnog područja Ukrajine, druga je po veličini pravoslavna crkva. Iako ima široku autonomiju, kanonski je u sastavu Moskovskog patrijarhata. Koristi se podrškom moskovskih imperijalističkih krugova u njihovom nastojanju zadržati Ukrajinu u religijskoj, kulturnoj i jezičnoj ovisnosti o Moskvi. Za razliku od drugih pravoslavnih crkava, ona smatra sebe jedinom „kanonski valjanom“ pravoslavnom Crkvom u Ukrajini.

Arhiepiskop Volodymyr Sternjuk (Vršitelj dužnosti poglavara Ukrajinske Grko-Katoličke Crkve u Ukrajini 1972-1991)

(Predvodio je ilegalnu Ukrajinsku Grko-Katoličku Crkvu do slobode)

4. – Ukrajinska Autokefalna Pravoslavna Crkva pod vodstvom patrijarha Mitropolita Metodija (Kudrjakova) svojim početkom datira od 1920. god., kada se Kijevska mitropolija osamostalila od Moskve. Prvi mitropolita bio je Vasilj Lypkivs'kyj. Nakon što su je 30-tih godina prošlog stoljeća uništili boljševici, ova Crkva nastavlja postojati u ukrajinskoj dijaspori u Zapadnom svijetu, sa sjedištem u Sjevernoj Americi. Sada ima oko milijun vjernika u Ukrajini i iseljeništvu.

Uzoriti Miroslav Ivan Ljubačivs'kyj (Vrhovni Arhiepiskop i Kardinal 1994-2000)

(Predvodio je Ukrajinsku Grko-Katoličku Crkvu u progonstvu, a nakon povratka i u Ukrajini)

Odnosi

Sve su ove crkve slijednice Vladimirovog pokrštenja Rus'i-Ukrajine. Tri su pravoslavne i jedna katolička. Iako složeni, ekumenski odnosi vode se na dvije razine: između katolika i pravoslavnih te unutar samih pravoslavnih. Dijalog katolika i pravoslavnih otežava to što ima nekoliko pravoslavnih Crkava, koje jedna drugu optužuju za „kanonsku nevaljanost“. Tako, preduvjet za ovaj dijalog je ujedinjenje svih pravoslavnih crkava u jednu Kijevsku Crkvu. U ovom smjeru ima nekih pomaka zahvaljujući inicijativi Vaseljenskog patrijarha Bartolomeja i predsjednika Ukrajine Viktora Juščenka (ovogodišnje svetkovanje 1020-e obljetnice Pokrštenja Ukrajine). Jednako, svaka od pravoslavnih crkava smatra da se ona druga pravoslavna Crkva treba pokajati i pripojiti se k njoj, kao jedinoj kanonski valjanoj. Takvu početnu barijeru je očito teško prevladati bez molitve, kršćanske skrušenosti i dobrohotnosti, te bez vizije općeg dobra za Crkvu i narod. Zato, osim samog nadanja da će se stvari već nekako srediti, treba biti aktivnim sudionikom ovih procesa zbližavanja, kao kršćanin Kijevske tradicije, i kao Ukrajinac. *o. Jaroslav Leščešen* *(Fotografije priredio A.P.)*

IN MEMORIAM

ВЛАДИМИР ТИМКО

Пияток, 10. октобра 2008., у Осиєку, у 55–им року живота, нєсподзивано умар Владимир Тимко, главни и одвичательни редактор глашнїкох Нова Думка и Венчик, як и других виданьох Союзу Русинох и Українцох Републики Горватскей.

ВЛАДИМИР ТИМКО
1953 – 2008

Владимир Тимко родзени у Ердевику (Войводина) 18. 12. 1953., основну школу закончел у Осиєку, а штредню Технїчну школу за телекомуникациї закончел у Заґребу 1972. року, дзе на Факултету транспортних наукох здобул титулу инженєра телекомуникацийох. Зоз жену и двома дзивками жил и робел у Осиєку, дзе, концом роботи у струки, 2004–го року прилапел гонорарне ушорйованє Союзових виданьох. Ище под час студию бул член КПД Русинох и Українцох Заґребу дзе указал интерес за роботу у култури своєй националней меншини. Бул учашнїк, а познєйше и активиста лєтних школох за младеж. Соосновательє КПД Русинох и Українцох Осиєку, дзе основал литературну секцию и порушал числени други културни активности, У истим дружтве бул касир, а остатнїх рокох и тайомнїк. Значну дружтвену улогу мал и як представнїк Рускей националней меншини Осєцко–бараньскей жупаниї у мандату од 2004. року.

Бул веселого характеру, скромни и цихи, так же скривал и то же пише поезию, котру нє об'явйовал.

Поховани є 13. октобра того року на Централним теметове у Осиєку.

Най му будзе лєгка чарна жем.

Най спочива у миру Божим.

О. ЙОСАФАТ ВОРОТНЯК

У Сербії, у м. Кула, 22 жовтня 2008 року після важкої недуги помер о. Йосафат (Павло) Воротняк, єромонах Чину св. Василія Великого (УГКЦ), член Провінції Найсвятішого Спасителя в Україні.

Павло Воротняк народився 6 липня 1948 року в с. Брезік у Боснії. У віці 17-років став кандидатом спільноти

О. ЙОСАФАТ ВОРОТНЯК
1948-2008

отців Василіан у колишній Югославії. Вічні обіти склав у 1974 році. Після навчання в університеті св. Ансельма в Римі та Папському Східному інституті здобув ліцензіат. Висвячений на священика у червні 1975 року Папою Павлом VI у Ватикані. Був парохом василіянської церкви у містечку Кула в Сербії. Неодноразово бував як турист у колишньому СРСР, перевозив підпільні документи для УГКЦ. Після виходу Церкви з підпілля в 1992 році скерований своїми настоятелями на душпастирську і місіонерську працю в Україну, зокрема з 1994 по 1997 рр. був настоятелем монастиря ЧСВВ у м. Червонограді на Львівщині. Там він розвинув активну роботу із місцевою молоддю, співпрацював із педагогами. З 1997 по 2005 рр., окрім багатогранної пасторальної праці, займався редагуванням християнського часопису „Місіонар" (Львів). Тоді збільшився тираж журналу та його реалізація. Брав участь у релігійних програмах Львівського телебачення та радіо. З 2004 року і до смерті був настоятелем монастиря у смт. Бороняво на Закарпатті, де довершив будівництво місцевої церкви та обновив монастир. За час свого 33-літнього священичого служіння провів сотні місій і духовних наук.

Релігійно-інформаційна служба України – www.risu.org

Обряд похоронів відбувся 24. жовтня в Кулі, у греко-католицькій церкві св. Йосафата та у церквах св. Онуфрія і св. Андрія у Львові на Україні, де довший час служив. Похований 28.10.2008 у Малехові біля Львова.

Вічна Йому пам'ять. *(Дані – с. Євсевія)*

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

За опубліковані статті платиться гонорар | **Objavljeni članci se honoriraju**

IMPRESSUM

Izdavač:
Društvo za ukrajinsku kulturu
Товариство української культури
Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA
Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb
2340009–1110045869

Naša gazeta
izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik
sa stankom u srpnju i kolovozu
Glavni i tehnički urednik:
Aleksa Pavlešin
E – mail : aleksa.pavlesin@zg.t-com.hr
duk@zg.t-com.hr

Prijelom i dizajn: A.Pavlešin
Fotolit: HADVA TISAK d.o.o.
Tisak: FILEDATA d.o.o.
U Zagrebu, 30.10.2008.
Naklada: 350 primjeraka
Tel. Društva i uredništva:
01 / 4635-884

Publiciranje autorskih članaka ili citiranje drugih izvora ne znači ujedno da redakcija „Naše gazete" i dijeli izložene stavove i mišljenja, niti jamči istinitost tuđih navoda.

Публікування авторських статей або цитування інших джерел не означає, що редакція «Нашої газети» поділяє ті самі твердження й думки, або гарантує точність чужих наведень.

СХІДНЕ ЗАКАРПАТТЯ
Кінець XIX - початок XX ст.

Жіночий костюм:

Сорочка-«ромованка» з домотканого полотна; запаски ткані, з поперечними смугами; кептар, оздоблений кольоровою вишивкою, аплікацією із шкіри та сукна, бісером і металом; барвиста хустка з квітами на чорному тлі; шкіряні морщені постоли одягнені на плетені «капчури».

Чоловічий костюм:

Тунікоподібна сорочка; кептар та сердак, оздоблені вишивкою і аплікацією із шкіри; коричневий капелюх «клебанка»; червоні сукняні штани «гачі»; морщені постоли взуті на сукняні «капчури».

www.hllab.dp.ua

УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ

В. Миронов / А. Перепелиця
Т. В. Косміна / З.О.Васіна

ЗАКАРПАТСЬКА ГУЦУЛЬЩИНА
Кінець XIX - початок XX ст.

Весільне вбрання молодих колишньої Тиходолинської округи Закарпаття, тепер Рахівського району Закарпатської області

Весільне вбрання закарпатських гуцулів складається в основному з елементів, які характерні для одягу всіх локальних груп гуцулів (прикарпатських, буковинських, закарпатських), і лише в характері декоративних оздоб, кольоровій гамі та специфіці головних уборів виявляється його своєрідність, яка дозволяє розглядати цей комплекс як зонально закарпатський варіант гуцульського весільного строю.

Наша газета

28.11.2008. * HOMEP÷ B R O J (66) 9 * PIK÷ GODINA VII * ISSN 1333-686X

Korištene su fotografije s www.karadza.org

ПРЕДСТАВЛЕНА НОВА КНИГА ПРО ГОЛОДОМОР

Цими днями вийшла з друку книга "Геноцидний злочин тоталітарного режиму в Україні 1932-1933. Голодомор". Цей в перекладі хорватською мовою збірник статей, уривків з романів й іншої прози та документів стосовно Голодомору, упорядкував др. Євгеній Пащенко - колишній дипломат Посольства України в Хорватії, сьогодні викладач на Кафедрі української мови і літератури, а також і голова Товариства хорватсько-української співпраці «ХОРУС», котре є видавцем цієї книги, підготовці і друкуванню якої сприяло і Посольство України в Хорватії.

Др. Є. Пащенко

Б.Гралюк, В.Вурушич, Й.В. М.Лубківський Др. І.Банац

Презентація цього важливого видання відбулася

Музичну частину виконав Орест Шургот – перша скрипка Загребської філармонії

19 листопада 2008 року в Новінарському Домі (Дім журналістів) в Загребі. Перед численною аудиторією, серед якої були присутні представники хорватської громадськості і владних структур, члени КМТ-в й діячі з кола української нацменшини в Хорватії, студенти й викладачі з Кафедрі української мови і літератури в Загребі, члени Т-ва «ХОРУС» та інші, разом з др. Є. Пащенком, книгу презентували Посол України в Республіці Хорватія Маркіян Лубківський, голова Хорватської Хельсінкської групи др. Іво Банац, колишній депутат хорватського парламенту Борис Гралюк – проф. (котрого в цій нагоді представлене і як науковця) та журналіст Владо Вурушич. Кожний зі згаданих, говорив зі свого аспекту стосовно Голодомору й цієї книги. Др. Є. Пащенко, говорячи про саму книгу, згадав і всіх котрі допомогли щоб вона вийшла в друк, а окремо студентів з Кафедрі української мови, котрі цілий матеріал для книги переклали хорватською мовою; пан Б. Гралюк в широкій промові, стосовно Голодомору, згадав декотрі, вибрані ним події й особи з кола тутешньої української громади, протягом останнього століття і до сьогодні, в якій подав і високу оцінку вступному слову др. І. Банаца в згаданій книзі

Посол України в Республіці Хорватія Маркіян Лубківський, говорячи про важливість цього видання про Голодомор в докладному інформуванню хорватської громадськості, між іншим, висловив сподівання, що незабаром Голодомор 1932-1933 рр. в Україні визнає і Хорватський Сабор (парламент), де розпочато відповідну процедуру. Також казав, що, без огляду на можливі супротивні тиски з боку, надіється, що Голодомор буде Хорватським Сабором визнаний як геноцид.

Цю 324-сторінкову книжку присутні могли купити за принагідною ціною 100 кун. #

НОВА КНИЖКА ПРО ГОЛОДОМОР 1932-1933 рр.

Випуск книжки "Геноцидний злочин тоталітарного режиму в Україні 1932-1933. Голодомор" є непересічним явищем і вагомим внеском у справі поширення у світі інформації про найбільшу трагедію українського народу. В цьому випадку це окремо відноситься на Хорватію, бо книжка друкована хорватською мовою (тверда обкладинка, 324 стор., без ілюстрацій).

В зміст увійшли переклади документів, розвідок провідних українських та іноземних істориків, статей та виступів відомих політичних і громадських діячів, спогадів очевидців тієї страшної трагедії тощо.

Серед авторів збірника голова Хорватської Хельсінкської групи Іво Банац, Катерина Ющенко, Валентин Наливайченко, Василь Даниленко, Дмитро Соловей, Роберт Конквест, Володимир Сергійчук, Василь Барка, Улас Самчук, Василь Гроссман, Джеймс Мейс, Станіслав Кульчицький, Андреа Граціозі, Аллан Бессансон, Євген Пащенко та інші.

Тлумачення непотрібно – жалобні факти і без ілюстрацій страшні самі собою

Упорядник є Євген Пащенко, а з допомогою Посольства України в Республіці Хорватія, книгу видало Товариство українсько-хорватської співпраці «ХОРУС» із Загребу. Вагомий внесок у підготовці цього видання подали викладачі й студенти Кафедри української мови і літератури Загребського університету, котрі весь матеріал переклали хорватською мовою. Цим чином пан Пащенко зробив вагоме діло, бо мобілізував доступний інтелектуальний потенціал від котрого можна очікувати ще результатів.

Окремо вдала є композиція змісту книжки котра докладною інформацією доводить читача до власного висновку, що Голодомор був і геноцидом. #

D I S T O N I R A N J E S U Z V U Č J A

Onima bez sluha uzalud je izlika da su krivo izveli samo jedan ton – akord je „falš".

Bio bi preopsežan (i bespredmetan) posao ulaziti u razmatranje stila, a pogotovo sadržaja određenih istupa. No, ne može se na sve „zažmiriti" kao na neiskustvo („koje će vremenom…."), jer u njima ima i određene smišljene metodike. Npr. jedan od „kolačića" je i korištenje iskrivljenog nazivlja – kao, jasno je na što se misli, a postupa se sukladno značenju izrečenog, a ne razumijevanog. U tom smislu, određeni „krug" namjerno, a drugi nehotice koriste tobože skraćeni naziv „Koordinacija ukrajinske nacionalne manjine" umjesto punog – „Koordinacija vijeća ukrajinske nacionalne manjine", kako je to i propisano u Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina. Osim u jednoj riječi, u čemu je uopće važna razlika? Ne uočavate? Na to „krug" upravo i računa. Doduše nepotpuno, ali najkraće objašnjenje suštinske razlike bilo bi da je razlika u naznačenoj naravi, tj. ovlastima. Npr., jedna od posljedica je da predsjednik „Koordinacije vijeća ukrajinske nacionalne manjine" ima one ovlasti koje su propisane Zakonom, a u slučaju „Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine", koja nije nigdje definirana, nema nikakvih zakonskih odredbi. U prvom slučaju, predsjedava predstavnicima vijeća nacionalne manjine, a u drugom slučaju, bez zakonskih odrednica, „šefuje" svim pripadnicima nacionalne manjine, te se može baviti i svime „što prolazi". Naravno, bar u nekom dijelu je potrebno udovoljiti formi propisanoj za Koordinacije vijeća, a dalje…

Krivog definiranja ima i u drugim domenama. Kao primjer takvog „kolačića" daje se izvadak izjave predsjednika Koordinacije vijeća ukrajinske nacionalne manjine za list Manjinski FORUM (rujan 2008., br. 27 / godina V ; str. 10), koji izdaje agencija „Stina" iz Splita. U biti, taj članak je mogao biti ugodno afirmativan, da nisu dani i „falš" tonovi, koji su u zasebnom potpunom pasusu, te nema opasnosti da budu „izvađeni iz konteksta". Kakve je naravi (i nakane?) spomenuti „kolačić" može se vidjeti iz dodane napomene Stojana Obradovića – glavnog urednika Foruma. *A.P.*

Citat iz članka:

„Najveći problem u daljnjem napretku ukrajinske manjine u Hrvatskoj je uskraćivanje financijske potpore krovnoj organizaciji koja okuplja najveći broj pripadnika ove manjine u našoj zemlji Ukrajinskoj zajednici RH, zbog birokratskih regulativa Savjeta za nacionalne manjine RH i nedostatak financijske potpore za kvalitetnog koreografa zbog čega bi prepoznatljiv ukrajinski folklor mogao u potpunosti nestati."

Napomena urednika Foruma:

Bez želje za arbitriranjem u povodu stavova gosp. Viktora Filime o načinu raspodjele financijskih sredstava od strane Savjeta za nacionalne manjine, donosimo izvod iz zapisnika 27. sjednice Savjeta za nacionalne manjine održane 18. travnja 2008. godine:

(...) Prof. **Larisa Uglješić** napomenula je da je 20. siječnja 2008. godine registrirana Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske, podržana od strane Ukrajine, te da su o registraciji izvještene sve relevantne institucije. Istaknula je zadovoljstvo dodijeljenim ukupnim zajedničkim sredstvima Savezu Rusina i Ukrajinaca, te iznijela prijedlog da se unutar dodijeljenih sredstva učini pravičnija i ravnomjernija raspodjela sredstava prema programima i planovima rada kulturno umjetničkih društava, budući da djeluju dugi niz godina, a pravovremeno su na Javni poziv Savjeta podnijeli prijedloge programa u sastavu Saveza Rusina i Ukrajinaca. Dodala je da su svim kulturnim društvima koja su se izdvojila iz sastava Saveza Rusina i Ukrajinaca i osnovala Ukrajinsku zajednicu Republjke Hrvatske predložena dodjela sredstava samo za ostvarivanje programa kulturnog amaterizma, a preostali prijedlozi programa za informiranje i izdavaštvo nisu uzeti u obzir. Ujedno je naglasila da se kod sastavljanja prijedloga kod raspodjele sredstva pozovu na sastanke ovlašteni predstavnici navedenih društava kako bi raspodjela bila ravnomjernija i pravičnija.

Gosp. **Aleksandar Tolnauer** istaknuo je da Savjet za nacionalne manjine svake godine objavi u Narodnim novinama Javni poziv za podnošenje prijedloga programa koji će se sufinancirati sredstvima iz državnog proračuna Republike Hrvatske, te da je rok za prijavu istekao 23. studenog 2007. godine. Novoosnovana Ukrajinska zajednica Republike Hrvatskeje registrirana tek 28. siječnja 2008. godine, nije stekla uvjete za dodjelu sredstva, jer zajednica ne djeluje 18 mjeseci sukladno odredbama Kriterija. Posebno je napomenuo da je, unatoč navedenom, pronađena mogućnost za financiranje njihovih programa i to na način da će se Ugovor o dodjeli sredstava zaključiti pojedinačno sa svakim kulturno umjetničkim društvom, koje je pristupilo Ukrajinskoj zajednici Republike Hrvatske.(...)

(Uvid u potpuni zapisnik moguće je ostvariti na web stranici **www.nacionalne-manjine.info**)

ВИСОКИЙ ДОСЯГ СПІЛЬНОЇ ПРАЦІ

На недавній Маніфестації культурної творчості національних меншин в Республіці Хорватія, отриманій в концертному залі ім. Ватрослава Лісінського в Загребі, що до представників української нацменшини, загал не очікував якусь окрему несподіванку. Всім вже давно відомо, що українські самодіяльні колективи в Липовлянах, Славонському Броді і Каніжі мають якісні ансамблі танцюристів, а також і хори або співацькі групи. Тому і очікувалося що українці знов добре виконають свою перлину програми, «пожнуть» бурхливі оплески – і все. Але, то що було представлено, була несподіванка і за самих українців: спільно виступили ансамблі КПТ-в «Тарас Шевченко» з Каніжі й «Україна» зі Славонського Броду. Їхній «Гопак», крім узвичаєних атракційних фігур і швидких виконань, мав і повну синхронність та граціозність, зокрема дівочих рухів. Хореографія була доброблена до дрібниць, а пари розтанцювалися цілою шириною великої сцени. У частині «змагання», понад 1700 спостерігачів, мов один, плесканням рук подавали жвавий ритм танцюристам, а після фіналу«бухнули» овації. Але,

Краса рухів і костюмів, а так само і юних танцюристів

Наперекір гравітації!

щоб досягти того рівня, докладено чимало труду, а було то так:

Після запрошення на Маніфестацію, товариства вирішили, щоб цього року з танцями спільно виступили згадані два т-ва. Пан Желько Хас пристосував давнішні елементи хореографії (бідкається що важко було «стиснути» в 7 хвилин танці), а на репетиціях допомагав Іван Раякович. Через більший зал, репетиції відбувалися в Броді, де до їхніх 4 пар автомашинами привозили 8 пар з Каніжі. Старші допомагали організаційно, а юні не жалували поту – рецепт успіху, котрий цих днів повторили на концерті в Броді. #

УСПИХ МИКЛОШЕВЧАНЬОХ ОКОРУНОВАНИ З ЕМИСИЮ

Як и кажда любов ґу дачому свойому, власному, та так, у тим случаю, любов ґу танцу и рускей писнї, отворела драгу ґу красному успиху. Труд и сцерпезлївосц миклошевских аматерох окорунована зоз тирвацим записом хтори значне посцигнуце у историї малого валалского Культурно-уметнїцкого дружтва. Слово о миклошевскому КУД-у «Яком Ґовля», хторе мало чесц буц поволане 27. октобра на знїманє рускей ТВ емисиї «Широки план» у Новим Садзе. Сама емисия була емитована 2. новембра того року на РТВ Войводини 2.

Треба надпомнуц же то двогодзинова емисия у чиєй концепциї було представянє Миклошевцох у їх рижних сферох живота, од культурней, просвитней по вирску. Збуваня у валалє представели собешеднїки у емисиї. Медзитим, найвекша часц емисиї була пошвецена женскей

Женска шпивацка ґрупа на миклошевскей отвореней сцени

шпивацкей ґрупи, шпивацкому дуету, як и фолклорней ґрупи.

Нє будзе скромно повесц же миклошевске дружтво хвильково наймоцнєйше и найактивнєйше руске дружтво у Републики Горватскей. Праве прето з правом заслужело можлївосц зазначиц свойо активносци и уровень своєй дїялносци зоз котрима ше цешиме. Памятка на таку богату аматерску активносц у валалє тераз останє нє лєм нам и нашим сучашнїком, алє ше з ню годни цешиц и нашо поколєня.

Мария Хома

МАТЕРІАЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ У БОСНІЇ - V

Практично декілька місяців після випуску четвертого тому «Матеріалів до історії українців в Боснії», минулого місяця вийшов з друку і п'ятий том. Як і попередні, так і цей зредагував невтомний діяч о. др.. Роман Мизь, а видавцями є «Руске слово» і гкт. парафія Св. Петра і Павла в Новому Саді (Сербія). Все ж таки, цей проект було б важко здійснити без фінансової допомоги пана Богдана Кальваровського з Мюнхену (Німеччина).

Подібно до інших (крім четвертого тому, котрий зміщає статті з колишньої газети «Рідне слово») п'ятий том є своєрідний збірник важливих статей і робіт про українців і українське життя в Боснії. Тут статті і роботи Здравка Злоді, Божени Вранєш-Шолян, Богдана Ліского, Василя Стригалюка, Зоні Кейван, Яківа Удича та Олекси Лавріва. Також подані відповідні статті з журналів й газет, а також і уривки з книжок.

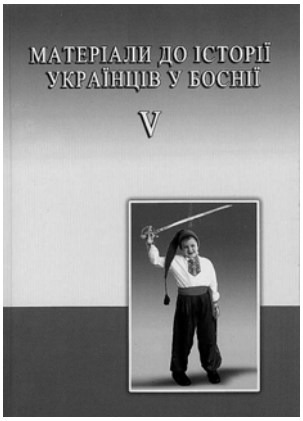

П'ятий том є своєрідний збірник важливих статей і робіт про українців і українське життя в Боснії

Разом всіх п'ять томів є цінна скарбниця даних з минулого українців в Боснії, зібрана з великим трудом, щоб зберегти ці матеріали, а якраз і тому, щоб спростити стежку до них всім тим, котрі будуть цікавитися й займатися цією тематикою. Очевидно, цей комплект томів вже сьогодні необхідний в приватній бібліотеці кожного українського інтелектуала на цих просторах, бо будь-яка праця, в галузі культури чи інших галузях, в колах українців колишньої Югославії (бо велика частина з них за походженням з Боснії), вимагає пізнавання цієї основи історії.#

НОВА ПАРАФІЯЛЬНА ГАЗЕТА

Після «Віснику», котрий в Прняворі видавав (тепер покійний) протоієрей ставрофор Петро Овад, в гкт. парафії Царя Христа в Баня Луці, вже якийсь час виходить газета «Банялуцький дзвін», котру друкують українською мовою.

На парафіяльний празник Царя Христа, з нагоді продовження будування парафіяльної церкви, вийшов сьомий номер згаданої газети, якраз присвячений тій нагоді. Тому, що це одинока газета для українців в цьому краю, попри церковні, вона включає і цілий спектр тем з життя громади, культури, історії тощо. Так, наприклад, у цьому номері попри парафіяльні повідомлення і духовні статті, подана і низка коротких вістей, стаття про Голодомор 1932/33, гастролі українського ансамблю ім. Верьовки, а як головна стаття – хронологія будування їхньої парафіяльної церкви.

Побажаймо цій газеті успіху і довгого віку! #

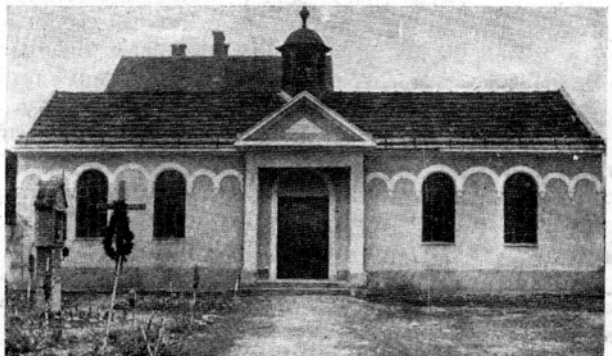

Давня парафіяльна гкт. церківця Царя Христа в Баня Луці, збудована 1931 р., а зруйнована в II св. війні бомбардуванням союзниками 1944 р.

ЗАНЕПАД КОРІННОГО

На сайті канадських українців з колишньої Югославії www.koukyu.ca, котру упорядковує диякон Михайло Ляхович, порушена вартна акція призбирування фоторепортажів українських селищ, які документують занепад колишніх українських господарств і дальше розселення наших людей. Будь ласка, своїм репортажем або знімком, подайте свій внесок у підтримку цієї акції, бо – це наша сумна історія.

Якщо маєте давніші фотографії, на яких є суспільні події між нашими українцями (церковні празники та інші святкування), господарські роботи (орання, жнива, лісорубка, будування, печення горілки, різання трачки тощо), майстерки (обробка дерева, домашнє ткання, гончарство, ковальство, кравецтво тощо), давні машини і прибори (млин, жорна, сіножатка, житня молотарка, січкарня, ступа, віз, верстат тощо), українські вишивки, костюми, музики, давні дитячі візочки, ляльки й забавки, та все, що зображує частину нашого українського минулого – просимо, разом з чим точнішими даними, коли зроблений знімок й про те, що на ньому, послати електронну копію на duk@zg.t-com.hr. Якщо не маєте можливості зробити електронну копію, тоді вишліть оригінал на нашу адресу: Naša gazeta, Domagojeva 11, 10000 Zagreb, Hrvatska, ми зробимо копію, а вам повернемо фотографію. Коли котра з них буде опублікована – будуть дані і хто її придбав. #

Підготовка житньої молотарки на українському обійстю в с. Поточани 50-тих років (Боснія) (архів Нашої газети)

Руїна (2008 р.) колишнього парового млина українця Петра Нємого в с. Насеобіна Лішня (Боснія), в якій ще все є залишки оригінальної парової машини (з www.koukyu.ca)

STVARALAŠTVO NACIONALNIH

Za ove koncerte uvijek je veliki odaziv gledateljstva

Aleksandar Tolnauer

Jadranka Kosor

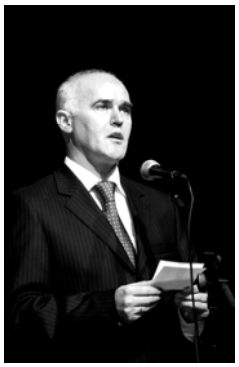

Siniša Tatalović

Ukrajinci iz Slavonskog Broda i Kaniže

Rusini iz Petrovaca

Pod pokroviteljstvom Vlade RH, a u organizaciji Savjeta za nacionalne manjine RH, u Zagrebu je, 09 studenog o.g., u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog održana XI manifestacija kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina. Pred oko 1700 gledatelja izveden je bogat, kvalitetno odabran i umjetnički vrlo dorađen program iz folklorne baštine nacionalnih manjina u Hrvatskoj.

Nazočne, među kojima su bili i visoki uzvanici iz Vlade, Sabora i drugih državnih institucija, kao i brojni diplomati akreditirani u RH te predstavnici kulturnih udruga , na početku programa pozdravili su u ime organizatora, predsjednik Savjeta Aleksandar Tolnauer, dopredsjednica Vlade Jadranka Kosor, te izaslanik predsjednika Stjepana Mesića prof. Siniša Tatalović.

U prigodnim pozdravima bile su naglašene pojedine, od brojnih važnih zaživljenih pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije. Spomenuto je skoro dvostruko povećanje potpore programima nac. manjina u petogodišnjem razdoblju (A.Tolnauer), intenzivna aktivnost oko 330 udruga, 90 KUD-a te redovitost oko pedesetak naslova periodike nac. manjina (J.Kosor), kao i skrb za rješavanje problematike čestim susretima na visokoj državnoj razini (S.Tatalović), što je visok demokratski doseg.

U ovogodišnjem programu Manifestacije nastupili su predstavnici sljedećih asocijacija:

- Talijanska unija
- Nacionalna zajednica Rusa Hrvatske
- Sabor bošnjačkih asocijacija Hrvatske
- Zajednica Nijemaca u Hrvatskoj
- Unija zajednica Albanaca u RH
- Poljska kulturna udruga "Mikolaj Kopernik"
- Židovska općina Zagreb
- Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
- Demokratska zajednica Mađara Hrvatske
- KUD "Romsko srce" iz Zagreba
- Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske
- Savez Rusina i Ukrajinaca RH
- Savez Čeha u Republici Hrvatskoj
- Zajednica Makedonaca u RH
- Savez slovenskih društava u Hrvatskoj
- Srpsko kulturno društvo "Prosvjeta“
- Savez Slovaka u Hrvatskoj

Na kraju su, praćeni burnim aplauzom razdragane publike, na scenu izašli svi sudionici Manifestacije, da bi potom, u svečanoj tišini, bila intonirana Himna Europe – „Oda radosti“ iz Bethovenove devete simfonije.

Prigodni domjenak za uzvanike bio je dobra prigoda za susrete i korisnu razmjenu iskustava, sugestija i dojmova. Naravno, uz ushićenje izvođačima, visoka ocjena i svim organizacijskim sastavnicama, koja je bila evidentna već u gledalištu, ovdje je bila izravna, a uspješan je bio i organizatorov odabir soul ansambla s ugodnim vokalom, za glazbenu kulisu domjenka. #

Poljaci iz udruge „Mikolaj Kopernik“

Za finale – svi izvođači su bili na sceni, uz intoniranje „Ode radosti“

MANJINA

Crnogorci: N. Papović

Za Savez Čeha

Talijani: E. Kresina

U zanosu romskog plesa

Plesni par Zajednice Nijemaca

Mađarice u vihoru čardaša

Židovski "Or haŠemeš" : *A u Kanaanu je obilje…*

Soul orkestar uz kristalni glas Vande Winter

PLES NA BIBLIJSKE TEME

Postalo je već normalno da na Manifestacijama stvaralaštva nacionalnih manjina, židovska zajednica tj. Židovska općina Zagreb, posljednjih godina priredi neuobičajen vizualni i/ili glazbeni doživljaj. Doduše, za nastup u koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog svi izvođači iz kruga nacionalnih manjina odaberu i vrsno pripreme dojmljiv program. No i u tom kontekstu, židovski klezmer sastav, a pogotovo plesna skupina "Or haŠemeš" (Sjaj Sunca), ciklički se izmjenjujući, pružaju nešto nestandardno u samom pristupu umjetnosti s nacionalnim predznakom. S obzirom da su klezmer sastavi i u svijetu kategorija za sebe, upoznajmo se bliže sa spomenutom plesnom skupinom.

„Lisinski" 2006. – „Čekajući Mesiju"

Neda Wiesler (foto-anteacurin)

"Or haŠemeš" osnovana je 1997. god., i od tada njeni članovi, koji su raznih nacija, zanimanja i dobi, plesom iskazuju duhovnu dubinu biblijskih priča. S obzirom da se okupljaju i da bi produbili svoje spoznaje o židovskoj kulturi, stječu osnovu da svestrano sagledavaju i ovakav specifičan izražaj, tako da uz „naraciju" uspijevaju plesom prenijeti i dio mistične sastavnice. Zacijelo je to posljedica i posebnog pristupa njihove voditeljice Nede Wiesler koja, koristeći svoja baletna iskustva, plesnim koreografijama daje i jedan dodatni neformalizirani šarm. To postiže potičući u plesača da svoj vlastiti duhovni doživljaj fabule na svoj način utkaju u plesni pokret, a svi zajedno da ipak djeluju koreografski skladno. Ovakvim pristupom se postiže vrlo uspio spoj iskona, duhovne dubine i nacionalnih obilježja u svjetlu suvremeno stiliziranog plesnog izričaja, te su nastupi ovog ansambla rado viđeni i u inozemstvu. *A.P.*

„Lisinski" 2008. –„ Obećana zemlja Kanan"

„Lisinski" 2004. –„ Priča o Esteri"

BAL U MATULJIMA

U Matuljima, nadomak Opatije, u ugodnom ambijentu restorana „Arka“, u subotu, 11 studenog o.g. održana je, 6. po redu, zabavna večer – tzv. bal. Organizator je bilo Kulturno društvo Rusina i Ukrajinaca „Rušnjak“ iz Rijeke, a uz već tradicijske društvene igre, glavni događaj večeri bilo je gostovanje izvrsnog narodnog ansambla rusinskih ukrajinskih pjesama i plesova „Hemlion“ iz Humene u Slovačkoj.

Poseban gost bio je saborski zastupnik Nazif Memedi koji, uz još 10 nacionalnih manjina, zastupa i Ukrajince i Rusine. Pozdravljajući nazočne i izmjenjujući darove s predsjednikom društva „Rušnjak“ Vladimirom Provči, gospodin Memedi je iskazao spremnost da u sklopu svojih ovlasti bezrezervno pruži podršku u rješavanju.

Nazif Memedi se odazvao fotografiranju s parovima u romskim nošnjama

Milica Spinčić i Vladimir Provči

problematike i ovih nacionalnih manjina, a u ovoj prigodi je društvu-domaćinu obećao i izravnu materijalnu pomoć iz fonda koji mu je za takve i slične namjene na raspolaganju. Svojim nastupom uvaženi zastupnik je pobrao sve simpatije nazočnih koji su ga pozdravili burnim aplauzom.

Nazočne su pozdravili i član Savjeta za nacionalne manjine Zvonko Kosteljnik, predsjednik Saveza Rusina i Ukrajinaca RH Slavko Burda te član Poglavarstva općine Matulji Dorotea Stanić.

To samo razigrana mladost može

I temperament i lirika

Egzotičnim zvukom cimbala, te violina i ostalih instrumenata, pedesetak gostiju uveseljavali su orkestar ansambla i pjevači, nakon što su tri para plesača izveli vrstan program, uključujući i originalni romski ples kao atraktivno iznenađenje. Lijepom ugođaju pridonijela je izložba slika Milice Spinčić i Vladimira Provčija, a i sami gosti, jer je mikrofon bio otvoren za pripovjedače šala i anegdota, kao i za pjevače. Sve u svemu – večer za dugo sjećanje. #

Uz odličan program nije bilo teško dodati i vlastito raspoloženje

I Z G U B

H O R V A T U

U «Našoj gazeti» br. 8 (65(, od 30. listopada 2008., objavljena je kitica zanimljive ukrajinske pjesme «Oj, ne spav ja ničku» nastale, kako piše u tekstu, u XVII. stoljeću, tiskane u zbirci D. Revuc'kog. U navedenoj kitici spominje se «Hrvat koji pisma razašilja» i poziva u «novu Ukrajinu». U zagradi stoji: «u opustjele dijelove oko rijeke Samare – što navode prethodne strofe pjesme». Pjesmu je poslao vlč. Oleh Hirnyk, ukrajinski svećenik i znanstvenik koji je studirao u Zagrebu.

Гей, хорват листи розсилає,
На нову Вкраїну жити закликає,
Гей, дарує степами і рибними плесами,
Ще й до того вільготами.

Prijevod na hrvatski:

Hej, Hrvat pisma razašilja,
U novu Ukrajinu živjeti poziva,
Hej, dariva stepe i ribnjake,
A do toga još i povlastice

Pjesma spominje nepoznatog Hrvata, što je skrenulo moju pozornost. Kao narodna pjesma, ona je i povijesno vrelo. No, gledajući njezin sadržaj, uočavamo nekoliko pojmova koji nas zbunjuju, poput jednadžbe s nekoliko nepoznanica.

1. Prvi stih «Hej, Hrvat pisma razašilja» nije jasan. Naime, što se misli u imenici «horvat» koju je mr. Hirnyk preveo kao «Hrvat»? Je li se u vremenskoj distanci možda „izgubilo“ veliko početno slovo, te je u ukrajinskom od „Horvat“ nastalo „horvat“. U tom slučaju hrvatski pojmovi «Hrvat» i «Horvat» ne moraju biti istoznačnice. Kako je «Horvat»/«Hrvat» subjekt pjesme, njezin sadržaj ovisi o tome je li riječ o istoznačnici ili nije? Ako je riječ o imenici «Hrvat», ona u konkretnom slučaju može biti jedino pluralia tantum kao licentia poetica? No, ovdje postoje u jednadžbi i drugi pojmovi, a oni ukazuju da nije riječ o imenu etnosa. Stoga je prevoditelj nehotice pogriješio kada je imenicu «horvat» preveo kao ime naroda zato što se ona u ukrajinskom piše malim slovom. U našoj pjesmi «Hrvat» poziva nekoga da se nastani u «novoj Ukrajini» i obećava onima koji poziv prihvate pokloniti «stepe i ribnjake», a uz to i povlastice. Riječ je o krupnim i svakako neuobičajenim obećanjima. Očito se ne poziva jedan čovjek, nego neodređen broj osoba. Dakle, taj «Hrvat» ima djelatnu političku moć da može: a) upućivati javni poziv pučanstvu, b) obećavati besplatnu dodjelu posjeda i b) obećavati privilegije. Takvu moć može imati jedino Vladar, ili netko tko ga zastupa. Na to upućuje i sintagma «pisma razašilja», što znači da je riječ o službenim ponudama i pozivima. Imenicu «Horvat» u etničkom smislu ne možemo zamisliti u ovakvoj ulozi, i k tome u Ruskoj carevini.

2. Koga to «Horvat» poziva u «novu Ukrajinu»? Ukrajince, Ruse, ili nekoga trećeg? I zašto ih poziva?

3. Nepoznanica je i zemljopisni pojam «nova Ukrajina». Očito je riječ o prostoru čiji se naziv nije ustalio, dakle o prostoru koji se pod navedenim nazivom kani oformiti. Potrebno je odrediti na koji se dio Ukrajine odnosi ovaj naziv. Zatim, u čijem je posjedu bio taj dio Ukrajine? Ostali dijelovi pjesme upućuju na činjenicu da je riječ o kraju oko rijeke Samare. Treba ustanoviti da li je taj prostor u rečeno vrijeme bio opustio, da bi se na njega moglo naseliti neku novu populaciju. Upravo rijeka Samara pomaže nam riješiti našu pjesničku jednadžbu.

LJENI U PRIJEVODU?

UKRAJINSKOJ NARODNOJ PJESMI

Slobodan sam dati moguće rješenje ove jednadžbe.

U pjesmi «Oj, ne spav ja ničku» u kitici koja nas zanima prvi stih treba glasiti «Hej, Horvat pisma razašilja». Navedeni pojam «Horvat» ne tiče se naroda Hrvata, već je riječ o srpskom i ruskom vojnom časniku Jovanu Horvatu. U dešifriranju ove zagonetke pomoglo mi je sjećanje na boravak u Kijevu. Ondje su 1997. obilježavali 250. obljetnicu doselidbe skupine Srba u okolicu Kirovograda. Tada je o tome priređena izložba, a objavljena je i knjiga koju sam pročitao i zapamtio dva imena: Jovan Horvat i Petar Tekelija.

Karta Ukrajine s označenim prostorom gdje su naseljeni Srbi 1752. g.

Godine 1751. Vrhovno zapovjedništvo oružanih snaga Habsburške monarhije ukida Potisku i Pomorišku vojnu krajinu/granicu čiji su sastav činili Srbi prebjegli iz Srbije nakon pohoda Eugena Savojskog. Preseljeni Srbi bili su vojni coprus separatum u navedenim Krajinama. Zbog njihova ukidanja nastaje komešanje u kojem sudjeluju visoki časnici, kao i srpski kler na čelu s mitropolitom. Nezadovoljni gubitkom vojnog statusa, časnici Srbi stupaju u razgovore s predstavnicima Rusije, izražavajući želju za preseljenjem, ukoliko im Rusija dade cjelovit prostor, samoupravu na tom prostoru, vojnu ulogu i povećavanje činova. Pozivaju se na pravoslavlje i jedan jezik. Na čelo srpskih nezadovoljnika nameće se pukovnik Moriške policije Jovan Samuila Horvat, rođen u Velikom Varadinu. Bio je sudionik društveno-crkvenog života i vješt manipulator. U složenim odnosima tadašnjih velikih Sila Habsburške monarhije, Ruske carevine, Otomanske imperije, Pruskog reicha i Francuske kraljevine, Austriji su dobri odnosi s Moskvom bili važni, stoga carica Marija Terezija Habsburg-Lotaringen dopušta nezadovoljnim srpskim časnicima prelazak u rusku vojsku. Moskva se želi nametnuti kao zaštitnica pravoslavnih Južnih Slavena i molba Srba uklapa se u ovu politiku. Jovan Horvat je to shvaćao i stoga vješto pregovarao. Za sebe je tražio čin generalmajora ruske vojske, a časnicima koje dovede povećavanje čina za jedan stupanj.

Ruska carica Jelisaveta Romanov 11. srpnja 1751. daje dopuštenje za preseljenje Srba. Krajem rujna 1751. Jovan Horvat kreće na put s 218 duša. Ova se seoba u historiografiji naziva «Horvatova seoba», zbog toga što će iduće godine krenuti nova skupina poznata kao «Ševićeva seoba».

U prvoj polovici listopada Srbi stižu u Kijev. Skupina se povećala na 1000 duša. Ruske vlasti ih smještavaju u vojne objekte, a uzdržavaju na račun ukrajinskih seljaka iz okolice grada. Dvor im dozvoljava preseljenje na rijeku Samaru gdje će oformiti dva naselja «Nova Serbija» i «Slavenoserbija». Sada već general, Jovan Horvat postaje zapovjednik ove skupine Srba, kojima se pridružilo i nešto osoba drugih narodnosti. On boravi u Kijevu do proljeća 1752. Kroz to vrijeme dobiva od Carice pravo agitirati i vrbovati dragovoljce, i tu dolazimo do rješenja naše pjesničke jednadžbe. Iz Kijeva srpski general Jovan Horvat «pisma razašilja» austrijskim Srbima, pravoslavcima u Vlaškoj, Ukrajincima u Galičini i Rusinima u slovačkim krajevima. Pri tome naziv kraja u koje poziva ljude nije «nova Ukrajina», jer u to vrijeme ruski Dvor nije dopuštao korištenje ovog pojma. Tada su Ukrajinu koja se nalazila u sastavu Ruske carevine službeni krugovi u Moskvi nazivali Malorosija, a Ukrajince Malorusima. Godine 1933. srpski povjesničar, akademik Mita Kostić, napisao je studiju «Srpska naselja u Rusiji: Nova Srbija i Slavenosrerbija» («Srpski etnografski zbornik», knj. XXVI., Odelenje 1., Naselja i poreklo stanovništva, knj. 14., «Srpska kraljevska akademija», Beograd, 1933.) u kojoj koristi navedene pojmove, služeći se ruskom carskom terminologijom. Dakle, nije riječ o «novoj Ukrajini», već, na žalost, o pojmu «nova Rusija», kako su kasnije nazvali ovaj kraj.

U proljeće 1752. Srbi se preseljavaju u dodijeljena im naselja. Kao što je njihov dolazak bio rezultat političkih igara, tako je i ukidanje srpske samouprave uslijedilo kada je potrebe za manipulacijom Srbima nestalo. General Jovan Horvat je opisan kao diktator i despot nad ljudima kojima je zapovijedao, a prispjeli Srbi su bili suočeni s izostankom statusa koji im je obećavan. Npr. plaće su im kasnile po 18 mjeseci, izazivajući materijalnu oskudicu daleko veću nego u starom kraju. «Jednakovjernost», pravoslavlje i «jedan jezik» na koje su se pozivale obje strane više se nisu spominjali. Horvat je optužen zbog zloporabe i 1763, lišen čina. Kažnjen je protjerivanjem u Vologdu na daleki sjever, gdje je umro 1780. godine. Srpska je samouprava ukinuta, a tamošnji Srbi s vremenom asimilirani u Ruse i Ukrajince.

Od ostalih Srba, treba spomenuti Petra Tekeliju koji je dobio čin feldmaršala ruske carske vojske. On je zapovijedao vojnim jedinicama koje su uništile simbol slobode i otpora ukrajinskog kozaštva - Zaporišku Sič.

Srpska politika nastojala je baciti u potpuni zaborav ovu seobu Srba, jer je remetila nastojanja da se srpsko-ruski odnosi uvijek opisuju kao idilični. Opisao ju je jedino Miloš Crnjanski u svojim «Seobama». Tek 1997., opet zbog političkih razloga, srpska udruga «Srpsko-ukrajinsko društvo» izvlači na svjetlo dana sjećanje na navedene selidbe u Ukrajinu, hoteći tome dati doprinos srpsko-ukrajinskom prijateljstvu. Tada su organizirali navedenu izložbu koja je izazvala dvojbenu reakciju. Naime, Srbi preseljeni u navedena naselja nisu ovamo došli kao prijatelji ukrajinskog naroda, već kao sluge ruskog Dvora, vođeni materijalnim interesima. U ukrajinskoj povijesti ostali su zabilježeni kao zatornici Zaporiške Siči. Godine 2001. isto Društvo objavilo je u Novom Sadu studiju akademika Kostića, s dodatcima u kojima se dodatno pojašnjava povijest ove seobe, te donosi popis vrela i literature. U toj knjizi kao krivac za propasti srpske enklave opisan je, naravno, Jovan Horvat, a ne ruska državna politika.

Neke može zbuniti činjenica da u Rusiji na Volgi postoji grad Samara. On nema veze s navedenom seobom Srba. Međutim, nameću se kao zanimljivost simboli ovog grada: grb i zastava, jer imaju veliku sličnost s hrvatskim znakovljem i heraldikom.

Đuro Vidmarović

Povijesna karta su ubikacijom mjesta Novoserbija

К Н И Ж К О В А П О Л И Ч К А

Шановні пані та панове, насамперед відвідувачі Центральної бібліотеки русинів та українців Хорватії!

На початку 2009 року Центральна бібліотека купуватиме нові книжки та інші матеріали як то ЦВД (DVD) чи музичні КД (CD) для поповнення фонду. На жаль анкети і спілкування через товариства не дають очікуваного результату. Можливо, причиною того є, що більшість відвідувачів бібліотеки не входить до русинських та українських товариств, або є ще якісь невідомі причини.

Отже, таким чином, тобто через «Нашу газету», звертаємось до вас з проханням надсилати свої бажання і пропозиції: які українські та русинські книжки ви би хотіли прочитати, які кінострічки подивитися, яку музику послухати, на адресу: Starčevićev trg 6, 10000 Zagreb Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca, або на електронну адресу e-mail: katarina.todorcev@kgz.hr.

Надішліть свої пропозиції, в якому місті в Хорватії у міській бібліотеці потрібно зробити для вас поличку з українськими і русинськими книжками.

Чекаємо на ваші відгуки.

З пошаною, Катерина Тодорцева Хлача

Центральна бібліотека русинів і українців пропонує:

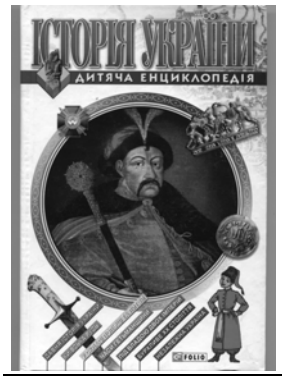

Історія України. Дитяча енциклопедія. – Харків: Фоліо, 2006.

Енциклопедія надає юному читачеві найбільш повну й докладну інформацію стосовно історії України з давніх часів аж до сучасності. Особливістю цього видання є те, що історія України подається у контексті світової історії. Це робить матеріал більш виразним і дозволяє читачеві співставляти його з уже відомими історичними подіями та фактами.

Українські традиції Харків: Фоліо, 2004.

Це унікальна антологія того, чим жив український народ від давніх-давен до нашого часу. «Влескнига», Геродотова «Скіфія», Апокрифи та Житія перших руських святих, українські легенди, народні пісні й думи, а також інші цінні пам'ятки - усі разом, зібрані тут матеріали формують цілісну картину духовної й культурної діяльності українців у різні часи та епохи.

ЮЛЯ / Автор-упорядник А. Кокотюха. – Харків: Фоліо, 2006.

Юлію Тимошенко порівнюють з Маргарет Тетчер, з княгинею Ольгою, називають «газовою принцесою», «самураєм у спідниці», «залізним ангелом Майдану». Вона викликає непомірний інтерес як неординарна людина і як вродлива жінка. То що ж таке «феномен Тимошенко»? Де закінчується міф і починається реальність? Відповідь на ці запитання ви знайдете в цій книжці...

Українська вишивка / Тетяна Кара-Васильєва, Алла Чорноморець. – Київ: Либідь, 2002.

Книга знайомить читача з історією української вишивки від Х до ХХ століття. Розглядаються особливості самобутньої народної вишивки, її локальні характеристики щодо історико-етнографічних регіонів, описуються основні техніки шитва, розкриваються символіка рушників, їхнє значення у святах і обрядах.

Міфи України. За книгою Георгія Булашева «Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях». Київ: Довіра, 2003.

«Міфи України» - це блискучий, неперевершений посібник з народознавства. Це всесвіт народних вірувань, казок, притч, оповідок. Якщо ви хочете аби ваша дитина вивчила народознавство - досконалішої книжки, ніж ця, вам не знайти.

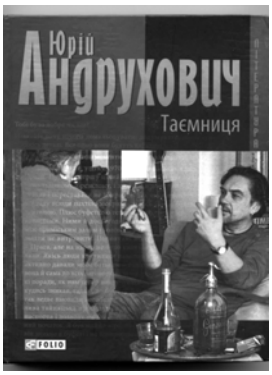

Юрій Андрухович / Таємниця. – Харків: Фоліо, 2007.

Під час перебування у Берліні у 2005-2006 роках, поет, прозаїк, есеїст, перекладач, ініціатор і учасник багатьох літературно-артистичних перформенсів Юрій Андрухович задумав і почав писати роман, про який відомо тільки те, що він був нібито знищений самим автором. Причиною для такого рішення начебто стала «Таємниця».

Українська кухня / Г. О. Дубовіс.- Харків: Фоліо, 2006.

Рецепти борщу, пампушок, вареників, галушок... А ще тут зібрано велику кількість рецептів своєрідних українських страв – і відомих усім, і незаслужено забутих. За рецептами з цієї книжки ви зможете приготувати практично всі страви національної кухні України. Головне – захотіти. І ще: уся ця смакота готується зі звичайних продуктів – із м'яса, риби, овочів, ягід, а виходить щось чарівне.

Василь Кожелянко / Тероріум. - Львів: Кальварія, 2002.

Навіть шанувальників Кожелянка «Тероріум» неабияк здивує: політична фантасмагорія з упізнаванням персонажу – це нове слово й новий щабель для письменника. Захоплюючий сюжет, дотепні діалоги, пародія на Україну нинішню в проекції на невеселе майбутнє – все це дозволяє стверджувати, що новий роман Василя Кожелянка – найкращий твір з досі ним написаних...

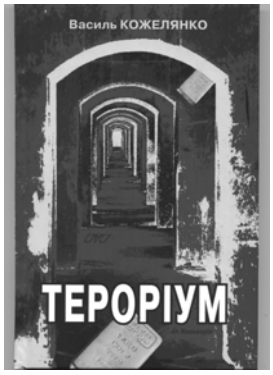

SUŽENI AMATERSKI PLESNI HORIZONTI

Razne manifestacije koje su po sadržaju, pretežno ili sasvim, profilirane kao smotre folklornog plesa, prigoda su za orijentacijsku bilancu u tom području etničke kulture. Naravno, u ovom slučaju posebno je zanimljivo sagledati ovu sastavnicu kulture unutar ukrajinske nacionalne manjine. Prva uočljiva značajka je da ovdašnji Ukrajinci nemaju folklorni ples u „slobodnom obliku“, već se on izvodi isključivo kao scensko-koreografska forma. Takva svojstvenost je očita kada se izvode plesovi tek s raznolikošću koreografske kombinacije jednih te istih „teških“ elemenata. To bi možda bilo i za pohvaliti, da nije samo vrlo mali dio iz riznice ukrajinskog folklora.

Na Manifestaciji stvaralaštva nacionalnih manjina RH, nedavno održanoj u Zagrebu, dužnu pozornost i oduševljenje gledatelja izazvao je ples „Hopak“ u izvođenju KUD-a iz Kaniže i Slavonskog Broda. No, kada itekako zasluženi aplauz utihne i oduševljenje smiri, nastupe usporedbe i izvan domene vizualne plesne atraktivnosti. Izuzimajući baletne (Rusi) i suvremeno-plesne (Židovi) stilizacije, sve plesove, ili njihove jednostavnije modifikacije, moglo bi se u određenom narodu naći i u svagdanjem životu. Sve – osim „Hopaka“. Eventualno, njegove elemente će na ponekoj zabavi promidžbeno izvesti upravo folklorni plesači iz KUD-va. To je normalno, jer zbog svoje koreografske složenosti i težine figura, uz umješnost, potreban je i značajan fizički potencijal, uglavnom svojstven mladeži. Na spomenutoj manifestaciji nacionalnih manjina, folklorne plesove drugih nacionalnosti izvodili su i stariji. Takvi plesovi mogu živjeti u narodu izravno. Hopak, kozačok, povzunec ili arkan – teško.

Bilo bi vrlo zanimljivo proanalizirati što je sve dovelo i što održava takvo stanje, jer bi time bili dobiveni korisni sociološki odgovori, no ovaj skroman osvrt ne može obuhvatiti i taj dio teme. Ovdje će se pokušati pokazati da je ovaj, iako hvale vrijedan, praktično glavni dio amaterizma kod ovdašnjih Ukrajinaca, zapravo blještavi privid bogatog stvaralaštva.

Riznica ukrajinskog folklornog plesa, koja između brojnih lokalnih i regionalnih oblika, globalno obuhvaća horovody, metelyci, hopak, kozačok, kolomyjke, huculke, kadrile, polke i niz igara („Kovač“, „Heljda“, „Lan“, „Drvosječe“, „Hajduci“, „Arkan“…) daje neiscrpne mogućnosti, kako za prigodne, tako i za vrlo kreativne plesove koje mogu izvoditi uglavnom svi uzrasti, a tek poneke samo mladi „plesni virtuozi“. Imajući u vidu tri glavna žanra, zgodno je podsjetiti se što je od svega toga izvođeno, ili se izvodi, u ovim krajevima?

Plesovi iz grupe horovoda (plesači u hodu izvode skupne plesne figure) koji obuhvaćaju cikluse posvećene proljeću –„Vesnjanky“, ljetu –„Kupačke“, te Novoj godini. Podgrupe ovog plesa obuhvaćaju i teme iz djelatnosti, obiteljskog života te domoljublja i ljubavi prema prirodi. U suvremenom, horovody su izgubili obrednu narav, te se izvode po amaterskim društvima – posebno dječjim. Kod nas, dječje folklorne skupine repertoarom uglavnom oponašaju odrasle – izvodeći hopak, kozačok… A prije 20-30 godina, bili su postavljeni i neki plesovi iz ove skupine: proljetne – „Već je proljeće“ (Prnjavor), iz djelatnosti - „Tkalje“ (Banja Luka; Slavonski Brod), „Na kukuruznom polju“ (Banja Luka), ljubav prema prirodi – „Marena“ (Petrovci)…

Od plesova s ukomponiranom tematikom, kod nas se izvode na temu narodnog herojstva - „Hajduci“ („Opryshky“) i momački ples „Arkan“ – izvođački vrlo zahtjevni plesovi.

Kolomyjky i kadril su u nas vrlo malo zastupljeni, a huculky su u modificiranom obliku, tj. bez pojedinih karakterističnih elemenata. Potonje još imaju izgleda jer su nabavljene skoro kompletne huculske narodne nošnje.

U repertoarima ukrajinskih KUD-a u Hrvatskoj najzastupljeniji su tzv. „pobutovi“ plesovi – vezani za prebivanje naroda. Tu spadaju i spomenuti „Hopak“ i „Kozačok“. Ova grupa plesova daje vrlo velike mogućnosti za koreografsku maštovitost, iako sadrži tek 7-8 osnovnih oblika koraka. Vjerojatno zbog svoje atraktivnosti, način je samodokazivanja plesnih skupina, te je češće na repertoaru, uz zanemarivanje ostalih brojnih formi folklornog plesa. Čak, ako se i zanemari što naši plesači jako malo znaju o etnografskoj pozadini plesova koje izvode, jednoličnost repertoara je svojevrsno osiromašenje kulture, bez obzira na vrlo kvalitetne izvedbe. Ovo najviše dolazi do izražaja na skupnim nastupima spomenutih društava, kada i najkvalitetnije izvedbe, zbog ponavljanja formi postaju monotone. Uz dodatno obrazovanje korepetitora, možda će se ovaj suženi amaterski plesni horizont proširiti angažiranjem raznih profesionalnih koreografa, jer inventivnost pojedinca često zna biti iscrpiva. *A.P.*

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

За опубліковані статті платиться гонорар | **Objavljeni članci se honoriraju**

IMPRESSUM

Izdavač:
Društvo za ukrajinsku kulturu
Товариство української культури
Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA
Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb
2340009–1110045869

Naša gazeta
izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik
sa stankom u srpnju i kolovozu
Glavni i tehnički urednik:
Aleksa Pavlešin
E – mail : aleksa.pavlesin@zg.t-com.hr
duk@zg.t-com.hr

Prijelom i dizajn: A.Pavlešin
Fotolit: HADVA TISAK d.o.o.
Tisak: FILEDATA d.o.o.
U Zagrebu, 28.11.2008.
Naklada: 350 primjeraka
Tel. Društva i uredništva:
01 / 4635-884

Publiciranje autorskih članaka ili citiranje drugih izvora ne znači ujedno da redakcija „Naše gazete“ i dijeli izložene stavove i mišljenja, niti jamči istinitost tuđih navoda.

Публікування авторських статей або цитування інших джерел не означає, що редакція «Нашої газети» поділяє ті самі твердження й думки, або гарантує точність чужих наведень.

ЗАХІДНЕ ЗАКАРПАТТЯ
Кінець XIX - початок XX ст.

Жіночий костюм.

Сорочка-довганя з домотканого полотна. Безрукавка-«плічка» з зубцями на полах прикрашалась вишивкою та тасьмою. Фартух-«плат», оформлений різноколірними стрічками та мережкою.

Чоловічий костюм.

Коротка сорочка з домотканого полотна. Широкі штани «гачі» з білими китицями густо зібрані біля поясу на вузький «ганчик». Сорочка та штани, підперезані широким шкіряним поясом, орнаментованим тисненими узорами, мідними кільцями та ін.

Постоли, як жіночі, так і чоловічі, орнаментовані тисненням та оздоблені металом.

В. Миронов / А. Перепелиця
Т. В. Косміна / З.О.Васіна

УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ

www.hllab.dp.ua

ЗАКАРПАТТЯ

Кінець XIX - початок XX ст. Весільне вбрання молодих русинів-верховинців колишньої Волівської округи (теперішній Воловецький і Міжгірський райони) Закарпаття

Традиційно-побутова культура українців Міжгірщини Закарпаття хоч і виявляє багато спільних рис з бойками, все ж закріплюється у самоназві «русинів-верховинців».

Весільна дівоча сорочка русинів-верховинців складалась з верхньої сорочки та нижньої білої полотняної спідниці, фартух обшивали по контуру «плетінкою». Поверх сорочки вдягали коротеньку з сукна безрукавку.

Весільна сорочка молодого була пишно вишита на відкладному комірі, грудях, манжетах. Чоловічі з білого доморобного сукна штани були вузько кроєні.

Ритуальним елементом весільного вбрання верховинців була «гуня» - плетений з довговорсої вовни прямо спинний верхній одяг з рукавами.

Наша газета

29.12.2008. * НОМЕР ÷ B R O J (67) 10 * РІК ÷ GODINA VII * ISSN 1333-686X

Hrvatski sabor redovito zasjeda dva puta godišnje: prvi put, između 15. siječnja i 15. srpnja i drugi put, između 15. rujna i 15. prosinca. Ovogodišnje jesensko zasjedanje Hrvatskoga sabora završeno je 7. plenarnom sjednicom, a naredno zasjedanje se očekuje u drugoj polovici siječnja 2009. godine.

Ukrajinskoj diplomaciji u Hrvatskoj, a također i nacionalnoj manjini, ovo zasjedanje imalo je i posebnu dodatnu važnost, koja na žalost nije mogla biti do kraja ostvarena. Određeno zadovoljstvo daje već i samo uvrštavanje teme Holodomora, iako u opsežnom dnevnom redu nisu održane sve točke, a među njima ni ona pod rednim brojem

38. - PRIJEDLOG DEKLARACIJE O OSUDI HOLODOMORA, MASOVNOG USMRĆIVANJA GLAĐU, PROUZROČENOG PRISILNOM KOLEKTIVIZACIJOM KOJU JE PROVODIO STALJINOV KOMUNISTIČKI REŽIM - predlagatelj Klub zastupnika HNS-a #

Izvješće Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina o Prijedlogu deklaracije o osudi Holodomora, masovnog usmrćivanja glađu, prouzročenog prisilnom kolektivizacijom koju je provodio Staljinov komunistički režim

(Kopirano s www.sabor.hr)

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora razmotrio je, na 15. sjednici održanoj 2. prosinca 2008. godine, Prijedlog deklaracije o osudi Holodomora, masovnog usmrćivanja glađu, prouzročenog prisilnom kolektivizacijom koju je provodio Staljinov komunistički režim, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika HNS-a u Hrvatskome saboru, aktom od 12. studenoga 2008. godine.

Odbor je razmatrao kao zainteresirano radno tijelo.

Odbor je, također, zaprimio inicijativu Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske i Koordinacije ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj da se Holodomor u Ukrajini 1932.-1933. godine prizna kao povijesna činjenica i osudi kao čin genocida nad ukrajinskim narodom.

Predstavnica predlagatelja je u uvodnom izlaganju istaknula da donošenje ove Deklaracije predstavlja značajan doprinos određivanju zajedničkih civilizacijskih standarda Europe, predstavlja znak njezine privrženosti poštivanju ljudskih prava, te pridonosi postizanju općeg političkog konsenzusa o osudi ekstremnih oblika terora kakav je bio Staljinov komunistički režim.

Također je naglasila da je Europski parlament 23. listopada 2008. donio Rezoluciju o obilježavanju Holodomora, umjetno izazvane gladi u Ukrajini, kojom je Holodomor proglasio zločinom protiv ukrajinskog naroda i zločinom protiv čovječnosti. U Rezoluciji se Europski parlament poziva na Europsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, Konvenciju UN-a o prevenciji i kažnjavanju zločina genocida, Zajedničku izjavu done senu na 58. Plenarnoj sjednici Opće skupštine UN-a povodom 70. obljetnice Holodomora u Ukrajini, koju je podržalo 68 država, uključujući svih tadašnjih 25 država članica Europske unije.

Istaknula je da je i Parlamentarna skupština Vijeća Europe početkom 2006. osudila Holodomor u Ukrajini kao zločin komunističkog režima, a Vijeće Ministara OESS-a i Opća skupština UNESCO-a su prošle godine odali počast žrtvama Holodomora.

U raspravi su se članovi Odbora složili da se donošenjem ove Deklaracije Republika Hrvatska pridružuje brojnim zemljama i međunarodnim institucijama u osudi svih zločina totalitarnih komunističkih režima i naglašava njezina privrženost najvišim vrijednostima zaštite ljudskih prava koje su zapisane i u Ustavu Republike Hrvatske. Istaknuto je, također, da se ovom Deklaracijom izražava i poseban pijetet milijunskim žrtvama koje su umorene glađu u samo petsto dana čime je Ukrajina izgubila više od četvrtine svoga stanovništva. Republika Hrvatske se na ovaj način posebno solidarizira s ukrajinskim narodom i pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno odlučio Hrvatskome saboru predložiti da donese:

Deklaraciju o osudi Holodomora, masovnog usmrćivanja glađu, prouzročenog prisilnom kolektivizacijom koju je provodio Staljinov komunistički režim

Za svog izvjestitelja na sjednici Hrvatskoga sabora Odbor je odredio dr. sc. Furia Radina, predsjednika Odbora.

PREDSJEDNIK ODBORA dr. sc. Furio Radin

ХОРВАТСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТУ НА ГОЛОДОМОР ЗАБРАКЛО ЧАСУ

Чергові сесії хорватського парламенту відбуваються два рази на рік. Перша триває від 15 січня до 15 липня, друга – від 15 вересня до 15 грудня. Цьогорічна осіння сесія закінчилася сьомим пленарним засіданням, а наступне можна очікувати у другій половині січня 2009 року.

Українська дипломатія в Хорватії, а також національна меншина покладала на це останнє засідання великі надії, та, на жаль, не всі вони справдилися. Йдеться про Голодомор. До якоїсь міри успіхом є вже те, що питання Голодомору за номером 38 «Проект декларації про засудження Голодомору – масового винищення голодом, спричиненого примусовою колективізацією, котру проводив сталінський комуністичний режим» було внесено до порядку денного, але через насиченість програми засідання цей пункт, як і багато інших, не було можливості обговорити.

Саму тему запропонувала Хорватська народна партія, а Комітет захисту прав людини й прав нацменшин як орган парламенту розглянув і підтримав Проект декларації. Голова комітету др. Фуріо Радін підготував про це звіт, де докладними аргументами обґрунтував позицію своїх колег.

У звіті згадувалося, що Українська громада РХ й Координація рад української нацменшини в Хорватії доручили Комітетові домагатися визнання Голодомору в Україні 1932-1933 рр. геноцидом проти українського народу, а також наголошувалося, що Європарламент і ООН засудили Голодомор як злочин проти українського народу і злочин проти людства.

У ході обговорення члени Комітету погодилися, що, ухваливши згадану Декларацію, Хорватія приєдналася б до численних країн та міжнародних інституцій у засудженні всіх злочинів тоталітарних комуністичних режимів. Цим актом Хорватія засвідчила б дотримання прав людини, записаних у Конституції Республіки Хорватії. Декларація ушанувала б мільйони жертв штучного Голодомору, під час якого за 500 днів Україна втратила близько чверті свого населення. Ухвалення Декларації стало б виявом солідарності з українським народом і українською нацменшиною в Хорватії. #

ПІСЛЯ РОБОЧОГО ВІЗИТУ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА У СЛАВОНСЬКОМУ БРОДІ ПРЕДСТАВИЛИ КНИЖКУ ПРО ГОЛОДОМОР

2 грудня ц.р. посол України в Республіці Хорватія Маркіян Лубківський зі своїм радником Анатолієм Чернишенком відвідав Бродсько-Посавську жупанію (область), де під час робочої зустрічі з головою області Даніелом Марушичем обговорив можливості співпраці області з Україною та інші теми. Пан Лубківський запропонував, аби бродські підприємства взяли участь у конкурсах щодо побудови різних об'єктів до футбольного чемпіонату Європи 2012 р. Цю та інші пропозиції підтримали всі присутні, у тому числі депутати

Презентація важливого хорватського видання про Голодомор

хорватського парламенту Сузана Білич Вардич та Боро Грубишич, а також член обласного управління з питань нацменшин Шериф Ісакович, заступник голови області Ружіца Відакович та обласний представник української нацменшини Михайло Семенюк. На зустрічі було обговорено й майбутню презентацію книжки про Голодомор в Україні 1932-33 рр. Сторони домовилися знову зустрітися якнайдалі через два тижні. (На момент публікації цього числа «Нашої газети» повідомлень про таку зустріч не надходило. – Ред.) Варто згадати, що це перший візит пана Лубківського до цієї області, а попередня українська делегація побувала у Броді наприкінці вересня 2005 р. на чолі з тодішнім (і сьогоднішнім) головою (спікером) українського парламенту Володимиром Литвином.

Наступного дня в залі музичної школи відбулася презентація книжки "Геноцидний злочин тоталітарного режиму в Україні 1932-1933. Голодомор" (видання хорватською мовою). Акція викликала інтерес як серед громадськості міста, так і серед представників місцевих засобів масової інформації.

Анатолій Чернишенко, Мірко Дуспара, Маркіян Лубківський, заступник мера Желька Криштоф і Даніел Марушич

Серед присутніх були глава області Даніел Марушич, мер міста Мірко Дуспара, згадані депутати хорватського парламенту, які є уродженцями цього міста, а також представники української громади, греко-католицького духовенства й мешканці Славонського Броду. На презентації виступили упорядник видання Євген Пащенко, голова філії товариства «Хорватія – Україна» Ясенка Мішків та посол України в Республіці Хорватія Маркіян Лубківський.

Знімки і дані – Михайло Семенюк та ЗМІ

ПАНАХИДА ЗА ПОМЕРЛИМИ ПІД ЧАС ГОЛОДОМОРУ 1932-33 рр.

Загреб, 7 грудня 2008 р.

У кафедральній греко-католицькій церкві Кирила і Мефодія в Загребі, після чергової недільної літургії, відбулася панахида за померлими під час штучного Голодомору 1932-33 рр. в Україні. Літургію і панахиду правив отець-ставрофор Петро Ребчин.

Цього разу, як і завжди першої неділі місяця, коли богослужіння ведуть українською мовою, на Службу Божу прийшли парафіяни – з походження українці. (Взагалі, більшість парафіян становлять хорвати. - Ред.) Між присутніми був і посол України в Республіці Хорватія Маркіян Лубківський.

У контексті відзначення 75-ої річниці Голодомору як трагедії українського народу пан отець у проповіді згадав тогочасні події, вказав на їх тривале замовчування перед світовою спільнотою, а також наголосив на сучасних змінах у ставленні до цієї теми, адже багато країн і міжнародних організацій визнали Голодомор як злочин проти людства, а декотрі і як геноцид проти українського народу. #

ХОРВАТСЬКИМ АКАДЕМІКАМ ВРУЧИЛИ ОРДЕН УКРАЇНИ

На урочистій церемонії, котра відбулася 27 листопада ц.р. на філософському факультеті Загребського університету, хорватські академіки Антіца Менац і Александар Флакер отримали ордени України "За заслуги" III ступеня. У присутності декана факультету Міленка Юркович, завідувача кафедри української мови й літератури Оксани Тимко-Дітко, викладачів і студентів цієї кафедри та представників української громади в Хорватії, нагороди вручив радник з Посольства України в Хорватії Анатолій Ченишенко.

Антіца Менац, Анатолій Чернишенко, Міленко Юркович і Александар Флакер

Лауреатів відзначено за особистий вагомий внесок у зміцнення авторитету України у світі, популяризацію її історичних і сучасних надбань, а також становлення та розвиток українсько-хорватських відносин.

Хоча згадані науковці за основним фахом є русистами, їхні заслуги в започаткуванні українських студій у Хорватії незаперечні. Проф. А.Флакер як завідувач кафедри славістики уможливив відкриття в Загребському університеті відділення україністики. Проф. А.Менац, у доробку якої є численні наукові роботи в галузі українознавства, а також переклади хорватською мовою української прози та поезії, майже щоденно згадують за досі єдиним українсько-хорватським словником, якого у співавторстві з проф. А. Коваль вона видала 1979 р.

Оксана Тимко-Дітко і Антіца Менац

DOBROTVORNI SAJAM

Na ovogodišnjem Božićnom sajmu, koji po tradiciji već 14. godinu za redom organizira Međunarodni klub žena Zagreb, u zagrebačkom centru Avenue Mall, svoje proizvode je predstavilo 28 zemalja. Humanitarni sajam ove godine organiziran je s ciljem prikupiti novac za pomoć Domu za starije i nemoćne osobe u Požegi i Domu za psihički bolesne odrasle osobe Borova kraj Virovitice. Božićni sajam je najvažnija dugogodišnja humanitarna akcija međunarodnog kluba žena, a potporu mu daju brojne domaće i strane tvrtke, veleposlanstava i nacionalne udruge.

Supruga predsjednika RH gospođa Milka Mesić posjetila je i ukrajinski štand
Дружина президента РХ пані Мілка Месич відвідала і український стенд

U nedjelju 7. prosinca od 10 do 17 sati posjetitelji su mogli pronaći poneki neobičan božićni poklon, a uz to kušati hranu iz raznih zemalja. Naime, predstavnici svih 28 zemalja sudionica pripremili su tradicionalna jela i suvenire iz svoje domovine, pružajući time okus iz svoje zemlje i njezino stvaralaštvo svakom tko je došao posjetiti sajam.

Rzanjem svečane vrpce, Božičin sajam je u 10 sati otvorila Prva dama Hrvatske gospođa Milka Mesić. Nakon svečanog otvorenja gospođa Mesić je razgledala sve štandove i kupila ponešto na svakom od njih, dajući time svoj doprinos humanitarnoj akciji.

Na štandovima Ukrajinskog veleposlanstva, osim tradicionalnih „varenyka" i „horilky", bili su predstavljeni raznovrsni kolači, koji su se posjetiteljima sajma jako dopali, tako da su hostese morale stalno nadopunjavati pladnjeve.

Na štandu sa suvenirima „muška ekipa" je nudila posjetiteljima tradicionalne ukrajinske suvenire i knjige, a upravo jednu od knjiga – ukrajinsku kuharicu, od Ukrajinaca je dobila na poklon gospođa Milka Mesić. Prva dama nije zaobišla ni štand s ukrajinskim jelima, gdje je sa zadovoljstvom kušala specijalitete.

Katarina Todorcev Hlača
Foto: Nenad Hlača

БЛАГОДІЙНИЙ ЯРМАРОК

На Різдвяному благодійному ярмарку, який уже чотирнадцятий раз поспіль організує Міжнародний жіночий клуб (Загреб) у загребському центрі «Авенія Молл», було представлено 28 країн. Метою цьогорічного доброчинного заходу був збір коштів для підтримки Будинку для старих і немічних осіб Пожега та Будинку для психічно хворих Борова біля Віровітіци. Різдвяний ярмарок є найважливішою гуманітарною акцією Міжнародного жіночого клубу, у якій бере участь багато хорватських та іноземних підприємств, посольства інших країн та національні товариства.

У неділю, 7 грудня, від 10 до 17 години, усі охочі могли знайти для себе якийсь незвичайний різдвяний подарунок і водночас покуштувати страви різних народів. Принаймні кожне з 28 іноземних посольств приготувало національні страви і сувеніри, щоб таким чином ознайомити відвідувачів із культурою своєї країни.

Дружина президента Хорватії пані Мілка Месич перерізала святкову стрічку й урочисто відкрила Різдвяний ярмарок. Після церемонії відкриття пані Месич оглянула виставку-продаж і практично на кожному столі купувала національні сувеніри, таким чином роблячи свій внесок у цю гуманітарну акцію.

Працівники українського посольства та їхні дружини, крім традиційних вареників, пропонували різноманітні смачні торти й тістечка. Відвідувачі із задоволенням ними ласували, і кожний наступний торт миттєво розкуповували. Пані Месич теж припали до смаку українські страви.

За столом, де продавали сувеніри і книжки, «чоловіча команда» посольства подарувала дружині хорватського президента книжку з рецептами української національної кухні. Багато сувенірів придбали й інші відвідувачі ярмарку.

Катерина Тодорцев Хлача
Фото: Ненад Хлача

ДРУКОВАНИЙ ЗБІРНИК НОВЕЛ «ОПОВІДАННЯ БАБЦІ ЗОСІ»

Наприкінці цього року, напередодні Різдва, у видавництві Товариства української культури побачив світ двомовний українсько-хорватський збірник новел Алекси Павлешина «Оповідання бабці Зосі» (формат А-5, 148 сторінок, м'яка обкладинка). До книги увійшли двадцять новел, присвячених першій хвилі еміграції українців до Боснії і Славонії та їхнім нащадкам. Більшість цих творів уже була опублікована на сторінках «Нашої газети», а одна мала окреме видання.

З виступу Джури Відмаровича:

«….На літературно переконливій спосіб, автор подає уривки з тяжкої історії своєї громади. Оповідальну ширину і архаїчний підхід до тем уможливило його літературне alter ego: «Бабця Зося». Його мова колоритна, гнучка і в ідеальній мірі архаїчна, щоб читач міг увійти в історичний час, коли відбуваються події……..То, на моменти, терпкий текст для читання, так само, як і життя наших старих галичан було, не лиш терпке, але і суворе. ……..мусіли корчувати ліси, щоб могти займатися землеробством, будувати хати з глини, мучитися від ранку до ночі, вмирати від хвороби або виснаження ……..

На кінці висновок: Павлешинові «Оповідання бабці Зосі» серйозне літературне видання і вагомий внесок у культурну спадщину хорватських українців.»

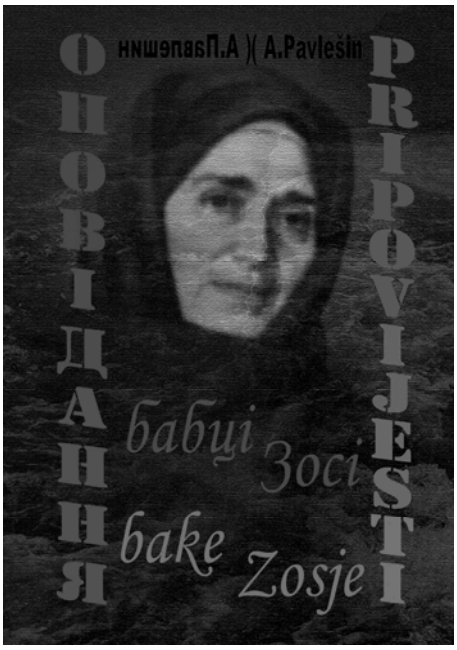

Зі вступного слова автора:

«Навіть і в п'ятдесятому, мені ані на думку не спадало писати в якомусь літературному жанрі. ……..

Будь ласка, простіть мені, як з'явиться декотра сльоза, але не маю нічого смішного. До речі, стільки того перестало бути смішним. А чи продовжуватиму сяк, або хоч як – не знаю. Ось, цей етап пройшов, залишаючи в мені багаті враження, щодо переживання складних тем, а так само важливі досвіди з фахових порад співпрацівників, котрим щиро дякую за допомогу у підготовці цієї книжки.» #

TISKANA JE ZBIRKA NOVELA „PRIPOVIJESTI BAKE ZOSJE“

Krajem ove godine, uoči Božića, u izdanju Društva za ukrajinsku kulturu, tiskana je dvojezična ukrajinsko-hrvatska zbirka novela „Pripovijesti bake Zosje“ Alekse Pavlešina. Ova knjiga, A-5 formata, 148 stranica, meki uvez, sa svojih dvadeset novela, posvećena je „prvom valu“ ukrajinskih doseljenika na prostore Bosne i Slavonije, te njihovim potomcima. Većina ovih novela, pojedinačno je tijekom ranijih godina već bila objavljena u „Našoj gazeti“, a jedna je tiskana kao posebna edicija.

Iz kritike Đure Vidmarovića:

„….Autor na književno uvjerljiv način daje sekvence iz teške povijesti svoje zajednice. Pripovjednu širinu i pasatistički pristup temama omogućio mu je književni alter ego: «Baka Zosja». Jezik mu je koloritan, gibak i u idealnoj količini arhaičan, kako bi čitatelj mogao ući u povijesno vrijeme zbivanja radnje…… To je, na momente oporo štivo, kao što je i život naših starih Galicijana bio ne samo opor, već i surov. …… bili su prisiljeni krčiti šume kako bi dobili obradive površine, graditi kuće od zemlje, mučiti se od jutra do sutra, umirati od bolesti ili iscrpljenosti……

Na koncu zaključujemo: Pavlešinove «Pripovijetke bake Zosje» ozbiljno su književno ostvarenje i vrijedan prilog kulturnoj baštini hrvatskih Ukrajinaca.“

Iz autorovog uvoda:

„Čak i u pedesetoj, ni na pamet mi nije padalo pisati u nekoj od književnih formi. ……..

Neka mi bude oprošteno na eventualnoj ponekoj suzi, ali nemam ništa smiješno. Naime, toliko je toga prestalo biti smiješno. A hoću li nastaviti ovako, ili ikako - ne znam. Eto i ova etapa je prošla, ostavljajući u meni bogate dojmove o proživljavanju složenih tema, a također i važna iskustva iz stručnih savjeta suradnika, kojima iskreno zahvaljujem na pomoći u pripremi ove knjige.“ #

SVETI NIKOLA U SLUŽBI DIPLOMACIJE

Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj priredilo je ugodno iznenađenje djeci ukrajinske nacionalne manjine u Zagrebu i djeci svojih namještenika i diplomata. Naime, 23. prosinca o.g., u spomenutom veleposlanstvu upriličen je susret djece sa Svetim Nikolom. Nije poznato je li dotični imao funkciju atašea za daroljubna pitanja, ali je, na opće zadovoljstvo nazočne djece, svoju ulogu obavio s ljubavlju i bez imalo diplomatske suzdržanosti, uz svesrdnu pomoć svoje asistentice.

Primjereno dječjoj dobi, asistentica im je postavljala pitanja o Ukrajini, njenim gradovima i sl., a Sv. Nikola im je poklonio vrećice sa slatkišima i igračkama. Na kraju su djeca pozvana na domjenak oko velikog radnog stola, koji je za ovu prigodu uređen za blagovanje. Prije napitaka i kolača posluženi su ukusni „varenyky“. *Fot. i osnovni podaci – T. Šagadin*

Uz radost darivanja i snimak za uspomenu

СВЯТКОВИЙ КОНЦЕРТ ВЕЛИКОГО ВІРТУОЗА

11 грудня 2008 р. в концертній залі ім. Ватрослава Лісінського в Загребі, у рамках майстерного циклу, відбувся концерт Симфонічного оркестру Хорватського телебачення. До програми увійшли «Іспанське капричіо», оп. 34 і «Шехерезада» (симфонічна сюїта), опус 35 Миколи Римського-Корсакова, а також «Мелодія в Ес-мажор для скрипки й оркестру», оп. 42, № 3 і «Вальс-скерцо в С-мажор для скрипки й оркестру», оп. 34 Петра Чайковського.

Тарас і його, мов зачарована, скрипка

Дочка Оксана провадила концерт з хвилюванням

За пюпітром стояв відомий хорватський диригент Нікша Береза, який, крім цього оркестру, постійно працює з колективами Німецької опери в Гамбурзі та «La Scala» в Мілані. До того ж Н. Барезу часто запрошують оперні театри Парижа, Відня, Берліна, Мюнхена. Франкфурта, Лейпцига, Праги, Болоньї, Флоренції, Осло та ін.

Для української громади Загреба особливо важливим було те, що скрипалем-солістом був їхній співвітчизник – український, а тепер і хорватський віртуоз Тарас Печений. Спершу концертмейстер Київської державної опери, згодом він обійняв посаду концертмейстера оперного театру в Марібори. З 1993 р. концертмейстер Симфонічного оркестру Хорватського телебачення в Загребі, працює доцентом у місцевій консерваторії. Тутешні українці горді за пана Тараса, бо він завжди показує надзвичайну виконавську майстерність. Так було і цього разу. Загальним професійним здібностям скрипаля критика вже дала найкращу оцінку, а щоб не бути голослівними, згадаємо лиш одну деталь: панові Тарасові вдалося виконати якнайвищий флажолет і навіть стишити його. У руках майстра скрипка була слухняною, мов зачарована, і ніжний звук був кришталево ясним.

Т. Печений у дружньому колі земляків

Для відвідувачів і пана Т. Печеного цей концерт був святковим, бо відбувався з нагоди 60-річчя від дня народження митця, 35-річчя творчої діяльності й 15-ліття роботи на посаді концертмейстера цього оркестру. Тому по закінченні виступу після тривалих і бурхливих оплесків чимало присутніх приступило до сцени, щоб віншувати ювіляра. Пан Тарас запросив багатьох приятелів і знайомих на фуршет. Було зворушливо коли українці своєму Тарасови відспівали «Многії літа».

Щастя й здоров'я, пане Тарасе, і ще багато успішних концертів! #

ODRŽANE SKUPŠTINE SAVEZA RUSINA I UKRAJINACA RH

U svom sjedištu u Vukovaru, 13. prosinca ove godine, Savez Rusina i Ukrajinaca RH održao je „u paketu“ izvještajnu i izbornu skupštinu, na kojima je bilo nazočno svih 19 delegata.

Na kraju svog mandata, izviješće o četverogodišnjem radu podnio je predsjednik Saveza Slavko Burda. Što zbog realizacije brojnih programa u proteklom razdoblju, što zbog subjektivnih opaski, izvještavanje o radu potrajalo je oko 45 minuta, a financijsko, kao i nadzornog odbora, formalizirano je s pragmatičnom motivacijom. Zbog brojnih ostvarenja, ali i zbog „uzburkanih perioda“ očekivala bi se šira diskusija, ako ništa drugo, a ono podrška pozitivnoj ocjeni najvažnijih ostvarenja, no rasprava na ovaj dio bila je skromna. Što više, bilo je i negodovanja dijela delegata zbog spomenutog formaliziranja glede financija i nadzora, te se

Najviše rasprave bilo je o proceduralnim izbornim pitanjima

mogao steći dojam da se formaliziranju i pribjeglo da bi se otklonili mogući pojedinačni prigovori na poslovanje.

U izbornu skupštinu unijeto je poprilično konstruktivne živosti, iako su se na momente pojavljivale i „iskrice“. I jedno i drugo je prije normalno no začudno, jer treba imati na umu potrebu za velikom odmjerenošću odluka, s obzirom na predstojeći smanjeni financijski opseg zbog istupanja dijela donedavnih društava-članica, a također zbog operacionalizacije vrlo zahtjevnog projekta

Novi dopredsjednik Darko Karamazan

Raniji predsjednik Saveza Slavko Burda čestita novoizabranoj Ljubici Morgan

gradnje Kulturnog centra Rusina I Ukrajinaca u Vukovaru. Proceduralna pitanja su obrađivana temeljito do te mjere, da se posezalo i za izmjenom statuta, a kada su iznađena bolja rješenja, od toga se odustalo. No, iz usputnih primjedaba moglo bi se zaključiti da će statut Saveza uskoro biti djelomično korigiran, čime će se vjerojatno promijeniti one klauzule koje su rezultat ranijih taktiziranja, te su u novim okolnostima „nedjelotvorne“ u tom obliku.

U samim izborima, poštivao se davni sporazum da je, nakon Ukrajinca, za predsjednika sada na redu Rusin, a za dopredsjednika Ukrajinac. Za predsjednika, u dodatnom preglasavaju s protukandidatom Danijelom Perunskim (Vinkovci), izabrana je Ljubica Morgan (Petrovci), a u prvom krugu kandidat je bio i Željko Ljikar (Mikluševci). Za dopredsjednika je, skoro dvotrećinskom većinom, izabran Darko Karamazan (Šumeće) ispred protukandidata Slavka Burde (Zagreb). Ostali članovi predsjedništva su Danijel Perunski, Zdenko Burčak, Miroslav Hajduk, Zvonko Hrubenja, Miroslav Đitko i Slavko Burda. *A.P.*

SUSRET ZBOROVA I PJEVAČKIH SKUPINA UKRAJINACA I RUSINA KAO SAZVUK ZAJEDNIŠTVA

Dubravka Rašljanin

U dvorani tzv. „Šećeranskog doma“, 7. prosinca o.g., u znaku jubilarnih 25 godina od osnutka KPD Rusina i Ukrajinaca Osijeka, ovo društvo je po četvrti put organiziralo susret zborova i pjevačkih skupina.

Susret je otvorio zbor osječkog društva pjesmom „Moj Osijek“, nakon čega je uslijedilo kratko izlaganje o radu društva tijekom svog postojanja. Uz konferansu Marije Blotni i Lidije Sturko, u daljnjem programu su nastupila društva „Taras Ševčenko“ iz Kaniže, KD Rusina i Ukrajinaca iz Vinkovaca, „Karpati“ iz Lipovljana, „Osif Kosteljnik“ iz Vukovara, „Kalina“ iz Rijeke, „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda i „Jakim Govlja“ iz Mikluševaca. S obzirom da osječko društvo surađuje kako s hrvatskim tako i s

Nastup KPD „Ukrajina“ (U simpatičnoj dvorani izvođači su ujedno i publika)

društvima drugih nacionalnih manjina, ove godine je u goste pozvano makedonsko društvo „Braća Miladinovci“ iz Osijeka, koje je izvelo splet poznatih makedonskih pjesama. U goste su, kao inozemno rusinsko društvo, također pozvani i članovi renomiranog Doma kulture iz Ruskog Krstura (Srbija), koji su svojim vrsnim nastupom oduševili sve sudionike ove značajne manifestacije. #

Podatci iz tel. razgovora s predsjednicom KPD Rusina i Ukrajinaca Osijeka – Dubravkom Rašljanin (fotografije s www.sriu.hr. i www.karpati.hr)

Nastup zbora osječkog društva pod ravnanjem Miroslava Šimovića

SVETI NIKOLA U GOSTIMA KPD „UKRAJINA“

KPD «Ukrajina“ iz Slavonskog Broda je u prostorijama Radničkog doma 3. prosinca o.g. priredilo susret mlađe djece svojih članova sa Sv. Nikolom. Za uvod, tom prigodom, gosp. I. Rajačić je djeci ispričao o povijesnom liku Sv. Nikole i njegovom dobročinstvu, a djeca su za goste i roditelje izvela kraći program s plesom i recitacijama. Nakon što je porazgovarao s djecom i otjerao Krampusa, Sv. Nikola je podijelio tridesetak paketića s darovima.

Knjige koje je poslao Veleposlanik Ukrajine u RH Markijan Lubkivskyj, bit će podijeljene naknadno.

Fotografija i podatci – Mihajlo Semenjuk

НАЩИВА ПРЕСТОЛНЇЦИ НАШИХ ПРЕДКОХ

Кед повеме Беч пред Крачуном, перша асоцияция нам пахняци медовнїки, варене вино и крашнє ушорени и ошвицени варош, прибрани до крачунских шматох. Исто так, здогадуєме ше красних хвилькох и друженя, доброго наступу и красного привиту домашнїх. За нас то була окремна и нєкаждодньова подїя и з радосцу можеме о нєй приповедац.

У госцох у КД-у «Напредак» зоз Бечу

Шицко тото збувало ше од 28. по 30. новембер того року кед нашо КУД «Яким Ґовля» з Миклошевцох наступело у Бечу на Стретнуцу национaлних меншинох Републики Австриї, Републики Горватскей и Републики Сербиї, а на поволанку горватского Културного дружтва Напредок зоз Бечу. Нашо Дружтво наступело як представнїк Союзу Русинох и Українцох РГ, а представели зме ше зоз штирома танцами и шейсцома шпиванками, а у провадзеню петровских гудацох. Попри нас, наступел суботицки тамбурови оркестер и фолклорне дружтво ґрадищанских Горватох зоз Австриї. Так як и задумане, после наступу предлужело ше заєднїцке друженє у форми балу, а грали петровски и суботицки гудаци.

Уж познати миклошевски шпивачки

На концу, мушим повесц свой упечаток о самим Бечу. Преходзаци през тот велїчезни варош, роздумовала сом о його краси и його прешлосци. Кажди будинок и кажди памятнїк, преткани зоз историйнима приповедками, лєм цо нє прегварел: Руснаку, ту зной и трапеза твоїх предкох виками убудовйовани и громадзени. Алє, оталь ци и сцигло слово о красшей будучносци у долнїх крайох, дзе ши ше преселєл и уж вецей як два и пол сторочя виєш власне гнїздо и зарабяш свой хлєб насушни.

Мария Хома

PREDSTOJEĆE IZLOŽBE U ZAGREBU

Središnja knjižnica Rusina i Ukrajinaca (Zagreb, Trg Ante Starčevića 6), pri GK / KGZ u Zagrebu, u siječnju priprema izložbu „ Ukrajinska kuhinja u narodnom kalendaru“, koja će biti otvorena u auli knjižnice 22.01.2009. u 18 sati. Odmah nakon ovog otvorenja, u galeriji „Kupola“ iste knjižnice, bit će otvorena izložba slika (u akrilu) Vladimira Provčija iz Rijeke.

Obavijestila Katarina Todorcev Hlača

105. OBLJETNICA ROĐENJA OSIFA KOSTELNIKA

U nedjelju, 30. studenog 2008. godine, polaganjem cvijeća na petrovačkom groblju na grob rusinskog pisca Osifa Kostelnika, započelo je obilježavanje 105. obljetnice njegovog rođenja. Drugi dio svečanosti nastavio se u Vukovaru, misom zadušnicom u grkokatoličkoj crkvi Krista Kralja, a potom i svečanim programom u suterenu crkve, pod nazivom: Osif Kostelnik u dokumentima, slici i riječi. Na opće zadovoljstvo, uz Vukovarce, bilo je i posjetitelja iz Petrovaca, Osijeka, Vinkovaca, Mikluševaca…

Osif Kostelnik
*1903 - **105** - 2008*

Organizator svečanosti bilo je KUD „Osif Kostelnik" iz Vukovara, u suradnji sa Savezom Rusina i Ukrajinaca RH, Vijećem rusinske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije i Vijećem rusinske nacionalne manjine grada Vukovara, a uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine RH. Ovaj jubilej je organizatoru tim značajniji i važniji, što se održao u godini kada, po Kosteljniku nazvano spomenuto kulturno-umjetničko društvo obilježava 40. obljetnicu svojega osnutka i aktivnoga rada. Za tu prigodu pripremljena je izložba fotografija iz obiteljskog albuma piščeve kćeri, te dokume-

V.Pavlović, M.Takač, S.Kostantinović,Š.Hudak i B.Horvat

(Detalj fotografije s www.sru.hr)

nata, vezanih za njegovo školovanje i kratak ali plodan život i rad u državnoj službi, koji do sada nisu bili publicirani.

Na svečanosti su, o Kostelnikovom djelu i njegovom značenju u rusinskoj literaturi, govorili Štefan Hudak i docent dr. Stevan Konstantinović, a sjećanja na vrijeme s ocem, pred auditorijem je evocirala gospođa Blaženka Horvat, rođena Kostelnik. Kronološki slijed u državnoj službi Osifa Kostelnika prikazala je Marija Takač. Valja naglasiti da je ovdje po prvi puta ukazano na važne događaje iz Kostelnikovog života i njegovog djelovanja u rusinskoj literaturi, a također i državnoj službi gdje se, po dužnosti, dekretima brinuo i o provođenju Zakona o agrarnoj reformi iz 1931. godine.

Pjesme Osifa Kostelnika čitali su članovi literarne sekcije KUD-a: Ljubica Harhaj, Vera Pavlović i Zvonko Barna. U programu je sudjelovao i zbor KUD-a pod ravnanjem Agnete Timko, a treba spomenuti i hvale vrijednu gestu dr. Stevana Konstantinovića, koji je župnoj biblioteci i biblioteci KUD-a „Osif Kostelnik" poklonio primjerke svoje najnovije knjige „Rusinska proza od Hnatjuka do 1941. godine".

Marija Takač

RIJEČKO KD «RUŠNJAK» U POSJETU ANSAMBLU «TARAS ŠEVČENKO» U BRATISLAVI

Na poziv Glazbenog dramskog ansambla «Taras Ševčenko» iz Bratislave, predstavnici Kulturnog društva Rusina i Ukrajinaca «Rušnjak» iz Rijeke bili su njegovi gosti 04.-16. listopada 2008. Program posjeta, uz turistički dio u Bratislavi, obuhvatio je i praćenje domaćina na njegovim predstavama u Slovačkoj i Ukrajini. Bio je to svojevrstan uzvratni posjet, s obzirom da je spomenuti bratislavski ansambl u više navrata gostovao i nastupao u Rijeci u organizaciji društva «Rušnjak».

U Bratislavi, gostoprimstvo i smještaj gostima su izravno pružili članovi ansambla, pripremivši im i bogat turistički sadržaj. Nakon prisustvovanja na liturgiji u grkokatoličkoj crkvi i druženja sa župljanima, od kojih je s mnogima još ranije sklopljeno poznanstvo, uslijedio je obilazak grada. Tom prigodom su posjećeni brojni značajni punktovi poput crkve sv. Martina gdje je bila okrunjena Marija Terezija, zdanja gdje su koncertirali Mocart s 6, te Frantz List s 9 godina, Mihalovsku branu, Slovačko narodno

Davanje počasti na grobu Jurija Šeregija

Olga Hrycakova

kazalište, stari grad i tvrđavu, zgradu Parlamenta te brojne crkve i druga značajna zdanja, a također i spomen-područje gdje su i grobovi brojnih Ukrajinaca i Rusina palih u obrani Bratislave u II. Svjetskom ratu.

Organiziran je i posjet grobu Jurija Šeregija, gdje je, u nazočnosti njegove kćerke Olge, udane Hricak, dano dužno poštovanje ovom našem zaslužnom dramaturgu, koji je i osnivač Glazbenog dramskog ansambla «Taras Ševčenko» iz Bratislave.

Delegacija «Rušnjaka» se, kao pratnja, pridružila ansamblu u gostovanju u Hustu (Ukrajina). Usputna destinacija bio je Humene u Slovačkoj, gdje je ansamblu, uz pokroviteljstvo gradonačelnika, upriličen nastup s operetom «Večornyci».

Uz kratko zadržavanje u Mukačevu i Hustu (a u povratku i Užgorodu), glavno odredište bila je Velika Bitča, gdje je ansambl izveo «Večornyci» i koncert opernih arija. U ovoj sredini je rođen Jurij Šeregij, a u njegovu čast, na zgradi mjesnog Doma kulture nalazi se spomen-ploča. Zato je bilo dirljiv trenutak kada je osamdesetak učenika u narodnim nošnjama, nakon predstave, izvođačima poklonilo cvijeće.

(Po podatcima iz dopisa V.Provčija)

„Crveni križ" (Hust) – spomenik strijeljanim pristašama Zakarpatske Rusi 1939.

НАД РУЇНОЮ

Ще гімназистом 1966 р. я відвідав с. Лішня біля Прнявору в Боснії. *(За проф. О. Цинкаловським, давньою назвою Демидівки біля Дубна в Україні є Лішня, в документах – Лєшня; вперше згадується ще у 1570 році.)*. Зацікавлені навіть здалека незвичайним виглядом тамтешньої дерев'яної церковці, ми разом з Г.Б. вирішили перейти річку й через левади добратися до неї. Цей епізод заслуговує на ширше оповідання, але тут згадаю лиш основне.

Українська дерев'яна церква в Лішні

Церковні двері були замкнені, але з іншого боку дошки були зогнилі майже на метр понад землею, і там можна було проникнути всередину. З усього сьогодні пригадую лиш гарну дерев'яну галерею, хори, рустикальний вівтар, а на ньому прикрашений різьбою масивний кивот. Побачивши, що все страшенно занедбане, ми захотіли дещо зберегти хоч на пам'ятку, але все вже було «оголене». Залишився лиш кивот, та він був занадто важкий, тож ми повернулися без «сувеніру». Потім я дізнався, що через декілька років ця оригінальна українська дерев'яна церковця завалилася (після землетрусу 1989 р.??). Відтоді мені не вдалося знайти її якісного знімку, ані певніших даних про неї.

Цими днями пан Василь Тимків з Лішні надіслав до «Нашої газети» чудову фотографію згаданого храму разом із низкою цікавих відомостей як про нього, так і про читальню, котра, за його словами, знаходилася в будинку поряд. Дякую за надісланий матеріал, але, з огляду на те, що обидві теми доволі делікатні, а редакція не має даних з оригінальних історичних джерел, цитуватиму лиш те, що не зашкодить, якщо й виявиться помилковим. Сподіваюся, що це спонукатиме до фахового дослідження цієї сторінки нашої історії.

Щодо теми. Церква збудована в селі Муїнці – Насеобіна Лішня 1907 р. Після Другої св. війни вона повністю занепала. Наприкінці шістдесятих, без участі української громади, дерев'яний склад храму продали приватній особі, яка використала його як паливо, щоб пекти цеглу для своєї хати. Камінь з фундаменту був проданий іншій особі й пішов на підмурування криниці. Рови розкопаного фундаменту ще й сьогодні свідчать про тутешній побут українських поселенців. *А.П.*

Пам'ятник читальні в Лішні, відкритий 30 серпня 2008 р. з нагоди 100-річчя від заснування. Проект розробила художник-магістр Анна Тимков, а центральну частину пам'ятника з чорного мармуру з розгорнутою книгою з білого мармуру виконав Микола Проць з Прнявора.

БУДІВНИЦТВО ПАРАФІЯЛЬНОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В БАНІ ЛУЦІ

Після залагодження несподіваних проблем, що виникли на початку будівництва української парафіяльної гкт. церкви «Царя Христа» в Бані Луці, робота йде швидко і за планом.

Декан, о. М.Стахник, інспектор п. Бранка і парох о. М.Кринишин

ДАВНЄ ПИЛЯННЯ КОЛОД

Наші поселенці, між іншим, були добрі лісоруби і вміли підготувати дерево для будівлі та іншого. Для власних потреб селяни самі складали імпровізовану трачку і з обтесаних колод вручну пиляли дошки й лати.

Пан Петро Ляхович зі Сремської Мітровіци (Сербія) надіслав на електронну адресу редакції старий пожовтілий знімок з короткою довідкою:

У лісі різали «шліпери» («пороги» під залізничними шинами. - Ред.) у Гумберові. То була «царска шума» (царський ліс. – Ред.) - царовина. Один із людей на фотографії – Петро Писанюк. Це було між Першою і Другою світовими війнами.

Дякуємо панові Ляховичу й надіємося одержати ще багато подібних фотографій від нього, а також від інших читачів. #

POSJET HRVATIMA GRKO

Jedna od mojih želja bila je upoznati Hrvate grkokatolike i Ukrajince koji žive u Clevelandu. Od 25. travnja do 6. svibnja boravio sam u ovom gradu kao stručni prosuditelj pjesničkih uradaka na VIII. Književnoj večeri udruge američkih Hrvata, Hrvatska iseljenička lirika. Zahvaljujući mome domaćinu, gospodin Robertu Jerinu ispunjena mi je ova želja.

Putujemo odličnim trotračnim i četverotračnim cestama. Ushićeno motrim to čudo američke cestogradnje. S cestama idu i automobili. A njih je ovdje na pretek. Bez automobila Amerikanac ne bi znao živjeti. To znači da bih ja ovdje propao.

Teško je odrediti što je u Clevelandu grad, a što selo. Odnosno, da li je ovo što promatram velika skupina raštrkanih sela, ili satelitskih gradića. Kuće su grupirane u nešto što je za mene selo. Sve su podignute u šumi. To me podsjeća na slavonsku Posavinu. Drveće bjelogorično i nekvalitetno. U mome je zavičaju šuma neusporedivo kvalitetnija: hrast, grab, brijest, jasen, topola. Ovdje ima najviše topola.

Moj prvi utisak iz okolice Clevelanda je taj, kako je ovo močvaran i šumovit kraj. Ni malo oku ugodan. Čak me pomalo razdražuje.

Ipak, ovdašnja sela nisu kao u

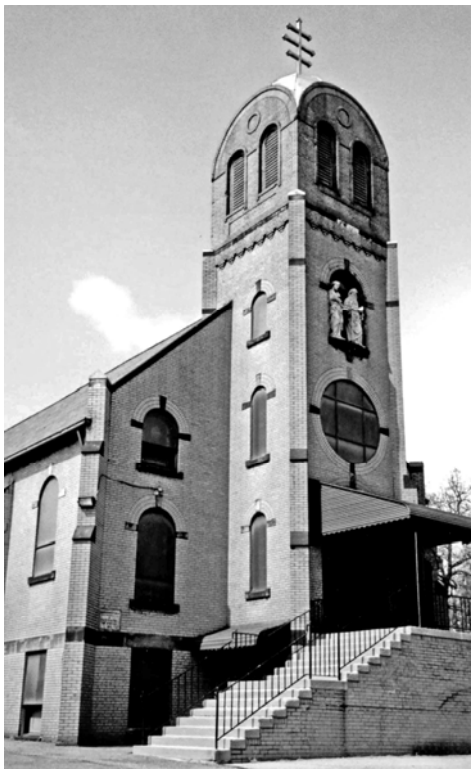

Stolnica sv. Josafata Kunceviča Ukrajinske gkt. crkve u Clevelandu

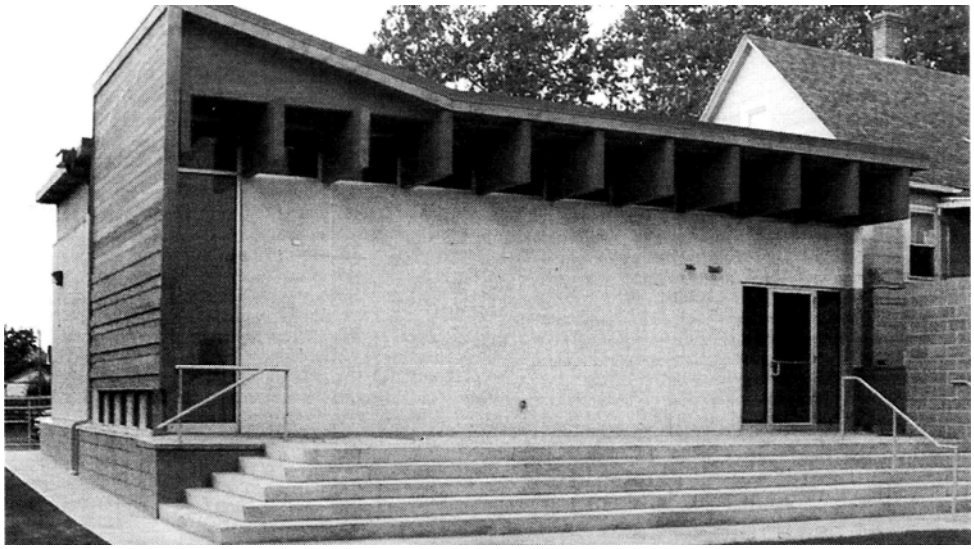

Zgrada Arhiva ukrajinske nacionalne zajednice u Clevelandu

mojoj Slavoniji. Ovdašnja su gospodska, uredna, umivena, ošišana, izbrijana, namirisana..., a kuće, vi še-manje nalik jedna drugoj. Pretežito od dasaka, ili planjki složenih poput ljusaka. Obojene u bijelo, s malom verandom i tratinom ispred.

Veličina kuća i prostora ispred i oko njih određuje status vlasnika. Vidio sam siromašna naselja s malim kućama, pa čak i barakama, od kojih su neke imale kotače. Ne prikolice, već prave kuće na točkovima. Međutim, ono što me oduševljava je urednost okoliša. Nigdje smeća, hrpa starih i odbačenih stvari što kao lopotarija i lom leže oko mnogih kuća u Hrvatskoj. Nigdje šikara, kopriva, osušene trave, pasjih govana, kao kod nas. Ali nigdje niti kokošinjca, svinjca, štale i ostaloga.

Slijede industrijska predgrađa. Neugledna, posivjela, pa i ostarjela. U jednome od takovih nalazi se crkva hrvatskih žumberačkih grkokatolika, posvećena sv. Nikoli. Crkva je moderno građena, lijepa i prostrana. Primjerak dobre arhitekture. Kvalitetni mozaici, unutrašnjost odiše mirnoćom.

Prostorije za vjerski i društveni život. U jednoj susrećemo skupinu žena kako broje neke žetone. Prilazi nam starija gospođa. Visoka, oštrih crta lica, koščata dama, predstavlja se imenom G. Stari su Latini govorili: «Nomen est omen»! U ovom slučaju ime koje sam čuo odmah me podsjetilo na pokojnu izraelsku premijerku.

Čovjek u stranom svijetu očekuje radost na licu domaćina kada susretne sunarodnjaka iz stare Domovine. U ovom se slučaju takav sretan trenutak nije se zbio. Što više, gospođa G primila nas je odrješito, možda čak i grubo. Spominje vlč. Kekića iz Zagreba. Župa nema stalnog župnika. Madam Golda je preuzela stoga komandu u svoje snažne ruke.

Upada mi u oči da u ovoj hrvatskoj crkvi nema ni jedne fotografije bl. Alojzija Stepinca. Ni vladike Slavomira Miklovša. Snimam ovo krasno sakralno zdanje, kako bih ga imao u trajnom sjećanju. Prilažem snimke tkivu putopisa kao njegov sastavni dio.

Napuštam pomalo tužan ovu lijepu hrvatsku bogomolju. Iza nje, poput čudovišta u čijoj sjeni mora živjeti, stoji ogromna stara tvornica, sagrađena od tamnocrveno-crne cigle. Razmišljam koliko će još dugo crkva biti u funkciji, jer je vjernika sve manje. Kada ih ne bude, biskup će zdanje prodati, a na mjestu gdje se toliko naraštaja krstilo, vjenčavalo i obraćalo Bogu, sagradit će se nova tvornica, ili poslovna zgrada.

Približavamo se Ukrajinskom muzeju. Tipična američka jednokatnica podignuta, očito, početkom XX. stoljeća. Okoliš ne odaje posebnu skrb. Dočekuje nas lijepa studentica čije sam ime zaboravio. *Kari oči, čorni brovi* – tipična Ukrajinka. Nazovimo je Solomija. Odlično govori jezikom svojih djedova, premda je ovdje rođena, a nikada nije bila u Ukrajini. Za razliku od naših ljudi koji, bez uvrede, nakon nekoliko godina života u Americi «vokaju i tokaju» govoreći lošim engleskim i zapuštenim hrvatskim jezikom. O djeci da i ne govorim. Uz časne iznimke.

KATOLICIMA I UKRAJINCIMA

Lijepa Solomija pokazuje nam izložene fotografije, dokumente, odjevne i ukrasne predmete, knjige i neizbježne pisanice. Poznaje donekle povijest zajednice. Ponosno pokazuje i brončano poprsje velikog književnika Ivana Franka. Iz njezinih riječi osjeća se ukrajinska narodna svijest, premda je prava Amerikanka. Ne želim je opterećivati primjedbama o tome kako bi Muzej mogao biti bogatiji i atraktivniji.

Solomija nas vodi u novu neveliku zgradu podignutu u dvorištu Muzeja. Iznenađenje. Zgrada se sastoji od oveće dvorane u kojoj se održavaju predavanja i promocije, dok je podrum namijenjen arhivskoj građi. Upravo on me oduševljava. Regulirana temperatura, a zatim police koje se «otvaraju» velikim kotačima. Na policama u temperiranoj unutrašnjosti, dragocjeni materijal. Tako treba.

Ukrajinska zajednica izdaje svoje novine, ima dječje vrtiće i škole, te razna društva i udruge. Najveći dio društvenih djelatnosti vezan je uz Crkve. A njih naši dragi Ukrajinci imaju nekoliko. To su: Ukrajinska Grkokatolička Crkva; Ukrajinska Pravoslavna Crkva – Kijevski Patrijarhat; Ukrajinska Autokefalna Pravoslavna Crkva i Rimokatolička župa. Vjernici svake od njih, podigli su ih u Clevelandu nekoliko hramova. Grkokatolici, rimokatolici, pravoslavci ovi i oni, protestanti ovi i oni... Uključujući i katedrale. Oko svake crkve nalazi se asfaltirano parkiralište. Crkva je i središte naseljavanja vjernika. To su lijepa i reprezentativna zdanja. U njihovoj arhitekturi i interijeru očituju se sadržaji nacionalne kulture, poglavito jezik, liturgija, osjećaj zajedništva i pripadanja zajednici. Bez žive crkve, makar hram bio prekrasan, a bez pametnih svećenika, asimilacija guta useljenike već u drugom naraštaju.

U Clevelandu je podignuto mnogo bogomolja, u različitom arhitekturnom slogu. Iznenadilo me što sam vidio samo jedan, i to ne visok, minaret, a znadem da ovdje živi dosta useljenika muslimanske vjere. Vjerska tolerancija, očito, ima granica. Nisam vidio niti jednu pagodu – recimo. Molitva s munare, zvonjava zvona, ili pohodi budističkih bonca u potrazi za hranom, ovdje su isključeni. Nisam vidio žene prekrivene čadorom i feredžom. Čak ni židove sa zulufima, kaftanima i crnim kapama s velikim obodom od samurovine.

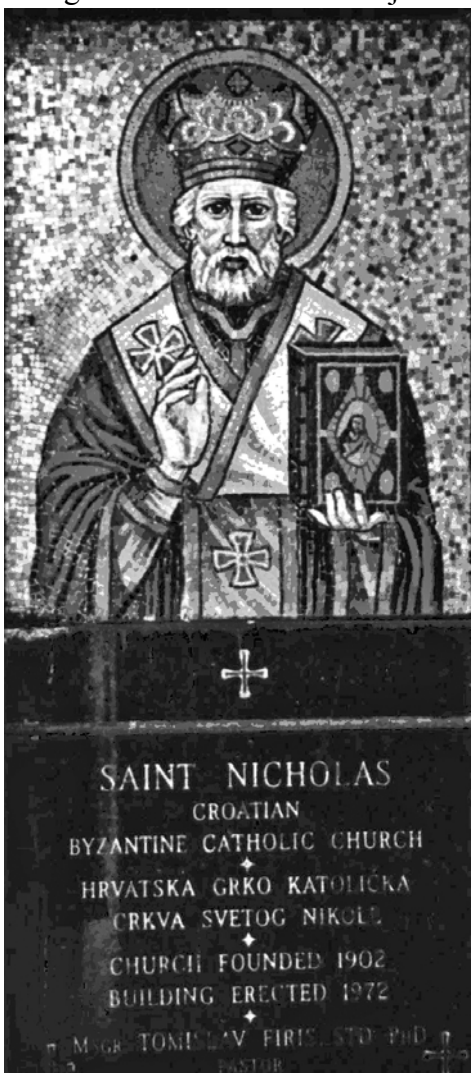

Hrvatska grkokatolička župna crkva sv. Nikole. Mozaik s likom patrona.

I nitko se zbog toga ne buni.

Pozdravljamo se sa Solomijom. *Kari oči* sjedaju u automobil i nestaju na brzoj cesti.

Bob me vodi na kapučino u restoran na uglu susjedne ulice. Gle, preko puta zgrada kojoj na pročelju piše «Lemko». Lemci si jedan od ukrajinskih subetnosa. Kod nas još žive u mojim Lipovljanima. Ovaj me naziv vratio u rodni kraj. Sjetih se i Alekse Pavlešina koji je napisao rječnik lokalnog idioma lipovljanskih Lemka.

Ulazimo u restoran koji je do nedavno bio ljekarna. Opet polulitrena čaša tužne crne tekućine koju ovdje smatraju kapučinom. Promatram ulice. Sablasno puste. Tu i tamo prođe koji crnomanjasti mladić ili djevojka. Momci najčešće u hlačama kojima tur visi do koljena, a djevojke opet u pripijenim tajicama koje im ističu pozadinsku monumentalnost.

Posjet ukrajinskoj zajednici potvrdio mi je ono što sam shvatio, upoznavajući ovaj narod dok sam bio veleposlanik u Kijevu. Njihova je dijaspora u Americi velika, ali tako organizirana da joj matična država nije potrebna. Imaju svoje Crkve, cijeli odgojno-obrazovni ustroj od vrtića do Univerziteta, kulturne i sportske udruge, tisak, radio i televiziju. Zbog toga njihovo domoljublje nije izraženo kao kod američkih, ili australijskih Hrvata.

Đuro Vidmarović

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

За опубліковані статті платиться гонорар | **Objavljeni članci se honoriraju**

IMPRESSUM

Izdavač:
Društvo za ukrajinsku kulturu
Товариство української культури
Zagreb , Domagojeva 11 , CROATIA
Poslovni rn.: Privredna banka Zagreb
2340009–1110045869

Naša gazeta
izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik sa stankom u srpnju i kolovozu
Glavni i tehnički urednik:
Aleksa Pavlešin
E – mail : aleksa.pavlesin@zg.t-com.hr
duk@zg.t-com.hr

Prijelom i dizajn: A.Pavlešin
Fotolit: HADVA TISAK d.o.o.
Tisak: FILEDATA d.o.o.
U Zagrebu, 29.12.2008.
Naklada: 350 primjeraka
Tel. Društva i uredništva:
01 / 4635-884

Publiciranje autorskih članaka ili citiranje drugih izvora ne znači ujedno da redakcija „Naše gazete“ i dijeli izložene stavove i mišljenja, niti jamči istinitost tuđih navoda.

Публікування авторських статей або цитування інших джерел не означає, що редакція «Нашої газети» поділяє ті самі твердження й думки, або гарантує точність чужих наведень.

БУКОВИНА - Кінець XIX - початок XX ст.

Дівочий костюм: Сорочка з рукавами, пришитими по основі, оздоблена поліхромною вишивкою. Кептар вишитий кольоровою вовною. Опинка з домотканої шерстяної тканини. Головний убір зроблений з картону, обшитого тканиною, прикрашений бісером, квітами, стрічками. Зверху прикріплений пучок тирси. Різнокольорове скляне намисто рясно вкриває погруддя та шию. Шкіряні черевики жовтого кольору.

Парубоцький костюм: Довга тунікоподібна сорочка з домотканого полотна, що одягалася поверх штанів, підперезана широким шкіряним поясом. Кептар та сердак оздоблені аплікацією із шкіри, сукна та вишивкою. Вузькі штани з білого полотна вишиті на холошах. Парубоцькі капелюхи були оздоблені квітами, кольоровими стрічками, пером та ін. Постоли «морщені», «заклебучені».

В. Миронов / А. Перепелиця
Т. В. Косміна / З.О.Васіна

УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ

www.hllab.dp.ua

БУКОВИНА. Кінець XIX - початок XX ст.

Весільне вбрання молодих

Додільна довга сорочка молодої має вишиті рукави з навскісними смугами. Стан від пояса до низу оповитий горизонтальними смугами. З боків, від пояса, спущені хустки з тороками. Довгополa безрукавка прикрашена аплікацією, шкіряними та вовняними шнурками й вишивкою. На прикраси, на ткану основу, нашиті монети. Позаду, до головного убору кріпились кольорові стрічки.

Верхній, з білого домотканого сукна, прямоспинний одяг з широкими рукавами т.зв. «манта». На груди, з лівої сторони, поверх манти, молодому дружка чіпляла весільну хустку. На голові у молодого - солом'яний капелюх з широкими крисами, пишно прикрашений бісерними стьожками - ґерданами, пір'ям та т. зв. «трясунками», «колотильцями». На ногах - чоботи з високими халявами.